

วารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม

Saengtham College Journal

ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - มิถุนายน 2021/2564

วารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม มีความยินดีรับบทความวิจัย บทความวิชาการ บทความ
หนังสือและบทความปริทัศน์ด้านปรัชญา ศาสนา เทววิทยา และการศึกษาคาทอลิก ที่ยังไม่เคยเผยแพร่
ในเอกสารใดๆ โดยส่งบทความมาที่ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยค้นคว้าศาสนาและวัฒนธรรม วิทยาลัยแสงธรรม
กองบรรณาธิการวารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม จะส่งบทความให้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิทางวิชาการ
เพื่อประเมินคุณภาพบทความว่าเหมาะสมสำหรับการตีพิมพ์หรือไม่ หากท่านสนใจกรุณาดูรายละเอียด
รูปแบบการส่งต้นฉบับได้ที่ www.saengtham.ac.th/journal

เจ้าของ

วิทยาลัยแสงธรรม, สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย

วัตถุประสงค์

1. เป็นเวทีเผยแพร่ผลงานวิจัยและผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ทั้งในและนอกวิทยาลัย
ตลอดจนนักวิชาการอิสระ
2. เชื่อมโยงโลกแห่งวิชาการ และเผยแพร่องค์ความรู้ทางปรัชญา ศาสนา เทววิทยา และการศึกษา
ให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนและสังคมส่วนรวม
3. ส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดการวิจัย และพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านปรัชญา ศาสนา เทววิทยา
และการศึกษาเพิ่มมากขึ้น

ลิขสิทธิ์

ต้นฉบับที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรม ถือเป็นกรรมสิทธิ์ของวิทยาลัย
แสงธรรม ห้ามนำข้อความทั้งหมดไปตีพิมพ์ซ้ำ ยกเว้นได้รับอนุญาตจากวิทยาลัยแสงธรรม

ความรับผิดชอบ

เนื้อหาและข้อคิดเห็นใดๆ ที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรม ถือเป็นความรับผิดชอบ
ของผู้เขียนเท่านั้น

กำหนดเผยแพร่ : ปีละ 2 ฉบับ ฉบับละ 100 บาท (ฉบับที่ 1 ม.ค.-มิ.ย. ฉบับที่ 2 ก.ค.-ธ.ค.)

สถานที่ออกแบบและจัดพิมพ์ : ศูนย์วิจัยค้นคว้าศาสนาและวัฒนธรรม วิทยาลัยแสงธรรม

ปก/รูปเล่ม : นางสาวสุกานดา วงศ์เพ็ญ พิสูจน์อักษร : อาจารย์สุดหทัย นิยมธรรม และ
นางสาวพิมพ์ฤทัย วิชัยธรรมคุณ

วารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรม

ได้ผ่านการประเมินคุณภาพวารสาร จากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) รอบที่ 4 (ปีพ.ศ.2563-2567)

โดยจัดอยู่ในกลุ่ม 2

เป็นวารสารที่ผ่านการรับรองคุณภาพของ TCI และอยู่ในฐานข้อมูล TCI

กองบรรณาธิการวารสาร

Editorial Board

← -----

บรรณาธิการบริหาร

บาทหลวง ผศ.ดร.ชาติชาย พงษ์ศิริ

ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยคัมภีร์ศาสนาและ
วัฒนธรรม วิทยาลัยแสงธรรม

กองบรรณาธิการวารสาร (ภายใน)

บาทหลวง ชีรพล กอบวิทยากุล
ผศ.ดร.ลัดดาวรรณ ประสูตรแสงจันทร์
อาจารย์ไพรัตน์ ถวิลรัตน์
อาจารย์ศรัญญู พงศ์ประเสริฐสิน
อาจารย์สุดหทัย นิยมธรรม
น.ส.สุกานดา วงศ์เพ็ญ

ผู้ช่วยบรรณาธิการ
ผู้ช่วยบรรณาธิการ
ผู้ช่วยบรรณาธิการ
ผู้ช่วยบรรณาธิการ
ผู้ช่วยบรรณาธิการ
ประจำกองบรรณาธิการ

กองบรรณาธิการวารสาร (ภายนอก)

บาทหลวง ศ.ดร.วชิระ น้ำเพชร, เยสุอิต
รศ.ดร.ไพศาล หวังพานิช
รศ.ดร.มารุต พัฒนา
รศ.ดร.สมเจตน์ ไวยาการณ์
รศ.ดร.รัตติกรณ์ จงวิศาล
ผศ.ดร.วรยุทธ ศรีวรกุล
ผศ.ดร.ประทีป ฉัตรสุภาวงศ์

ดร.เมธัส วันแอะเลาะ
ดร.จิตรา ดุษฎีเมธา
ดร.อาทิพย์ สอนสุจิตรา

มหาวิทยาลัยโซเฟีย ประเทศญี่ปุ่น
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนานาชาติเซนต์เทเรซา
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
คณะปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล
ผู้อำนวยการ วิทยาลัยเทคโนโลยีอีอาร์-รอปิติ
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พัฒนาการศึกษา ฝ่ายการศึกษา
มูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิผู้ประเมินบทความ

-----> (Peer Review) ประจำปี
ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - มิถุนายน 2021/2564

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

1. ศ.กิริติ บุญเจือ	ราชบัณฑิต
2. ศ.ดร.วัชร งามจิตรเจริญ	คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
3. ศ.ดร.เดือน คำดี	คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4. รศ.ดร.ชุมศักดิ์ อินทร์รักษา	คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยคริสเตียน
5. รศ.ดร.ชูชาติ พ่วงสมจิตร	สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
6. รศ.ดร.วินัย คำสุวรรณ	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
7. รศ.ดร.ปรุตม์ บุญศรีตัน	คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
8. รศ.ดร.ประชุม รอดประเสริฐ	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
9. รศ.ดร.ไพศาล หวังพานิช	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
10. รศ.ดร.นิตยา สุขเสรีทรัพย์	คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
11. รศ.ดร.สมจิต จันทรฉาย	คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
12. รศ.ดร.รัตติกรณ์ จงวิศาล	ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
13. รศ.ดร.ชวนชม ชินะตังกูร	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
14. รศ.ดร.ศุภวลย์ พลายน้อย	คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
15. ผศ.ดร.ประทีป ฉัตรสุภาวงศ์	คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
16. ผศ.ดร.บุษบา บัวสมบุญ	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
17. ผศ.ดร.สายสุตา เตียเจริญ	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
18. ผศ.ดร.นุชนรา รัตนศิริประภา	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
19. ผศ.ดร.สิรินธร สิ้นจินดาวงศ์	ศูนย์สนับสนุนและพัฒนาการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยศรีปทุม
20. ดร.สุภาวดี นัมคณิสร์	คณะปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
21. บาทหลวง ดร.อิทธิพล ศรีรัตนะ	ผู้อำนวยการโรงเรียนคาเบรียลอุปถัมภ์

ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

1. บาทหลวง ผศ.ดร.ฟรังซิส ไก่ส์	คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม
2. บาทหลวง ผศ.วสันต์ พิรุฬห์วงศ์	คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม
3. ผศ.ดร.ลัดดาวรรณ ประสูตร์แสงจันทร์	คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

บทบรรณาธิการ

Saengtham college Journal

วารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม
ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - มิถุนายน 2021/2564

วารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรมฉบับนี้ ขอนำเสนอบทความด้านปรัชญา ศาสนา เทววิทยาและการศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วย

บทความวิจัยจำนวน 11 เรื่อง จากบุคคลภายนอกจำนวน 8 เรื่องได้แก่ เรื่อง “การประยุกต์ใช้ความหมายเชิงสัญลักษณ์ของพระธรรมโยนาห์ ในสภาวะใหม่” โดย วัชร โพธิ์แก้ว เรื่อง “การพัฒนารูปแบบกลยุทธ์ทางจิตวิทยา เพื่อเสริมสร้างกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน” โดย ไพฑูรย์ ยืนงาม เรื่อง “การศึกษาบุคลิกภาพของครูสอนภาษาอังกฤษชาวไทย ที่มีต่อปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนในห้องเรียน” โดย ขวัญดาว พรประเสริฐรักษา เรื่อง “กลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเครือข่ายเสนา” โดย กนกรัตน์ มณีเนตร เรื่อง “ฆราวาสธรรม 4 ตามหลักปรัชญาหลังนวยุคสายกลาง” โดย พระปรียะพงษ์ คุณปัญญา เรื่อง “ดิจิทัลพรีนซ์: เครื่องบรรณาการและความเชื่อต่อสังคมดิจิทัลในสังคมไทย” โดย พชรชนา สุวรรณกลาง เรื่อง “บทบาทของครูผู้สูงอายุในสถานการณ์โควิด-19” โดย รศ.(พิเศษ) ดร.กฤษฎา วัฒนศักดิ์และคณะ เรื่อง “ปัจจัยการมีส่วนร่วม ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในเครือมหาไถ่ศึกษา สังกัดสังฆมณฑลอุดรธานี” โดย บาทหลวงประเสริฐคุณโดน จากบุคคลภายในจำนวน 3 เรื่องได้แก่ เรื่อง “การประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาเทววิทยาจริยธรรม ปรับปรุง พศ.2556 คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม” โดย บาทหลวง ดร.ออกัสติน สุกโย ปีโตโยและคณะ เรื่อง “การศึกษาคุณธรรมของสามเณรเล็ก สามเณรลัยพระหฤทัยศรีราชา” โดย อานนท์ ต้นชัย เรื่อง “บทบาทหน้าที่ของพ่อแม่ผู้ปกครองในการพัฒนาคุณธรรมความกล้าหาญ กรณศึกษา วัดนักบุญเปโตร สามพราน นครปฐม โดย ณัฐพล เอี่ยมเศรษฐี

สุดท้ายนี้ กองบรรณาธิการวารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรม ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ประเมินบทความต่างๆ เพื่อให้วารสารของเรามีคุณภาพ เหมาะสมต่อการเผยแพร่และเป็นแหล่งข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าอ้างอิงด้านปรัชญา ศาสนา เทววิทยาและการศึกษาคาทอลิกต่อไป

บรรณาธิการ
มิถุนายน 2564

การประยุกต์ใช้ความหมายเชิงสัญลักษณ์ของ พระธรรมโยนาห์ในสถานะสมัยใหม่

The Implication of Symbolic Function of Jonah on Modern Culture.

วัชระ โพธิ์แก้ว

* ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคริสต์ศาสนศาสตร์ วิทยาลัยพระคริสต์ธรรมแมคกิลวารี
มหาวิทยาลัยพายัพ

ศจ.ดร.ฟลอเรียน เฟิร์ก

* อาจารย์ประจำวิทยาลัยพระคริสต์ธรรมแมคกิลวารี มหาวิทยาลัยพายัพ

Vajra Pokaew

* Master of Arts Program in Christian Theology, McGilvary College of Divinity, Payap University.

Rev.Dr.Florian Forg

* Lecturer, McGilvary College of Divinity, Payap University.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 30 มิถุนายน 2563

* แก้ไข 14 กันยายน 2563

* ตอรับบทความ 2 ตุลาคม 2563

บทคัดย่อ

ท่ามกลางโลกในสภาวะสมัยใหม่ (Modernity) ที่ค่อยๆ พัฒนาขึ้นมาตั้งแต่ศตวรรษที่ 18 ซึ่งปฏิเสธเรื่องเล่าหลัก (Meta-Narrative) รวมทั้งความจริงแบบวัตถุวิสัยและแทนที่ด้วยแนวคิดแบบอัตวิสัย (Subjectivity) ความจริง (Truth) ของสภาวะสมัยใหม่โดยเฉพาะในแวดวงทางศาสนาจึงกลายเป็นสิ่งสัมพันธ์อันขึ้นอยู่กับผู้ปฏิบัติการศึกษาตีความ (Hermeneutics) งานวิจัยฉบับนี้มุ่งเน้นในการศึกษาพระธรรมโยนาห์ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของพระคริสต์ธรรมคัมภีร์ภาคพันธสัญญาเดิมซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหนังสือหมวดผู้เผยพระวจนะในพระคริสต์ธรรมคัมภีร์ภาคพันธสัญญาเดิม อันมีเนื้อหาภายในเกี่ยวข้องกับเรื่องราวของโยนาห์ผู้เผยพระวจนะชาวอิสราเอลที่ปฏิเสธและหนีออกจากหน้าที่ซึ่งองค์พระผู้เป็นเจ้าใช้ให้เขาไปทำการเผยพระวจนะแก่คนต่างชาติ รวมถึงเรื่องราวอัศจรรย์ต่างๆ เช่นการที่โยนาห์ถูกกลืนโดยปลาใหญ่ และการกลับใจอย่างกระตือรือร้นของชาวนินะเวห์ทั้งเมือง

ในงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยคาดหวังที่จะค้นหาความหมายอันสมเหตุสมผลสำหรับพระธรรมโยนาห์ท่ามกลางโลกในยุคปัจจุบันผ่านทางการพิจารณาถึงหน้าที่ (function) ของสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในตัวบทและพยายามนำมาถึงข้อเสนอในการปรับประยุกต์ใช้สำหรับคริสตจักรในปัจจุบัน

คำสำคัญ: โยนาห์; การตีความ; สภาวะสมัยใหม่

Abstract

Amid the Modernity world that started to come up since the 18th century, the meta-narrative of things that consists of the objective truth was refused and replaced with the idea of subjectivity, so the truth of modernity, especially in the religious circle, became relative to those who are carrying out the hermeneutical processes. This Independent Study aims to study the book of Jonah, which is one of the Prophetic books in the Christian Bible's Old Testament. It contains the story of Jonah, a rebellious behaving prophet of Israel who refused the calling from God to go to and preach against the gentile Ninevites and many strange events such as Jonah's swallowed and stayed alive in the stomach of a great fish or the too quick conversion to repentance of Ninevites.

In this study, the author seeks to find a sound meaning for Jonah in the Modern-day world by considering the functions of symbols in the text and endeavors in giving the implication of them to the modern-day church.

Keywords: Jonah; Hermeneutics; Modernity

บทนำ

พระธรรมโยนาห์เป็นหนังสือเล่มสั้นในพระคัมภีร์ภาคพันธสัญญาเดิมที่มีเนื้อหาค่อนข้างจะแปลกกว่าเล่มอื่นๆ ในแง่ที่เล่าเรื่องเหมือนกับเป็นนิทาน และประเด็นสำคัญที่ปรากฏก็ค่อนข้างจะต่างออกไปจากเล่มอื่นๆ ที่มุ่งเน้นอยู่กับเรื่องราวภายในชนชาติอิสราเอล แต่กลับเน้นไปที่ตัวละครเดี่ยวซึ่งต้องเดินทางไปเผยพระวจนะแก่ชนชาติที่เป็นศัตรูกับอิสราเอล จนทำให้โยนาห์กลายเป็นหนังสือเล่มที่หลายครั้งมักจะถูกนำมาพูดถึงในหัวข้อเกี่ยวกับเรื่องของการทำงานข้ามชนหรือการประกาศข่าวประเสริฐ ทั้งกับคนต่างชาติ และ/หรือ ต่างความเชื่อ

ปัญหาหนึ่งในการศึกษาเกี่ยวกับพระธรรมโยนาห์คือการที่จำเป็นจะต้องพิจารณาเรื่องของบริบททางประวัติศาสตร์ เนื่องจากการรับรู้ของผู้อ่าน/ฟัง ในเวลานั้นๆ มีความเกี่ยวโยงกันโดยตรงกับบริบทและสภาพแวดล้อมที่ตนอยู่ ทว่าความเป็นประวัติศาสตร์ (Historicity) ของพระธรรมโยนาห์ ก็มักจะถูกแบ่งออกเป็น 2 แนวคิดใหญ่ๆ คือแนวคิดที่เชื่อว่าโยนาห์นั้นเขียนเพื่อบันทึกเหตุการณ์จริงโดยโยนาห์ที่กล่าวถึงในพระคัมภีร์เล่มนี้คือโยนาห์ที่ปรากฏอยู่ในช่วงเวลาของกษัตริย์เยโรโบอัมที่ 2 และอีกแนวคิดหนึ่งที่มองว่าโยนาห์ไม่ได้บันทึกเรื่องราวในประวัติศาสตร์แต่เป็นงานเขียนรูปแบบหนึ่งเท่านั้น โดยเฉพาะแนวคิด

ของ Hans Walter Wolff ที่เสนอว่าพระธรรมโยนาห์ถูกเขียนขึ้นในสมัยที่อิสราเอลกลับจากการเป็นเชลยบาบิโลน เพื่อนำเสนอแนวคิดที่คัดค้านกับการปฏิรูปศาสนาซึ่งนำโดยเอสราในช่วงปลายศตวรรษที่ 5 ถึงช่วงต้นศตวรรษที่ 4 กคศ.อันนำมาซึ่งความเป็นชาตินิยม (Nationalism) แบบยิวซึ่งพิจารณาคนต่างชาติเป็นสิ่งมลทินอย่างเช่นที่เห็นได้ในเรื่องราวของพระคัมภีร์ภาคพันธสัญญาใหม่ แต่อย่างน้อยๆ ก็ควรจะเขียนขึ้นก่อนช่วงต้นของศตวรรษที่ 2 เนื่องจากข้อความในหนังสือบุตรสือรา 49:10 ที่มีปรากฏว่า “ขอให้ประกาศกทั้งสิบสององค์มีผู้สืบทอดคุณธรรม...” คำว่าประกาศกทั้งสิบสองนี้กล่าวถึงผู้เผยพระวจนะทั้งสิบสองซึ่งหมายถึงผู้เผยพระวจนะเล็กที่อยู่ในสารบบพระคัมภีร์ของชาวยิว ซึ่งเป็นเรื่องค่อนข้างจะชัดเจนว่ารวมเอาโยนาห์เข้าเป็นหนึ่งในสิบสองนั้นด้วย (Wolff 1986:75-78)

หากเป็นเช่นที่ Wolff กล่าวนี้แล้วคำถามสำคัญคือว่า หนังสือเล่มนี้พยายามจะสื่อสารอย่างไรกับผู้อ่านในเวลาที่เหมาะสม เจาะจงนั้น “ความหมาย” ของเรื่องราวและตัวละครที่พระธรรมโยนาห์พยายามจะนำเสนอ นั้นเป็นอย่างไร และศาสนที่ตัวบทพยายามจะสื่อมันยังสามารถทำงานในปัจจุบันได้อยู่หรือไม่? ความเป็นคนอื่น (The Others) ที่ยิวใช้มองคนต่างชาตินี้ปรากฏตัวในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งในคริสตจักรปัจจุบันหรือไม่ แต่ส่วน

ที่จำเป็นต้องตระหนักเกี่ยวกับการทำความเข้าใจตัวบทก็คือ ถึงแม้เราจะสามารถค้นพบความหมายอย่างถึงที่สุดของตัวบทใดๆ ก็ตาม (หากเป็นไปได้) แต่การจะนำข้อสรุปนั้นๆ มาใช้กับบริบทที่แตกต่างออกไปเหมือนการยกเอาอดีตมาทับกับปัจจุบันนั้นย่อมเป็นสิ่งที่ไม่ควรจะทำเนื่องจากความแตกต่างของบริบท เช่นนี้แล้วการพิจารณาถึงความหมายของตัวบทจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงอุปสรรคต่างๆ เหล่านี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและพิจารณาถึงความหมายของเรื่องราวในพระธรรมโยนาห์ในฐานะของเรื่องเล่า ที่มีต่อผู้อ่านร่วมสมัย
2. เพื่อตีความความหมายเชิงสัญลักษณ์ที่ได้และประยุกต์ใช้กับสถานะสมัยใหม่

นิยามศัพท์

1. สถานะสมัยใหม่ (Modernity) ในที่นี้พูดถึงค่านิยมร่วมของสังคมที่ถูกสร้าง ผ่านการกระทำ ความเชื่อ และเหตุการณ์ต่างๆ ทางประวัติศาสตร์ เป็นผลให้สังคมมีความคิดเห็นต่อสิ่งต่างๆ และมีพฤติกรรมโดยรวมไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ทั้งนี้เราไม่สามารถจะระบุได้ว่า คนทั้งหมดในสังคมจะต้องเป็นแบบใดแบบหนึ่งอย่างเฉพาะเจาะจง เพียงแต่เป็นกรอบคิดกว้างๆ ที่ใช้อธิบายสถานการณ์ใน

เวลาและสถานที่ที่เจาะจงหนึ่งๆ เท่านั้น ภาวะสมัยใหม่ซึ่งจะใช้ในการศึกษานี้กล่าวถึงช่วงศตวรรษที่ 21 เป็นพิเศษเนื่องจากถือว่าเป็นบริบทร่วมสมัยกับงานวิจัยนี้

2. พระธรรมโยนาห์ หมายถึงหนังสือเล่มหนึ่งที่ถูกรับรู้เอาไว้ในพระคริสตธรรมคัมภีร์ซึ่งตัวของพระคริสต์ธรรมคัมภีร์เป็นการรวมหนังสือเล่มย่อยๆ จำนวน 66 เล่ม เข้าด้วยกันโดยพระธรรมโยนาห์นั้นถูกรวบรวมเอาไว้ในส่วนของพันธสัญญาเดิมซึ่งยกมาจากศาสนายูดาห์ในหมวดที่ถูกเรียกว่า “หมวดผู้เผยพระวจนะเล็ก” (Minor prophets)

3. คริสตจักร ในที่นี้มีความหมายถึงกลุ่มก้อนของผู้นับถือคริสตศาสนานิกายโปรเตสแตนต์ในประเทศไทยอันได้แก่สภาคริสตจักรในประเทศไทย สหกิจคริสเตียนแห่งประเทศไทย และสหคริสตจักรแบปติสต์ในประเทศไทยเป็นหลัก

4. ความหมายเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Function) หมายถึงความหมายที่เกิดจากการที่ผู้อ่านพบผ่านทางตัวละครหรือเหตุการณ์ที่ปรากฏในตัวบท ซึ่งความหมายนั้นๆ ได้มาจากประสบการณ์หรือความเข้าใจทางสังคมในเวลานั้น ตัวละครหรือเหตุการณ์ในที่นี้จึงถูกพิจารณาในฐานะที่เป็นสัญลักษณ์ (Symbol) มากกว่าที่จะเป็นตัวละครและเรื่องราวจริงๆ

5. การประยุกต์ใช้ (Implication) ในที่นี้มุ่งเน้นไปที่การนำเสนอแนวทางความเป็นไปได้เชิงโครงสร้างซึ่งมีความเป็นนามธรรม ซึ่งเปลี่ยนแปลงในด้านของกระบวนการคิด และท้ายที่สุดจึงกลายมาเป็นการกระทำในเชิงนำไปใช้ (Application)

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษานี้ แม้จะมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาวะสมัยใหม่แต่จะจำกัดขอบเขตของบริบทปัจจุบันนี้อยู่บนการศึกษาผ่านเอกสารเท่านั้น โดยไม่ทำการศึกษบริบทเฉพาะอันใดอันหนึ่งในส่วนของพระธรรมโยนาห์ จะถูกศึกษาผ่านการมองแบบเป็นเอกเทศจากเล่มอื่นๆ แม้อาจจะเกี่ยวข้องกับเล่มอื่นๆ บ้างในเชิงของประวัติศาสตร์และช่วงเวลาในการเขียน และจะพยายามละปัญหาเรื่องการตีความของพระเจ้าซึ่งส่งผลกระทบต่อการศึกษางานเขียนในฐานะที่มีเป้าหมายในตัวเองซึ่งเกิดจากผู้เขียนโดยไม่ถูกบังคับจากอำนาจอื่นๆ เอาไว้

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ช่วยให้ได้เข้าใจความหมายที่เกิดขึ้นกับผู้อ่านแรกของพระธรรมโยนาห์และสามารถนำความหมายนั้นๆ มาวิเคราะห์กับโลกท่ามกลางสภาวะสมัยใหม่

2. ช่วยให้คริสตจักรได้เห็นมุมมองของพระธรรมโยนาห์ที่กล่าวถึงประเด็นเรื่องการแยกออกจากสังคมซึ่งต่างออกไปจากความเข้าใจเรื่องของการทำมิชชั่นซึ่งมีอยู่เดิม

วิธีการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเอกสาร (documentary research) โดยทำการศึกษาหาความหมายเชิงสัญลักษณ์ของตัวบทคือพระธรรมโยนาห์ ผ่านทางกระบวนการตีความ (Hermeneutics process) และการวิเคราะห์วาทกรรม(Discourse analysis) ซึ่งพิจารณาตัวบทพร้อมกับบริบทแวดล้อมอันได้แก่ผู้เขียน ประวัติศาสตร์ เวลา และสถานที่ โดยใช้ข้อมูลที่สืบค้นได้จากหนังสือ บทความ งานวิจัยและฐานข้อมูลออนไลน์จากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์เพื่อสร้างเป็นข้อเสนอแนะ

บททวนวรรณกรรม

เอกสารและงานวิจัยที่ผู้วิจัยเลือกมาใช้เพื่อศึกษาจะแบ่งออกได้เกี่ยวกับ 3 ประเด็นหลักๆ ดังนี้คือ

1. เรื่องพระธรรมโยนาห์ งานเขียนส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับพระธรรมเล่มนี้มักจะเขียนเกี่ยวกับประเด็นหลักคล้ายๆ กัน คือเรื่องของความเป็นจริงเชิงประวัติศาสตร์ของพระธรรมโยนาห์ และนำเสนอความหมายที่ได้จากพระธรรมโยนาห์ซึ่งมีทั้งการอรรถวิเคราะห์และการตีความ

2. เรื่องความหมายเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Function) ในงานเขียนต่างๆ ซึ่งเป็นรูปแบบการวิเคราะห์วรรณกรรมที่ถูกใช้กันในหมู่นักวิชาการด้านวรรณกรรม (School of Literature)

3. สังคมและสภาวะสมัยใหม่ (Modern Culture, Modernity) ซึ่งเป็นการพยายามอธิบายโลกในปัจจุบันผ่านทางกระบวนการทัศน์ทางสังคมวิทยา

1.1 วันเวลาในการเขียนพระธรรมโยนาห์ การศึกษาพระธรรมโยนาห์ที่เกิดขึ้นนั้นมักจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องอยู่กับเรื่องของความเป็นประวัติศาสตร์ของพระธรรมเล่มนี้โดยแบ่งออกเป็นสองเสียงใหญ่ๆ คือกลุ่มที่เชื่อว่าโยนาห์นั้นเป็น “เรื่องจริงตามประวัติศาสตร์” (Historical Narrative) และอีกเสียงหนึ่งมองว่าเป็นเรื่องที่แต่งขึ้นเท่านั้น Hans Walter Wolff ชี้ให้เห็นถึงความไม่เป็นเอกภาพที่ปรากฏอยู่ในพระธรรมโยนาห์ เช่นบทพูดของโยนาห์ที่อยู่ในบทที่ 2 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการกลับใจจริงๆ ของโยนาห์นั้น ไม่สอดคล้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหลังจากนั้นซึ่งโยนาห์ไม่ได้แสดงให้เห็นถึงการกลับใจแต่อย่างใดเลย และยังบ่งบอกว่าพระเจ้าในบทที่ 4 หากพระธรรมโยนาห์นั้นถูกเขียนโดยผู้เขียนคนเดียวทั้งเล่มการที่บทที่ 2 ปรากฏแทรกอยู่ตรงนี้ก็กลายเป็นปัญหาใหญ่อันหนึ่งของการดำเนินไปของ

เนื้อเรื่องอย่างมาก อีกทั้งยังปรากฏในรูปแบบของบทร้อยกรองหรือบทเพลง แตกต่างจากส่วนอื่นๆ ของหนังสือที่บันทึกเป็นร้อยแก้วทั้งหมด และพระนามของพระเจ้าที่ปรากฏอยู่ก็ถูกใช้สลับกันไปมาระหว่างคำว่าพระเจ้ากับพระยาห์เวห์ Wolff จึงเสนอว่าพระธรรมโยนาห์นั้นน่าจะไม่ได้ถูกเขียนขึ้นโดยผู้เขียนเพียงคนเดียว แต่เป็นการนำหลายๆ เรื่องเข้ามาปะติดปะต่อกัน กรอบของระยะเวลาในการเขียนพระธรรมโยนาห์สำหรับ Wolff นั้นถูกวางอยู่ระหว่างช่วงหลังจากการกลับมาจากการเป็นเชลยที่บาบิโลนและการปฏิรูปศาสนาของเอสราในช่วงปลายศตวรรษที่ 5 ถึงช่วงต้นศตวรรษที่ 4 กคศ. ไปจนถึงช่วงต้นของศตวรรษที่ 2 กคศ. จากข้อความในหนังสือบุตรสราที่เคยกล่าวไปข้างต้น

James Limburg พิจารณาโดยมองว่าพระธรรมโยนาห์นั้นปรากฏในรูปแบบของเรื่องเล่ามากกว่าที่จะเป็นคำเผยพระวจนะ เพราะมีตัวละครหลักและเนื้อหาที่ดำเนินไปข้างหน้าโดยผ่านตัวละครหลักคือโยนาห์ และมีความเชื่อมโยงระหว่างรูปแบบในการเขียนของพระธรรมโยนาห์กับพระธรรม 1 พงศกษัตริย์ คือการใช้รูปแบบประโยค “พระดำรัสมาถึง” (וַיָּבֹאוּ) ซึ่งปรากฏในโยนาห์ 1:1 เปรียบเทียบกับ 1 พงศกษัตริย์ 17:2 รูปแบบอย่างนี้เป็น การนำเสนอเรื่องราวที่จะปรากฏต่อไปในฐานะของ “เรื่อง” (Story) ซึ่งการเป็น “เรื่อง”

ตามความหมายนี้ทำให้เนื้อหาภายในเรื่องนั้นๆ สำเร็จในตัวเองโดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาถึงเนื้อหาทางประวัติศาสตร์ (Limburg 1993: 23, 29-36)

1.2 บริบทและวัฒนธรรมเบื้องหลัง Stuart D.E. Weeks ให้ความสำคัญกับคำว่า “ชาตินิยม” (“Nationalism”) แต่คำว่า “ชาติ” ก็มีความหมายที่แตกต่างจากความคิดเรื่องความเป็นชาติในปัจจุบันซึ่งผูกโยงกันผ่านเรื่องของการเมืองและเศรษฐกิจเป็นหลัก สำหรับสังคมยิวโดยเฉพาะหลังกลับจากการเป็นเชลยนั้นแม้จะคล้ายคลึงกับการเป็นชาติแบบสมัยใหม่ที่ไปไกลกว่าเรื่องของอาณาเขตและพื้นที่เชิงกายภาพและการมีส่วนร่วมเชิงภาษากับวัฒนธรรม แต่ก็ดูเหมือนว่าจะให้ความสำคัญกับการนิยามตัวตนผ่านทางคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ซึ่งกำหนดหน้าที่ความสัมพันธ์และกระทั้งความเข้าใจเชิงประวัติศาสตร์ให้กับทุกคนในชุมชนมากกว่า (Weeks 2002:145-149) ดูเหมือนว่าความเป็นชาตินิยมที่ให้ความสำคัญกับคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ในศาสนายูดาห์นั้นก็ไม่ได้เกิดขึ้นตั้งแต่แรก การปฏิรูปศาสนาของเอสราน่าจะมีอิทธิพลสำคัญกับแนวคิดนี้ผ่านทางธรรมศาลา (Synagogues) ซึ่งน่าจะปรากฏขึ้นในช่วงเวลาที่อิสราเอลนั้นเป็นเชลยในต่างแดน สันนิษฐานว่าธรรมศาลานั้นเข้ามาทำหน้าที่ได้เพราะพระวิหารถูกทำลายไปแล้ว

ความสำคัญของสถานที่สำหรับรวมตัวกันเพื่อกิจกรรมทางศาสนาซึ่งต้องเกิดขึ้นเพื่อทดแทนพระวิหารที่ถูกทำลายลงก็ผลักดันให้ชาวยิวเริ่มใช้ธรรมศาลาเป็นศูนย์กลางชุมชน (Bacher 1906) แต่หลังจากที่ยิวสามารถกลับไปยังเยรูซาเล็มรวมทั้งสร้างพระวิหารได้ซึ่งปรากฏเหตุการณ์ในพระธรรมเอสรา 1:1-4 อิสราเอลจำนวนมากก็เดินทางกลับมายังแผ่นดินแม่พร้อมกับการจัดระเบียบทางศาสนาใหม่ของเอสร่า ซึ่งในการปฏิรูปศาสนาของเอสร่าที่ปรากฏในพระธรรมเอสราและเนหะมีย์นั้นมีข้อความที่เกี่ยวข้องกับการประณามและสั่งให้ละทิ้งภรรยาชาวต่างชาติ คนต่างชาตินั้นเป็นอุปสรรคต่อการเป็นชนชาติที่บริสุทธิ์ของชาวยิวและการแต่งงานกับหญิงต่างชาติถูกเรียกว่าเป็นความ “ชั่วร้ายยิ่งใหญ” และ “ทรยศต่อพระเจ้า” (เอสรา 9:1-2; เนหะมีย์ 13:26-27) คนต่างชาติจึงกลายมาเป็นความชั่วร้ายและเป็นสิ่งที่พระเจ้าไม่พอพระทัยในมุมมองของศาสนาที่ปฏิรูปแล้วนี้ อาจมองได้ว่าเป็นการทำให้ผู้อื่นกลายเป็นสิ่งแปลกแยก (Alienated) อย่างที่ Raymond Firth เสนอเอาไว้ว่าศาสนานั้นมักจำเป็นต้องสร้างความแปลกแยกโดยการแยกระหว่างสิ่งที่บริสุทธิ์กับสิ่งที่มลทินออกจากกัน เพื่อให้ศาสนานั้นคงความมั่นคงอยู่ได้ (Firth 1996:165-168) และหากข้อสันนิษฐานที่ว่าพระธรรมโยนาห์นั้นเขียนขึ้นในช่วงหลัง

กลับจากการเป็นเชลยเพื่อคัดอ้างกับแนวคิด เช่นนี้นั้นเป็นจริง สภาพแวดล้อมเบื้องหลังที่กล่าวถึงก็พอจะทำให้เราเห็นภาพได้ว่าเหตุใดเหตุการณ์และตัวละครทั้งหลายที่ปรากฏในเรื่องราวของพระธรรมโยนาห์จึงถูกเขียนออกมาในรูปแบบนั้นๆ

2.1 ตัวละครและการดำเนินเรื่องของพระธรรมโยนาห์ Jackson M. Sasson เสนอว่าในการจะพิจารณารูปแบบในการเล่าเรื่องของพระธรรมโยนาห์นั้น จำเป็นจะต้องแบ่งส่วนประกอบที่สำคัญออกเป็นอย่างน้อย 3 ส่วน ได้แก่

1. ตัวผู้เขียน ซึ่งอยู่เบื้องหลังเนื้อหาทั้งหมดและเป็นผู้ควบคุมทิศทางของเรื่องเล่า หากสังเกตก็จะพบว่าพระธรรมโยนาห์นั้นเขียนในรูปแบบมีผู้เล่าซึ่งอยู่ภายนอก แยกออกมาจากเรื่อง แต่ตัวผู้เขียนนี้ก็มีความสำคัญมากที่สุด เพราะการที่เราพยายามจะตีความพระธรรมโยนาห์ ก็คือการพยายามจะถอดความหมายว่าผู้เขียนนี้กำลังต้องการจะสื่ออะไร โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดแบบชาตินิยมที่เรากล่าวถึง

2. โยนาห์ ในที่นี้ Sasson กล่าวว่าโยนาห์นั้นถูกใช้เป็นภาพแทนของชาวยิวที่มีแนวคิดแบบชาตินิยมซึ่งก็คือผู้อ่านเอง (Implied Audience) เราพบว่าโยนาห์นั้น

ถูกวาดภาพว่าเป็นผู้รับใช้ของพระเจ้า แต่อยู่ตรงข้ามกับพระเจ้า ซึ่งเป็นไปได้ว่าเป็นการตำหนิชาวยิวที่ดูถูกชาวต่างชาติ ความเชื่อมโยงระหว่างโยนาห์กับชนชาติอิสราเอลนั้นปรากฏให้เห็นชัดเจนโดยเฉพาะในเวลาที่ยอนาห์ต่อว่าพระเจ้าในบทที่ 4 ซึ่งใช้วลีสำคัญที่หยิบยืมมาจากพระธรรมอพยพ 34:6 “ผู้ทรงพระกรุณากริ้วซ้ำ และเปี่ยมด้วยความรักมั่นคง”

3. ตัวละครอื่นๆ ที่ปรากฏในเรื่องของพระธรรมโยนาห์ซึ่งทำหน้าที่เป็นสัญลักษณ์ถึงสิ่งต่างๆ ที่ไม่ใช่ตัวผู้อ่าน โดยเฉพาะชาวเรือและชาวนินะเวห์ซึ่งเป็นชาวต่างชาติ ซึ่งกำลังจะต้องเผชิญกับพระพิโรธของพระเจ้าในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง แต่พระธรรมโยนาห์ก็นำเสนอภาพของการช่วยกู้ที่พระเจ้าประทานให้กับคนต่างชาติได้เช่นกันอยู่ (Sasson 1990: 350)

Ryan Patrick McLaughlin ชี้ให้เห็นถึงข้อสังเกตเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครแบบสามเหลี่ยมระหว่าง พระเจ้า โยนาห์ และคนต่างชาติ ซึ่ง McLaughlin เรียกว่า “คนนอกศาสนา” (Religious Other) โดยเสนอว่าคนนอกศาสนานั้น มีความสัมพันธ์กับพระเจ้าได้โดยไม่ต้องอาศัยโยนาห์ แต่ในทำนองหนึ่งก็เกี่ยวข้องกับโยนาห์ เพราะโยนาห์เป็นตัวละครซึ่งทำให้เกิดประเด็นในการกลับใจของคนเหล่านั้น จนท้ายที่สุดแล้ว McLaughlin กล่าวว่า

ความสัมพันธ์ของคนนอกศาสนากับพระเจ้านั้น ทำให้พวกเขาเข้าใจได้ถึงพระเจ้าในแบบที่คลุมเครือ แต่ผู้ที่มีหน้าที่นำความเข้าใจที่แจ่มแจ้งไปเสนอแก่คนเหล่านั้นก็คือผู้ที่อยู่ในศาสนา เพื่อให้พวกเขาสามารถเข้าใจถึงพระเจ้าได้อย่างสมบูรณ์ (McLaughlin 2013: 71-84)

3.1 ทฤษฎีสัจนิยมและสภาวะสมัยใหม่ Michel Foucault ถูกมองว่าเป็นบิดาแห่งทฤษฎีสัจนิยมผ่านทางงานเขียนซึ่งเป็นการวิเคราะห์ถึงรูปแบบที่เปลี่ยนไปของโลก โดยเฉพาะการวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจและความรู้โดยให้ความเห็นว่าการรู้ถูกกำหนดผ่านทางอำนาจ “ความจริง” (Truth) สำหรับ Foucault นั้นเป็นสิ่งที่ถูกสถาปนาขึ้นโดยความรู้อีกทีหนึ่ง ความจริงทั้งหลายรวมไปถึงรูปแบบของศาสนาต่างๆ สำหรับ Foucault นั้นจึงล้วนแล้วแต่เป็นผลผลิตจากวาทกรรมซึ่งถูกสร้างขึ้นผ่านทางอำนาจทั้งสิ้น หลักข้อเชื่อสำคัญ (Doctrines) ซึ่งเคยเป็นความจริงของแต่ละศาสนาจึงกลายมาเป็นเพียงสิ่งที่เกิดขึ้นเพราะวัฒนธรรมปะทะเข้ากับความเชื่อเรื่องอำนาจที่เหนือกว่า (Divine) และสร้างออกมาเป็นวัฒนธรรมของศาสนานั้นๆ (Stumpf 2004: 445-448) วิธีคิดที่ปฏิเสธการมีอยู่ของความจริงวัตถุวิสัย (Objective Truth) เช่นนี้กลายมาเป็นวิธีคิดสำคัญในโลกหลังสมัยใหม่

Jacques Derrida พัฒนารูปแบบ Foucault ให้ไปไกลมากขึ้นและกลายมาเป็นแนวปรัชญาสังคมที่ถูกเรียกว่าทฤษฎีรื้อสร้าง (Deconstructionism) Derrida กล่าวว่าเมื่อเราใช้ภาษาหรือคำ เพื่อพูดหรือนำเสนอถึงสิ่งใดๆ นั้น อันที่จริงแล้วความหมายของสิ่งนั้นๆ ไม่สามารถปรากฏขึ้นได้เองหากปราศจากความสัมพันธ์อันโยงใยซึ่งกันและกันกับสิ่งอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เหมือนเช่นการเปิดพจนานุกรมเพื่อหาความหมายของคำๆ หนึ่ง ก็จะพบว่าถูกอธิบายโดยคำอื่นๆ ซึ่งจำเป็นจะต้องเปิดหาความหมายของแต่ละคำไปเรื่อยๆ อย่างไม่มีสิ้นสุดโดยไม่มีคำไหนปรากฏความหมายขึ้นมาได้ด้วยตัวเอง ดังนั้นแล้วการนิยามความเข้าใจในเรื่องใดๆ ก็ตามจึงจำเป็นต้องมีสิ่งอื่นเข้ามาสนับสนุนเพื่อให้สามารถเข้าใจถึงสิ่งนั้นๆ ได้ (Derrida 1973: 64-65) โลกของ Derrida นั้น จึงไม่มีความจริงอันเป็นแกนกลางอยู่ เพราะความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งใดๆ ก็ตามถูกสร้างขึ้นจากประสบการณ์และความเข้าใจซึ่งมนุษย์มีเกี่ยวกับสิ่งอื่นๆ ดังนั้นแล้วการเป็นศาสนิกในศาสนาใดๆ นั้น ก็จำเป็นต้องพึ่งพาการดำรงอยู่ของสิ่งอื่นๆ โดยเฉพาะศาสนิกเพื่อสร้างความหมายว่าศาสนิกนั้นเป็นอย่างไร ยิ่งกว่านั้น แม้แต่ศาสนาผ่านมุมมองของ Derrida แล้วก็เป็นสิ่งที่ประกอบสร้างขึ้นผ่านทางความเข้าใจชุดอื่นๆ กระทบ

ความรู้ความเข้าใจ หรือคำสอนในศาสนาที่ถูกกำหนดผ่านทางการประกอบสร้างมากกว่าที่จะเกิดจากคำสั่งซึ่งศาสนิกในศาสนาแบบเอกเทวนิยมมองว่ารับมอมมาโดยตรงจากอำนาจอันเหนือขึ้นไป

การยอมรับและเห็นด้วยกับความจริงที่ว่าความจริงแท้ไม่ได้ดำรงอยู่แบบที่ปรากฏในความคิดของ Foucault และ Derrida นี้ค่อยๆ เป็นสิ่งที่มองเห็นและพูดคุยกันมากขึ้นหลังจากศตวรรษที่ 20 เป็นต้นมา ซึ่งเป็นรูปลักษณะอันสำคัญของโลกทัศน์ยุคหลังสมัยใหม่ คือการที่ “ความจริงเป็นสิ่งสัมพัทธ์” (Truth is Relative) แต่ทว่าในกรอบคิดของศาสนาที่จำเป็นจะต้องพิสูจน์ตนเองในฐานะศาสนาอันถูกต้องเพียงหนึ่งเดียว (ไม่ว่าจะเป็นหรือไม่ก็ตาม) นั้นไม่สามารถกล่าวหาว่าความจริงไม่มีอยู่จริงได้ ดังนั้นแล้วสำหรับกรอบคิดของศาสนา “ความจริง” จึงเป็นสิ่งที่ต้องมีอยู่และต้องเป็นสิ่งที่ศาสนานั้นๆ ครอบครอง ปัญหาเรื่องความจริงแท้ที่ไม่มีอยู่จริงแต่เป็นสิ่งที่ต้องการให้ดำรงอยู่ในเวลาเดียวกันนี้ทำให้เกิดแนวคิดทางศาสนาแบบรวมหมู่ (Inclusivism) เข้ามา ซึ่งกล่าวในทำนองที่ว่าศาสนาหรือแนวคิดอื่นๆ นั้นเพียงแต่มองเห็นความจริงที่ไม่สมบูรณ์เท่านั้น (Fragmented Truth)

สิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการนำเสนอตัวตนของคริสต์ศาสนาโดยเฉพาะใน

นิกายโปรเตสแตนต์ในช่วงการปฏิรูปศาสนาของ Luther คือพระคริสตธรรมคัมภีร์ ซึ่งทำหน้าที่เปรียบเสมือนสิทธิอำนาจเดียวที่องค์พระผู้เป็นเจ้าประทานให้กับมนุษย์ ไม่ว่าสิ่งนี้จะมีความตั้งใจของ Luther หรือไม่ก็ตามที่จะยกเอาพระคัมภีร์ให้ขึ้นมามีอำนาจสูงสุดและกำจัดอำนาจอื่นๆ ออกไป แต่คริสต์ศาสนา นิกายโปรเตสแตนต์ในภายหลังก็ปฏิเสธอำนาจอื่นๆ ที่อยู่นอกเหนือพระคัมภีร์ และการที่สิทธิอำนาจสูงสุดตั้งอยู่บนคัมภีร์ซึ่งต้องอาศัยการตีความแต่ไม่มีตัวแทนอำนาจกลางอย่างที่เคยก็ทำให้คริสต์ศาสนากลายมาเป็นศาสนาที่เปิดรับต่อการเปลี่ยนแปลงจนมีรูปลักษณะที่เปลี่ยนแปลงไปตามพื้นที่ที่เข้าไปสัมผัส แต่ถึงแม้จะประกอบไปด้วยการเปลี่ยนแปลงทว่าคริสต์ศาสนาก็นำเสนอตัวเองเป็นศาสนาที่ประกอบไปด้วยหลักข้อเชื่อ (Doctrine) และกิจกรรม (Activity) ซึ่งเรียกร้องให้ผู้เชื่อกระทำการบางอย่างในศาสนาที่แสดงให้เห็นถึงการเป็นส่วนหนึ่ง ซึ่ง Jenson กล่าวว่าหลักข้อเชื่อและกิจกรรมเหล่านี้ช่วยให้สถาบันทางศาสนาสามารถรักษาสภาพอยู่ได้ผ่านความบริสุทธิ์ ซึ่งตนเองเชื่อมต่อกับอำนาจที่เหนือกว่าหรือพระเจ้าของคริสต์ศาสนา (Jenson 1995: 9-15)

โดยสรุปแล้วจึงกล่าวได้ว่าหลักข้อเชื่อและกิจกรรมต่างๆ ในศาสนานั้นเกิดขึ้นผ่าน

ทางกระบวนการประกอบสร้าง ผ่านทางทางศาสนา และมีหน้าที่ในการรักษาสถาบันทางศาสนานั้นๆ เอาไว้ หลักข้อเชื่อและกิจกรรมของศาสนานั้นสร้างความรู้สึกที่ตนเองหรือชุมชนทางศาสนาเข้าใกล้กับองค์พระผู้เป็นเจ้ามากยิ่งขึ้น คนนอกศาสนาหรือคนที่ไม่ได้ปฏิบัติตามกิจกรรมหรือเชื่อตามหลักข้อเชื่อของศาสนาไม่สามารถปรากฏอยู่ในพื้นที่อันศักดิ์สิทธิ์ของศาสนานั้นๆ เช่นในความรอดของคริสต์ศาสนาได้ กล่าวคือคนนอกเป็นสิ่งแปลกปลอม (Alienation)

4. การตีความและความหมาย เมื่อพิจารณาในพระธรรมโยนาห์นั้นเราพบว่ารูปแบบของพระธรรมโยนาห์นั้นเป็นการเล่าเรื่องซ้ำสองรอบซึ่งเนื้อหาภายในแต่ละรอบจะประกอบไปด้วยเหตุการณ์ที่โยนาห์ได้เผชิญหน้ากับองค์พระผู้เป็นเจ้าและกับคนต่างชาติ ตัวละครที่ดำเนินบทบาทสำคัญตั้งแต่ต้นจนจบนั้นคือโยนาห์และองค์พระผู้เป็นเจ้าที่ปรากฏกับโยนาห์ในบทนำของเนื้อหาทั้งสองรอบ (1:1-2; 3:1-2) และในตอนท้ายในบทที่ 4 ที่ทำหน้าที่เหมือนการสรุปเนื้อหา ตัวละคร “โยนาห์บุตรอามิทัย” นำให้ผู้อ่านคิดถึงผู้เผยพระวจนะที่ปรากฏในพระธรรม 2 พงษ์กษัตริย์ 14 ถึงแม้ว่าเราจะไม่พิจารณาพระธรรมเล่มนี้ในเชิงที่เป็นบันทึกทางประวัติศาสตร์

แต่ตัวละครที่มีบทบาทอย่างมากในการขยายอาณาจักรของอิสราเอลเหนือในช่วงเวลาที่เยโรโบอัมที่ 2 ปกครองก็ย่อมสร้างความเชื่อมโยงกับผู้อ่าน (Limburg 1998, 39) คำกล่าวของโยนาห์ที่กล่าวว่า “ข้าเป็นคนฮีบรูและข้าเกรงกลัวพระยาห์เวห์พระเจ้าแห่งฟ้าสวรรค์ ผู้สร้างทะเลและแผ่นดินแห้ง” ทำให้เกิดความเป็นส่วนหนึ่งระหว่างผู้อ่านกับตัวโยนาห์มากขึ้น วิธีที่ว่าเกรงกลัวพระยาห์เวห์พระเจ้าแห่งฟ้าสวรรค์ก็เป็นวิธีที่ปรากฏหลายครั้งในพระคัมภีร์เดิมซึ่งเป็นความเข้าใจเกี่ยวกับองค์พระผู้เป็นเจ้าของชาวอิสราเอล (Wolff 1986, 115) ทำให้โยนาห์เป็นตัวแทนถึงผู้อ่านที่เป็นชาวอิสราเอลได้อย่างดี

เหตุการณ์ที่โยนาห์พบกับคนต่างชาติที่กลับใจทั้งสองครั้งทำให้เห็นถึงความตั้งใจในการนำเสนอคนต่างชาติในแบบที่แตกต่างไปจากความคาดหวังของผู้อ่านเพราะคนต่างชาติตอบสนองในทางที่บวกเสมอในขณะที่ตัวผู้เผยพระวจนะคือโยนาห์ที่ถูกนำเสนอว่ามีความเข้าใจเกี่ยวกับพระเจ้าในแบบเดียวกับอิสราเอล กลับทำในสิ่งตรงกันข้ามคือหนีไปจากหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ราวกับว่ากำลังปฏิเสธส่วนเกี่ยวข้องกับพระเจ้าที่ตนเองกำลังกล่าวถึง โดยเฉพาะในบทที่ 4 ที่โยนาห์ตัดพ้อด้วยประโยคที่ว่าพระเจ้าเป็น “ผู้ทรงพระกรุณา กริ้วข้าและเปี่ยมด้วยความรักมั่นคง” ซึ่งดูเหมือนผู้เขียน

ตั้งใจทำให้วสันตังค์เป็นเรื่องตลก แต่ก็เป๋นตลกแบบที่ประชดประชันและทำให้เห็นถึงความย้อนแย้งในตัวของโยนาห์

ในฉากสุดท้ายของเรื่องที่เป็นบทสนทนา ระหว่างโยนาห์และองค์พระผู้เป็นเจ้าว่าด้วยความโกรธของเขาเรื่องต้นละหุ่งเราพบว่าทั้งเรื่องนั้ตั้งแต่ต้นจนจบช่วงเวลาที่ยอนาห์พึงพอใจแค่เพียงในตอนที่เราได้รับร่วมเงาจากต้นละหุ่งเท่านั้น ทั้ๆ ที่ก่อนหน้าเ็นการกำลังโกรธเกรี้ยวเรื่องนี้จะเวท้อย่างรุนแรง แม้จะไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงอะไรเกี่ยวกับเนะเวห์แต่โยนาห์ก็สามารถ “มีความยินดีอย่างย้ง” (โยนาห์ 4:6) ได้ Wolff เสนอว่าปัญหาของโยนาห์ในที่นี้คือการที่เขาเอาตัวเองเป็นศูนย์กลาง และยึดมั่นในความคิดของตนจนสร้างศาสนศาสตร์ที่เคร่งครัดขึ้นมา (Wolff 1986, 176) ซึ่งในที่นี้ดูเหมือนพระเจ้าจะเป็นผู้ที่ไม่ทำตัวให้เป็นไปตามความคาดหวังหรือความเชื่อของโยนาห์ในตอนสุดท้ายของพระธรรมโยนาห์ที่จบลงด้วยคำถามปลายเปิดทำหน้าที่ในการเรียกร้องให้ผู้อ่านพิจารณาตนเอง มากกว่าจะเป็นคำถามที่ถามไปยังโยนาห์ ความหัวแข็งของโยนาห์ในการพิพากษาคนอื่นที่เป็นศัตรูนั้นอาจเทียบได้กับมุมมองที่ปิดกั้นและแยกเอาคนนอกศาสนาออกจากความเป็นไปได้ในการปรากฏอยู่ในพื้นที่ของศาสนาเช่นในความรอดของคริสต์ศาสนาเป็นต้น

สำหรับศาสนายูดาห์นั้นการจะเป็นประชากรของพระเจ้า จำเป็นจะต้องมาพร้อม กับหลักข้อเชื่อและกิจกรรมจำนวนมาก เช่น การเข้าสู่หนัต การถือรักษาคำสอนจากคัมภีร์ ฯลฯ แต่สิ่งที่ปรากฏในพระธรรมโยนาห์นำเสนอให้เห็นถึงการที่ “คนนอก” ที่ไม่อยู่ในหลักข้อเชื่อและกิจกรรมเดียวกันกับพวกเขาถูกนับว่าเป็นประชากรของพระเจ้าที่สมควร จะได้รับความเมตตาด้วย (โยนาห์ 4:11) ในขณะที่โยนาห์อันเป็นตัวแทนของคนในอย่าง ผู้อ่านชาวอิสราเอลซึ่งอ้างว่าตนรู้จักกับองค์พระผู้เป็นเจ้ากลับทำในสิ่งที่ตรงข้ามกับพระประสงค์ของพระองค์ทั้งสิ้น ราวกับว่าพระธรรมโยนาห์กำลังเสียดสีวิถีคิดแบบปิดกั้นที่ศาสนายูดาห์ในเวลานั้นกระทำต่อผู้อื่น

สรุปผลการวิจัย

จากการค้นคว้าผู้วิจัยพบว่าในการคิดถึงความเข้าใจเรื่อง “ความจริง” นั้นเป็นสิ่งที่ศาสนาจำเป็นต้องยอมรับว่า ชุดคำอธิบายส่วนใหญ่หรือแม้แต่หลักข้อเชื่อของศาสนาเองก็อาจล้าแล้วแต่เป็นผลผลิตทางประวัติศาสตร์ทั้งสิ้น โลกทัศน์อันกลายมาเป็นความจริงของศาสนานั้นจึงเป็นส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์เท่านั้น แต่ละศาสนาก็ล้าแล้วแต่มีแกนกลางที่แตกต่างกันและไม่สามารถนำมารวมกันได้ อย่างสนิท การพยายามพิสูจน์ว่าตนเองเป็น

เจ้าของความจริงแท้ที่ถูกพยายามมาทุกยุคสมัย ก็ยังไม่เคยปรากฏชัยชนะอย่างเด็ดขาดไม่ว่าจะจากศาสนาใดๆ ทว่ากระบวนการเหล่านี้มักจะก่อให้เกิดการแบ่งแยกคนในและคนนอก ศาสนาออกจากกันผ่านทางหลักข้อเชื่อและกิจกรรมที่ศาสนาสั่งขึ้นมาในห้วงประวัติ ศาสตร์นั้นๆ แม้การแบ่งคนนอกและคนในออกจากกันจะไม่ใช่วิธีหาว่า การตีตราคนนอก ศาสนาว่าเป็นตัวแทนของความบาปชั่ว เป็นคน ไม่สะอาด หรือเป็นศัตรูกับศาสนาเป็นสิ่งที่ต้อง ระวัง

สิ่งสำคัญที่พระธรรมโยนาห์นำเสนอ ก็คือการนำเสนอให้เห็นว่า พระเมตตาของ พระเจ้านั้นไม่ได้จำกัดเอาไว้เพียงแค่นคนใน ศาสนายูดาห์เท่านั้น หลายครั้งการตีความแบบ นี้ในคริสตจักรก็จะกล่าวรวมเอาคนต่างชาติ ซึ่งเข้ามาเป็นผู้เชื่อแล้วเอาไว้ด้วย แต่พระธรรม โยนาห์นั้นกล่าวรวมแม้กระทั่งชาวเรือที่ไม่รู้จัก พระยาห์เวห์ และชาวสินะเวห์ที่เป็นศัตรูของ อิสราเอลด้วย เช่นนี้แล้วพระคุณของพระเจ้า จึงไม่ใช่เป็นของคริสต์ศาสนาเท่านั้น แต่รวมไป ถึงศาสนาอื่นๆ แม้กระทั่งผู้ที่ไม่นิยามตนบน ศาสนาใดๆ ด้วย ผู้วิจัยอยากจะนำเสนอถึง รูปแบบการตอบสนองอันเป็นรูปธรรมอย่าง คร่าวๆ สำหรับคริสตจักร เกี่ยวข้องกับเรื่อง ของความสัมพันธ์ระหว่างคริสตชนและ “คน นอกศาสนา” ดังต่อไปนี้

1. เมื่อพิจารณาความหมายที่ได้จาก พระธรรมโยนาห์ซึ่งดูเหมือนจะพยายามนำ เสนอว่าคนนอกศาสนาอย่างชาวเรือและชาว สินะเวห์นั้น ไม่ใช่ตัวแทนของความบาปใน ขณะที่ชาวยิวนั้นเป็นผู้ชอบธรรมเท่านั้น แต่ใน ขณะเดียวกันสำหรับศาสนาแล้วก็มักจะเป็น สิ่งจำเป็นที่จะต้องสร้างความชอบธรรมให้กับ ตนเอง โดยเฉพาะการที่จะรักษาความเป็น ศาสนาเดียวที่ถูกต้องเอาไว้ จนทำให้ผู้อื่นที่อยู่ นอกศาสนานั้น แม้จะไม่ได้ถูกมองถึงขนาด ที่เป็นคนบาปชั่ว แต่ก็ยังเป็นคนที่แปลกแยก ออกไปจากความบริสุทธิ์ของศาสนา ซึ่งความ แปลกแยกนี้ก็มักจะทำให้เกิดช่องว่างระหว่าง คนในและนอกศาสนา ผ่านทางความเข้าใจ ชัดนี้แล้ว ในการพูดคุยในกลุ่มย่อย ในการพูด คุยทั่วๆ ไปในชีวิตประจำวัน หรือกระทั่งการ เทศนาที่จะต้องมีการกล่าวถึงคนนอกศาสนา นั้น จำเป็นจะต้องตระหนักถึงอยู่เสมอว่าเรา ไม่สามารถพิจารณาคนนอกศาสนาในฐานะ ว่าเป็นตัวแทนของความบาปหรือความชั่วร้าย ได้ เพราะการนำเสนอคนนอกศาสนาในฐานะ เหล่านี้มีแนวโน้มจะทำให้เกิดความรู้สึกแบ่ง แยกระหว่างคริสตชนในฐานะผู้บริสุทธิ์ออก จากคนนอกศาสนาที่เป็นตัวแทนของความบาป ซึ่งจะทำให้ศาสนานั้นเกิดมลทิน ความรู้สึกเช่น นี้น้อยไม่เป็นผลดีต่อการทำพันธกิจของคริสต จักรโดยเฉพาะพันธกิจเกี่ยวกับการประกาศ หรือการเข้าสู่ชุมชน

2. จากเนื้อหาที่ปรากฏชัดในพระธรรมโยนาห์ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวที่เลวร้ายของโยนาห์ ทั้ๆ ที่ทราบดีถึงพระลักษณะของพระเจ้านั้น ช่วยให้ผู้อ่านได้เห็นภาพของประชากรของพระเจ้าผู้ซึ่งเข้าใจเกี่ยวกับพระองค์ดีแค้ในแนวคิดเท่านั้น แต่ไม่สามารถจะนำออกมาปฏิบัติได้อย่างเป็นผล แม้โยนาห์จะยอมรับพระเจ้าในฐานะ “พระเจ้าผู้ก่อปรด้วยพระคุณและพระกรุณา กริ้วข้า และบริบูรณ์ด้วยความรักมั่นคง” (โยนาห์ 4:2) ที่ซึ่งเห็นว่าถูกหยิบเอามาจากพระธรรมอพยพ 34:6 ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วก็จะเห็นว่าเนื้อหาในพระธรรมอพยพ 34 นั้นเป็นเรื่องราวต่อจากช่วงเวลาที่ชาวอิสราเอลซึ่งกำลังอพยพออกจากอียิปต์สร้างรูปหล่อวัวทองคำขึ้นขณะตั้งเต็นท์อยู่รอบๆ ภูเขาซีนาย และกำลังจะถูกลงโทษโดยองค์พระผู้เป็นเจ้า พระลักษณะที่ถูกหยิบมาเพื่ออธิบายในโยนาห์ 4:2 จึงทำหน้าที่ตอกย้ำให้เห็นว่าแท้จริงแล้ว อิสราเอลไม่ได้

บริสุทธิ์แตกต่างไปจากคนต่างชาติ และสามารถจะมีชีวิตอยู่สืบต่อไปได้ด้วยเพียงพระเมตตาของพระเจ้าเท่านั้น ไม่ได้แตกต่างไปจากชาวเนะเวห์ ในทำนองเดียวกันสำหรับผู้เชื่อในคริสต์ศาสนานั้น ความรอดหรือการเป็นคนชอบธรรมก็ไม่อาจจะสามารถมาได้ผ่านทางการกระทำของตนเอง เพราะในฐานะของคนบาปตามแนวคิดของศาสนาแล้ว ก็ไม่มีใครที่สามารถมาถึงความรอดได้เอง แต่ต้องอาศัยการนำขององค์พระผู้เป็นเจ้าเท่านั้น นี่ทำให้ผู้เชื่อและผู้ที่ยังไม่เชื่อ ไม่ได้มีสถานะแตกต่างกันในฐานะของคนที่ต้องการพระเมตตาขององค์พระผู้เป็นเจ้าเหมือนกันเพื่อดำรงชีวิตอยู่นอกจากการสอนให้มองดูคนนอกศาสนาโดยพยายามไม่ผูกมัดคนเหล่านั้นในฐานะตัวแทนของความบาปแล้ว คริสตจักรก็ยังมีหน้าที่สอนให้ศาสนิกชนของตนเห็นถึงเนื้อแท้ของสมาชิกซึ่งไม่ได้แตกต่างหรือดีเด่นไปกว่าคนนอกศาสนาแต่อย่างใด

บรรณานุกรม

- Hans Walter Wolff. (1986). **Obadiah and Jonah: a commentary**. Augsburg: Augsburg Publishing House.
- Jack M Sasson. (1990). **Jonah: a new translation with introduction, commentary, and interpretation**. New York City: Doubleday.
- Jacques Derrida. (1973). **Speech and Phenomena and Other Essays on Husserl's Theory of Signs**. Northwestern UP.
- James Limburg. (1998). **Jonah: a commentary**. Kentucky: Westminster John Knox Press.
- Raymond Firth. (1996). **Religion: a Humanist Interpretation**. Cornwall: TJ Press.
- Robert W Jenson. (1995). **Essays in Theology of Culture**. Michigan: William B. Eerdmans Publishing.
- Ryan Patrick McLaughlin. (2013). "Jonah and the Religious Other: an exploration of biblical inclusivism." *Journal of Ecumenism studies*, 2013: 71-84.
- Samuel Enoch Stumpf. (2004). **Socrates to Sartre: A History of Philosophy**. 3rg. San Francisco, New York, St. Louise: McGraw-Hill Book Company.
- Stuart D.E. Weeks. (2002). "Biblical Literature and The Emergence of Ancient Jewish Nationalism". *Biblical Interpretation*, 2002: 144-149.
- Wilhelm Bacher, Lewis N. Dembitz. Synagogue. n.d. [Online]. Available from <http://www.jewishencyclopedia.com/articles/14160-synagogue>. accessed: November 2, 2018.

การประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาเทววิทยาจริยธรรม ปรับปรุง พ.ศ.2556
คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

The Evaluation of the Curriculum on Master of
Arts Program in Moral Theology update 2013.
Faculty of Divinity, Saengtham College.

บาทหลวง ดร.ออสติน สุกียो ปีโตโย

บาทหลวง ดร.เชิดชัย เลิศจิตรเลขา

บาทหลวง ดร.พิเชฐ แสงเทียน

บาทหลวง ดร.แอนโทนี ลี ดัก

บาทหลวง ดร.สุรชัย ชุ่มศรีพันธุ์

* อาจารย์ประจำคณะศาสนศาสตร์
สาขาวิชาเทววิทยาจริยธรรม วิทยาลัยแสงธรรม

บาทหลวง ผศ.สมชัย พิทยาพงศ์พร

* อาจารย์ประจำคณะศาสนศาสตร์
สาขาวิชาเทววิทยา วิทยาลัยแสงธรรม

บาทหลวง ดร.นันทพล สุขสำราญ

* อาจารย์ประจำคณะศาสนศาสตร์
สาขาวิชาคริสตศาสนศึกษา วิทยาลัยแสงธรรม

บาทหลวง ดร.วีรศักดิ์ ยงศรีปนิธาน

* อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์
สาขาวิชาปรัชญาและศาสนา วิทยาลัยแสงธรรม

บาทหลวง ดร.สุรินทร์ จารยอุปการะ

* ผู้อำนวยการโรงเรียนดรุณากาญจนบุรี

Rev.Dr.Agustinus Sugiyo Pitoyo

Rev.Dr.Chaerdchai Lerdchidlaka

Rev.Dr.Pichet Saengthien

Rev.Dr.Anthony Le Duc

Rev.Dr.Surachai Chumsriphun

* Lecturer, Faculty of Theology,
Moral Theology Program, Saengtham College.

Rev.Asst.Prof.Somchai Phitthayaphongphond

* Lecturer, Faculty of Theology,
Theology Program, Saengtham College.

Rev.Dr.Nantapon Suksumran

* Lecturer, Faculty of Theology, Bachelor of Education
Program in Christian Studies, Saengtham College.

Rev.Dr.Werasak Yongsripanithan

* Lecturer, Faculty of Humanities, Philosophy
and Religion Program, Saengtham College.

Rev.Dr.Surin Chanupakara

* Directors of Darunakanchanaburi School.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 12 ตุลาคม 2563

* แก้ไข 6 พฤศจิกายน 2563

* ตอบรับบทความ 14 พฤศจิกายน 2563

บทคัดย่อ

การประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทววิทยาจริยธรรม หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2556 คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) ประเมินบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิตของหลักสูตรศิลปศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทววิทยาจริยธรรม และ 2) ประเมินผลกระทบของหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทววิทยาจริยธรรม โดยผู้วิจัยใช้รูปแบบการประเมิน CIPPI Model

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งสิ้น 49 คน ประกอบด้วย 1) ผู้บริหาร 4 คน 2) อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน 7 คน 3) นักศึกษา ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 11 คน 4) มหาบัณฑิต ที่สำเร็จการศึกษา 15 คน 5) ผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 10 คน และ บาทหลวง ประจำชั้นปี 2 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 49 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านบริบท พบว่า วัตถุประสงค์ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับนโยบายของสภาประมุขบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย และวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ปรัชญา พันธกิจ นโยบายของวิทยาลัย ตลอดจนนโยบายตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ
2. ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า โครงสร้างหลักสูตร รายวิชาที่เปิดสอน เนื้อหารายวิชา อาคารสถานที่ อาจารย์ นักศึกษา และความร่วมมือของชุมชน มีความเหมาะสม/ความพร้อมอยู่ในระดับมาก
3. ด้านกระบวนการ พบว่า การบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดประเมินผล และการพัฒนาหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ออกัสติน สุทธิโย ปิโตโย, เชิดชัย เลิศจิตรเลขา, พิเชฐ แสงเทียน, แอนโทนี ลี ดัก, สุรัชย์ ชุ่มศรีพันธุ์,
สมชัย พิทยาพงศ์พร, นันทพล สุขสำราญ, วีรศักดิ์ ยงศรีปนิธาน และ สุรินทร์ จารย์อุปะการะ

4. ด้านผลผลิต พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความรู้ความสามารถและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

5. ด้านผลกระทบ พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีความเป็นผู้นำสามารถนำความรู้ความสามารถไปประยุกต์ใช้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนร่วมงานอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: หลักสูตร; เทววิทยาจริยธรรม; วิทยาลัยแสงธรรม

Abstract

The Evaluation of the Curriculum on Master of Arts Program in Moral Theology update 2013, Faculty of Divinity, Saengtham College was conducted The purposes of this study were to 1) evaluate context, input factors, process and product of curriculum. 2) evaluate Impact of curriculum on Master of Arts Program in Moral Theology updated 2013, Faculty of Divinity, Saengtham College. The CIPPI Model was used for the evaluation The sample of this research engages four administrators, seven instructors, eleven students, fifteen graduates, ten educational employers and two Pastor advisors. The research instruments included the questionnaires. The collect data were analyzed by using percentage (%), mean (X), standard deviation (S.D.) and content analysis.

The results of the study were as follows:

1. The context of the curriculum was appropriate at a high level and it showed that objectives were consistent with the policy of the Council of the Roman Catholic Bishops' Conference of Thailand and the vision, goals, philosophy, missions, policies of the Saengtham College, as well as policies in accordance with the National Qualifications Framework for Higher Education.
2. For the input factors of curriculum, it was found that course structure, course content, building, instructors, students and community cooperation were suitability/readiness at a high level.

ออกัสติน สุกียอ ปิโตโย, เชิดชัย เลิศจิตรเลขา, พิเชฐ แสงเทียน, แอนโทนี ลี ดัก, สุรัชย์ ชุ่มศรีพันธุ์,
สมชัย พิทยาพงศ์พร, นันทพล สุขสำราญ, วีรศักดิ์ ยงศรีปนิธาน และ สุรินทร์ จารย์อุปการะ

3. For the process of curriculum, it was found that course management, learning management, measure and curriculum development were suitable at a high level.

4. For the product of curriculum, it was found that academic achievement, Knowledge, ability and desirable characteristics of the learners are suitable at a very high level.

5. For the impact of curriculum, it was found that graduates had leadership skills to be able to apply knowledge and skills be creative and able to adapt to their peers at a very high level.

Keywords: curriculum; Moral Theology; Saengtham College.

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทววิทยาจริยธรรม (Master of Arts in Moral Theology) คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม เริ่มเปิดครั้งแรกในปีการศึกษา 2553 และปรับปรุงใน พ.ศ.2556 ได้ดำเนินการจัดการเรียน การสอนมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 จนถึงปัจจุบัน ในการปรับปรุงปี พ.ศ. 2556 นั้น หลักสูตรได้มีการปรับปรุงรายชื่ออาจารย์พิเศษ แนวทางการบริหารหลักสูตรให้เหมาะสม สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของสังคมและกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) ทั้งนี้ ตามมาตรฐานอุดมศึกษาทั่วไป เมื่อใช้หลักสูตรไปได้ระยะหนึ่งจะต้องมีการประเมินหลักสูตรเพื่อพิจารณาว่า ได้ดำเนินการบรรลุตามวัตถุประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้หรือไม่ เพียงใดและนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาต่อไป โดยต้องมีการประเมินในด้านต่างๆ ที่สำคัญในการบริหารจัดการหลักสูตร ตามเกณฑ์มาตรฐานที่คณะวิชา สถาบัน และประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ ที่กำหนดให้ทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย มีการแสดงการปรับปรุงดัชนีด้านมาตรฐาน และคุณภาพการศึกษาเป็นระยะๆ อย่างน้อยทุกๆ 5 ปี และมีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุก 5 ปี (กระทรวงการ ศึกษา 2548: 23) นอกจากนี้ยังต้องพิจารณา

ดำเนินการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) กำหนด โดยเฉพาะในเรื่องของการบริหารหลักสูตรและการจัดการศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ พ.ศ.2552 (Thai Qualification Framework for Higher Education, TQF: HEd)

สาขาวิชาเทววิทยาจริยธรรม คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม ตระหนักถึงความสำคัญในการประเมินหลักสูตร และการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรต่างๆ ให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้ ซึ่งตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 เป็นต้นมา ยังไม่ได้มีการประเมินหลักสูตรอย่างเป็นระบบตามมาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.2548 ด้วยเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว สาขาวิชาเทววิทยาจริยธรรม จึงต้องการที่จะประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทววิทยาจริยธรรม เพื่อนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพ และมาตรฐาน เพื่อผลิตมหาบัณฑิตที่มีคุณภาพ เป็นผู้นำและแบบอย่างที่ดี เป็นผู้เชี่ยวชาญ

ออกัสติน สุกโย ปิโตโย, เชิดชัย เลิศจิตรเลขา, พิเชฐ แสงเทียน, แอนโทนี ลี ดัก, สุรัชย์ ชุ่มศรีพันธุ์,
สมชัย พิทยาพงศ์พร, นันทพล สุขสำราญ, วีรศักดิ์ ยงศรีปณิธาน และ สุรินทร์ จารยอุปการะ

มีจิตสำนึกในการทำนุบำรุง สืบทอดศาสนา
อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อม
และเป็นผู้มีศักยภาพในการเสริมสร้างความ
ก้าวหน้าทางเทววิทยาของคริสตศาสนจักร
คาทอลิกได้อย่างดี โดยได้นำรูปแบบการ
ประเมินแบบ CIPP Model (Stufflebeam,
2003) เพื่อประเมินด้านบริบท (Context)
ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process)
และผลผลิต (Product) มาใช้ในการประเมิน
ครั้งนี้ และเพิ่มการประเมินผลกระทบ
(Impact) เพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้นกับบัณฑิต
ที่จบไปแล้ว เพื่อเป็นข้อมูลสำคัญในการนำมา
ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรได้ต่อไป การศึกษา
วิจัยครั้งนี้จึงใช้รูปแบบ CIPPI Model มาเป็น
หลักในการประเมินหลักสูตร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินบริบท ปัจจัยนำเข้า
กระบวนการ ผลผลิตของหลักสูตรศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทววิทยาจริยธรรม
2. เพื่อประเมินผลกระทบของหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทววิทยา
จริยธรรม

ขอบเขตของการวิจัย

กรอบแนวคิดของการวิจัย การวิจัย
ประเมินหลักสูตรในครั้งนี้ เป็นการประเมิน
โดยนำ CIPPI Model มาใช้ในการประเมิน
ด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต
และผลกระทบ

ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูล

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 49 คน ได้
มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำแนกได้ดังนี้
 - 1.1 ผู้บริหาร จำนวน 4 คน
 - 1.2 อาจารย์ประจำหลักสูตรและ
อาจารย์ผู้สอน จำนวน 7 คน
 - 1.3 นักศึกษา สาขาวิชาเทววิทยา
จริยธรรม ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน
11 คน
 - 1.4 มหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
เทววิทยาจริยธรรม คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัย
แสงธรรม จำนวน 15 คน
 - 1.5 ผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 10 คน
 - 1.6 บาทหลวงประจำชั้นปี จำนวน 2 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทววิทยาจริยธรรม หมายถึงมวลงประสพการณื เนื้อหาสาระ โครงสร้างเกี่ยวกับหลักสูตรการสอน แผนการเรียนรูั้ที่กำหนดไว้อย่างเป็นระบบเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียน ก่อให้เกิดความรู้ ทักษะคุณลักษณะ และพัฒนาการให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของหลักสูตร อันประกอบด้วยวัตถุประสงค์ โครงสร้าง เนื้อหาวิชา การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลตลอดจนการบริหารจัดการหลักสูตร ซึ่งในการวิจัยนี้ หมายถึงหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทววิทยาจริยธรรม ปรับปรุง พ.ศ.2556 ที่จัดการเรียนการสอนโดยคณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

การประเมินหลักสูตร หมายถึงกระบวนการศึกษาผลการใช้หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทววิทยาจริยธรรม คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม และรวบรวมข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงและความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ ผู้เรียนมหาบัณฑิต และผู้ปกครอง/ผู้ใช้นั้บัณฑิต โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPPI Model ดังนี้

1. การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) หมายถึงกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็น เพื่อประเมินเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input) หมายถึงกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็น เพื่อประเมินเกี่ยวกับโครงสร้างหลักสูตร รายวิชา ความพร้อมของอาคารสถานที่ สมรรถนะ และจำนวนของอาจารย์ ความพร้อมของผู้เรียน และความร่วมมือของชุมชน

3. การประเมินกระบวนการ (Process) หมายถึงกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็น เพื่อประเมินเกี่ยวกับด้านการบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และ การปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร

4. การประเมินผลผลิต (Product) หมายถึงกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็น เพื่อประเมินเกี่ยวกับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความรู้ความสามารถของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (คุณภาพตามกรอบมาตรฐาน TQF การทำนุบำรุงศาสนา การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม และการมีจิตอาสา)

5. การประเมินผลกระทบ (Impact) หมายถึงกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็น เพื่อประเมินเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นกับมหาบัณฑิตภายหลังกการจบการศึกษาเกี่ยวกับความเป็นผู้นำคริสต์ศาสนาด้านจริยธรรม และความสามารถในการประยุกต์ใช้หลักสูตรเพื่อการปฏิบัติงานและการพัฒนาวิชาชีพ

ออกัสติน สุทธิโย ปิโตโย, เชิดชัย เลิศจิตรเลขา, พิเชฐ แสงเทียน, แอนโทนี ลี ดัก, สุรัชย์ ชุ่มศรีพันธุ์,
สมชัย พิทยาพงศ์พร, นันทพล สุขสำราญ, วีรศักดิ์ ยงศรีปนิธาน และ สุรินทร์ จารย์อุปการะ

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงประเมิน (Evaluation Research) มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. การศึกษาวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้ในการสร้างเครื่องมือ

2. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือแบบสอบถาม จำนวน 5 ชุด สำหรับผู้บริหาร นักศึกษา มหาบัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิต และคุณพ่อประจำชั้นปี แต่ละชุดจะมีข้อคำถามเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับผู้ตอบแบบสอบถามโดยการสอบถามถึงความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรจากประสบการณ์หรือมุมมอง ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อปัจจัยด้านต่างๆ ของหลักสูตร ผู้วิจัยนำแบบสอบถามทั้งสองฉบับเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.66 – 1.00 ตามเกณฑ์ที่กำหนด 3) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้ที่มีคุณสมบัติคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 25 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น = 0.871

3. นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิจัย

จากการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้บริหาร อาจารย์ประจำหลักสูตร/อาจารย์ผู้สอน นักศึกษา มหาบัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิต และบาทหลวงประจำชั้นปี รวมทั้งสิ้น 49 คน มีผู้ตอบแบบสอบถามกลับมาจำนวนทั้งสิ้น 42 คน คิดเป็นร้อยละ 85.71 แบ่งออกเป็น ผู้บริหาร 4 คน คิดเป็นร้อยละ 9.52 อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 นักศึกษา จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 23.81 มหาบัณฑิต จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 23.81 ผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 24.43 และบาทหลวงประจำชั้นปี 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4.76

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และผลกระทบ ดำเนินการโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean: $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation:S.D.) แล้วเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ตามแนวคิดของเบสท์ (Best 1997, 263)

ค่าเฉลี่ย 4.50–5.00 หมายถึงมีความเหมาะสม/ความสอดคล้อง/ความพร้อม/อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50–4.49 หมายถึงมีความเหมาะสม/ความสอดคล้อง/ความพร้อม/อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50–3.49 หมายถึงมีความเหมาะสม/ความสอดคล้อง/ความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50–2.49 หมายถึงมีความเหมาะสม/ความสอดคล้อง/ความพร้อม/อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.49 หมายถึงมีความเหมาะสม/ความสอดคล้อง/ความพร้อม/อยู่ในระดับน้อยที่สุด

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากคำถามปลายเปิดในแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำมาจัดหมวดหมู่และลำดับ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในลักษณะพรรณนาความ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต รายละเอียดดังตารางที่ 1-4

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านบริบท

รายการประเมิน	$\bar{X}$	SD.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ความสอดคล้องกับปรัชญาของวิทยาลัย	4.17	0.75	มาก
2. ความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของวิทยาลัย	4.50	0.54	มาก
3. ความสอดคล้องกับพันธกิจของวิทยาลัย	4.17	0.75	มาก
4. ความสอดคล้องกับเป้าหมายของวิทยาลัย	4.33	0.81	มาก
5. ความสอดคล้องกับนโยบายของวิทยาลัย	4.00	0.63	มาก
6. ความสอดคล้องกับนโยบายตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ	4.33	0.51	มาก
7. ความสอดคล้องกับนโยบายของสภาประมุขบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย	4.50	0.83	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมด้านบริบท	4.28	0.56	มาก

ออกัสติน สุกโย ปิโตโย, เชิดชัย เลิศจิตรเลขา, พิเชฐ แสงเทียน, แอนโทนี ลี ดัก, สุรัชย์ ชุ่มศรีพันธุ์,
สมชัย พิทยาพงศ์พร, นันทพล สุขสำราญ, วีรศักดิ์ ยงศรีปณิธาน และ สุรินทร์ จารย์อุปการะ

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านบริบทในภาพรวม มีความสอดคล้องอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, $SD.=0.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยหลักสูตรมีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของวิทยาลัย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.50$, $SD.=0.54$) และความสอดคล้องกับนโยบายของวิทยาลัย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}=4.00$, $SD.=0.63$)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยนำเข้า

รายการประเมิน	$\bar{X}$	SD.	ระดับ ความคิดเห็น
- โครงสร้างหลักสูตร แผน ข	4.33	0.81	มาก
1. หมวดวิชาบังคับ 24 หน่วยกิต			
2. หมวดวิชาเลือก 18 หน่วยกิต	4.50	0.54	มาก
3. หมวดวิชาการค้นคว้าอิสระ 6 หน่วยกิต	4.50	0.83	มาก
4. จำนวนหน่วยกิตรวม 48 หน่วยกิต	3.83	0.75	มาก
- รายวิชาที่เปิดสอน แผน ข	4.33	0.51	มาก
5. หมวดวิชาบังคับ บังคับเรียน 8 รายวิชา			
6. หมวดวิชาเลือก ให้เลือกเรียนรายวิชาใดๆ ไม่น้อยกว่า 6 รายวิชา	4.00	0.63	มาก
7. หมวดการค้นคว้าอิสระ บังคับเรียน 1 รายวิชา	4.00	0.89	มาก
8. การกำหนดจำนวน 3 หน่วยกิตในทุกๆรายวิชา	4.33	0.81	มาก
- เนื้อหาสาระรายวิชา	3.83	0.75	มาก
9. เนื้อหาสาระรายวิชามีความเหมาะสม			
- ความพร้อมของอาคารสถานที่	4.00	0.63	มาก
10. ความเพียงพอของอาคารสถานที่			
11. อุปกรณ์การเรียนการสอน โสตทัศนูปกรณ์ในห้องเรียน	4.00	1.09	มาก
12. จำนวนคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการ	4.17	0.98	มาก
13. แหล่งเรียนรู้ในวิทยาลัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น หอสมุด คลินิกวิจัย ฯลฯ	3.83	0.98	มาก
- สมรรถนะและจำนวนของอาจารย์	3.67	0.51	มาก
14. เป็นผู้มีความรู้และสามารถถ่ายทอดในเนื้อหาวิชาที่สอน			
15. จำนวนอาจารย์ต่อจำนวนผู้เรียน	3.83	0.48	มาก
- ความพร้อมของผู้เรียน	3.83	0.75	มาก
16. นักศึกษามีความรู้พื้นฐานในวิชาที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร			
17. นักศึกษามีทักษะทางด้านภาษาอังกฤษเพียงพอสำหรับการใช้การศึกษา	3.33	0.81	ปานกลาง
- ความร่วมมือของชุมชน	3.50	0.54	มาก
18. ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ และฝึกปฏิบัติของนักศึกษา			
19. ชุมชนให้ความร่วมมือ และสนับสนุนกิจกรรม การจัดการเรียนการสอน การเรียนรู้ การฝึกปฏิบัติต่างๆ	3.83	0.75	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมด้านปัจจัยนำเข้า	3.98	0.51	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า โครงสร้างหลักสูตร รายวิชาที่เปิดสอน เนื้อหารายวิชา อาคารสถานที่ อาจารย์ นักศึกษา และความร่วมมือของชุมชน มีความเหมาะสม/ความพร้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.98$, $SD.=0.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก 18 ข้อ และระดับปานกลาง 1 ข้อ โดยหมวดวิชาเลือก 18 หน่วยกิต มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.50$, $SD.=0.54$) และนักศึกษามีทักษะทางด้านภาษาอังกฤษเพียงพอสำหรับใช้ในการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}=3.33$, $SD.=0.81$)

ควรปรับปรุง

1. คุณวุฒิของผู้เข้าศึกษา ควรมีการพิจารณาปรับรายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน กรณีผู้สมัครเป็นฆราวาส หรือนักบวชที่ไม่ได้มีเป้าหมายที่จะบวชเป็นพระสงฆ์ เช่น ซิสเตอร์ ให้เหลือเพียงรายวิชาที่สำคัญและจำเป็นต่อการเรียนในหลักสูตร เช่น พระคัมภีร์ เทววิทยา จริยศาสตร์ รายวิชาที่พระสงฆ์ควรเรียน/ต้องเรียน ให้ตัดออก

2. โครงสร้างหลักสูตร แผน ข การค้นคว้าอิสระ

1) ควรมีการสอบพื้นฐานภาษาอังกฤษก่อน หากผ่านเกณฑ์จึงเรียนได้

2) จำนวน 48 หน่วยกิต มากเกินไป [เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรฯ พ.ศ.2558 ระบุไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต]

3) ในบางรายวิชา การเรียน 3 ชม./ครั้ง อาจใช้เวลามากเกินไป ทำให้ไม่มีเวลาศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์ บางรายวิชา หากเห็นว่าสำคัญจำเป็น ไม่ปรับลดลงก็ควรปรับเป็นการอบรมสัมมนาแทน โดยไม่ต้องมีหน่วยกิต เช่น การเทศน์

4) การเรียนรายวิชาของหลักสูตรแล้ว ต้องเรียนรายวิชาของพระสงฆ์ด้วย ทำให้ต้องเรียนมากเกินไป

5) บางรายวิชา/บางเนื้อหาที่จำเป็นมากๆ แต่นักศึกษาไม่ได้เรียน/ไม่เน้น เช่น การประยุกต์พิธีกรรม ศีลธกัยบาป การเข้าสู่วัฒนธรรม ประเด็นปัญหา/การทำทนายในโลกปัจจุบัน จิตตารมณ์ธรรมทูต จริยธรรมการใช้สื่อ จริยธรรมของสงฆ์พื้นเมือง กระบวนการพัฒนาตนเอง การใช้พระคัมภีร์สำหรับเทววิทยา จริยธรรมและปัญหาจริยธรรมต่างๆ ในพระคัมภีร์ Magisterium and moral theology, War and peace in Chirstian trasition, Christian Anthropology ซึ่งอาจใช้การอบรมสัมมนาแทน หรือเรียนเพิ่มแบบไม่มีหน่วยกิต และควรมีการสัมมนาที่ช่วยให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในภาพรวมทั้งหมด สามารถเชื่อมโยงได้ ไม่ใช่รู้เป็นแบบแยกส่วน

ออกัสติน สุกโย ปิโดโย, เชิดชัย เลิศจิตรเลขา, พิเชฐ แสงเทียน, แอนโทนี ลี ดัก, สุรัชย์ ชุ่มศรีพันธุ์,
สมชัย พิทยาพงศ์พร, นันทพล สุขสำราญ, วีรศักดิ์ ยงศรีปณิธาน และ สุรินทร์ จารย์อุปการะ

6) เนื้อหาวิชาควรปรับให้มีความสอดคล้องมากขึ้นกับรายวิชาในสาขาวิชาเทววิทยาจริยธรรมของสถาบันการศึกษาของกรุงโรม เช่น มหาวิทยาลัยเกรโกเรียน มหาวิทยาลัยอูร์บานิอานา หรือของมหาวิทยาลัยอันโตนีโอ มะนิลา

3. รายวิชา

1) วิชา ทว.500 ระเบียบวิธีศึกษาเทววิทยาจริยธรรม (Moral Theological Methodology) มีการสอนเนื้อหาซ้ำซ้อนกับ ทว.600 หลักปฏิบัติทางจริยธรรม (Moral Theory and Practice)

2) ควรมีการเพิ่มรายวิชา (ไม่มีหน่วยกิต) หรือ สอนเสริมเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัยสถิติ สถาบันอุดมศึกษาทั่วไป เรียน 2 รายวิชา

3) ปรับรายวิชาที่มีการสอนเนื้อหาซ้ำซ้อนกัน เช่น

- ทว.501 เทววิทยาจริยธรรม (Moral Theology)

- ทว.502 จริยธรรมเรื่องชีวิต และความตาย (Moral Perspectives of Life and Death)

- ทว.505 คำสอนคริสตศาสนจักรคาทอลิกเรื่องมโนธรรมทางจริยธรรม (Catechism of the Catholic Church on the Moral Conscience)

4) รายวิชา ทว. 502 คำอธิบายรายวิชากว้างไป จึงทำให้ผู้สอนกำหนดเนื้อหาที่ทับซ้อนกับรายวิชาอื่นๆ ควรมีการปรับปรุงคำอธิบายรายวิชาใหม่

5) รายวิชา ทว.511 การอภิบาลผู้เตรียมตัวสู่ชีวิตสมรส (Pastoral Care in Marriage Preparation) และ ทว.512 คุณค่าและวิกฤติของชีวิตสมรสในปัจจุบัน (Value and Crisis in Contemporary Married Life) ควรรวมกันเป็น 1 รหัสวิชา และควรให้ฆราวาสเป็นผู้สอน

6) รายวิชา ทว.517 ภาษากรีกขั้นต้นในพันธสัญญาใหม่ (Introduction to the Greek New Testament) และ ทว.518 ภาษาฮีบรูขั้นต้นในพระคัมภีร์ไบเบิล (Introduction to the Hebrew Bible) ถ้ามีการเปิดสอน ควรรวมกันเป็น 1 รายวิชา

7) รายวิชา ทว.700 สัมมนาจริยธรรมเชิงวิชาชีพ 1 (Seminar: Professional Ethics for Ministry I) ควรสอนในชั้นปี 6 ภาคการศึกษาที่ 1 จะได้เตรียมความพร้อมในการทำโครงร่างการค้นคว้าอิสระ

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านกระบวนการ

รายการประเมิน	$\bar{X}$	SD.	ระดับ ความคิดเห็น
- การบริหารจัดการหลักสูตร			
1. การวางแผนการจัดการเรียนการสอน	4.33	0.81	มาก
2. การชี้แจงแนวทางการจัดการเรียนการสอน ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรับทราบ	4.00	0.63	มาก
3. การกำกับติดตามการใช้หลักสูตร	3.83	0.75	มาก
- การจัดการเรียนรู้ การวัดผล/ประเมินผล			
4. การจัดทำแผนการเรียนการสอน (ประมวลผลการสอน)	3.50	0.54	มาก
5. การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีระบบ	4.00	0.51	มาก
6. การปรับเนื้อหารายวิชาและวิธีการเรียนการสอนให้เหมาะสม	4.33	0.81	มาก
7. การจัดหา ตำรา หนังสือ เอกสารประกอบการสอน ที่เหมาะสมเพียงพอแก่ผู้เรียน	4.37	0.51	มาก
8. การสร้างเครื่องมือและเกณฑ์ในการวัดผลและประเมินผล	3.83	0.75	มาก
9. การวัดประเมินผลเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด	4.00	0.63	มาก
- การปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร			
10. การรวบรวมข้อมูล และปัญหาในการใช้หลักสูตร	4.33	0.51	มาก
11. การประเมินหลักสูตร/การวิจัยประเมินหลักสูตร	4.17	0.75	มาก
12. การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร	4.00	0.63	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมด้านกระบวนการ	4.00	0.41	มาก

จากตารางที่ 3 มีการบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดประเมินผล และการพัฒนาหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.00$, $SD.=0.41$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดย การจัดหา ตำรา หนังสือ เอกสารประกอบการสอนที่เหมาะสมเพียงพอแก่ผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.37$, $SD.=0.51$) และการจัดทำแผนการเรียนการสอน (ประมวลผลการสอน) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}= 3.50$, $SD.=0.54$)

ควรปรับปรุง

เกณฑ์ขั้นต่ำรายวิชา นักศึกษาต้องได้เกรดในแต่ละวิชาเดิม “ต้องไม่ต่ำกว่า C+” ปรับเป็น “ต้องไม่ต่ำกว่า B” หากต่ำกว่า B ต้องลงทะเบียนเรียนใหม่

ออกัสติน สุกโย ปิโตโย, เชิดชัย เลิศจิตรเลขา, พิเชฐ แสงเทียน, แอนโทนี ลี ดัก, สุรัชย์ ชุ่มศรีพันธุ์,
สมชัย พิทยาพงศ์พร, นันทพล สุขสำราญ, วีรศักดิ์ ยงศรีปนิธาน และ สุรินทร์ จารยอุปการะ

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลผลิต

รายการประเมิน	$\bar{X}$	SD.	ระดับ ความคิดเห็น
- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน			
1. ผู้เรียน/ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ ความเข้าใจและ ความสามารถตรงตามที่หลักสูตรกำหนด	4.00	0.51	มาก
- ความรู้ ความสามารถของผู้เรียน			
2. ผู้เรียน/ผู้สำเร็จการศึกษานำความรู้ที่ได้รับมาใช้ประโยชน์ ในชีวิตประจำวัน และสามารถให้คำแนะนำกับผู้อื่นได้	4.00	0.51	มาก
- คุณลักษณะอันพึงประสงค์			
3. ผู้เรียน/ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ (TQF)	4.17	0.75	มาก
4. ผู้เรียน/ผู้สำเร็จการศึกษามีความตระหนักและมีส่วนร่วม ในการทำนุบำรุงศาสนา	4.83	0.40	มาก
5. ผู้เรียน/ผู้สำเร็จการศึกษา มีความตระหนักและมีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม	4.50	0.54	มาก
6. ผู้เรียน/ผู้สำเร็จการศึกษา มีจิตอาสา/จิตสาธารณะ	4.00	0.63	มาก
7. ความพึงพอใจของท่านที่มีต่อหลักสูตรฯ โดยรวม	3.83	0.75	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมด้านผลผลิต	4.19	0.53	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลผลิต มีความพึงพอใจในภาพรวม อยู่
ในระดับมาก ($\bar{X}=4.19, SD.=0.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยผู้เรียน/
ผู้สำเร็จการศึกษามีความตระหนักและมีส่วนร่วมในการทำนุบำรุงศาสนา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.83$,
 $SD.=0.40$) และความพึงพอใจของท่านที่มีต่อหลักสูตรฯ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}=4.00$, $SD.=$
 0.63)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินด้านผลกระทบ

ตารางที่ 5 ผลการประเมินด้านผลกระทบ

รายการประเมิน	$\bar{X}$	SD.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ผู้สำเร็จการศึกษา มีความเป็นผู้นำด้านคุณธรรมจริยธรรมแบบคริสต์	5.00	0.41	มากที่สุด
2. ผู้สำเร็จการศึกษา นำความรู้ ความสามารถที่ได้จากการเรียนมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติของตน	4.50	0.70	มาก
3. ผู้สำเร็จการศึกษา มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนร่วมงาน	4.50	0.70	มาก
4. ผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดสร้างสรรค์ และริเริ่มวิธีการใหม่ๆ ในการปฏิบัติงาน	4.50	0.70	มาก
5. ผู้สำเร็จการศึกษา มีคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ และแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง	4.00	0.41	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมด้านผลกระทบ	4.50	0.54	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลกระทบในภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=4.50$, $SD.=0.41$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ และมากที่สุด 1 ข้อ โดยผู้สำเร็จการศึกษา มีความเป็นผู้นำด้านคุณธรรมจริยธรรมแบบคริสต์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=5.00$, $SD.=0.51$) และผู้สำเร็จการศึกษา มีคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ และแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}=4.00$, $SD.=0.41$)

ออกัสติน สุกโย ปิโตโย, เชิดชัย เลิศจิตรเลขา, พิเชฐ แสงเทียน, แอนโทนี ลี ดัก, สุรัชย์ ชุ่มศรีพันธุ์,
สมชัย พิทยาพงศ์พร, นันทพล สุขสำราญ, วีรศักดิ์ ยงศรีปณิธาน และ สุรินทร์ จารย์อุปการะ

อภิปรายผล

1. ด้านบริบท พบว่าวัตถุประสงค์หลัก
สูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สอด
คล้องกับนโยบายของสภาประชาคมบาทหลวง
โรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย และวิสัยทัศน์
เป้าหมาย ปรัชญา พันธกิจ นโยบายของ
วิทยาลัย ตลอดจนนโยบายตามกรอบ
มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ
โดยมุ่งผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้นำและแบบอย่าง
ในการดำเนินชีวิตตามแนวทางเทววิทยาด้าน
จริยธรรม เป็นผู้อภิบาล ผู้ประกาศและแบ่งปัน
ข่าวดีให้แก่สังคมและชุมชน เป็นผู้มีความรู้
ทักษะ ความสามารถทั้งในด้านวิชาการและ
วิชาชีพ รวมถึงสามารถนำเทคโนโลยีและการ
ประสานสัมพันธ์มาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อพัฒนา
ตนเองและเพื่อเสริมศักยภาพการอภิบาลและ
การประกาศข่าวดี ทั้งนี้อาจเนื่องจากวิทยาลัย
แสงธรรมเป็นสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทาง
คริสต์ศาสนา ภายในการกำกับดูแลของสภา
ประชาคมบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย
และสำนักงานคณะกรรมการการอุดม
ศึกษา การจัดการศึกษาของวิทยาลัยในทุก
หลักสูตร จึงเป็นไปตามนโยบายของสภา
ประชาคมบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย
และตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับ
อุดมศึกษาแห่งชาติ และต้องเป็นไปตามวิสัย
ทัศน์ เป้าหมาย ปรัชญา พันธกิจ นโยบายของ
วิทยาลัยแสงธรรม (2555)

2. ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่าโครงสร้าง
หลักสูตร รายวิชาที่เปิดสอน เนื้อหารายวิชา
อาคารสถานที่ อาจารย์ นักศึกษา และความ
ร่วมมือของชุมชน มีความเหมาะสม/ความ
พร้อมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการ
กำหนดโครงสร้างหลักสูตร รายวิชาที่เปิด
สอน และเนื้อหารายวิชา ในหลักสูตร พ.ศ.
2556 ได้ผ่านการพิจารณาปรับปรุงมาบ้างแล้ว
จากหลักสูตร พ.ศ.2552 จึงมีความเหมาะสม
มากยิ่งขึ้น และสำหรับในเรื่องของอาคารสถานที่
อาจารย์ และนักศึกษา ผู้ประเมินเห็นว่ามีความ
พร้อมในระดับมาก อาจเนื่องมาจาก
วิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษาขนาดเล็ก
จำนวนนักศึกษามีไม่มาก แต่มีอาคารสถานที่
ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการ
สอนมีเพียงพอ และอาจารย์ผู้สอนที่มีคุณภาพ
มีจำนวนเพียงพอ และให้ความเอาใจใส่ในการ
เรียนการสอน การบริหารจัดการและดูแล
นักศึกษาอย่างทั่วถึง ผลการประเมินจึงอยู่ใน
ระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาเรียม
นิลพันธุ์ และคณะ (2555: บทคัดย่อ) ที่ศึกษา
วิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร แล้ว
พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้าพบว่าโดยภาพรวมและ
รายชื่อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

3. ด้านกระบวนการ พบว่ามีการบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดประเมินผล และการพัฒนาหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก หลักสูตรมีกระบวนการบริหารจัดการ การจัดการเรียนรู้ การวัดประเมินผล และการพัฒนาหลักสูตร อย่างเป็นระบบ โดยการบริหารจัดการต่างๆ ในรูปแบบคณะกรรมการต่างๆ มีหน่วยงานภายในตามโครงสร้างการบริหารงาน ที่ติดต่อประสานงานกับอาจารย์ และนักศึกษาอยู่ตลอดเวลา หากมีข้อควรแก้ไขปรับปรุงพัฒนาก็สามารถดำเนินการได้ อย่างเป็นระบบ ทำให้ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อีร์คักดี อุนอาร์มย์เล็ค และคณะ (2552: ณ-ญ) ที่วิจัย เรื่องการประเมินหลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร แล้วพบว่า การประเมินกระบวนการ มีความเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุด

4. ด้านผลผลิต พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความรู้ความสามารถและคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของผู้เรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหลักสูตรมี การจัดการเรียนการสอนและการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในด้านวิชาการและวิชาชีพ มีการอบรมหล่อหลอมด้านคุณธรรม จริยธรรม ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ (TQF)

และตามอัตลักษณ์การศึกษาของวิทยาลัยแสงธรรม ในการเป็นผู้นำทางความเชื่อและดำเนินชีวิตตามคุณค่าพระวรสาร (สภาวิทยาลัยแสงธรรม: 2555) รวมไปถึงการเป็นผู้มีจิตอาสา จิตสาธารณะ

5. ด้านผลกระทบ พบว่าผู้สำเร็จการศึกษามีความเป็นผู้นำ สามารถนำความรู้ความสามารถไปประยุกต์ใช้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนร่วมงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในระหว่างเรียน นักศึกษาได้รับการสอน ดูแลเอาใจใส่ ส่งเสริมให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และมีประสบการณ์ในด้านต่างๆ ทั้งด้านวิชาการในการเรียนรู้รายวิชาต่างๆ การค้นคว้าวิจัย วิชาชีพโดยการศึกษาเรียนรู้ในรายวิชาสำหรับบาทหลวง การฝึกปฏิบัติต่างๆ ทั้งด้านการสอนคำสอน การให้คำปรึกษา งานอภิบาล ในชุมชนวัด กิจกรรมของสโมสรนักศึกษาต่างๆ อาทิ กีฬา สโมสรสร้างสรรค์ประพันธ์บทเพลง ออกค่ายอาสาพัฒนาชุมชน เวทีทรงสนทนา การสัมมนา ฯลฯ ทำให้นักศึกษาได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ วางแผนในการเรียนการทำงาน มีทักษะในการแก้ไขปัญหา หรือคิดริเริ่มในการใช้วิธีการใหม่ๆ ในการทำงาน ตลอดจนรู้จักการทำงานเป็นทีม การปรับปรุงพัฒนาการเรียนและการทำงานให้เป็นระบบ ทำให้ผลประเมินอยู่ในระดับมาก สอดคล้อง

ออกัสติน สุกโย ปิโตโย, เชิดชัย เลิศจิตรเลขา, พิเชฐ แสงเทียน, แอนโทนี ลี ดัก, สุรัชย์ ชุ่มศรีพันธุ์,
สมชัย พิทยาพงศ์พร, นันทพล สุขสำราญ, วีรศักดิ์ ยงศรีปณิธาน และ สุรินทร์ จารยอุปการะ

กับงานวิจัยของมาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ (2555: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ มหาวิทยาลัยศิลปากร แล้วพบว่าด้านผลกระทบโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และธีรศักดิ์ อุณารมย์เลิศ และคณะ (2552: ฌ-ญ) ที่ทำการวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร แล้วพบว่ามหาบัณฑิตสามารถนำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

1. ควรปรับปรุงการกำหนดคุณวุฒิของผู้เข้าศึกษา โดยปรับรายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อนกรณีผู้สมัครเป็นฆราวาส หรือนักบวชที่ไม่ได้มีเป้าหมายที่จะบวชเป็นพระสงฆ์ เช่น ชิสเตอร์ ให้เหลือเพียงรายวิชาที่สำคัญและจำเป็นต่อการเรียนในหลักสูตร เช่น พระคัมภีร์ เทววิทยา จริยศาสตร์ รายวิชาที่พระสงฆ์ควรเรียน/ต้องเรียน ให้ตัดออก

2. โครงสร้างหลักสูตร แผน ข การค้นคว้าอิสระ ควร 1) มีการสอบพื้นฐานภาษาอังกฤษก่อน 2) ปรับจำนวนหน่วยกิตให้น้อยลง 3) ปรับจำนวนชั่วโมงในบางรายวิชาให้น้อยลง 4) ปรับเนื้อหาในบางรายวิชาให้เหมาะสมไม่มากเกินไป 5) ปรับเนื้อหาวิชาที่มีความซ้ำซ้อนกัน 6) เพิ่มรายวิชา (ไม่มีหน่วยกิต) หรือสอนเสริมเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัยสถิติ 7) ปรับคำอธิบายรายวิชาที่กว้างไป 8) รวมบางรายวิชาเข้าด้วยกัน 9) บางรายวิชาควรให้ฆราวาสเป็นผู้สอน และ 10) ปรับช่วงเวลาการเรียนในบางรายวิชาให้เหมาะสม

3. ปรับเกณฑ์ขั้นต่ำของผลการเรียนต้องไม่ต่ำกว่า B หากต่ำกว่า B ต้องลงทะเบียนเรียนใหม่

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรวิจัยเพื่อติดตามเปรียบเทียบผลการใช้หลักสูตรแยกกลุ่มเป้าหมายระหว่างนักศึกษาที่กำลังศึกษาและมหาบัณฑิต

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับ
บัณฑิตศึกษา พ.ศ.2548. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 28 ตุลาคม 2562. สืบค้นได้จาก [http://
www.mua.go.th/users/tqf-hed/](http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/).
- ธีรศักดิ์ อุ่นอารมณเลิศ และคณะ. (2552). “การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
วิชาพัฒนศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.” คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.
- วิทยาลัยแสงธรรม. (2555). คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน วิทยาลัยแสงธรรม ประจำปี
การศึกษา 2555.
- มาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ. (2555). “การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
หลักสูตรและการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร”. คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สภาพระสังฆราชคาทอลิกประเทศไทย. (2553). แผนอภิบาลคริสตศักราช 2010-2015 ของพระ
ศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- สภาวิทยาลัยแสงธรรม. (2555). รายงานการประชุมสภาวิทยาลัยแสงธรรม ครั้งที่ 2/2555,
วันที่ 24 พฤษภาคม 2555: 4.
- Best, John W. (1997). **Research in Education**. 2nd. ed. New Jersey: Prentice Hall Inc.
- Cronbach, Lee J. (1984). **Essentials of psychological Testing**. 4 th ed. New York:
Harper & Row Publishers.
- Stufflebeam, Daniel L. (2003). **Evaluation Model**. San Francisco: Jossey-Bass, 2001.
- _____. “The CIPP model for evaluation.” In The international handbook of
educational evaluation, Chapter 2. Edited by D.L.Stufflebeam and T.
Kellaghan. Boston: kluwer Academic Publishers.

การพัฒนารูปแบบกลยุทธ์ทางจิตวิทยา
เพื่อเสริมสร้างกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริง
ของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน

The Development of Psychological Strategy
Model for Enhancing Authentic Teacher
Mindset of Private Catholic School Teachers.

ไพฑูรย์ ยันงาม

* ศึกษานิเทศก์ สาขาวิชาจิตวิทยา กลุ่มวิชาจิตวิทยาเพื่อการพัฒนาศักยภาพมนุษย์และองค์การ
มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

รศ.ดร.ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา

* ผู้อำนวยการหลักสูตรสาขาวิชาจิตวิทยา ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

ศ.ดร.พ้องพรรณ เกิดพิทักษ์

* อาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

Paitoon Yanngam

* Ph.D. Program in Psychology, Psychology for Human and Organizational Development,
Kasem Bundit University.

Assoc.Prof.Dr.Prasarn Malakul Na Ayudhya

* Director, Program in Psychology, Graduate School, Kasem Bundit University.

Prof.Dr.Pongpan Kirdpitak

* Lecturer, Doctor of Philosophy Program in Psychology, Kasem Bundit University.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 17 สิงหาคม 2563

* แก้ไข 11 กันยายน 2563

* ตอรับบทความ 15 กันยายน 2563

การพัฒนารูปแบบกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริง ของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาลักษณะของกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน 2) เพื่อพัฒนารูปแบบกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน 3) เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน และ 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน กลุ่มทดลองที่มีต่อรูปแบบกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงโดยการทำสนทนากลุ่มเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ 1) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษากรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริง จำนวน 159 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิจากประชากร และ 2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเสริมสร้างกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริง คัดเลือกแบบเจาะจงจากกลุ่มตัวอย่างที่ 1 ที่มีคะแนนกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 40 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับฉลากเข้ากลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบวัดกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริง และ 2) รูปแบบกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน ผลการวิจัยสรุปดังนี้ 1) กรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 159 คน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรายด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับสูง ด้านจิตวิญญาณความเป็นครู ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง 2) กรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน กลุ่มทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผลสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) กรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน กลุ่มทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสูงกว่ากลุ่ม

ควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนคาทอลิกเอกชน กลุ่มทดลอง มีความพึงพอใจมากต่อรูปแบบกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริง เพราะกรอบการดำเนินงานในการพัฒนากรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริง ซึ่งประกอบไปด้วย กลยุทธ์ทางจิตวิทยาเทคนิค วิธีการ และความมุ่งมั่นตั้งใจของผู้วิจัย ทำให้ผู้เข้าร่วมการทดลองเกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงตนเองในทางที่ดีขึ้น

คำสำคัญ: กรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริง
 รูปแบบกลยุทธ์ทางจิตวิทยา
 ครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the authentic teacher mindset of private catholic school teachers, 2) to develop a psychological strategy model for enhancing authentic teacher mindset of private Catholic school teachers. The sample divided into 2 groups. 3) to evaluate the effects of psychological strategy model for enhancing authentic teacher mindset of private Catholic school, teachers, and 4) to study the satisfaction of teachers of private catholic schools experimental group on the psychological strategy model for enhancing authentic teacher mindset of private catholic school teachers after the follow-up by using a focus group. The first group of authentic teacher mindset study consisted of 159 persons. The second group of the study was selected from the first group. They were 40 persons authentic teacher mindset scores were lower than twenty-fifth percentile, and the Second groups were classified as an experimental group and a control group. Each group consisted of twenty person. The research instruments were 1) the authentic teacher mindset and 2) the development of a psychological strategy model for enhancing the authentic teacher mindset of private catholic school teachers

The research results were as follows: 1) The total mean score and each dimension score of authentic teacher mindset of 159 persons. Those were multi-stage sampling from the population. were average The mean score of moral and ethics dimension was high while the mean score

of spirituality, learning management and self-development dimension were average; 2) the authentic teacher mindset of the experimental group after the experiment and after the follow-up was significantly higher than before the experiment at the level of .01; 3) the authentic teacher mindset of private catholic schools. The experimental group and the control group before the experiment no difference, after the experiment and after the follow-up of the experimental group have scores higher than the control group with statistical significance at the level of .01 4) Focus group report of the experimental group showed that they were very satisfied with the psychological strategy model for enhancing authentic teacher mindset because the framework for developing an authentic teacher mindset consisting of psychological strategies, techniques, methods, and intention of the researcher. It allowed the experimental group to learn and change themselves for the better.

Keywords: Authentic teacher mindset
Psychological strategy model
Private catholic school teachers

การพัฒนา รูปแบบกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริง ของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน

บทนำ

ในปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการสื่อสาร ก่อให้เกิดปรากฏการณ์ที่มีข้อมูลข่าวสารจำนวนมากหลั่งไหลอยู่ในแหล่งต่างๆ รวมถึงการที่ต้องแข่งขันกันเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจการค้า ทำให้ทุกประเทศต้องเร่งพัฒนาประชากรของตนให้มีคุณภาพสูงขึ้นเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตและแข่งขันในตลาดแรงงานกับนานาอารยประเทศได้ ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จึงได้มีการปฏิรูปการศึกษาเพราะเชื่อว่าการศึกษาคือ การสร้างคนการปฏิรูปการศึกษามุ่งเน้นการปฏิรูปการเรียนรู้เป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้สามารถประกอบอาชีพได้ โดยมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นและมีจิตใจที่ดีงามพร้อมที่จะทำประโยชน์เพื่อตนเองและสังคมดังที่มีผู้กล่าวไว้ว่า ผู้คนในสังคมไม่อาจใช้ชีวิตกันแบบเดิมๆ ได้ มนุษย์จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาตนเอง โดยจะต้องได้รับการศึกษาเพิ่มขึ้นและมีศักยภาพสูงขึ้น เพื่อสามารถดำรงชีวิตอยู่ในโลกที่เต็มไปด้วยการเปลี่ยนแปลงที่รุนแรงนานัปการได้ เด็กรุ่นใหม่จะต้องได้รับการเรียน การสอน เพื่อให้อยู่ในโลกที่มีวัฒนธรรมใหม่ของการดำรงอยู่ให้ได้ (สุวิทย์ เมษินทรีย์, 2558) อย่างไรก็ตามความสำเร็จในการปฏิรูปการศึกษานั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับนโยบาย

ที่ตื้ออย่างเดียว แต่ยังขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องอีกหลายประการ และปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญเป็นอันดับต้นคือ การพัฒนาครูให้มีคุณภาพมีความเป็นครูที่แท้จริงเหมาะสมกับบริบทของสังคมโลกในปัจจุบันและอนาคต (สาธิต วงศ์อนันต์นันท, 2557) สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย (2556:13) สนับสนุนให้มีการจัดการศึกษาแบบคาทอลิก โดยให้มีการจัดตั้งโรงเรียนคาทอลิกในพื้นที่ต่างๆ ซึ่งมีการพัฒนาการจัดการศึกษาคาทอลิกให้เหมาะสมกับบริบทของสภาพแวดล้อมของสังคม และท้องถิ่น มีอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกเป็นเป้าหมายของการจัดการศึกษาในโรงเรียนคาทอลิก นั่นคือ 1) โรงเรียนคาทอลิกมุ่งเน้นงานอภิบาลและการอบรมหล่อหลอมนักเรียนสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา และจิตวิญญาณ เพื่อให้ให้นักเรียนดำเนินชีวิตในหนทางความเป็นหนึ่งเดียวกับผู้อื่น สร้างสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก 2) โรงเรียนคาทอลิกเป็นฐานของการประกาศข่าวดีแห่งความรักของพระเจ้านำความรอดพ้นสู่ชีวิตนิรันดร์ 3) โรงเรียนคาทอลิกเป็นสนามของการเผยแผ่ธรรมด้วยกระบวนการศึกษาที่มุ่งแปรสภาพบุคคลเพื่อสร้างนักเรียนให้มีจิตอาสา และเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงในสังคม

ผลจากรายงานการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกเอกชนปีการศึกษา 2561 (รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา, 2561) พบว่าครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชนมีข้อควรปรับปรุงในการปฏิบัติหน้าที่วิชาชีพครูคือ 1) ครูมีภาระหนักนอกเหนือจากการสอน 2) ครูสอนไม่ตรงกับวิชาเอก 3) ครูขาดทักษะด้านไอที 4) ครูรุ่นใหม่มีจิตวิญญาณความเป็นครูลดน้อยลง 5) ครูไม่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอนและ 6) ครูมีภาระหนี้สิน จากผลประเมินมีข้อสังเกตว่า ปัจจัยที่ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ครูยังไม่ประสบผลสำเร็จ และคุณภาพการศึกษาไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร คือ ครูขาดความตระหนักถึงการปฏิบัติตนเป็นครูที่แท้จริงหรืออาจกล่าวได้ว่าครูคาทอลิกมีลักษณะของกรอบความคิดจำกัด (Fixed mindset) ในการปฏิบัติหน้าที่ของตนและขาดกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริง ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะที่ทำงานด้านการศึกษาที่มีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิก และได้ศึกษาด้านจิตวิทยาการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ และองค์การ จึงมีความตระหนักถึงความสำคัญที่จะพัฒนากลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงสำหรับครูในโรงเรียนคาทอลิกเอกชน โดยนำแนวคิดและหลักการของทฤษฎีการเรียนรู้เชิง

ประสบการณ์ (Experiential Learning Theory) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Cognitive Learning Theory) และแนวคิดว่าความต้องการพัฒนาเต็มตามศักยภาพของตน (Self-actualization needs) มาบูรณาการในการพัฒนารูปแบบกลยุทธ์การเรียนรู้ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างให้ครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชนมีกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริง โดยกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริง ซึ่งประมวลสรุปมาจากข้อมูลเชิงประจักษ์ มี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) ด้านจิตวิญญาณความเป็นครู 3) ด้านการจัดการเรียนรู้ และ 4) ด้านการพัฒนาตนเอง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะของกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน
2. เพื่อพัฒนารูปแบบกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน
3. เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชนโดย
1) เปรียบเทียบกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชนกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล 2) เปรียบเทียบกรอบคิดความเป็น

การพัฒนารูปแบบกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริง ของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน

ครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน
ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการ
ทดลอง และหลังการติดตามผล

4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครู
โรงเรียนคาทอลิกเอกชนกลุ่มทดลอง ที่มีต่อ
รูปแบบกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้าง
กรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริง โดยการทำ
สนทนากลุ่มเฉพาะ (focus group) หลังการ
ทดลอง

สมมติฐานการวิจัย

1. กรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของ
ครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน กลุ่มทดลองที่ได้รับ
การใช้รูปแบบกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริม
สร้างกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริง หลังการ
ทดลอง และหลังติดตามผล สูงกว่าก่อนการ
ทดลอง

2. กรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของ
ครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน กลุ่มทดลองที่ได้
รับการใช้รูปแบบกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อ
เสริมสร้างกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริง
หลังการทดลอง และหลังติดตามผล สูงกว่า
กลุ่มควบคุม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบ
กลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างกรอบคิด
ความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิก
เอกชน” เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีพื้นฐาน
(Basic mixed methods designs) โดยใช้
รูปแบบ Exploratory Sequential Design
(Creswell, 2013) จำแนกเป็น 3 ระยะคือ
ระยะที่ 1 การสร้างแบบวัดกรอบคิดความเป็น
ครูที่แท้จริง และการหาคุณภาพเครื่องมือ
ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบกลยุทธ์ทาง
จิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างกรอบคิดความเป็น
ครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน
และการหาคุณภาพเครื่องมือ ระยะที่ 3 การ
ประเมินผลการใช้รูปแบบกลยุทธ์ทางจิตวิทยา
เพื่อเสริมสร้างกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริง
ของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน รวมถึงการ
ศึกษาความพึงพอใจของครูโรงเรียนคาทอลิก
เอกชนกลุ่มทดลอง ที่มีต่อรูปแบบกลยุทธ์ทาง
จิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างกรอบคิดความเป็นครู
ที่แท้จริง

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนคาทอลิกเอกชน ในพื้นที่รับผิดชอบของมิสซังสุราษฎร์ธานี จำนวน 8 โรงเรียน ประจำปีการศึกษา 2562 จำนวน 264 คน เป็นครูผู้ชาย 45 คน และครูผู้หญิง 219 คน

2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษากรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริง จำนวน 159 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) จากประชากร โดยคำนวณสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของจำนวนประชากร 2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้รูปแบบกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริง ได้มาจากกลุ่มตัวอย่างในข้อ 2.1 จำนวน 40 คน ที่มีคะแนนกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชนตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา และสามารถเข้าร่วมการทดลอง และจับฉลากเข้ากลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน โดยกลุ่มทดลองได้รับรูปแบบกลยุทธ์ทางจิตวิทยาที่พัฒนาขึ้น ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการทดลองใช้รูปแบบกลยุทธ์ทางจิตวิทยา โดยปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ

การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน การวิเคราะห์เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือโดยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ได้คะแนน IOC ของแบบวัดอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .435 - .885 และหาค่าความเที่ยงเท่ากับ .970 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยอธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การวิเคราะห์เปรียบเทียบกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน กลุ่มทดลอง กลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล ด้วยสถิตินอนพาราเมตริก การวิเคราะห์เชิงคุณภาพโดยใช้ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ

การพัฒนา รูปแบบกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริง
ของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน

ผลการวิจัย

1 ผลการศึกษาลักษณะของกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน
ผลการวิเคราะห์กรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชนโดยรวมและ
รายด้าน โดยวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน และการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์คะแนนกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน
โดยรวมและรายด้าน (n=159)

กรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริง	Min	Max	$\bar{X}$	SD	การแปลผล
ด้านคุณธรรมจริยธรรม	1.98	5.00	3.54	.73	สูง
ด้านจิตวิญญาณความเป็นครู	1.97	5.00	3.45	.74	ปานกลาง
ด้านการจัดการเรียนรู้	1.91	5.00	3.17	.80	ปานกลาง
ด้านการพัฒนาตนเอง	1.51	4.83	2.73	.77	ปานกลาง
โดยรวม	1.96	4.90	3.22	.72	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตารางที่ 1 พบว่า กรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียน
คาทอลิกเอกชน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.22$, $SD=.72$) ส่วนค่าเฉลี่ยราย
ด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=3.54$, $SD=.73$) ส่วนด้านจิต
วิญญาณความเป็นครู ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาตนเอง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง
($\bar{X}=3.45$, $SD=.74$), ($\bar{X}=3.17$, $SD=.80$), ($\bar{X}=2.73$, $SD=.77$) ตามลำดับ

2. ผลการพัฒนารูปแบบกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างกรอบคิดความเป็นครูแท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน

ผู้วิจัยพัฒนารูปแบบกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างกรอบคิดความเป็นครูแท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน โดยประยุกต์แนวคิดและวิธีการของทฤษฎีทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับ 3 ทฤษฎีดังนี้

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Cognitive Learning Theory) มีแนวคิดที่มุ่งเน้นการเรียนรู้จากการสังเกตการณ์เลียนแบบการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางสังคมจนก่อให้เกิดพฤติกรรมใหม่ (Bandura, 1986)

2. ทฤษฎีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning Theory) มีแนวคิดที่มุ่งเน้นถึงกระบวนการในการสร้างความรู้ทักษะและเจตคติด้วยการนำเอาประสบการณ์เดิมมาบูรณาการเพื่อสร้างการเรียนรู้ใหม่ (Kolb, 1984)

3. ทฤษฎีความต้องการพัฒนาเต็มตามศักยภาพของตน (Self-actualization needs Theory) มีแนวคิดที่มุ่งเน้นการตระหนักรู้เกี่ยวกับตนเองรู้จักตนเองเพื่อที่จะพัฒนาตนเองให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดของชีวิต (Maslow, 1970)

รูปแบบกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างกรอบความคิดความเป็นครูแท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามแนวคิดกลยุทธ์ทางจิตวิทยามีขั้นตอน คือขั้นเริ่มต้นขั้นดำเนินการขั้นสรุป และประเมินผล โดยมีการดำเนินการ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้น

ผู้วิจัยสร้างสัมพันธภาพ ชี้แจง วัตถุประสงค์ กฎระเบียบ การมีส่วนร่วม บทบาทของผู้เข้าร่วมการทดลอง และบทบาทผู้วิจัย เพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เข้าร่วมการทดลอง หรือการสร้างบรรยากาศที่เหมาะสม รวมถึงการประเมินความรู้ความเข้าใจก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม

ขั้นที่ 2: ขั้นดำเนินการ

ผู้วิจัยนำ แนวคิดกลยุทธ์ทางจิตวิทยา และรูปแบบการเรียนรู้มาประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างกรอบความคิดความเป็นครูแท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชนดังนี้

ครั้งที่ 1 การปฐมนิเทศ (Orientation) การพัฒนากลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม ทฤษฎีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ และทฤษฎีความต้องการพัฒนาเต็มตามศักยภาพของตน เพื่อ

การพัฒนารูปแบบกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริง ของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน

เสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริง โดยใช้เทคนิคกิจกรรมนันทนาการ การอภิปรายกลุ่ม การเรียนรู้จากตัวแบบ และ วิดีทัศน์ “พระผู้ทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน” และการสะท้อนความคิด

ครั้งที่ 2-3 การเสริมสร้างกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน ด้านคุณธรรมจริยธรรมได้แก่ การเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เคารพในสิทธิของบุคคลอื่น ความเป็นกัลยาณมิตร มีภาวะผู้นำที่กล้าหาญทางจริยธรรม ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี รับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม มีความซื่อสัตย์สุจริต การมีจิตใจเมตตากรุณา พร้อมช่วยเหลือผู้อื่น คิดบวกต่อผู้อื่น ให้อภัยผู้อื่นได้ มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู มีความผูกพันในงานวิชาชีพครู และอุทิศตนในการเป็นครู โดยใช้เทคนิคการสะท้อนความคิด สถานการณ์จำลอง การวิเคราะห์ SWOT การตั้งคำถาม การระดมสมอง กระบวนการในการฝึกคิดและวางแผน แบบบันทึกกิจกรรม กิจกรรมนันทนาการ การอภิปรายกลุ่ม เรียนรู้ตัวแบบภาพยนตร์สั้น “หลักสูตรโตไปไม่โกง”

ครั้งที่ 4-5 การเสริมสร้างกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน ด้านจิตวิญญาณความเป็นครู ได้แก่ มีจิตใจเมตตากรุณา พร้อมช่วยเหลือผู้อื่น คิดบวกต่อผู้อื่น และให้อภัยผู้อื่นได้ มีความรักและศรัทธา

ในวิชาชีพครู มีความผูกพันในงานวิชาชีพครู อุทิศตนในการเป็นครู ด้านการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ สารสำคัญของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวางแผนหรือการออกแบบการเรียนการสอน กำหนดสื่อการสอนและการจัดทำสื่อ ด้านการพัฒนาตนเอง ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์/มุมมองในการพัฒนาตนเอง มีแนวทางในการพัฒนาตนเอง นำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมมาบูรณาการเพื่อพัฒนาตนเอง การพัฒนางานที่รับผิดชอบ การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ให้บริการวิชาการแก่ชุมชนหรือโรงเรียนเครือข่าย และเป็นผู้มีจิตอาสาเพื่อสร้างสรรค์สังคม การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอน กำหนดวิธีการวัดและประเมินผล และการสร้างสรรค์บรรยากาศในชั้นเรียนแบบมีส่วนร่วม โดยใช้เทคนิค ละครสั้นสอนใจให้ข้อคิด การสะท้อนความคิด สถานการณ์จำลอง การตั้งคำถาม การอภิปรายกลุ่ม การเรียนรู้จากตัวแบบ วิดีทัศน์เรื่อง “เชิดชูพระคุณครู” การสะท้อนความคิด การอภิปรายกลุ่ม การแสดงบทบาทสมมติ การอภิปรายกลุ่ม และวงจรคุณภาพ Deming Cycle หรือ วงจร PDCA

ครั้งที่ 6-7 การเสริมสร้างกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน ด้านการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ สารสำคัญของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน

การวางแผนหรือการออกแบบการเรียนรู้ การสอน กำหนดสื่อการสอนและการจัดทำสื่อ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ การสอน กำหนดวิธีการวัดและประเมินผล การสร้างสรรค์บรรยากาศในชั้นเรียนแบบมีส่วนร่วม โดยใช้เทคนิค การเรียนรู้จากตัวแบบ การบรรยายจากวิทยากร การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง การอภิปรายกลุ่ม เทคนิคการทำแผนที่นำทาง การคิดวิเคราะห์ การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การเรียนรู้จากตัวแบบ การบรรยายจากวิทยากร การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง การอภิปรายกลุ่ม เทคนิคการทำแผนที่นำทาง การคิดวิเคราะห์ และการสอนแบบสาธิต

ครั้งที่ 8-9 การเสริมสร้างกรอบคิด ความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิก เอกชน ด้านการพัฒนาตนเอง ได้แก่ มีวิสัยทัศน์/มุมมองในการพัฒนาตนเอง มีแนวทางในการพัฒนาตนเอง นำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมมาบูรณาการเพื่อพัฒนางานตนเอง การพัฒนางานที่รับผิดชอบ การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ให้บริการวิชาการแก่ชุมชน หรือโรงเรียนเครือข่าย เป็นผู้มีความรู้เพื่อสร้างสรรค์สังคม โดยใช้เทคนิค กรณีศึกษา สกู๊ปรายการ “เจาะใจ” การคิดวิเคราะห์ การวิเคราะห์ SWOT การอภิปรายกลุ่ม การตั้งคำถาม และวงจรคุณภาพ Deming Cycle หรือวงจร PDCA

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป และประเมินผล

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังกล่าว จำนวน 10 ครั้ง ครั้งละ 3 ชั่วโมง ตั้งแต่วันที่ 24 มกราคม - 23 กุมภาพันธ์ 2563 โดยครั้งที่ 10 เป็นการประเมินผลการเรียนรู้ และสรุปผลการเรียนรู้ในแต่ละเรื่อง โดยเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมการทดลองได้ซักถามสิ่งที่สงสัย ผู้วิจัยให้การแรงเสริม และเสริมสร้างความมั่นใจให้ผู้เข้าร่วมการทดลองมีกำลังใจที่จะเรียนรู้และนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้อย่างต่อเนื่อง

3.การประเมินผลของการใช้รูปแบบ กลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างกรอบคิด ความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิก เอกชน ประกอบด้วย

3.1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ของกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครู โรงเรียนคาทอลิกเอกชน ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล

การวิเคราะห์ผลในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยนำเสนอ ค่าสถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน ทั้งโดยรวมและรายด้าน ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลผลของคะแนนกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน
ของกลุ่มทดลอง (n=20) และกลุ่มควบคุม (n=20) ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล

กรอบคิด ความเป็นครูที่จริง	กลุ่มทดลอง (n = 20)						กลุ่มควบคุม (n = 20)					
	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง			ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง		
	$\bar{X}$	SD	แปล ผล	$\bar{X}$	SD	แปล ผล	$\bar{X}$	SD	แปล ผล	$\bar{X}$	SD	แปล ผล
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	3.35	.33	ปาน กลาง	4.52	.35	สูง มาก	3.26	.28	ปาน กลาง	3.46	.31	ปาน กลาง
2. ด้านจิตวิญญาณ ความเป็นครู	3.26	.22	ปาน กลาง	4.38	.34	สูง	3.27	.33	ปาน กลาง	3.29	.34	ปาน กลาง
3. ด้านการจัดการ เรียนรู้	3.04	.31	ปาน กลาง	4.08	.34	สูง	3.01	.35	ปาน กลาง	2.98	.39	ปาน กลาง
4. ด้านการพัฒนา ตนเอง	2.92	.28	ปาน กลาง	4.02	.45	สูง	2.83	.46	ปาน กลาง	2.75	.42	ปาน กลาง
โดยรวม	3.14	.22	ปาน กลาง	4.25	.33	สูง	3.09	.30	ปาน กลาง	3.12	.32	ปาน กลาง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตารางที่ 2 พบว่า ครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชนมีกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงกลุ่มทดลอง
มีคะแนนกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงโดยรวมก่อนการทดลองอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =3.14, SD =.22) ส่วนหลังการทดลอง
อยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$ = 4.25, SD =.33) และหลังการติดตามผลอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$ =4.37, SD =.18) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า
กรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชนกลุ่มทดลอง ด้านคุณธรรมจริยธรรมก่อนการทดลอง อยู่ในระดับปาน
กลางส่วนหลังการทดลองและหลังการติดตามผลอยู่ในระดับสูงมาก ส่วนกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิก
เอกชนกลุ่มทดลอง ด้านจิตวิญญาณความเป็นครู ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาตนเอง ก่อนการทดลองอยู่ในระดับปาน
กลางหลังการทดลอง และหลังการติดตามผล ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับสูงด้านจิตวิญญาณความเป็น
เป็นครูอยู่ในระดับสูงมาก

นอกจากนี้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชนในกลุ่มควบคุมตามตารางที่ 2 พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้าน ก่อนการทดลองก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผลอยู่ในระดับปานกลาง

3.2 การเปรียบเทียบคะแนนรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชนของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ที่ได้รับการพัฒนารูปแบบกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล โดยทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยสถิติ Wilcoxon matched paired sign ranks test ดังแสดงในตารางที่ 3 - 4

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชนโดยรวมและรายด้านของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล

กรอบคิด ความเป็นครูที่ จริง	ก่อน การทดลอง		หลัง การทดลอง		หลัง การติดตาม ผล		เปรียบเทียบช่วงเวลา	Z	p
	Med	IQR	Med	IQR	Med	IQR			
ด้านคุณธรรม จริยธรรม	3.33	.48	4.61	.33	4.65	.33	ก่อนการทดลอง-หลังการทดลอง	3.887**	.000
							ก่อนการทดลอง-หลังการติดตามผล	-3.923**	.000
							หลังการทดลอง-หลังการติดตามผล	-.916	.360
ด้านจิตวิญญาณ ความเป็นครู	3.21	.38	4.41	.65	4.60	.15	ก่อนการทดลอง-หลังการทดลอง	-3.922**	.000
							ก่อนการทดลอง-หลังการติดตามผล	-3.924**	.000
							หลังการทดลอง-หลังการติดตามผล	-1.980*	.048
ด้านการจัดการ เรียนรู้	3.05	.54	4.01	.46	4.21	.25	ก่อนการทดลอง-หลังการทดลอง	-3.922**	.000
							ก่อนการทดลอง-หลังการติดตามผล	-3.922**	.000
							หลังการทดลอง-หลังการติดตามผล	-1.551	.121
ด้านการพัฒนา ตนเอง	2.88	.86	3.92	.76	4.22	.79	ก่อนการทดลอง-หลังการทดลอง	3.921**	.000
							ก่อนการทดลอง-หลังการติดตามผล	-3.734**	.000
							หลังการทดลอง-หลังการติดตามผล	-.765	.444
โดยรวม	3.14	.70	4.25	.48	4.37	.33	ก่อนการทดลอง-หลังการทดลอง	-3.920**	.000
							ก่อนการทดลอง-หลังการติดตามผล	-3.920**	.000
							หลังการทดลอง-หลังการติดตามผล	-2.147*	.032

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การพัฒนาแบบจำลองทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริง ของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตารางที่ 3 พบว่า กรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงโดยรวมของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชนกลุ่มทดลอง โดยรวมก่อนการทดลอง -หลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ก่อนการทดลอง – หลังการติดตามผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังการทดลอง – หลังการติดตามผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนหลังการทดลองและหลังการติดตามผลสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านด้านคุณธรรมจริยธรรมด้านจิตวิญญาณความเป็นครูด้านการจัดการเรียนรู้และด้านการพัฒนาตนเองของกลุ่มทดลองก่อนการทดลอง -หลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ก่อนการทดลอง – หลังการติดตามผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังการทดลอง – หลังการติดตามผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนหลังการทดลองและหลังการติดตามผลไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านจิตวิญญาณความเป็นครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตารางที่ 4 พบว่า กรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงโดยรวมของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชนกลุ่มควบคุม โดยรวม ก่อนการทดลอง -หลังการทดลองไม่แตกต่างกัน ก่อนการทดลอง – หลังการติดตามผลไม่แตกต่างกันหลังการทดลอง – หลังการติดตามผลไม่แตกต่างกัน โดยคะแนนหลังการทดลองน้อยกว่าก่อนการทดลอง หลังการติดตามผลสูงกว่าก่อนการทดลอง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านคุณธรรมจริยธรรมก่อนการทดลอง-หลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังการติดตามผล-ก่อนการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หลังการติดตามผล-หลังการทดลองไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านจิตวิญญาณความเป็นครูด้านการจัดการเรียนรู้ด้านการพัฒนาตนเองของกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง – หลังการทดลองไม่แตกต่างกัน ก่อนการทดลอง – หลังการติดตามผลไม่แตกต่างกันหลังการทดลอง – หลังการติดตามผลไม่แตกต่างกัน โดยคะแนนหลังการทดลองและหลังการติดตามผลต่ำกว่าก่อนการทดลอง ยกเว้นด้านคุณธรรมจริยธรรม

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริง โดยรวมและรายด้านของกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล เป็นรายคู่ด้วยสถิติ Wilcoxon matched paired sign ranks test (n=20)

กรอบคิด ความเป็นครูที่ จริง	ก่อน การทดลอง		หลัง การทดลอง		หลัง การติดตาม ผล		เปรียบเทียบช่วงเวลา	Z	p
	Med	IQR	Med	IQR	Med	IQR			
ด้านคุณธรรม จริยธรรม	3.18	.42	3.47	.53	3.25	.49	ก่อนการทดลอง-หลังการทดลอง	-3.513**	.000
							ก่อนการทดลอง-หลังการติดตามผล	-2.206*	.027
							หลังการทดลอง-หลังการติดตามผล	-1.383	.167
ด้านจิตวิญญาณ ความเป็นครู	3.34	.43	3.31	.63	3.28	.38	ก่อนการทดลอง-หลังการทดลอง	-.984	.325
							ก่อนการทดลอง-หลังการติดตามผล	-.262	.794
							หลังการทดลอง-หลังการติดตามผล	-.224	.822
ด้านการจัดการ เรียนรู้	3.00	.43	2.87	.62	2.98	.48	ก่อนการทดลอง-หลังการทดลอง	-.847	.397
							ก่อนการทดลอง-หลังการติดตามผล	-.081	.936
							หลังการทดลอง-หลังการติดตามผล	-1.293	.196
ด้านการพัฒนา ตนเอง	2.87	.79	2.62	.66	2.85	.57	ก่อนการทดลอง-หลังการทดลอง	-1.613	.107
							ก่อนการทดลอง-หลังการติดตามผล	-.822	.411
							หลังการทดลอง-หลังการติดตามผล	-1.906	.057
โดยรวม	3.16	.49	3.06	.55	3.17	.35	ก่อนการทดลอง-หลังการทดลอง	-.485	.627
							ก่อนการทดลอง-หลังการติดตามผล	-1.157	.247
							หลังการทดลอง-หลังการติดตามผล	-.896	.370

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การพัฒนารูปแบบกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริง ของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน

3.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน โดยรวมและรายด้านระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบเป็นรายคู่ ด้วยสถิติ Mann-Whitney U test ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงในตารางที่ 5

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตารางที่ 5 พบว่า กรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน มีคะแนน กรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงโดยรวมระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง ไม่แตกต่างกัน ส่วนหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และหลังการติดตามผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุม

3.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพจากการสนทนากลุ่มเฉพาะเพื่อศึกษาความพึงพอใจของกลุ่มทดลองต่อรูปแบบกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน กลุ่มทดลองที่มีต่อรูปแบบกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริง ภายหลังการทดลอง และหลังติดตามผล โดยการสนทนากลุ่มเฉพาะ

ความพึงพอใจของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชนที่มีต่อรูปแบบกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริง ภายหลังการทดลองทั้ง 10 ครั้ง และติดตามผล ครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชนมีความพึงพอใจมากที่ได้สร้างสัมพันธภาพการเปลี่ยนแปลงของกรอบคิด ทศนคติ และพฤติกรรมที่เกิดขึ้นกับตนเองในทางที่ดีขึ้น โดยทำแผนผังความคิด (Mind Map) เพื่อให้เข้าใจถึงการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เคารพในสิทธิของบุคคลอื่นด้วยการชมการแสดง สถานการณ์จำลอง ที่ทำให้เกิดความเป็นภาวะผู้นำที่กล้าหาญทางจริยธรรมประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี รับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม และความซื่อสัตย์สุจริตและได้จัดการเรียนการสอน การวางแผนหรือการออกแบบการเรียนการสอนโดยการทำ Workshop พร้อมได้จัดทำสื่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนด้วยการจัดทำแผนที่นำทางเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ลงในกระดานฟลิปชาร์ต และมีวิสัยทัศน์/มุมมองในการพัฒนาตนเอง แนวทางในการพัฒนาตนเอง นำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมมาบูรณาการเพื่อพัฒนาตนเอง การพัฒนางานที่รับผิดชอบ ด้วยการเข้าร่วมการทดลองถอดบทเรียนจากกรณีศึกษาเพื่อนำมาเป็นแบบอย่างในการพัฒนาตนเอง ทำให้ครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชนพอใจว่าตนเองมีการพัฒนากรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงในด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านจิตวิญญาณความเป็นครู ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาตนเองมากขึ้น

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนกรอบคิดแท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชนโดยรวมและรายด้าน ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบเป็นรายคู่ ด้วยสถิติ Mann-Whitney U test กลุ่มทดลอง (n=20) และกลุ่มควบคุม (n=20)

กรอบคิด ความเป็นครูที่จริง	ช่วงเวลา ในการวัด	กลุ่มตัวอย่าง	Med	QR	Mean Rank	Z	p
ด้านคุณธรรม จริยธรรม	ก่อนการทดลอง	กลุ่มทดลอง กลุ่มควบคุม	3.33 3.18	.48 .42	19.38 21.63	-.609	.542
	หลังการทดลอง	กลุ่มทดลอง กลุ่มควบคุม	4.61 3.47	.33 .53	29.78 11.23	-5.020**	.000
	หลังการติดตามผล	กลุ่มทดลอง กลุ่มควบคุม	4.65 3.25	.12 .49	30.50 10.50	-5.415**	.000
ด้านจิตวิญญาณ ความเป็นครู	ก่อนการทดลอง	กลุ่มทดลอง กลุ่มควบคุม	3.21 3.34	.38 .43	19.90 21.10	-.325	.745
	หลังการทดลอง	กลุ่มทดลอง กลุ่มควบคุม	4.41 3.31	.65 .63	30.48 10.53	-5.400**	.000
	หลังการติดตามผล	กลุ่มทดลอง กลุ่มควบคุม	4.60 3.28	.15 .38	30.50 10.50	-5.419**	.000
ด้านการจัดการเรียนรู้	ก่อนการทดลอง	กลุ่มทดลอง กลุ่มควบคุม	3.05 3.00	.54 .43	20.88 20.13	-.203	.839
	หลังการทดลอง	กลุ่มทดลอง กลุ่มควบคุม	4.01 2.87	.46 .62	30.30 10.70	-5.303**	.000
	หลังการติดตามผล	กลุ่มทดลอง กลุ่มควบคุม	4.21 2.98	.25 .48	30.50 10.50	-5.415**	.000
ด้านการพัฒนาตนเอง	ก่อนการทดลอง	กลุ่มทดลอง กลุ่มควบคุม	2.88 2.87	.54 .79	21.35 19.65	-.460	.645
	หลังการทดลอง	กลุ่มทดลอง กลุ่มควบคุม	3.92 2.62	.76 .66	30.20 10.80	-5.249**	.000
	หลังการติดตามผล	กลุ่มทดลอง กลุ่มควบคุม	4.22 2.85	.79 .57	29.73 11.28	-4.992**	.000
โดยรวม	ก่อนการทดลอง	กลุ่มทดลอง กลุ่มควบคุม	3.14 3.21	.70 .56	20.60 20.40	-.054	.957
	หลังการทดลอง	กลุ่มทดลอง กลุ่มควบคุม	4.25 3.06	.48 .55	30.35 10.65	-5.329**	.000
	หลังการติดตามผล	กลุ่มทดลอง กลุ่มควบคุม	4.37 3.17	.33 .35	30.50 10.50	-5.410**	.000

การพัฒนาแบบกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริง ของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์กรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 159 คน มีอายุระหว่าง 20-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.1 เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงร้อยละ 95 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 87.4 ปฏิบัติหน้าที่สอนในช่วงชั้นที่ 1 และช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6) มีระยะเวลาปฏิบัติงานที่ครูส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 1 - 5 ปี และส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติ ร้อยละ 60.4 และมีกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.22$, $SD=.72$) และเมื่อพิจารณารายด้านโดยพบว่า ด้านคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54 ($\bar{X}=3.54$, $SD=.72$) ส่วนด้านจิตวิญญาณความเป็นครู ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 ($\bar{X}=2.24$, $SD=.74$), 3.17 ($\bar{X}=3.17$, $SD=.80$) และ 2.73 ($\bar{X}=2.73$, $SD=.77$) ตามลำดับ

ผลการประเมินผลของการใช้รูปแบบกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชนสรุปได้ดังนี้

1) กรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชนกลุ่มทดลอง โดยรวมก่อนการทดลอง - หลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ก่อนการทดลอง - หลังการติดตามผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังการทดลอง - หลังการติดตามผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนหลังการทดลองและหลังการติดตามผลสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านด้านคุณธรรมจริยธรรมด้านจิตวิญญาณความเป็นครูด้านการจัดการเรียนรู้และด้านการพัฒนาตนเองของกลุ่มทดลองก่อนการทดลอง - หลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ก่อนการทดลอง - หลังการติดตามผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังการทดลอง - หลังการติดตามผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนหลังการทดลองและหลังการติดตามผลไม่แตกต่างกันยกเว้นด้านจิตวิญญาณความเป็นครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

2) กรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงโดยรวมของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชนกลุ่มควบคุม โดยรวม ก่อนการทดลอง - หลังการทดลองไม่แตกต่างกัน ก่อนการทดลอง - หลังการติดตามผลไม่แตกต่างกันหลังการทดลอง -

หลังการติดตามผลไม่แตกต่างกัน โดยคะแนน หลังการทดลองน้อยกว่าก่อนการทดลอง หลังการติดตามผลสูงกว่าก่อนการทดลอง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านคุณธรรมจริยธรรมก่อนการทดลอง - หลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังการติดตามผล - ก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หลังการติดตามผล - หลังการทดลองไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านจิตวิญญาณความเป็นครูด้านการจัดการเรียนรู้ด้านการพัฒนาตนเองของกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง - หลังการทดลองไม่แตกต่างกัน ก่อนการทดลอง - หลังการติดตามผลไม่แตกต่างกัน หลังการทดลอง - หลังการติดตามผลไม่แตกต่างกัน โดยคะแนน หลังการทดลองและหลังการติดตามผลต่ำกว่าก่อนการทดลองยกเว้นด้านคุณธรรมจริยธรรม

3) กลุ่มทดลองที่ได้รับรูปแบบกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน มีคะแนน กรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงโดยรวมระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง ไม่แตกต่างกัน ส่วนหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และหลังการติดตามผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุม

4) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพกลุ่มทดลองจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus group) เกี่ยวกับความพึงพอใจของกลุ่มทดลองที่มีต่อรูปแบบกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน อยู่ในระดับมาก เนื่องจากรูปแบบกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงเป็นโครงสร้าง ที่มีหลักการ วิธีการ และแผนการปฏิบัติงานทางจิตวิทยา อีกทั้งผู้วิจัยดำเนินการวิจัยด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจ และสร้างบรรยากาศที่เหมาะสมในการเรียนรู้ ทำให้ผู้เข้าร่วมการทดลองมีการละลายพฤติกรรม มีความพร้อมในการร่วมกิจกรรม ให้ความร่วมมือในกลุ่มทดลอง เกิดความเป็นกัลยาณมิตรกับสมาชิกกลุ่ม จึงทำให้การวิจัยครั้งนี้ดำเนินอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลเชิงบวกต่อผู้เข้าร่วมการทดลอง

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชนผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ และสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

การพัฒนาแบบกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริง ของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน

1. ผลการศึกษากรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน จากการศึกษากรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน จำนวน 159 คน พบว่า ค่าเฉลี่ยกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชนโดยรวมและรายด้าน 3 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง เพราะว่าครูมองตนเองว่ายังอุทิศตนในการเป็นครูที่ดี การแสดงความเมตตาให้ความรักแก่ศิษย์ยังไม่สมบูรณ์ในด้านจิตวิญญาณความเป็นครู การวางแผนหรือการออกแบบการเรียนการสอน กำหนดวิธีการวัดและประเมินผล และการสร้างสรรค์บรรยากาศในชั้นเรียนแบบมีส่วนร่วม ในด้านการจัดการเรียนรู้ ครูยังไม่สามารถจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และด้านการพัฒนาตนเอง ครูมีมุมมองว่าตนเองมีศักยภาพในการนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรม บัณฑิตาเพื่อพัฒนาตนเอง การพัฒนางานที่รับผิดชอบ การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ให้บริการวิชาการแก่ชุมชนหรือโรงเรียนเครือข่าย และเป็นผู้มีจิตอาสาเพื่อสร้างสรรค์สังคมได้มากกว่านี้แต่เนื่องจากครูยังมีการปฏิบัติงานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมายให้ทำอยู่มาก จึงยังไม่ได้ดึงขีดความสามารถของตนเองมาใช้ได้อย่างเต็มตามศักยภาพ ส่วนด้านคุณธรรมจริยธรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างครูโรงเรียน

คาทอลิกเอกชนที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ เป็นครูที่อยู่ในโรงเรียนคาทอลิกเอกชน ซึ่งมีการบริหารงานโดยนักบวชคาทอลิก จึงได้รับการปลูกฝังหล่อหลอมจิตตารมณ์ของข้อคำสอนทางศาสนาและคุณค่าของพระคัมภีร์ ในเรื่องเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมอยู่ตลอดเวลา ซึ่งครอบคลุมประเด็นการทำวิจัย ได้แก่ การเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เคารพในสิทธิของบุคคลอื่น ความเป็นกัลยาณมิตร มีภาวะผู้นำที่กล้าหาญทางจริยธรรม ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี รับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม และมีความซื่อสัตย์สุจริต จึงทำให้ครูส่วนใหญ่มีกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชนด้านคุณธรรมจริยธรรมสูง

นอกจากนี้จากการทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์บุคคลที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชนสรุปได้ว่า ความเป็นครูที่แท้จริงประกอบด้วยกรอบคิดที่สำคัญ 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) ด้านจิตวิญญาณความเป็นครู 3) ด้านการจัดการเรียนรู้ และ 4) ด้านการพัฒนาตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรรรัตน์ แก่นสารและคณะ (2560) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาตัวบ่งชี้จิตวิญญาณความเป็นครู

ของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่าจิตวิญญาณความเป็นครูของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ ด้านความผูกพันระหว่างครูกับศิษย์ ด้านความรักและศรัทธาในวิชาชีพ ด้านการมีจิตวิทยาในการสอน ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านการมีคุณธรรมและจริยธรรม ด้านการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ และด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และมีความเป็นกัลยาณมิตร และสอดคล้องกับที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษากลุ่มโรงเรียนคาทอลิกเขตภาคใต้ เกี่ยวกับกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงพบว่า การเสริมสร้างกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงนั้นต้องประกอบด้วย จิตตารมณ์แห่งความรัก รับใช้ และให้อภัย มีจิตใจเมตตากรุณา มีคุณธรรมจริยธรรม มีจิตวิญญาณความเป็นครูรักและศรัทธาในวิชาชีพครู ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ มีความรู้ทางวิชาการ พัฒนาตนเองอยู่เสมอ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดองค์ประกอบของกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน 4 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านจิตวิญญาณความเป็นครู ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาตนเอง

2. ผลการพัฒนารูปแบบกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน

ผู้วิจัยทำการพัฒนารูปแบบกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน โดยนำหลักการหลักการแนวคิดและวิธีการของทฤษฎีทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับ 3 ทฤษฎีดังนี้ 1) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Cognitive Learning Theory) ที่มุ่งเน้นการเรียนรู้จากการสังเกตการเลียนแบบการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางสังคมจนก่อให้เกิดพฤติกรรมใหม่ 2) ทฤษฎีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning Theory) ที่มุ่งเน้นถึงกระบวนการในการสร้างความรู้ทักษะและเจตคติด้วยการนำเอาประสบการณ์เดิมมาบูรณาการเพื่อสร้างการเรียนรู้ใหม่ 3) ทฤษฎีความต้องการพัฒนาเต็มตามศักยภาพของตน (Self-actualization needs Theory) ที่มุ่งเน้นการตระหนักรู้เกี่ยวกับตนเองรู้จักตนเองเพื่อที่จะพัฒนาตนเองให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดของชีวิต ตามแนวคิดทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้อง มีขั้นตอน 3 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1: ขั้นเริ่มต้น ขั้นที่ 2: ขั้นดำเนินการ และขั้นที่ 3: ขั้นสรุป และประเมินผล

การพัฒนารูปแบบกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริง ของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน

3. การประเมินผลของการใช้รูปแบบกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน อธิบายได้ดังนี้

3.1 การเปรียบเทียบกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชนกลุ่มทดลอง โดยรวมของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชนกลุ่มทดลอง โดยรวมก่อนการทดลอง - หลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ก่อนการทดลอง - หลังการติดตามผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังการทดลอง - หลังการติดตามผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนหลังการทดลองและหลังการติดตามผลสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านจิตวิญญาณความเป็นครู ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาตนเอง ของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง - หลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ก่อนการทดลอง - หลังการติดตามผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังการทดลอง - หลังการติดตามผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนหลังการทดลองและหลังการติดตามผลสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ส่วนกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงโดยรวมของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชนกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง - หลังการทดลองไม่แตกต่างกัน ก่อนการทดลอง - หลังการติดตามผลไม่แตกต่างกัน หลังการทดลอง - หลังการติดตามผลไม่แตกต่างกัน โดยคะแนนหลังการทดลองและหลังการติดตามผลสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านคุณธรรมจริยธรรมหลังการทดลอง - ก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังการติดตามผล - ก่อนการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังการติดตามผล - หลังการทดลองไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านจิตวิญญาณความเป็นครู ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาตนเอง ของกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง - หลังการทดลองไม่แตกต่างกัน ก่อนการทดลอง - หลังการติดตามผลไม่แตกต่างกัน หลังการทดลอง - หลังการติดตามผลไม่แตกต่างกัน โดยคะแนนหลังการทดลองและหลังการติดตามผลลดลงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 การเปรียบเทียบกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองไม่แตกต่างกัน ส่วนหลังการทดลองและ

หลังการติดตามผล กลุ่มทดลองมีคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณากรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชนเป็นรายด้าน พบว่า หลังการทดลองและหลังการติดตามผล กลุ่มทดลองมีคะแนนกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทุกด้านที่เป็นเช่นนี้เพราะครูโรงเรียนคาทอลิกกลุ่มทดลองได้รับรูปแบบกลยุทธ์ทางจิตวิทยาที่มีการพัฒนาในด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านจิตวิญญาณความเป็นครู ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาตนเองสูงขึ้น ทั้งหลังทดลอง และหลังการติดตามผล ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับรูปแบบกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงเหมือนกลุ่มทดลอง จึงทำให้กรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงโดยรวมไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปในระดับที่สูงขึ้น จากผลการทดลองดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชนกลุ่มทดลองที่มีกรอบคิดความเป็นครูที่สูงขึ้นทั้งโดยรวมและรายด้านได้ภายหลังการทดลอง และสูงขึ้นต่อเนื่องในระยะติดตามผล

4. ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชนอยู่ในระดับมาก เนื่องจากรูปแบบกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงเป็นโครงสร้างที่มีหลักการ วิธีการ และแผนการปฏิบัติงานทางจิตวิทยา อีกทั้งผู้วิจัยดำเนินการวิจัยด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจ และสร้างบรรยากาศที่เหมาะสมในการเรียนรู้ ทำให้ผู้เข้าร่วมการทดลองมีการละลายพฤติกรรม มีความพร้อมในการร่วมกิจกรรม ให้ความร่วมมือในกลุ่มทดลอง เกิดความเป็นกัลยาณมิตรกับสมาชิกกลุ่ม จึงทำให้การวิจัยครั้งนี้ดำเนินอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลเชิงบวกต่อผู้เข้าร่วมการทดลอง

การพัฒนารูปแบบกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริง
ของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน

บรรณานุกรม

- กิตินันท์ โนสุ และเสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. (2557). องค์ประกอบและตัวบ่งชี้จิตวิญญาณความเป็นครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดภาคเหนือตอนบน. วารสารการวิจัย กาสะลองคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. 8, (1), 53-45.
- “ข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556”. (2556, 4 ตุลาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 130 ตอนพิเศษ 130 ง. หน้า 72-74.
- ธรรมนันท์กา แจ่มสว่าง. (2555, มกราคม). ประสบการณ์ของการเป็นครูผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครู: การศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา. วารสารพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 18(1).
- ไพฑูรย์ ยันงาม. (2562). การพัฒนาแบบกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างกรอบคิดความเป็นครูที่แท้จริงของครูโรงเรียนคาทอลิกเอกชน. ปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.
- สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย. (2556). อัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก (ฉบับปรับปรุง ค.ศ. 2013). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย. (2559). โรงเรียนและสถาบันการศึกษาคาทอลิก ปีการศึกษา 2559. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2561. สืบค้นได้จาก www.catholiceducation.or.th/2015/index.php/about/standpoint.html.
- สาธิต วงศ์อนันต์นนท์. (2557). การปฏิรูปการศึกษาไทย: อดีต ปัจจุบัน อนาคตบทความวิชาการ. สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- สุวิทย์ เมษินทรีย์. (2558). ปฏิรูป "คุณภาพคน" ก่อนไทยไร้ที่ยืน. นสพ.ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 20 กรกฎาคม 2558. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 26 กุมภาพันธ์ 2561. สืบค้นได้จาก <https://www.terrabkk.com/news/81644>.
- อมรรัตน์ แก่นสาร และคณะ. (2560, มกราคม-เมษายน). การพัฒนาตัวบ่งชี้จิตวิญญาณความเป็นครูของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม. 7(1).

- Bandura, A. (1986). **Social Foundations of Thought and Action: A Social Cognitive Theory**. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall.
- Craven & C. J. Hirnle (Eds.), **Fundamental of Nursing: Human Health and Function**. (3rd ed.) Philadelphia: Lippincott.
- Kolb, David. A. (1984). **Experiential Learning: Experience as the source of learning and development (Vol. 1)**. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Maslow, A. (1970). Human needs theory: Maslow's hierarchy of human needs. In R.F.

การศึกษาคุณธรรมของสามเณรเล็ก สามเณรลัยพระหฤทัย ศรีราชา

The Study of The Virtue of Minor Seminarians at Sacred Heart Seminary, Sriracha.

อนันท์ ดันชัย

* ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทววิทยาจริยธรรม คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

บาทหลวง ดร.อากัสติน สุกิโอ ปีโตโย, เอส.เจ.

* อาจารย์ประจำคณะศาสนศาสตร์ สาขาวิชาเทววิทยาจริยธรรม วิทยาลัยแสงธรรม

บาทหลวง ดร.นันทพล สุขสำราญ

* อาจารย์ประจำคณะศาสนศาสตร์ สาขาวิชาคริสตศาสนศึกษา วิทยาลัยแสงธรรม

บาทหลวง ดร.เชิดชัย เลิศจิตรเลขา

* อาจารย์ประจำคณะศาสนศาสตร์ สาขาวิชาเทววิทยาจริยธรรม วิทยาลัยแสงธรรม

ผศ.ดร.ลัดดาวรรณ ประสูตรแสงจันทร์

* อาจารย์ประจำคณะศาสนศาสตร์ สาขาวิชาคริสตศาสนศึกษา วิทยาลัยแสงธรรม

Arnon Tanchai

* Master of Arts, Moral Theology Program, Faculty of Theology, Saengtham College.

Rev.Dr.Agustinus Sugiyo Pitoyo, S.J.

* Lecturer, Faculty of Theology, Moral Theology Program, Saengtham College.

Rev.Dr.Nantapon Suksumran

* Lecturer, Faculty of Theology, Bachelor of Education Program in Christian Studies, Saengtham College.

Rev.Dr.Chaerdchai Lerdchidlaka

* Lecturer, Faculty of Theology, Moral Theology Program, Saengtham College.

Asst.Prof.Dr.Laddawan Prasutsaengchan

* Lecturer, Faculty of Theology, Christian Education Program, Saengtham College.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 23 กันยายน 2563

* แก้ไข 2 พฤศจิกายน 2563

* ตอรับบทความ 28 ธันวาคม 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการศึกษาคุณธรรมของสามเณรเล็ก สามเณรลัย พระหฤทัย ศรีราชา นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับพฤติกรรมที่สะท้อนถึงคุณธรรมของสามเณรเล็ก สามเณรลัยพระหฤทัย ศรีราชา ที่เข้ารับการอบรมในปีการศึกษา 2562 และ 2) แนวทางการพัฒนาคุณธรรมอย่างต่อเนื่องของสามเณรเล็ก สามเณรลัยพระหฤทัย ศรีราชา เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ และประเด็นการสนทนากลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 11 ท่าน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. สามเณรเล็ก สามเณรลัยพระหฤทัย ศรีราชา มีพฤติกรรมที่สะท้อนถึงคุณธรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\mu=3.62$ $\sigma=.438$) เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงอันดับการปฏิบัติในแต่ละด้านจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ ด้านการรับใช้ ($\mu=3.92$ $\sigma=.616$) รองลงมาคือ ด้านความกล้าหาญ ($\mu=3.76$ $\sigma=.681$) ด้านความรัก ($\mu=3.70$ $\sigma=.501$) ด้านความรอบคอบ ($\mu=3.69$ $\sigma=.721$) ด้านความซื่อสัตย์ ($\mu=3.66$ $\sigma=.559$) ด้านความเมตตา ($\mu=3.59$ $\sigma=.739$) ด้านความเรียบง่ายพอเพียง ($\mu=3.40$ $\sigma=.594$) และอันดับสุดท้ายคือ ด้านความเชื่อ ($\mu=3.22$ $\sigma=.738$) ตามลำดับ

2. แนวทางการพัฒนาคุณธรรมอย่างต่อเนื่องของสามเณรเล็ก สามเณรลัยพระหฤทัย ศรีราชา ตามความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ มีดังนี้

2.1 ควรอบรมปลูกฝังให้สามเณรมีคุณธรรม มีระเบียบวินัย มีจิตอาสา มุ่งเน้นการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ จัดการอบรมให้เข้ากับวัยและยุคสมัย ให้สามเณร สร้างเป้าหมายในชีวิตและสร้างแรงจูงใจในการเข้ารับการศึกษาอบรมที่สามเณรลัย

2.2 ควรพัฒนาคุณธรรมความเชื่อให้กับสามเณร โดยจัดให้สามเณรได้เรียนคำสอนอย่างจริงจัง เข้าถึงคุณค่าของพิธีบูชาขอบพระคุณ การสวดภาวนา และพระวาจา แล้วนำมาปฏิบัติในชีวิตจริง รวมถึงการฝึกสมาธิ

2.3 ควรพัฒนาคุณธรรมความเรียบง่ายพอเพียงให้กับสามเณร โดยส่งเสริม ให้สามเณรเห็นคุณค่าของความเรียบง่ายพอเพียง มุ่งเน้นคุณค่าทางด้านจิตวิญญาณมากกว่าด้านวัตถุ และรู้ถึงคุณค่าของสิ่งของวัตถุที่มี ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งของตนเองและส่วนรวม

2.4 ควรเสริมสร้างให้สามเณรมีทักษะความสามารถในการคิด ไตร่ตรอง แยกแยะ โดยเฉพาะในภาคปฏิบัติ โดยการฝึกฝนให้สามเณรรู้จักคิด วางแผน ตัดสินใจ แสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ ประเมินค่าในสิ่งต่างๆ รอบตัว และให้ความสำคัญกับ การสงบเงียบและการพิจารณา มโนธรรมอันนำสู่การเติบโตในชีวิตภายใน

2.5 สังฆมณฑลควรให้ความสำคัญกับการแต่งตั้งคณะผู้ให้การอบรม และการทำงานที่เป็นเอกภาพ และคณะผู้ให้การอบรมควรมีการวางแผน กำหนดรูปแบบวิธีการอบรมสามเณรที่สอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีการกำหนดเป้าหมายการอบรม ที่ชัดเจน พัฒนารูปแบบและเครื่องมือที่ใช้ในการอบรมให้เหมาะสมกับยุคสมัย รวมไปถึงการเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับสามเณร

2.6 ผู้บริหาร/ต้นสังกัด (พระสังฆราช/คณะกรรมการสามเณรลัยและกระแสเรียก) ควรมีการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการอบรมสามเณรให้ชัดเจน เช่น การเตรียมตัวผู้ที่จะได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ให้การอบรม การกำหนดนโยบายและทิศทาง การอบรมสามเณรที่ชัดเจนและต่อเนื่อง และการเปิดโอกาสให้ฆราวาสเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนางานอบรมสามเณร

คำสำคัญ: การศึกษาคุณธรรม; สามเณรเล็ก; สามเณรลัย; สามเณรลัยพระหฤทัย ศรีราชา

Abstract

The objectives of this research “The Study of The Virtue of Minor Seminarians at Sacred Heart Seminary, Sriracha.” were 1) to study the behavior level that reflects the level of virtue of minor seminarians at Sacred Heart Seminary, Sriracha in the academic year 2562; 2) to study the guidelines for the continuous virtue development of minor seminarians at Sacred Heart Seminary, Sriracha. The sample instruments of this research were the questionnaires and group discussion of issues with eleven experts. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, average scores, standard deviation and content analysis.

The result showed that

1. The behavior of Minor Seminarians at Sacred Heart Seminary, Sriracha reflects that the morality as a whole is at a high level. When considering each aspect by sorting the practices in order according to the average scores, the first is “Service” ($\mu=3.92$ $\sigma=.616$). The second is “Courage” ($\mu=3.76$ $\sigma=.681$). The third is “Fraternity Love” ($\mu=3.70$ $\sigma=.501$). The fourth is “Prudence” ($\mu=3.69$ $\sigma=.721$). The fifth is “Honesty” ($\mu=3.66$ $\sigma=.559$). The sixth is “Compassion” ($\mu=3.59$ $\sigma=.739$). The seventh is “Sufficiency” ($\mu=3.40$ $\sigma=.594$), and The last one is “Faith” ($\mu=3.22$ $\sigma=.738$).

2. The guidelines for the continuous development of morality of minor seminarians at Sacred Heart Seminary, Sriracha, according to the opinion of the experts group are

as follows:

2.1 There should be formation to instill virtue in minor seminarians at Sacred Heart Seminary, Sriracha. This formation should focus on discipline, volunteer spirit of living together as a group. The formation should match the age of minor seminarians and create goals in life and motivation to receive the education in the seminary.

2.2 The morals and beliefs of the seminarians should be developed by providing education and practice in thanksgiving, prayer, and meditation.

2.3 Morals of sufficiency for the seminarians should be developed by promoting the value of simplicity, focusing on spiritual values rather than objects, and knowing the value of things that are used for the maximum benefit of oneself and the public.

2.4 Seminarians should be equipped with a practical ability to discern, by training them to understand, plan, make decisions, express opinions, analyze and evaluate things around them; giving importance to calming and focusing the conscience to lead to the growth of inner life.

2.5 The Diocese should pay attention to the importance of the appointment of formators to work together and follow the plan to determine a consistent method. There should be a clear training goals, and a ways and means should be developed for use in training that suits the situation, including being a good example for their fellow seminarians.

2.6 There should be a clear policy related to formation to the seminarians, such as assigning suitable people to be formators and establishing a clear and continuous formation policy and direction, providing opportunities for laypeople to participate in the development of seminarians formation.

Key Word: The study of virtue;
Minor seminarians;
Seminary;
The Sacred Heart Seminary at Sriracha

สังคมโลกปัจจุบัน เป็นสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ สังคมทุนนิยม สังคมวัตถุนิยม ความเจริญก้าวหน้าทางวัตถุ เทคโนโลยีเป็นไปอย่างรวดเร็วแบบก้าวกระโดด แต่ไม่ได้ทำให้คุณธรรมจริยธรรมในตัวผู้คนเจริญตามไปด้วย ในทางกลับกัน กลับทำลายความยึดมั่นในศีลธรรม คุณธรรมจริยธรรม วัฒนธรรมอันดีงามให้ลดน้อยถอยลงไปเรื่อยๆ ซึ่งสังคมไทยได้รับอิทธิพลเหล่านี้กลายเป็นความเจริญทางด้านวัตถุตามกระแสของลัทธิทุนนิยม ทำให้จิตใจเสื่อมถอยลง ครอบครัวที่เคยเข้มแข็งกลับอ่อนแอ เกิดความแตกแยกในชุมชนและหมู่บ้าน กลายเป็นปัญหาที่เพิ่มความรุนแรงมากขึ้น ตลอดจนความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการสื่อสารมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านคุณค่า ศาสนาและวัฒนธรรมประเพณี และวิถีของคนในสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชน ที่มีวิกฤตการณ์ด้านจิตใจ คุณธรรมจริยธรรมในชีวิต (สังฆมณฑลจันทบุรี, 2011) จากปัญหาและวิกฤตการณ์เหล่านี้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะมีการอบรมและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมที่สำคัญให้กับ บรรดาเด็กๆ และเยาวชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่กำลังจะเตรียมตัวเป็นพระสงฆ์ เนื่องจากเด็กๆ เหล่านี้มาจากหลากหลายที่มาทางวัฒนธรรม ประเพณี พื้นฐาน การอบรมสั่งสอนในครอบครัว และอื่นๆ พวกเขาจึงจำเป็นต้องได้รับการอบรม

บาทหลวงซิกมุนด์ แลส์เซ็นสกี (2015: 57) ได้กล่าวว่า “จุดเริ่มต้นของพระสงฆ์ที่ดีคือการอบรมสามเณรให้ดี เป็นการเตรียมสามเณรให้ดีเพื่อพระศาสนจักร” เนื่องจากสภาพการเลี้ยงดูในแต่ละครอบครัว การอบรมสั่งสอนหลากหลายวิธี เอาใจใส่บ้าง ละเลยบ้าง ทำให้บรรดาเด็ก และเยาวชน เติบโตขึ้นมาจากพื้นฐานที่แตกต่างกัน แม้จะมีสิ่งต่างๆ มากมายต้องเกี่ยวข้องกับความหมายของชีวิตของเยาวชน และเป็นจุดประสงค์ที่แท้จริงของชีวิตที่ทำให้เราเห็นความสำคัญของการสร้างมโนธรรมซึ่งช่วยให้มองเห็นเติบโตขึ้นในเชิงลึก “การสร้างมโนธรรมของเราเป็นพันธกิจแห่งชีวิต ซึ่งเราเรียนรู้จากชีวิตของพระเยซูคริสต์” (เทียบ ฟป 2:5) ในกระบวนการนี้เราพัฒนาคุณธรรม การทำความดี ซึ่งเป็นส่วนหนึ่ง ของการตรวจสอบความรู้ผิดชอบชั่วดีของเรา เป็นส่วนสำคัญที่จำเป็นต้องพัฒนาคุณธรรมของแต่ละให้เป็นเสมือนพระเยซูคริสต์เจ้า (เทียบพระสมณลิขิตเตือนใจ “พระคริสต์เจ้าทรงพระชนม์” (Christus Vivit, 2019: 280-282)

ดังในพระสมณสาสน์เตือนใจ “การอบรมพระสงฆ์ในสภาพแวดล้อมปัจจุบัน” (Pastores Dabo Vobis) ระบุว่ามโนธรรมที่มีปฏิกิริยาต่อกันของการอบรม และในชีวิตของศาสนบริกรที่ได้รับศีลบวช คือ 1) มิติทางด้าน

ความเป็นมนุษย์ (Human Dimension) ซึ่งเป็นรากฐานที่จำเป็นและมีพลวัตของชีวิตสงฆ์ 2) มิติด้านจิตวิญญาณ (Spiritual Dimension) ซึ่งช่วยปรับคุณภาพของศาสนบริการของสงฆ์ 3) มิติด้านสติปัญญา (Intellectual Dimension) ซึ่งมอบหลักเหตุผลที่เป็นเครื่องมือในการทำความเข้าใจคุณค่าของการเป็นผู้อภิบาลและทำให้คุณค่าเหล่านั้น ปรากฏให้เห็นได้ในชีวิตประจำวัน และถ่ายทอดสาระของความเชื่ออย่างเหมาะสม และ 4) มิติด้านการอภิบาล (Pastoral Dimension) ซึ่งทำให้พระสงฆ์สามารถ รับใช้พระศาสนจักรอย่างรู้จักรับผิดชอบและบังเกิดผล ในทุกการอบรม จึงมีจุดมุ่งหมายที่ “การเปลี่ยนแปลง” หรือ “เลียนแบบ” หัวใจตามภาพลักษณ์ของหัวใจของพระคริสตเจ้า เพราะฉะนั้นจึงเกิดการตั้งสามเณรลัยและจุดประสงค์ในการจัดตั้งสามเณรลัย คือเพื่อช่วยเหลือเยาวชนให้เติบโตในด้านความเป็นมนุษย์และความเป็นคริสตชนอย่างสมบูรณ์ เพราะสามเณรลัยเล็กเป็นแหล่งเพาะบ่มกระแสเรียกแห่งการเป็นพระสงฆ์

จากเรื่องราวข้างต้นแล้วนั้นสามเณรเล็กเป็นบุคคลสำคัญของพระศาสนจักรในอนาคตดังที่สภาสังคายนาว่าติกันครั้งที่สองระบุว่า “ทั้งกระบวนการของการอบรมเพื่อเตรียมตัวเป็นพระสงฆ์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อเตรียมความ

พร้อมให้สามเณร ผ่านทางสนับสนุนการสร้างคุณธรรม จริยธรรม เป็นการเสริมสร้างตนเองตามจิตตารมณ์คุณค่าพระวรสาร ควรให้พวกเขา มีคุณธรรมที่เด่นชัดในการปฏิบัติตนเองและเป็นประจักษ์พยานให้กับทุกคนที่พวกเขาพบเจอ การอบรมสามเณรจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งเพื่อให้พวกเขาเข้าสู่แก่นแท้ สามเณรจึงเป็นบุคคลสำคัญที่ต้องได้รับการเอาใจใส่และจำเป็นต้องได้รับการศึกษาอบรมอย่างต่อเนื่อง (Ongoing Formation) ตั้งแต่ยังเป็นสามเณรเล็ก สามเณรกลาง และสามเณรใหญ่ตามลำดับที่ พระศาสนจักรกำหนด เพื่อเขาจะได้นำคุณธรรมจริยธรรมที่รับการปลูกฝัง รวมทั้งประมวลผลประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษาอบรม (Formation) มาใช้ในการดำเนินชีวิตที่ดั่งงาม และเติบโตเป็นสามเณรและพระสงฆ์ที่มีคุณภาพต่อไปในวันข้างหน้าด้วยบรรดาสามเณรเป็นบุคคลที่เป็นชุมทรัพย์ที่มีคุณค่าต่อสังคมและพระศาสนจักรในปัจจุบันและอนาคต โดยมุ่งเน้นคุณค่าของงานประกาศข่าวดีแห่งความรักของพระเจ้า และคุณค่าพระวรสารในตนเอง”

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมที่สะท้อนถึงคุณธรรมของสามเณรเล็ก สามเณรลัย พระหฤทัย ศรีราชา

2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณธรรมอย่างต่อเนื่องของสามเณรเล็ก สามเณราลัย พระหฤทัย ศรีราชา

ขอบเขตของการวิจัย

กรอบแนวคิดของการวิจัย

1) แนวคิดการอบรมผู้เตรียมเป็นพระสงฆ์ของพระศาสนาจักรคาทอลิก

2) แนวคิดการอบรมสามเณรเล็กและคุณธรรมของสามเณรเล็ก

ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลมี 2 กลุ่ม คือ

1) สามเณรเล็กในสามเณราลัยพระหฤทัย ศรีราชา ที่เข้ารับการอบรมในปีการศึกษา 2562 จำนวน 52 คน

2) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 11 คน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสามเณรเล็ก สามเณราลัย พระหฤทัย ศรีราชา ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

นิยามศัพท์เฉพาะ

คุณธรรมของสามเณรเล็ก หมายถึง ความดี ความงาม ความถูกต้องของสามเณรเล็กที่แสดงออกมาโดยการกระทำทางกาย วาจาและจิตใจ สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นคุณธรรม ในด้านต่างๆ ได้แก่

1) **ความเรียบง่ายพอเพียง** หมายถึง สามเณรดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง พอประมาณ ไม่ฟุ้งเฟ้อย ฟู้งเฟ้อ มีความพึงพอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่ รู้จักประหยัด อดออม ใช้สิ่งของต่างๆ อย่างรู้คุณค่า คิดก่อนใช้ รักษา ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม มีทัศนคติที่ดีในการดำเนินชีวิต มีการคิดวางแผน และถ่ายทอดวิธีการดำเนินชีวิตที่รู้จักประหยัด และอดออม

2) **การรับใช้** หมายถึงสามเณรมีน้ำใจช่วยเหลือผู้ที่เป็นทุกข์เดือดร้อน ในสังคม มีจิตอาสา อุทิศตน ดูแล ช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ ของบ้านเณร โรงเรียน ส่วนรวม ตามกำลังความสามารถเพื่อพัฒนาสังคมที่อยู่

3) **ความรัก** หมายถึงสามเณรรักใน กระแสเรียกและมุ่งมั่นพัฒนาตนเอง มีความเอาใจใส่ต่อผู้อื่น เป็นการดูแล ช่วยเหลือ ให้กำลังใจ มีความสุภาพที่ยอมรับผู้อื่น รู้จักที่รักและให้อภัย ไม่จดจำความผิด และร่วมยินดีกับผู้อื่นเมื่อประสบความสำเร็จ

4) **ความมีเมตตา** หมายถึงสามเณรปรารถนาช่วยให้ทุกคนมีความสุข โดยไม่เลือกชั้นวรรณะ มีความเห็นอกเห็นใจ ดูแลช่วยเหลือผู้อื่นโดยปราศจากอคติและไม่หวังผลตอบแทนใดๆ

5) **ความซื่อสัตย์** หมายถึงสามเณรมีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ พุดความจริง ไม่ปิดเพื่อน ไม่คดโกง ไม่หลอกลวง ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ยอมรับข้อบกพร่องของตนเองและนำไปสู่การแก้ไข การให้อภัยต่อตนเองด้วยความซื่อตรง ไม่โยนความผิดให้กับบุคคลอื่นหรือสภาพแวดล้อม

6) **ความรอบคอบ** หมายถึงสามเณรมีการคิดอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน ใช้เหตุและผลเพื่อไตร่ตรองอย่างรอบคอบกับสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วหรือกำลังเกิดขึ้นอยู่ รู้จักตรวจทาน มีความยับยั้งชั่งใจ ระงับอารมณ์ที่ไม่เหมาะสม

7) **ความเชื่อ** หมายถึงสามเณรมีความเชื่อศรัทธาในพระเจ้า สวดภาวนาอย่างสม่ำเสมอ การอ่านพระวาจาของพระเจ้าเพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติในชีวิต และนำมาใช้จริงในชีวิตของสามเณรเอง เป็นแบบอย่างให้กับบรรดาเพื่อนพี่น้องที่อยู่รอบข้าง

8) **ความกล้าหาญ** หมายถึงสามเณรมีความกล้าที่จะเผชิญกับความเป็นจริง ในชีวิตกล้าที่จะตักเตือนและแนะนำ กล้าที่จะรับผิดชอบการกระทำหรือความผิดพลาดของตนเอง นำไปสู่การปรับปรุง เปลี่ยนแปลง แก้ไขตนเองอย่างเหมาะสม

สามเณรเล็ก หมายถึงเยาวชนชายอายุระหว่าง 12-19 ปี ที่เข้ารับการอบรมที่สามเณรลัยพระหฤทัย ศรีราชา ในปีการศึกษา 2562

สามเณรลัยพระหฤทัย ศรีราชา หมายถึงสถาบันอบรมผู้สมัครใจเป็นบาทหลวงคาทอลิก แห่งหนึ่งของพระศาสนจักรคาทอลิก ประเทศไทย อยู่ในเขตปกครองสังฆมณฑลจันทบุรี มีชื่อเรียกสั้นๆ ว่า “บ้านเณรพระหฤทัย” ตั้งอยู่เลขที่ 11/11 ถนนสุขุมวิท ตำบลศรีราชา จังหวัดชลบุรี สถาบันนี้เปิดอบรมสามเณร ตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 และ เป็นมาสเตอร์เณร อีก 2 ปี ก่อนจะส่งเข้าบ้านเณรกลาง (สามเณรลัยพระวิสุทธิวงศ์ จังหวัดนครราชสีมา) และบ้านเณรใหญ่ (สามเณรลัยแสงธรรม จังหวัดนครปฐม) ตามลำดับ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาคุณธรรมของสามเณรเล็ก แห่งสามเณรลัยพระหฤทัย ศรีราชา นี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยเก็บข้อมูลในเชิงปริมาณ (Quantitative Data) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) ซึ่งมีขั้นตอนการวิจัยและรายละเอียดต่างๆ ดังนี้

ขั้นตอนการวิจัย มี 3 ขั้นตอน คือ

- 1) การจัดเตรียมโครงร่างการวิจัย
- 2) การดำเนินการวิจัย และ
- 3) การรายงานผลการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย มีดังนี้

1) การศึกษาวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้ในการสร้างเครื่องมือ
2) การสร้างและพัฒนาเครื่องมือแบบสอบถามและประเด็นการสนทนากลุ่ม นำเครื่องมือทั้งสองฉบับเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.66 – 1.00 3) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับสามเณรเล็ก สามเณรลัยนักบุญยอแซฟ สังฆมณฑลกรุงเทพฯ จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น = 0.901 จึงนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากสามเณรเล็ก สามเณรลัยพระหฤทัย ศรีราชา และนำประเด็นการสนทนากลุ่มไปใช้ในการจัดสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการวิจัย

1. ระดับพฤติกรรมที่สะท้อนถึงคุณธรรมของสามเณรเล็ก สามเณรลัยพระหฤทัย ศรีราชา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า สามเณรเล็ก สามเณรลัยพระหฤทัย ศรีราชา มีพฤติกรรมที่สะท้อนถึงคุณธรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\mu=3.62$ $\sigma=.438$) เมื่อ

พิจารณารายด้าน โดยเรียงอันดับการปฏิบัติในแต่ละด้านจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย อันดับแรก คือด้านการรับใช้ ($\mu=3.92$ $\sigma=.616$) รองลงมาคือ ด้านความกล้าหาญ ($\mu=3.76$ $\sigma=.681$) ด้านความรัก ($\mu=3.70$ $\sigma=.501$) ด้านความรอบคอบ ($\mu=3.69$ $\sigma=.721$) ด้านความซื่อสัตย์ ($\mu=3.66$ $\sigma=.559$) ด้านความเมตตา ($\mu=3.59$ $\sigma=.739$) ด้านความเรียบง่ายพอเพียง ($\mu=3.40$ $\sigma=.594$) และอันดับสุดท้ายคือ ด้านความเชื่อ ($\mu=3.22$ $\sigma=.738$) ตามลำดับ

2. แนวทางการพัฒนาคุณธรรมอย่างต่อเนื่องของสามเณรเล็ก สามเณรลัย พระหฤทัย ศรีราชา ตามความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ มีดังต่อไปนี้

2.1 ควรอบรมปลูกฝังให้สามเณรมีคุณธรรม มีระเบียบวินัย มีจิตอาสา มุ่งเน้นการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ จัดการอบรมให้เข้ากับวัยและยุคสมัย ให้สามเณรสร้างเป้าหมายในชีวิตและสร้างแรงจูงใจในการเข้ารับการศึกษาอบรมที่สามเณรลัย

2.2 ควรพัฒนาคุณธรรมความเชื่อให้กับสามเณร โดยจัดให้สามเณรเรียนได้คำสอนอย่างจริงจัง เข้าถึงคุณค่าของพิธีบูชาขอบพระคุณ การสวดภาวนา และพระวาจา แล้วนำมาปฏิบัติในชีวิตจริง รวมถึงการฝึกสมาธิ

2.3 ควรพัฒนาคุณธรรมความเรียบง่ายพอเพียงให้กับสามเณร โดยส่งเสริมให้สามเณรเห็นคุณค่าของความเรียบง่ายพอเพียง มุ่งเน้นคุณค่าทางด้านจิตวิญญาณมากกว่าด้านวัตถุ และรู้คุณค่าของสิ่งของวัตถุที่มี ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งของตนเองและส่วนรวม

2.4 ควรเสริมสร้างให้สามเณรมีทักษะความสามารถในการคิดไตร่ตรอง แยกแยะ โดยเฉพาะในภาคปฏิบัติ โดยการฝึกฝนให้สามเณรรู้จักคิด วางแผน ตัดสินใจ แสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ ประเมินค่าในสิ่งต่างๆ รอบตัว และให้ความสำคัญกับการสงบเงียบและการพิจารณาโนธรรมอันนำไปสู่การเติบโตในชีวิตภายใน

2.5 สังฆมณฑลควรให้ความสำคัญกับการแต่งตั้งคณะผู้ให้การอบรมและการทำงานที่เป็นเอกภาพ และคณะผู้ให้การอบรมควรมีการวางแผน กำหนดรูปแบบวิธีการอบรมสามเณร ที่สอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีการกำหนดเป้าหมายการอบรมที่ชัดเจน พัฒนารูปแบบและเครื่องมือที่ใช้ในการอบรมให้เหมาะสมกับยุคสมัย รวมไปถึงการเป็นแบบอย่างที่ดี ให้กับสามเณร

2.6 ผู้บริหาร/ต้นสังกัด (พระสังฆราช/คณะกรรมการสามเณรลัยและกระแสรัก) ควรมีการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการอบรมสามเณรให้ชัดเจน เช่น การเตรียมตัว

ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ให้การอบรม การกำหนดนโยบายและทิศทางการอบรมสามเณร ที่ชัดเจนและต่อเนื่อง และการเปิดโอกาสให้ฆราวาสเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนางานอบรมสามเณร

อภิปรายผล

1. ระดับพฤติกรรมที่สะท้อนถึงคุณธรรมของสามเณรเล็ก สามเณรลัยพระหฤทัย ศรีราชา ผลการวิจัยระดับพฤติกรรมที่สะท้อนคุณธรรมของสามเณรเล็ก สามเณรลัยพระหฤทัย ศรีราชา พบว่าสามเณรมีพฤติกรรมที่สะท้อนคุณธรรมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สามเณรได้รับการอบรมปลูกฝังให้มีคุณธรรมทั้ง 8 ด้าน ทั้งจากพ่อแม่ผู้ปกครอง โรงเรียน และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การอบรมหล่อหลอมจากคณะผู้ให้การอบรมในสามเณรลัย ที่อบรมเสริมสร้างสามเณรให้ได้รับการพัฒนามิตติด้านต่างๆ รวมทั้งคุณธรรมที่เหมาะสมในการ ดำเนินชีวิตเพื่อพัฒนาก้าวหน้าต่อไปสู่บ้านอบรมต่อไป เพื่อช่วยนำสามเณรให้ก้าวหน้าในชีวิตพระพรหรรษา สามเณรจะได้ดำเนินชีวิตสงฆ์อย่างศักดิ์สิทธิ์ และซื่อสัตย์ต่อไปภายหน้านั้น สามเณรต้องค่อยๆ สร้างแบบแผนชีวิตที่มั่นคงตามวัยของตัวเอง ปลูกฝังคุณธรรมต่างๆ ซึ่งเป็นการประกันความมั่นคงในการดำเนินชีวิตสนิท

สัมพันธ์กับพระคริสตเจ้าและพระศาสนจักร (ธรรมนูญการอบรมสามเณรเล็ก 2000: หน้า 54) และคุณธรรมทั้ง 8 ด้าน เป็นการดำเนินชีวิตของสามเณรที่สะท้อนคุณธรรมที่สำคัญ อันเป็นพื้นฐานมาจากสิ่งที่พระเยซูเจ้าได้สั่งสอนและ ได้ปฏิบัติเป็นแบบอย่าง ที่สำคัญสำหรับการเจริญชีวิตอย่างมีคุณค่าของสามเณรเล็ก และสร้างให้กลายเป็นคุณลักษณะนิสัยของสามเณรเล็กที่อยู่ในสามเณรลัทธิพระฤทธิย ศรีราชา เพราะเป็นผลจากการตระหนักถึงการพัฒนาคุณธรรมของบรรดาสามเณรในด้านต่างๆ เพื่อจะได้เป็น “สามเณรเล็กที่ดี”

คุณธรรมด้านความเรียบง่ายพอเพียง และความเชื่อ พบว่า สามเณรมีระดับพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง เป็น 2 ลำดับสุดท้าย เมื่อเทียบกับคุณธรรมอีก 6 ด้าน อาจเป็นเพราะสิ่งเร้าภายนอกในโลกปัจจุบันที่มีการชักจูงพวกเขาให้สนใจมากกว่าการอบรมพื้นฐาน ซึ่งอาจจะผ่านทางเพื่อนหรือคนรอบข้าง สื่อ โฆษณาต่างๆ ให้มีความคิดหรือทัศนคติที่แตกต่างออกไปจากแนวทางการอบรมในสามเณรลัทธิที่พยายามส่งเสริมให้พวกเขาเหล่านี้มีคุณธรรมทั้ง 2 ที่มากยิ่งขึ้น

ทั้งนี้สอดคล้องกับการเผชิญหน้ากับเหตุการณ์โลกในปัจจุบัน ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในสังคมไทยและสังคมโลก การพัฒนาอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี และนวัตกรรม

กรรมด้านสื่อโฆษณาชวนเชื่อต่างๆ ส่งผลให้สังคมเข้าสู่ยุคของการบริโภคนิยม สุขนิยม และสัมพัทธนิยม ซึ่งเด็ก เยาวชน สามเณรเองเป็นบุคคลกลุ่มหนึ่งในสังคมปัจจุบันที่ได้รับอิทธิพลนี้ และผลกระทบกับการเปลี่ยนแปลงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

เพราะฉะนั้นแล้วการอบรมในสามเณรลัทธิเล็กนั้น เป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจะช่วยให้พวกเขา ที่เป็นเด็ก เยาวชนได้เติบโตอย่างสมดุลในทุกๆ มิติของชีวิต เป็นการเติบโตอย่างเหมาะสมกับช่วงอายุ มีคุณธรรมในด้านต่างๆ ในชีวิตของพวกเขา เป็นการช่วยให้พวกเขาได้มีส่วนร่วมในหลายๆ มิติทางสังคม เปิดใจ จริงใจและเรียนรู้ ที่จะเข้ากับคนอื่นได้ง่าย พวกเขาจะได้เรียนรู้ในพัฒนาการทางด้านอารมณ์ ความรู้สึกของตนเอง การเปิดตัวเองสู่ชีวิตหมู่คณะชีวิตกลุ่ม การมีศักยภาพในการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ การมีความรับผิดชอบทั้งหน้าที่ของตนเองและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากผู้อื่น

2. แนวทางการพัฒนาคุณธรรมอย่างต่อเนื่องของสามเณรเล็ก สามเณรลัทธิ พระฤทธิย ศรีราชา

2.1 ควรอบรมปลูกฝังให้สามเณรมีคุณธรรม มีระเบียบวินัย มีจิตอาสา มุ่งเน้นการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ จัดการอบรมให้เข้ากับวัยและยุคสมัย ให้สามเณรสร้างเป้า

หมายในชีวิตและสร้างแรงจูงใจในการเข้ารับ
การศึกษาอบรมที่สามเณรลัย์

ในเอกสาร Ratio Nationalis จึงเสนอ
แนวทางเพื่อใช้ในการอบรมสามเณรเพื่อให้
พวกเขาได้เติบโตในมิติด้านต่างๆ ทั้งครบได้แก่

1) การได้ค้นพบตนเองและเตรียม
ตนเองอย่างถูกต้องเพื่อจะได้ปฏิบัติพันธกิจของ
ตนท่ามกลางสังคม วัฒนธรรมและพระศาสน
จักร

2) การเอาใจใส่ สนใจและห่วงใยต่อ
การจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรเกี่ยวกับสามเณรลัย์
และการอบรมในสามเณรลัย์ ในประเทศของ
ตนอย่างดี ตามข้อตกลงจากการประชุมของ
บรรดาพระสังฆราช

3) การอบรมในสามเณรลัย์ควรอยู่ใน
บริบทของสถานการณ์ปัจจุบันของแต่ละห้อง
ถิ่นเพื่อจะได้จัดการอบรมที่เหมาะสมสำหรับ
สามเณร และการอบรมต้องประกอบด้วย 4
มิติ ได้แก่ มิติทางด้านความเป็นมนุษย์ มิติทาง
ด้านสติปัญญา มิติทางด้าน ชีวิตจิตและมิติทาง
ด้านงานอภิบาล และ

4) การให้สามเณร เอาใจใส่ต่อการ
ศึกษาเล่าเรียนในชั้นปรัชญาและเทววิทยา
และสามารถนำเสนอวิชาความรู้ต่างๆ ได้

2.2 ควรพัฒนาคุณธรรมความเชื่อให้
กับสามเณร โดยจัดให้สามเณรได้เรียนคำสอน
อย่างจริงจัง เข้าถึงคุณค่าของพิธีบูชาขอบพระคุณ

การสวดภาวนา และพระวาจา แล้วนำมา
ปฏิบัติในชีวิตจริง รวมถึงการฝึกสมาธิ

ทั้งนี้เพราะ ความเชื่อมีความสำคัญ
ในการดำเนินชีวิตของสามเณร เพราะในโลก
ปัจจุบันที่ดึงความสนใจของพวกเขาให้ออกห่าง
จากพระเป็นเจ้า เรื่องความเชื่อจึงเป็นพื้นฐาน
สำคัญอย่างยิ่งของสามเณร สามเณรต้องม
ีความเชื่อศรัทธาในพระเจ้า สวดภาวนา อย่าง
สม่ำเสมอ การอ่านพระวาจาของพระเจ้า สิ่ง
เหล่านี้เป็นการเสริมสร้างความเชื่อภายใน ของ
ตัวสามเณรเป็นอย่างดี พระวาจาจะสามารถ
สัมผัสหัวใจของพวกเขา ผ่านการไตร่ตรอง การ
รำพึง เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติในชีวิต และ
นำมาใช้จริงในชีวิตของสามเณรเอง เป็นความ
เชื่อที่ได้รับมาและเสริมสร้างคุณธรรมที่ดีใน
ตัวของสามเณรเอง เพื่อเป็นแบบอย่างให้กับ
บรรดาเพื่อน พี่ น้อง ที่อยู่รอบข้าง ตามที่พระ
สมณสาส์นเตือนใจ “การอบรมพระสงฆ์ใน
สภาพแวดล้อมปัจจุบัน” (Pastores Dabo
Vobis) กล่าวถึงสามเณรควรได้รับการอบรม
เรื่องความเชื่อพื้นฐานให้เข้าถึงจิตใจของ
ตนเอง เป็นชีวิตที่ดำเนินอยู่ในทุกกิจการ เป็น
หนึ่งเดียวกับองค์พระคริสตเจ้า อาศัยความเชื่อ
เหล่านี้ จะทำให้พวกเขาเข้าใจ ในคุณธรรมที่ยิ่ง
ใหญ่ ผ่านทางการอ่านพระวาจา การนำพระ
วาจาไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน และสามเณร
ต้องมีความเชื่อศรัทธาในพระเจ้า (มก 11: 22)

ความเชื่อในความเป็นจริงที่อยู่เหนือสิ่งที่ เรา
จำเป็นต้องมองเห็น ความเชื่อในความเป็นจริงของ
จิตวิญญาณและในมิติทางศาสนาของชีวิต พระ
เยซูสอนว่า หากมีความเชื่อศรัทธา อัจฉริยะจะ
เกิดขึ้นในชีวิต (ลก 17:19) หากเรามีความเชื่อ
ศรัทธา เราจะได้รับพรอดพ้นจากบาป (มก
2:5) และทุกข์ (ลก 7:50) เราต้องมีความเชื่อ
ศรัทธาเมื่อเราภาวนา (มก 11:24) และเมื่อเรา
อยู่ในวิกฤต (มก 4:39-40) ความเชื่อศรัทธา
เป็นพื้นฐานของคุณค่าพระวรสารอื่นๆ ทั้งหมด

2.3 ควรพัฒนาคุณธรรมความเรียบง่ายพอเพียงให้กับสามเณร โดยส่งเสริมให้
สามเณรเห็นคุณค่าของความเรียบง่ายพอเพียง
มุ่งเน้นคุณค่าทางด้านจิตวิญญาณมากกว่าด้าน
วัตถุ และรู้คุณค่าของสิ่งของวัตถุที่มี ใช้ให้เกิด
ประโยชน์สูงสุดทั้งของตนเองและส่วนรวม

ตัวอย่างที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบันที่มีสื่อ เทคโนโลยี โฆษณาต่างๆ
เพื่อดึงดูดบรรดาสามเณรให้มีใจออกห่าง และ
หลงไปกับบรรดาโลกแห่งวัตถุนิยม มือถือ
เทคโนโลยีใหม่ๆ ที่มีผลอย่างยิ่งต่อบรรดา
สามเณร ทำให้พวกเขาหลงไปกับสิ่งของ
ภายนอก แต่สิ่งที่สำคัญที่บรรดาสามเณรควร
เรียนรู้คือ สิ่งของเหล่านี้ต้องช่วยส่งเสริม เสริม
สร้างพวกเขาให้พัฒนาและเติบโตมากขึ้นใน
การพัฒนาคุณธรรมในเรื่องต่างๆ ต่อไป

ในคู่มือการอบรมสามเณรเล็ก ได้
กล่าวถึงความเรียบง่ายพอเพียงที่สามเณรเล็ก
ได้พึงปฏิบัติและตระหนักอยู่เสมอว่า จิตตา
รรมณ์แห่งความยากจนเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับงาน
แพร่ธรรม และพระศาสนจักรได้กล่าวเน้นจุดนี้
เป็นพิเศษสำหรับบรรดาผู้อุทิศตนสำหรับงาน
ของพระศาสนจักร สามเณรลัยจึงพึงปฏิบัติ
ได้แก่ 1) ฝึกอบรมสามเณรให้เป็น ผู้มีจิตตา
รรมณ์แห่งความยากจน โดยการให้ความรู้และ
แสดงให้เป็นคุณค่าแห่งความยากจน พร้อมกับ
เน้นความไว้วางใจในพระญาณสอดส่องของ
พระเจ้า และ 2) ส่งเสริมให้สามเณรเจริญชีวิต
อย่างเรียบง่าย ประหยัด มัธยัสถ์ เป็นต้น

2.4 ควรเสริมสร้างให้สามเณรมีทักษะ
ความสามารถในการคิดไตร่ตรอง แยกแยะ
โดยเฉพาะในภาคปฏิบัติ โดยการฝึกฝนให้
สามเณรรู้จักคิด วางแผน ตัดสินใจ แสดงความ
คิดเห็น วิเคราะห์ ประเมินค่าในสิ่งต่างๆ รอบ
ตัว และให้ความสำคัญกับการสงบเงียบและ
การพิจารณาโนธรรมอันนำสู่การเติบโตใน
ชีวิตภายใน

ทั้งนี้เพราะ การคิดไตร่ตรองเป็นสิ่ง
สำคัญในการที่จะคิดตัดสินใจที่จะกระทำหรือ
ไม่กระทำการใดๆ สามเณรต้องคิดและไตร่
ตรองอย่างละเอียดและรอบคอบ มีความยับยั้ง
ชั่งใจ รู้จักกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ มีขั้น
ตอน ใช้เหตุและผลเพื่อไตร่ตรองอย่างรอบคอบ
กับ สิ่งที่เกิดขึ้นแล้วหรือกำลังเกิดขึ้นอยู่ เพื่อ

นำไปสู่การลงมือปฏิบัติอย่างถูกต้อง ไม่ว่าจะเป็นการทำงาน การวางแผนอย่างมีขั้นตอน การตัดสินใจ การมีความยับยั้งชั่งใจ ระงับอารมณ์ที่ไม่เหมาะสม การไตร่ตรองเหล่านี้ช่วยเสริมคุณธรรมอื่นๆ ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เกิดจากการคิด วิเคราะห์และไตร่ตรองอย่างรอบคอบ เพื่อให้เกิดประโยชน์ที่ดีกับทุกคน

ในพระสมณลิขิตเตือนใจ “พระคริสตเจ้าทรงพระชนม์” (Christus Vivit) พระสันตะปาปาฟรังซิส พูดถึงสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งนั่นคือเรื่องของการคิดไตร่ตรอง แยกแยะ “การไตร่ตรองแยกแยะกระแสเรียกของลูกจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องพิจารณาว่าลูกนั้นเห็นศักยภาพที่จำเป็นต่อการแสดงออกกว่าเป็นการรับใช้ อันเจาะจงต่อสังคม สิ่งนี้ให้คุณค่ามากกว่าในทุกสิ่งที่ลูกทำ การงานของลูกหยุดอยู่เพียงแค่การหาเงิน มัวสละขว่นวุ่นวายหรือคอยทำสิ่งนั้นสิ่งนี้เพื่อให้ผู้อื่นพอใจ การเรียกของพระเจ้าจึงเป็นกระแสเรียกของลูกเพราะลูกได้ถูกเรียกเพื่อสิ่งนี้ ซึ่งเป็นอะไรที่มากกว่าแค่การตัดสินใจปฏิบัติเท่านั้น ในท้ายที่สุดกระแสเรียกเป็นการตระหนักรู้ถึงสาเหตุที่ว่า ทำไมเราถูกสร้าง ทำไมเราถึงมาอยู่บนโลกนี้ และอะไรคือแผนการขององค์พระผู้เป็นเจ้าที่ทรงมีพระประสงค์ต่อเรา พระองค์จะไม่ทรงเผยแสดงให้เราเห็นทุกที ทุกเวลา และทุกรายละเอียด”

2.5 สังฆมณฑลควรให้ความสำคัญกับการแต่งตั้งคณะผู้ให้การอบรมและการทำงานที่เป็นเอกภาพ และคณะผู้ให้การอบรมควรมีการวางแผน กำหนดรูปแบบวิธีการอบรมสามเณรที่สอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีการกำหนดเป้าหมายการอบรมที่ชัดเจน พัฒนารูปแบบและเครื่องมือที่ใช้ในการอบรมให้เหมาะสมกับยุคสมัย รวมไปถึงการเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับสามเณร

เพราะการแต่งตั้งคณะผู้ให้การอบรมเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ในการอบรมหล่อหลอมสามเณรเพื่อเป็นพระสงฆ์ที่ดีในอนาคต การอยู่ร่วมกับสามเณรของผู้ให้การอบรมเป็นปัจจัยสำคัญ เพื่อเป็นเสมือน พ่อ พี่ชาย และเพื่อนร่วมเดินทางกับพวกเขา ให้บรรดาสามเณร ได้มองเห็นถึงแบบอย่างของพระสงฆ์รุ่นพี่ ได้คอยให้คำแนะนำ ตักเตือน สั่งสอน ให้กำลังใจ และสอนแนวทางที่ดีสู่การเป็นพระสงฆ์ต่อไป ให้สามเณรได้เห็น ได้เรียนรู้ การอยู่ การทำงานของผู้ใหญ่

ในเอกสารการอบรมสามเณรเล็ก (คู่มือการอบรมสามเณรเล็ก) เอกสารนี้เป็นเสมือนคู่มือแนะนำในการดำเนินชีวิตของสามเณร ในการฝึกอบรมตนเองในบ้านเณรร่วมกับคณะผู้ให้การอบรม เป็นแนวปฏิบัติให้สามเณรพัฒนามิตติด้านต่างๆ รวมทั้งคุณธรรมที่เหมาะสม ในการดำเนินชีวิตเพื่อพัฒนาก้าวหน้าต่อไปสู่บ้านอบรมต่อไป

ผู้ให้การอบรมต้องร่วมเป็นหนึ่งในเดียวกับบรรดาสามเณร ในกิจกรรมต่างๆ เพื่อเสริมสร้างกันด้วยบรรยากาศแห่งความรักและความอบอุ่น เป็นเสมือนชีวิตส่วนรวมของสามเณร และผู้ให้การอบรมเป็นเหมือนรูปแบบของชีวิตคริสตชนเดิม (กจ 2:42-46)

2.6 ผู้บริหาร/ต้นสังกัด (พระสังฆราช/คณะกรรมการสามเณรลัทธิและ กระแสเรียก) ควรมีการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการอบรมสามเณรให้ชัดเจน เช่น การเตรียมตัวผู้ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ให้การอบรม การกำหนดนโยบายและ ทิศทางการอบรมสามเณรที่ชัดเจนและต่อเนื่อง และการเปิดโอกาสให้ฆราวาสเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนางานอบรมสามเณร

ทั้งนี้เป็นเพราะ การกำหนดนโยบายของต้นสังกัด/ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้สามเณรลัทธิมีหลักในการวางแผนบริหารจัดการได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน เป็นไปในทิศทางเดียวกันและมีความต่อเนื่อง มีการเตรียมการตัวผู้ที่จะเป็นผู้อบรม ให้มีความรู้ทักษะความสามารถและความพร้อมในการเป็นผู้อบรมที่ดี มีความเข้าใจในการอบรมเด็กเยาวชน สามเณรในปัจจุบันอยู่กับพวกเขาด้วยความรักและความเอาใจใส่ โดยอาศัยบุคคลรอบข้าง ในการช่วยส่งเสริมและพัฒนาต่อไป รวมไปถึงการเปิดโอกาสให้ฆราวาสเข้ามามีส่วน

ร่วมในการอบรมสามเณรอย่างเหมาะสม ด้วยฆราวาสจะมีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ วิสัยทัศน์ มุมมองในด้านต่างๆ ที่แตกต่างไปจากพระสงฆ์ที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาการอบรมสามเณรได้ดีมากยิ่งขึ้น ตามที่พระกฤษฎีกาเรื่อง “กระแสเรียกการเป็นสงฆ์คือของขวัญจากพระเจ้า” (The Gift of the Priestly Vocation) ระบุว่า “องค์กรต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องในการอบรมของสามเณรทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับนานาชาติ ควรจะมีการติดต่อสื่อสารและร่วมมือกันในการอบรม พวกเขาควรมีแนวทางในการพัฒนาในเรื่องของการศึกษา มีการเตรียมตัวผู้ให้การอบรมในการศึกษาต่อเพื่อนำความรู้และแนวทาง มาใช้ในการอบรมในสามเณรลัทธิ เรื่องการสอนศาสนาในระดับต่างๆ ไปในทิศทางเดียวกัน ควรมีการแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ซึ่งกันและกัน สมาชิกในองค์กรเหล่านี้ ก็คือ ผู้ให้การอบรมทั้งหลาย ควรมีการจัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการอบรม การทำงาน เพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างชัดเจน การปฏิบัติเช่นนี้จะสามารถช่วยในเรื่องของการอบรมได้ ในบางพื้นที่ที่มีการปฏิบัติเช่นนี้แล้ว มีวิชาเรียนซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องกระแสเรียกและการอบรมพระสงฆ์สำหรับผู้ให้การอบรมด้วย พระสังฆราชในแต่ละท้องถิ่นต้องร่วมมือกับผู้ให้

การอบรมในสามเณรลัยจัดตั้งโปรแกรมหรือ
มีรูปแบบการอบรมที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาและ
อบรมสามเณรที่กำลังเตรียมตัวเป็นพระสงฆ์
ในอนาคตอย่างทันยุค ทันสมัยในโลกปัจจุบัน
ที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ผู้ให้การอบรมควร
ทำงานร่วมมือกับผู้ปกครองเพราะพวกเขาเป็น
รากฐานในการเติบโตของสามเณร นอกจากนี้
ยังต้องทำงานร่วมกับวัดและชุมชนในเขตวัด
ของบรรดาสามเณรด้วย”

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับ ผลการนำแนว
ทางการพัฒนาคุณธรรมอย่างต่อเนื่องของ
สามเณรเล็ก สามเณรลัยพระหฤทัย ศรีราชา
ที่ได้จากงานวิจัยนี้ไปทดลองใช้ เพื่อการพัฒนา
แนวทางการอบรมสามเณรที่ดีมากยิ่งขึ้น
2. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัญหาหรือ
อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อคุณธรรมของ
สามเณร ในด้านต่างๆ เพื่อจะได้ทราบและ
สามารถแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นได้ตรงจุด
3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับคุณสมบัติ
เฉพาะและการอบรมเตรียมบุคลากรสำหรับ
เป็นผู้ให้การอบรมของสามเณรลัย เพื่อใช้เป็น
แนวทางในการคัดสรรและแต่งตั้งคณะผู้ให้การ
อบรม

บรรณานุกรม

- กลุ่ม “ชีนาปัส”. (2015). ตามรอยมิสชันนารี “บาทหลวงซิกมุนด์ แลส์เซ็นสกี” สงฆ์เพื่อคนอื่น. ม.ป.ท.
- คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพระคัมภีร์. (2549). พระคัมภีร์ ภาคพันธสัญญาเดิม. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพระคัมภีร์.
- คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพระคัมภีร์. (2549). พระคัมภีร์ ภาคพันธสัญญาใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพระคัมภีร์.
- คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อสามเณรราชภัฏและกระแสเรียก. (2000). ธรรมนูญการอบรมเณร สามเณรเล็ก. ม.ป.ท.
- ฟรังซิส, พระสันตะปาปา. (2562). พระสมณลิขิตเตือนใจ พระคริสตเจ้าทรงพระชนม์ (Christus Vivit). แปลโดย บาทหลวงภฤศ ทิพย์ทอง, C.Ss.R. กรุงเทพฯ: สภาประมุขบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย.
- สังฆมณฑลจันทบุรี. (2011). แผนอภิบาสังฆมณฑลจันทบุรี ค.ศ. 2011 – 2015. ม.ป.ท.
- สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย. (2555). ก้าวไปข้างหน้าด้วยอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก ปี ค.ศ. 2012-2015. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- Francis, Pope. (2016). *The Gift of the Priestly Vocation*. L’Osservatore Romano, Vatican City. 8 December.
- John Paul II, Pope. (1992). *Pastores Dabo Vobis*. Washington, D.C.: Braun-Brumfield, Inc.

การศึกษามโนทัศน์ของครูสอนภาษาอังกฤษชาวไทย ที่มีผลต่อปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนในห้องเรียน

A Study of Thai English Teachers Personality Influencing Students Interaction in The Classroom.

ขวัญดาว พรประเสริฐรักษา

* การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาโลก (หลักสูตรนานาชาติ)
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ดร.จันทร์พนิต สุระศิลป์

* อาจารย์ที่ปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ดร.เด่นชัย ปราบจันดี

* อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Kwandao Phonprasertruksa

* Master of Education Program in Teaching English as a Global Language (International Program),
Faculty of Education, Burapha University.

Dr.Janpanit Surasin

* Advisor, Faculty of Education, Burapha University.

Dr.Denchai Prabjandee

* Co-advisor, Faculty of Education, Burapha University.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 28 มีนาคม 2562

* แก้ไข 23 พฤษภาคม 2562

* ตอรับบทความ 24 พฤษภาคม 2562

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบุคลิกภาพของครูชาวไทยที่สอนภาษาอังกฤษ ในจังหวัด สุราษฎร์ธานีและผลกระทบของบุคลิกภาพของครูต่อปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนในชั้นเรียน โดยใช้การวิจัยแบบผสมผสาน ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างคือครูสอนภาษาอังกฤษชาวไทย จากโรงเรียนเอกชน และโรงเรียนรัฐบาล ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยคือ แบบวัดบุคลิกภาพ 5 รูปแบบ โดยในส่วนของ การวิจัยเชิงปริมาณได้ใช้ แบบวัดบุคลิกภาพ 5 คุณลักษณะ จำนวน 44 ข้อ ในการเก็บข้อมูล ผลการวิจัยพบว่าครูสอนภาษาอังกฤษชาวไทยส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพแบบประนีประนอม โดยมีจำนวน 44 คน จากตัวอย่าง 100 คน ในขณะที่บุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์มีเพียง 3 คน จากตัวอย่าง 100 คน จากนั้นใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาอิทธิพลของบุคลิกภาพของครูที่มีต่อปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนในห้องเรียน มีเก็บข้อมูลจากการสังเกตการเรียนการสอนในชั้นเรียน การบันทึกวิดีโอการเรียนการสอนในชั้นเรียน และการสัมภาษณ์ครูผู้สอน โดยทำการศึกษาจากครูผู้สอนจำนวน 5 คน ที่ผ่านเกณฑ์คัดเลือกที่กำหนดไว้ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า บุคลิกภาพของครูที่แสดงออกทางพฤติกรรมในขณะทำการสอนนั้นส่งผลต่อปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนในห้องเรียน

คำสำคัญ: บุคลิกภาพของครู
การสอนภาษาอังกฤษ
ปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนในห้องเรียน

Abstract

The purpose of this study aimed to investigate the personality of Thai English teachers in Surat Thani Province and its influences on students' interaction in the classroom. This study was an explanatory sequential mixed-methods research design using quantitative and qualitative methods in a single research, from collecting quantitative data to using of the first phase results to build on to the qualitative phase. The participants in the quantitative phase were 100 Thai English teachers who taught English from Prathom-suksa 1 to Matthayomsuksa 6 in private and government schools in Surat Thani Province. The five informants in the qualitative phase were selected from the participants according to the criteria. The 44 items of the Big Five Inventory were used in the first phase of gathering data. The findings show that the Agreeableness personality is the most common personality in 44 of the 100 samples while only 3 teachers are the Openness to Experience. Moreover, an interesting outcome from the empirical evidence points to the fact that teachers' behavior which derives from their personality. At the same time, teaching has an influence on students to interact in classrooms.

Keyword: Teachers' Personality
Teaching English
Students Interaction in The Classroom

Background of the Study

Teachers are critical people in regard to student's learning because they are designers of the learning process. Thus, how foreign language teachers act and how successfully they connect with their students' in the classroom will impact learning, motivation, language acquisition, and development of the students (Jurczak & Jurczak, 2015). Students also tend to mimic whatever the teachers do during class and follow their actions and character (Borg, 2006). This instructional relationship dramatically impacts students' learning outcomes. Sehgal and Kaur (1955) pointed out that learning in the classroom is an emotional experience, and the younger the learner, the truer this statement is.

As reported in the study of Perlman and Pearson (2012), primary and secondary teachers have different personality styles in teaching. The secondary teachers tend to be more autonomous in allowing students a voice, letting them attend to what they are doing

while giving objective comments about performance. In contrast, primary teachers are more likely to articulate expectations and be significantly more controlling. These choices in style impact a teacher in the teaching process and also influences their personality. Both primary and secondary school children are still in developmental stages where they share strong reliance and bonds with their teachers. In comparison' university lecturers have developed different teaching styles and personas that have evolved from being in an environment with independent young adult learners.

Currently, in Thailand, English teaching is focused more on English proficiency. The aim to teach a more Global English by using English as a common language to communicate with others whose first language is not English and using English in texts intended for an international audience. In fact, English should be taught for practical use rather than taking tests

for the scores (Kanoksilapatham, 2016).

Educators have conducted a lot of research to find effective methods that can help students succeed in learning English, especially in communication skills. Some educators focus on an affective aspect of the English teacher (e.g., Kyriakides, et al., 2009; Hattie, 2003; Rowe, 2003). To be successful in language learning, one needs to create an opportunity for students to practice how to use the language they learn. Therefore, it is important to create a class that encourages discussion, has good interaction, and enables students to communicate in English in the classroom.

According to Hattie (2003), teachers who had more positive behavioral characteristics had a more significant impact on their students' outcome, while Higgins (2011) also found that a trusting relationship between teacher and students had a greater impact on their students' outcome. Brackett, et al., (2011) added weight to this by stating that a classroom with a warm

and open feel helps support the stability of the students, so they feel more connected to the teacher, which in turn leads them toward better behavior and aptitude.

Moreover, Moussa (2013) mentioned a link between academic achievement and student behavior in public schools in New York, that a teacher's classroom management, and the subsequent student behavior, is a significant determinant of learning achievement. Given these points, the impact of the teacher on student's achievement arises during the learning process in the classroom, and the interaction between teacher and students in English classrooms is important because it is the stage at which students are gathering English knowledge and practicing what they learn.

Thus, an English teacher needs to create open learning environments that allow students to interact more freely and feel safe to use English to communicate in a classroom. To

accomplish this goal, there are several educators have conducted numerous research studies on English teaching development in such areas as curriculum development, teaching and learning environment, and motivation and attitude in teaching and learning English. In particular, Yasseen (2010) studied the effective ways a teacher's teaching method would help influence the students to improve their English skills and their likeliness to communicate freely in English.

Masruddin and Pratiwi's research (2016) supported Yasseen (2010) and they pointed out that a teacher's personality influences students' attitude toward learning English. Generally speaking, a teacher's influence on students mainly arises within the teaching and learning processes in the classroom. Some questions about how a teacher's personality influences students remain not fully answered. To better answer these questions, there is a need to have a further study to see

how a teacher's personality influences students' interaction in the classroom and to evaluate how the teacher-student interaction in the classroom impacts students' English proficiency.

This research studies on Thai English teachers in the primary and secondary levels of both private and government schools in Surat Thani Province. The study employed the 44 items of the Big Five Inventory as an instrument to determine the types of the personality of these teachers.

Purposes of the Study

1. To examine the personality of Thai English teachers in Surat Thani Province.
2. To explore how a Thai English teacher's personality influences students' interaction in the classroom.

Research Methodology

Conceptual Framework

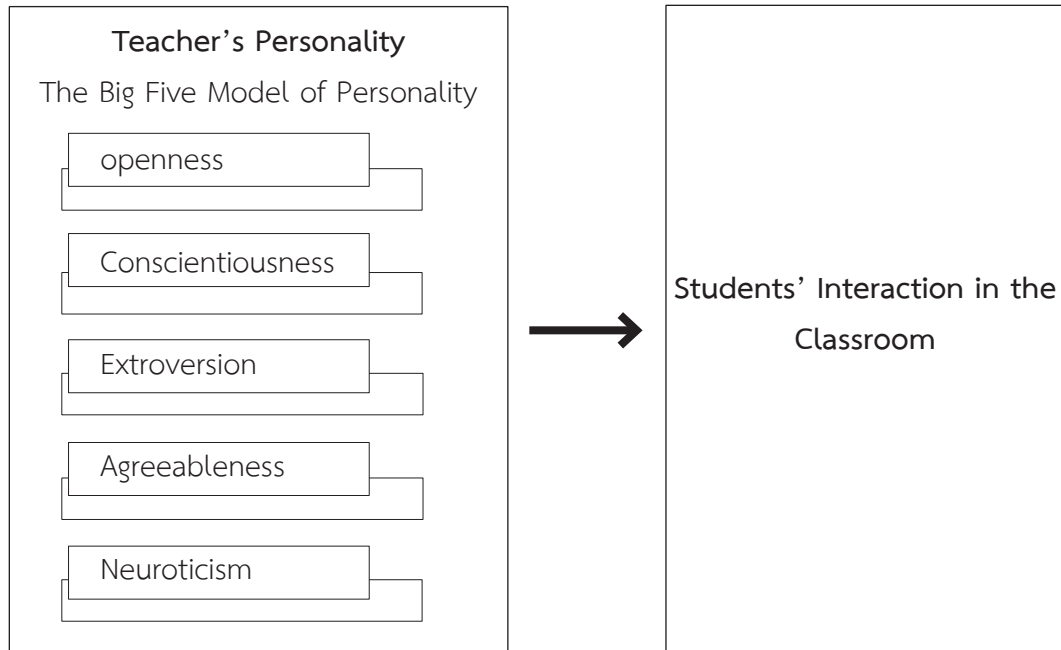

Figure 1 The Big Five Model of Personality

Source: Modified from John et al. (2008, p.148)

This study will examine the influential role of a Thai English language teacher's personality on their students' interaction in the classroom. The conceptual framework is based on John, Naumann, and Soto's (2008) Big Five Model of Personality, which consists of a model of personality traits with five broad factors that represent the differences in human personality of empirically derived domains (Gosling, Rentfrow, & Swann, 2003).

Research Design

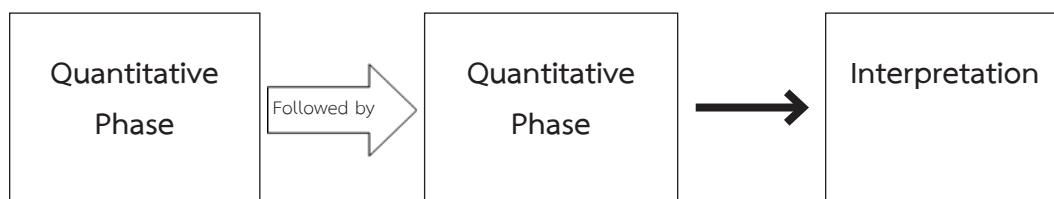

Figure 2 Research Framework

Source: Modified from Creswell (2014, p.12)

For this study, an explanatory sequential mixed-methods research design, which is a mix between the use of quantitative and qualitative research methods, was used. The explanatory design was presented in two phases, beginning with the quantitative research procedure, and then using the results of the first phase to build on the qualitative phase (Creswell, 2014). In this study, survey data on Thai English teachers' personalities was distributed and obtained from participants in the first phase. A study through classroom observations and semi-structured teacher interviews were then conducted to explain further how teachers' personality influences students' interaction in classrooms.

Quantitative Research Instrument

The research instrument for collecting the data in this survey was the Big Five Inventory (BFI). The Big Five Inventory, developed by John, et al. (1991), contains 44 items that measure an individual on the Big Five Factors of personality. The BFI uses a five-point Likert Scale format as follows: agree strongly (5), agree a little (4), neither agree nor disagree (3), disagree a little (2), and disagree strongly (1). The inventory has been used frequently in research on human personality, (Hakimi, Hejazi, & Lavasani, 2011,

Morgan, & De Bruin, 2010, Mulyanegara, Tsarenko, & Anderson, 2009). The five categories of personality traits are: Openness, Conscientiousness, Extroversion, Agreeableness, and Neuroticism. Each factor links to a personality aspect. I obtained the permission to use the Big Five Inventory from Oliver P. John even though it is available on open source domain from Berkeley Personality Lab (www.ocf.berkeley.edu/~johnlab/bfi.php).

For the quantitative design, the Big Five Inventory questionnaire was distributed among seventeen schools in Surat Thani Province. There are 14 government schools and three private schools.

Table 1 School Demographics

Location	Schools	Teachers	Return
Government Schools Koh Samui			
P.1-P.6	4	11	6
P.1-M.3	2	8	8
K.1-M.3	1	3	3
M.1-M.6	2	14	13
total	9	36	30
Main land			
P.1-M.3	2	6	6
M.1-M.6	3	35	24
total	5	41	30
Private school Koh Samui			
K.1-M.3	1	6	6
total	1	6	6
Main land			
K.1-M.6	2	48	47
total	2	48	47

Table 2 Participants' Demographic Data

		Count
Gender	Male	12
	Female	87
Education	Bachelor's degree	78
	Master's degree	22
	Doctorate degree	0
Experience in Teaching	Less than 5 years of teaching	42
	6-10 years of teaching	22
	11-15 years of teaching	15
	Over 15 years of teaching	21
Level of Teaching	Primary 1-3	23
	Primary 4-6	23
	Secondary 1-3	36
	High school	18

Quantitative Data Analysis

During the data analysis process, individual raw scores were converted into standard form, which would provide a more meaningful description of the individual scores within the distribution. The t scores in psychological testing is a technical term that is always positive with a mean of 50. The Z score was first calculated using the formula of $Z = (x - \bar{x}) \div S.D$ to help convert the score into the t score: $T = (Z \times 10) + 50$. (Appendix A)

The data was then presented using descriptive statistics in quantitative numeric tables. The personality traits of Thai English language teachers in Surat Thani were thereupon shown in tabular and chart forms in Appendix B. The data from the first phase of the research helped narrow down suitable informants according to the criteria for the second phase of the study.

Quantitative Findings

Table 3 The participants' highest score in each type of personality

Types	Openness	Conscientiousness	Extroversion	Agreeableness	Neuroticism
Teachers					
100	3	26	22	44	5

The results show that the Agreeableness personality is the primary personality type of Thai English teachers in Surat Thani Province with 44 teachers. From the basis of the Big Five Model, people with Agreeableness are sympathetic listeners and helpful. They like to work in a team, tend to cooperate more than compete, dislike and avoid conflict (Fenderson, 2011).

Qualitative Research Instrument

The first instrument was an observation to record the personalities of the teacher, especially the high score factors that occurred in the

classroom, and the interaction of students on teacher's personality styles was also recorded. Secondly, journal writing on field notes and a reflection were taken. The field notes recorded the descriptive information of the events, activities, people, and what happened at the site; reflective notes were about my thoughts and insights that came up during the observation.

Qualitative Data Analysis

Following the collection of the observation notes, all transcripts were read once over and listed down into

code words that were categorized into similar groups/themes. All redundant terms were taken out. An examination of the codes used most frequently by informants was then conducted.

For the semi-structured interviews, all audio recordings were transcribed and repeatedly checked to ensure the complete accuracy of the transcription written. All personal information was anonymized to secure the identity of informants. Following this procedure, an identification of any similarities and differences throughout the collected data was highlighted on a hard copy of the transcript. The data were then categorized and placed into groups of similar themes to further identify any emerging commonalities. Lastly, the interview was translated into the English language for data analysis.

Qualitative Findings

The second part is a qualitative analysis of how each type of Thai English teacher's personality influence

students' interaction in the classroom. Teaching observation, reflective notes, and video of teaching, including the data from the semi-structured interviews with the teachers, were used to obtain the data. Teaching observations and reflection notes had conducted to collect the data for each of the five informants, approximately 50 minutes in each period. The study in the qualitative phase might not have a variety of data, according to the issue on obtaining permission for classroom observation. The data collection process of the five informants had access only from two Catholic schools in Surat Thani. The informants who were selected are those who had higher scores in the individual categories from each factor of the BFI survey. They all had more than five years of experience in teaching English in their current schools and freely volunteered to be observed, interviewed, and recorded on video. The context for class observation was private schools in Surat

Thani Province. The semi-structured interviews were conducted in Thai language, and then the data was translated into English, coding, and categorizing, then were organized into different themes, and the final finding interpreted as follows:

1. Openness to Experience: Teacher A

Teacher A's teaching method has reflected on the openness to experience personality type, with her imagination, intellectual, aesthetic, and inner feelings, the students in her class full of energy and enthusiasm to study English. She is happy and enjoys her career as an English teacher.

2. Conscientiousness: Teacher B

Teacher B has the highest score on Conscientiousness personality with self-disciplined and works in an organized manner. She has paid too much attention to details sometimes and causes anxiety for students. The students are more relaxed after she gave more encouraging words. Although, teacher B is the conscientiousness type. However, she also has

adopted her openness to experience personality traits to promote students' interaction in the classroom. She has invented some songs and created more activities in her teaching. The students have enjoyed the song and more active in learning.

3. Extroversion: Teacher C

Teacher C is the Extroversion, which is friendly, confident, and willing to take on new tasks. She is enthusiastic, cheerful, enjoy being with the students, and speak concisely. The class is excited and the students are attentive to listen to the teacher. They are willing to continue to study, although the period of teaching has ended. Teacher C also has a high score on Conscientiousness and Agreeableness. She has organized the lesson well, working in disciplined, flexible, and kind. The students have interacted well in her class. They feel free to share their opinion and eager to learn.

4. Agreeable: Teacher D

Teacher D has a high score on

agreeableness personality. She has a tendency to acceptance of others, compassion, willing to forgive and forget other mistakes. She has appreciated whatever students share in the classroom. However, some students are also tensed in her class because she has taken her duty seriously. She has more focused on the rule and English proficiency.

5. Neuroticism: Teacher E

Teacher E has a high score on neuroticism personality. She is an easily anxious, emotional swing, and often reminds the students to sit straight and behave well. However, she speaks politely and is flexible because she also has a high score on agreeableness personality.

Results and discussion

The results showed that the Thai English language teachers in Surat Thani Province have traces of all these five personalities. However, each person exhibited different main personality dimensions. The most common

personality trait shown in English teachers in Surat Thani is Agreeableness. The second largest group is Conscientiousness, closely followed by Openness and Experience. The fourth is Extroversion personality, with the smallest group as Neuroticism. The quantitative results also narrowed down five teachers who were qualified to participate in the qualitative phase.

For the qualitative findings, all five informants love being English teachers, despite not having graduated with a degree in education. Most of the informants' first jobs were not in the formal teaching arena. Two of them had previously worked as receptionists in hotels, while another worked in an airport. Although two of the informants had started in a teaching career, they did not work in a formal schooling sector. One had taught in a non-formal education department, whereas the other worked in an international school as part of the foreign faculty.

As English teachers during their

formal teaching career, they have experienced difficulty in managing challenges in the classroom. They have struggled with learning how to impart their knowledge to the students, as well as ways to handle difficult situations in class. They strived to professionally develop through regularly studying how to improve their teaching skills to better help students to learn English. They might not have started with a formal teaching career but they are passionate about teaching and are in love with their career. They are proud to be English teachers. They might have some difficulties but they never give up nor want to teach other subjects.

The five teachers agreed that their personalities played an influential role in the students' interaction in the classroom. This goes to show that personality is an important factor in determining the teacher's actions and their different ways of teaching. Each personality translated towards different styles of teaching in the

classroom. All five teachers accepted that the behavior of a teacher can affect the interaction of students in the classroom. As a result, with this knowledge in mind, these teachers are now trying to create an atmosphere that promotes positive interaction in the classroom. These teachers were able to distinguish their personal feelings and refrain from letting them get in the way of their teaching in the classroom. All five teachers have committed themselves to the roles and duties of being teachers and they have accepted the huge responsibility of passing on knowledge to students. They all hold the desire for students to gain as much knowledge as possible. This is the heart and ethics of being a teacher.

Consequently, the study found that a Thai English language teacher's personality can greatly influence students' interaction in the classroom. Personality plays an impact on the decision-making and behavior of the teacher. It also conveyed that a teaching

process is based on the personality of a teacher. Therefore, an English teacher's personality does influence students' interaction in the classroom.

Conclusion

Based on the Big Five Model of personality, people fall into all of these five personality traits; Openness to experience, Conscientiousness, Extroversion, Agreeableness, and Neuroticism. The study shows that teachers adapt their behavior to encourage the student to interaction in classrooms. Therefore, the personality of an English teacher influences students' interaction in the classroom. It also conveys that the teaching process is based on the personality of a teacher. As the consequence that the personality has an impact on an individual's behavior and also influenced decision making. Therefore, an English teacher's personality influences student interaction in the classroom.

Researchers who are interested in the interaction of students in class-

rooms should explore more about other factors that influence students' learning in the classroom apart from the teacher's personality. Since there are, also other factors that influence student's interaction in classrooms, which are teacher's communication skill, behaviorism, and the environment in the classroom, the classroom atmosphere, students' readiness, and also students' personality.

Educational leaders should focus on installing and encouraging teachers to love their profession. For the pre-service English teacher training process should enhance the virtue and ethics of being a teacher, which is the teacher's identity. This study found that there is another important factor impacting on teacher's decision-making that is the identity of a teacher. A teacher's identity empowers a teacher to do all things for their students. This identity influences a teacher to channel their personality to communicate with students in the classroom.

References

- Brackett, M. A., Reyes, M. R., Rivers, S. E., Elbertson, N. A., & Salovey, P. (2011). **Classroom Emotional Climate, Teacher Affiliation, and Student Conduct.** *The Journal of Classroom Interaction*, 46(1). 27-36.
- Borg, S. (2006). **The distinctive characteristics of foreign language teachers.** *Language Teaching Research*, 10(1), 3-31.
- Cawvey, M., Hayes M., Canache D., & and Mondak, J. J. (Jan, 2017). **Personality and Political Behavior.** *Oxford Research Encyclopedia of Politics*. Doi: 10.1093/acrefore/9780190228637.013.221
- Fenderson, P. R. (2011). **Personality Characteristics of 2009 National Teacher of the Year Candidates.** Walden University.
- Hakimi, S., Hejazi, E., & Lavasani, M. G. (2011). **The relationships between personality traits and students' academic achievement.** *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 29, 836-845.
- Hattie, J. (2003). **Teachers Make a Difference What is the research evidence? In Australian Council for Educational Research (ACER).** Retrieved from http://research.acer.edu.au/cgi/viewcontent.cgi?article=1003&context=research_conference_2003
- Higgins, C. (2011). **Teacher-student Relationship Development: A Qualitative Study of Interpersonal Connections in an Early Childhood Classroom.** (Electronic Thesis or Dissertation). Retrieved from <https://etd.ohiolink.edu/>
- John, O. P., Donahue, E. M., & Kentle, R. L. (1991). **The Big Five Inventory-Versions 4a and 54.** Berkeley, CA: University of California, Berkeley, Institute of Personality and Social Research.
- Jurczak, I., & Jurczak, E. (2015). **Personality of the Teacher as an Important Element in the Educational Process of the Child.** *Pedagogika Rodziny*, 5(2), 79-88.

- Kanoksilapatham, B. (2016). **Promoting Global English while Forging Young Northeastern Thai Learners' Identity**. 3L: Language,Linguistics, Literature®, 22(3).
- Kyriakides, L., Creemers, B. P., & Antoniou, P. (2009). **Teacher behavior and student outcomes: Suggestions for research on teacher training and professional development**. Teaching and teacher education, 25(1), 12-23.
- Lotfi, M., Muktar, S. N. B., Ologbo, A. C., & Chiemeké, K. C. (2016). **The influence of the big-five personality traits dimensions on knowledge sharing behavior**. Mediterranean Journal of Social Sciences, 7(1 S1), 241.
- Masruddin, M. M., & Pratiwi, H. H. (2016). **Students' perception and Their Attitude Towards English Teachers' Personality**. Langkawi: Journal of The Association for Arabic and English, 2(2), 202-218.
- Morgan, B., & De Bruin, K. (2010). **The relationship between the big five personality traits and burnout in South African university students**. South African Journal of Psychology, 40(2), 182-191.
- Moussa, W. S. (2013). **Essays on academic achievement and student behavior in public schools (Doctoral dissertation, Syracuse University)**. Retrieved from <https://surface.syr.edu/>
- Mulyanegara, R. C., Tsarenko, Y., & Anderson, A. (2009). **The Big Five and brand personality: Investigating the impact of consumer personality on preferences towards particular brand personality**. Journal of Brand Management, 16(4), 234-247.
- Perlman, D. J. & Pearson, P. (2012). **A comparative analysis between primary and secondary teachers: A self-determination perspective**. The Shield: research journal of physical education and sports science, 7, 8-17.

- Rowe, Ken, (2003). **The Importance of Teacher Quality As A Key Determinant of Students' Experiences and Outcomes of Schooling**. Retrieved from https://research.acer.edu.au/research_conference_2003/3
- Sehgal, M. & Karu (1995). **Teacher as an Agent of Mental Health: A Cross Cultural Confirmation**. Proceedings of World Congress of Cultural Psychiatry, March.
- Yasseen, B. M. B. (2010, February). **The effect of teachers' behavior on students' behavior in the classroom**. In International Forum of Teaching and Studies, 6(1). 48-57.

กลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน เซนต์ยอแซฟ

Strategic of Management towards Excellence of Salesian Schools.

กนกรัตน์ มณีเนตร

* ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
รศ.ดร.วุฒิชัย เนียมเทศ

* ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
ผศ.ดร. ชวลิต เกิดทิพย์

* ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
ดร. ณรงค์ศักดิ์ ครอบครอง

* ภาควิชาประเมินผลและวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

Kanokrat Maneenate

* Doctor of Education Program in Educational Administration,
Faculty of Education Prince of Songkla University, Pattani Campus.

Assoc.Prof.WuttichaiNiemted

* Department of Educational Administration, Faculty of Education Prince of Songkla University,
Pattani Campus

Assist.Prof. ChawalitKerdtip

* Department of Educational Administration, Faculty of Education Prince of Songkla University,
Pattani Campus

Dr.Narongsak Rorbkorb

* Department of Educational Evaluation, Faculty of Education Prince of Songkla University,
Pattani Campus

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 3 เมษายน 2562

* แก้ไข 10 พฤษภาคม 2562

* ตอบรับบทความ 13 พฤษภาคม 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในเครือข่ายเลเซียน วิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 248 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ หัวหน้าวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูผู้สอน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง จากโรงเรียนในเครือข่ายเลเซียน จำนวน 5 โรงเรียน มีขั้นตอนการดำเนินการ คือ 1) กำหนดความเป็นเลิศของโรงเรียนในเครือข่ายเลเซียน 2) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์และวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคามของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในเครือข่ายเลเซียน 3) ร่างกลยุทธ์ และตรวจสอบความถูกต้อง และครอบคลุมเนื้อหาความเหมาะสม ความเป็นไปได้และประโยชน์ของกลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในเครือข่ายเลเซียน และ 4) นำเสนอกลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในเครือข่ายเลเซียนในการ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม และแบบประเมิน มีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนี PNImodified จัดทำสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 12 ท่าน วิเคราะห์การสนทนากลุ่มโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อยืนยันกลยุทธ์ ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเครือข่ายเลเซียน มี 8 กลยุทธ์ ประกอบด้วย 1) พัฒนาระบบบริหารการตลาด 2) พัฒนาแพลตฟอร์มเทคโนโลยีและสารสนเทศ 3) พัฒนาระบบบริหารจัดการ ข้อมูลและองค์ความรู้ 4) พัฒนาระบบบริหารความเสี่ยง 5) พัฒนาครู เจ้าหน้าที่ นักเรียน และผู้บริหารในการตัดสินใจบนฐานข้อมูลเชิง ยุทธศาสตร์ 6) พัฒนางค์กร วัฒนธรรมและสภาพแวดล้อม 7) พัฒนาระบบสรรหาและรักษาบุคลากรผู้มุ่งมั่นและมีสมรรถนะ และ 8) พัฒนาระบบค่าตอบแทนเชิงยุทธศาสตร์

คำสำคัญ: กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษา; ความเป็นเลิศ; โรงเรียนเครือข่ายเลเซียน

Abstract

This research aimed to study the strategic of schools management toward excellence of Salesian schools. The samples in this research were 248 informants: directors, academic teachers, and head of the group, teachers, school board and parent from 5 Salesian schools. There are 4 steps: 1) to determine the excellence of the Salesian schools. 2) study current conditions and desirable conditions, analyze strengths, weaknesses, opportunities and threats of management to excellence in the Salesian schools 3) drafting strategies and checking the accuracy and covering the appropriate content, the possibilities and benefits of strategies management toward excellence of Salesian schools and 4) presenting strategies of schools management toward excellence of Salesian schools. Research instrument were questionnaire and evaluation form and the data analysis by Mean, Standard Deviation, and PNI Modified including focus group discussion with 12 professionals and experts by using content analysis for confirming strategies. The finding were 8 strategic of management toward excellence of Salesian schools: 1) develop marketing management system, 2) develop information technology platform, 3) develop information and knowledge management systems, 4) develop a risk management system, 5) develop teachers, staff, students and administrators to make decisions on strategic databases, 6) develop organization, culture and environment, 7) develop recruitment and retention systems for committed and competent personnel and 8) develop a strategic compensation system.

Keywords: Strategic Management; Excellence; Salesian Schools

ความสำคัญและความเป็นมา

กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนในเครือชาเลเซียนสู่ความเป็นเลิศ เริ่มต้นจากการเฝ้ามองปรากฏการณ์การจัดการศึกษาในประเทศไทยท่ามกลางสภาพแวดล้อมจริง ที่โรงเรียนเครือชาเลเซียนในศตวรรษที่ 21 กำลังเผชิญ คือหลังการดำเนินงานด้วยความสำเร็จตลอดระยะเวลา 100 ปีที่ผ่านมา ปัจจุบัน โรงเรียนชาเลเซียนกำลังประสบกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีความซับซ้อนและไม่แน่นอน เป็นผลโดยตรงและโดยทางอ้อม จากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีครั้งใหญ่ของโลกที่เป็นการผสมผสานระหว่างเทคโนโลยีกายภาพขั้นสูงซึ่งมีหุ่นยนต์เป็นตัวนำ กับเทคโนโลยีดิจิทัลซึ่งมีระบบคอมพิวเตอร์สมรรถนะสูงเป็นตัวขับเคลื่อนกับเทคโนโลยีชีวภาพที่มีวิศวกรรมพันธุกรรมเป็นตัวเร่ง (OECD, 2015) พัฒนาการรวมสามเทคโนโลยีขั้นสูงกำลังนำไปสู่โลกและสภาพแวดล้อมใหม่ที่แตกต่างในเชิงระดับและมาพร้อมกับการปรับตัวทั้งด้านการเมืองและกฎหมาย ด้านสังคมและวิถีชีวิต และด้านเศรษฐกิจและตลาด ส่งผลกระทบทางบวกในการมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามามีส่วนช่วยในการบริหารจัดการสถานศึกษาของผู้บริหารและการจัดการเรียนการสอนสำหรับครูผู้สอนและการมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงการศึกษาของผู้เรียน แต่ในทางลบอาจมีผล

กระทบต่อพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีในทางที่ไม่ถูกต้องของผู้เรียน

การตอบสนองระดับประเทศต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นช่วงต้นศตวรรษที่ 21 ด้วยการปฏิรูปการศึกษา ปรับหลักสูตร ที่มุ่งสร้างพลเมืองสำหรับระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ ครอบคลุมสมรรถนะทางปัญญา การคิด การสื่อสารและการทำงานร่วมกันกับความรอบรู้ทางเทคโนโลยี (หลักสูตรแกนกลาง, 2551) ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11-12 มุ่งเน้นให้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อเสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้สร้างคนที่มีคุณภาพมุ่งสู่ความเป็นมาตฐานสากล สนองตอบต่อสังคมยุคสารสนเทศตามกระแสการเปลี่ยนแปลงโลก และการดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้สู่ “มาตรฐานคุณภาพ” จากทศวรรษที่หนึ่งถึงทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2542 - 2561) ภายใต้สาระแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่มีจุดเน้นคุณภาพการเปลี่ยนแปลงใน 4 ด้านคือ ด้านคุณภาพคนไทยยุคใหม่ ครูยุคใหม่ แหล่งเรียนรู้สถานศึกษายุคใหม่ และการบริหารจัดการใหม่ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

โรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคมที่มีหน้าที่จัดการศึกษาเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามที่หลักสูตรกำหนด โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียน

ผ่านระบบการศึกษามีความรู้ มีคุณธรรม สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข และสามารถปฏิบัติงานเป็นผู้ผลักดันให้ระบบ เศรษฐกิจ การเมืองและการปกครองเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีคิด และรูปแบบการดำเนินงานให้มี ประสิทธิภาพหรือความเป็นเลิศในการทำหน้าที่ สร้างและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ สามารถ ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขด้วยการพึ่งตนเอง ซึ่งเป็นความคาดหวังของสังคม ที่มีต่อโรงเรียน ส่งผลให้โรงเรียนต้องมีกระบวนการบริหารจัดการที่ทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพสูง ตามมาตรฐานการศึกษาได้รับการพัฒนาในทุก ด้านตามความสามารถสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน เป็นที่ยอมรับและสามารถ เป็นแบบอย่างในด้าน “คุณภาพ” แก่โรงเรียน อื่นได้ โดยเน้นเป้าหมายหลัก คือ การพัฒนา ศักยภาพของผู้เรียนให้ก้าวสู่ความเป็นเลิศ โดยเฉพาะโรงเรียนในเครือชาเลเซียน ซึ่งได้รับ อิทธิพลทางความคิดและการปฏิบัติโดยตรง จากความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และ สังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น การบริหาร โรงเรียนในปัจจุบันจึงต้องปรับเปลี่ยนวิธีการ บริหารจัดการ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์จึง มีความจำเป็นที่ผู้บริหารโรงเรียน ครู และ บุคลากรทางการศึกษา ต้องมีความรู้ ความ เข้าใจ ใฝ่รู้ และพัฒนาโรงเรียนอย่างเป็นระบบ

ด้วยการสร้างตัวแบบกลยุทธ์การบริหาร โรงเรียนในเครือชาเลเซียนสู่ความเป็นเลิศ ที่คำนึงถึงองค์ประกอบที่เป็นลักษณะสำคัญ 3 ด้าน คือ (1) รักษาปรัชญา พันธกิจและ ปณิธานดั้งเดิม (2) ตอบสนองต่อความต้องการ ใหม่ที่เปลี่ยนแปลงเร็วตลอดเวลา ซับซ้อน และไม่แน่นอนได้ดีกว่า รวดเร็ว และทันต่อการ ใช้ (3) พัฒนาความสามารถการแข่งขันในภาวะ ของสภาพแวดล้อมที่มีการแข่งขันสูง เข้มข้น และเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ซึ่งตัวแบบจะส่ง ผลให้เกิดความเป็นเลิศของโรงเรียนในเครือ ชาเลเซียนซึ่งตรงกับเป้าประสงค์ของการจัดการ ศึกษาที่มุ่งเสริมสร้างเยาวชนแห่งศตวรรษที่ 21 ตามจิตตารมณ์ “ระบบป้องกัน” (Preventive System) ของคุณพ่อบอสโกให้สมบูรณ์ แบบตามแนวทางแห่งคำสอนของพระคริสตเจ้า ส่งเสริมการพัฒนาความสามารถและศักยภาพ ภายใน ในบรรยากาศแห่งอิสรภาพที่รู้จักรับผิดชอบเพื่อจะได้ร่วมกันสร้างสรรค์สังคมที่มีความ ยุติธรรม และเทิดทูนศักดิ์ศรีของมนุษย์ ยิ่งขึ้น

จากความสำคัญของการยกระดับ คุณภาพการศึกษาและเป้าประสงค์ในการ จัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนใน เครือชาเลเซียน ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษากลยุทธ์ การบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในเครือ ชาเลเซียนภายใต้องค์ประกอบการบริหารสู่

ความเป็นเลิศเพื่อพัฒนาระบบการบริหารองค์กรเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน สร้างขีดความสามารถและศักยภาพในการแข่งขันอย่างมีคุณภาพและดำรงคุณภาพนั้นได้อย่างยั่งยืนตามจิตตารมณ์ของคุณพ่อบอสโกผู้เป็นบิดาและอาจารย์ของเยาวชนเกิดความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องและพร้อมที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในทุกสถานการณ์อย่างมั่นคงของโรงเรียนในเครือซาลาเลเซียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษากลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในเครือซาลาเลเซียน

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. โรงเรียนในเครือซาลาเลเซียนและโรงเรียนคาทอลิกสามารถนำผลการวิจัยเรื่องกลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศไปใช้ในการกำหนดนโยบาย ปรับปรุงยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศ

2. โรงเรียนในเครือซาลาเลเซียนสามารถนำผลการวิจัยเรื่องกลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศไปใช้ในการกำหนดหรือปรับปรุงกลยุทธ์ในการบริหารสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาการศึกษาที่มีคุณภาพและพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพในการแข่งขันเพิ่มมากขึ้น

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการพัฒนากลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในเครือซาลาเลเซียน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานความเป็นเลิศ สำหรับโรงเรียนเครือซาลาเลเซียนแผนกสามัญ จำนวน 5 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนเซนต์ดอมินิก กรุงเทพมหานคร โรงเรียนดอนบอสโกวิทยาอุดรธานี โรงเรียนสารสิทธิ์พิทยาลัย บ้านโป่ง โรงเรียนแสงทองวิทยา หาดใหญ่ และโรงเรียนหัวหินวิทยาลัย ประจวบคีรีขันธ์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่องกลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในเครือซาลาเลเซียนครั้งนี้มีกรอบแนวคิดจากหลักการแนวคิด ทฤษฎี การบริหารเพื่อความเป็นเลิศ รูปแบบการบริหารที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศ และแนวคิดการจัดการศึกษาแบบซาลาเลเซียนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

รูปแบบการบริหารมุ่งความเป็นเลิศ

รางวัลคุณภาพแห่งชาติของประเทศต่างๆ ในกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วได้เพื่อใช้เป็นแม่แบบระบบบริหารที่มีคุณภาพระดับโลกซึ่งในแต่ละรูปแบบต่างก็มีจุดเน้นที่แตกต่างกัน ประกอบด้วยองค์ประกอบและประเด็นย่อยรวมทั้งระบบการให้คะแนนที่แตกต่างกันด้วย

องค์กรที่ได้รับรางวัลเป็นที่ยอมรับจากองค์กรต่างๆ ทั้งภายในและต่างประเทศซึ่งสื่อถึงความ เป็นเลิศในระบบการบริหารจัดการ (สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2558) ดังต่อไปนี้ รูปแบบความเป็นเลิศของสิงคโปร์ (SEM) รางวัลสถานศึกษาเป็นเลิศในฮ่องกง (The Outstanding School Award) The Singapore Quality Class (SQC) แนวคิดของปีเตอร์และวอเตอร์แมน (Peters and Waterman) แนวคิดของสถาบันมาตรฐานและเทคโนโลยีแห่งชาติอเมริกา (NIST) รางวัลคุณภาพแห่งชาติของประเทศไทย (TQA) รางวัลคุณภาพแห่งชาติมัลคอมบอลดริจของประเทศสหรัฐอเมริกา (MBNQA) รางวัลคุณภาพแห่งยุโรป (EQA) รางวัลคุณภาพของประเทศญี่ปุ่น Deming Prize รางวัลคุณภาพแห่งชาติประเทศสิงคโปร์ (SQA) รางวัลความเป็นเลิศในธุรกิจของประเทศออสเตรเลีย (ABEA) และเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ (EdPEX)

แนวคิดการจัดการศึกษาแบบชาเลเซียน
แนวคิดด้านการศึกษาของคุณพ่อบอสโกได้รับอิทธิพลจากความคิดของพระศาสนจักรในเรื่องธรรมชาติของมนุษย์ หน้าที่ของการศึกษาคือการขัดเกลามนุษย์ โดยใช้หลักศาสนา เหตุผลและความรักใจดีมีความพยายามอย่างจริงจังในการเสริมสร้างบรรยากาศแห่งการต้อนรับโดยให้ทุกคนรู้สึกเหมือนอยู่ที่บ้านและตอบสนอง

ความต้องการความรักและการเป็นเจ้าของ ส่งเสริมความศรัทธาด้านศาสนาและเหตุผล ซึ่งเหตุผลมีหน้าที่สำคัญในการชักชวนเยาวชนให้เห็นถึงความจำเป็นที่จะติดตามความจริงและความดีให้เหมาะกับการพัฒนาทางสติปัญญา การเรียนรู้ และเตรียมความพร้อมสู่ชีวิตในสังคมให้กับบรรดาเยาวชน ดังนั้นการจัดการศึกษาของโรงเรียนในเครือชาเลเซียนจึงเป็นการจัดการศึกษาที่มีได้มุ่งหวังผลกำไร แต่เป็นการจัดการศึกษาที่เข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ โดยยึดจิตตารมณ์ของคุณพ่อบอสโกเป็นหัวใจของการอบรม ให้สมกับที่เป็น “ศาสนิกชนที่ดีของศาสนา และพลเมืองที่ดีของสังคม” (อัสสุวังก์ ดุษฎีอิสริยวงศ์, 2550)

จากการศึกษาสังเคราะห์และวิเคราะห์เอกสาร เกณฑ์รางวัลคุณภาพในประเทศและต่างประเทศ เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ รูปแบบการบริหารที่เป็นเลิศและการจัดการศึกษาตามจิตตารมณ์ชาเลเซียน แล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อหาองค์ประกอบที่ใช้เป็นแนวคิดในการพิจารณาการพัฒนากลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในเครือชาเลเซียนพบว่า องค์ประกอบหลักของการบริหารมุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในเครือชาเลเซียน ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบดังต่อไปนี้ 1) การนำองค์กร 2) การวางแผน

เชิงกลยุทธ์ 3) การมุ่งเน้นนักเรียนและตลาด
4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้
5) การมุ่งเน้นบุคลากร 6) การมุ่งเน้นการ
ดำเนินการ 7) สารสนเทศและนวัตกรรม
8) ผลลัพธ์

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษากลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในเครือข่ายเลเซียน โดยมีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดความเป็นเลิศของโรงเรียนในเครือข่ายเลเซียน

ผู้วิจัยศึกษาวิเคราะห์เอกสาร งานวิจัย แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเกณฑ์รางวัลคุณภาพในประเทศและต่างประเทศแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศ แนวทางการจัดการศึกษาของโรงเรียนในเครือข่ายเลเซียนแล้วนำมาการจัดทำสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กับผู้เชี่ยวชาญและทรงคุณวุฒิ จำนวน 12 ท่าน ประกอบด้วยประธานคณะกรรมการการศึกษาขาละเซียนแห่งประเทศไทยผู้อำนวยการโรงเรียนขาละเซียน หรือรองผู้อำนวยการโรงเรียนขาละเซียน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาหรือตัวแทน

คณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนขาละเซียนและผู้เชี่ยวชาญทางด้านการบริหารสู่ความเป็นเลิศและมีผลงานวิชาการโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Law และคณะ, 1998) เพื่อยืนยันองค์ประกอบของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในเครือข่ายเลเซียน

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในเครือข่ายเลเซียน

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามจากกรอบแนวทางการวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสู่ความเป็นเลิศโรงเรียนในเครือข่ายเลเซียน แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ประกอบด้วย 3 ตอนคือตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปตอนที่ 2 เป็นสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสู่ความเป็นเลิศโรงเรียนในเครือข่ายเลเซียน และตอนที่ 3 เป็นการแสดงความคิดเห็นแบบปลายเปิดเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ SWOT Analysis แบบสอบถามผ่านการพิจารณาคัดชั้นความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือจำนวน 5 คน โดยข้อคำถามทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับกลุ่ม

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญของโรงเรียนธิดานุเคราะห์ ซึ่งเป็นโรงเรียนในเครือข่ายเลเซียน (หญิง) ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.983 นำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 248 คน จากจำนวนประชากร 675 คน ซึ่งได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ Krejcie และ Morgan (1970) แล้วเทียบสัดส่วนตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 2 คน หัวหน้าวิชาการ จำนวน 2 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 14 คน ครูผู้สอน จำนวน 184 คน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 2 คน และผู้ปกครอง จำนวน 44 คน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความสำคัญความต้องการจำเป็นโดยใช้ค่าดัชนี PNImodified (สุวิมล ว่องวานิช, 2552) ทำการจัดกลุ่มความต้องการจำเป็นและการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม ของการบริหารสู่ความเป็นเลิศโรงเรียนในเครือข่ายเลเซียนเพื่อนำข้อมูลไปร่างกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในเครือข่ายเลเซียน

ขั้นตอนที่ 3 ร่างกลยุทธ์และตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ของกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศโรงเรียนในเครือข่ายเลเซียน

ผู้วิจัยร่างกลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศโรงเรียนในเครือข่ายเลเซียน จากการวิเคราะห์และประมวลจุดแข็งจุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม จากการวิเคราะห์ความสำคัญความต้องการจำเป็นจากสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ จากการวิเคราะห์ SWOT Matrix ร่วมกับการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดในการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศโรงเรียนในเครือข่ายเลเซียน หลังจากนั้นนำร่างกลยุทธ์ไปจัดทำสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 12 ท่าน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา หรือรองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการศึกษาเอกชน ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในเครือข่ายเลเซียน ครูหัวหน้างานวิชาการของโรงเรียนที่มีผลการประเมินผล O-NET สูงสุดของโรงเรียนเอกชนผู้ปกครองของนักเรียนที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นตัวแทนของประเทศไทยไปแข่งขันด้านวิชาการในต่างประเทศ และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ และมีผลงานด้าน

วิชาการ เพื่อให้ตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหา ความเหมาะสมความเป็นไปได้ และประโยชน์ของร่างกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศโรงเรียนในเครือชาเลเซียน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จนได้กลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในเครือชาเลเซียน

ขั้นตอนที่ 4 นำเสนอกยุทธ์เพื่อพัฒนาการบริหารสู่ความเป็นเลิศโรงเรียนในเครือชาเลเซียน

ผู้วิจัยนำเสนอ เผยแพร่ ผลการพัฒนากลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในเครือชาเลเซียน ในเวทีการประชุมทางวิชาการของโรงเรียนในเครือหรือการประชุมผู้บริหาร ครูและผู้ปกครอง ในโอกาสเปิดปีการศึกษาใหม่ โดยให้ผู้เข้าร่วมการประชุมวิพากษ์วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นและเสนอแนะ เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับกลยุทธ์ สามารถนำกลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในเครือชาเลเซียนไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของตนเอง

ผลการวิจัย

จากการศึกษากลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเครือชาเลเซียน พบว่ากลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศ มี 8 กลยุทธ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. กลยุทธ์การพัฒนากระบวนการบริหารการตลาด มีเป้าหมายหลักคือการพัฒนาตลาดใหม่ บริการทางการศึกษาใหม่ รักษาฐานลูกค้าเดิมและส่งเสริมการ “บอกกล่าวต่อกันแบบปากต่อปาก” มีองค์ประกอบหลัก (1) การบริหารยุทธศาสตร์การตลาด ประกอบด้วย การแบ่งส่วนตลาด การวางกลุ่มเป้าหมาย และการนำเสนอบริการทางการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างเหนือความคาดหมาย (2) การบริหารการปฏิบัติการทางการตลาด ประกอบด้วย การพัฒนาบริการทางการศึกษา การส่งเสริมการตลาด และช่องทางการส่งมอบบริการที่ทันสมัยรวดเร็วสะดวก (3) การบริหารแบรนด์ ชาเลเซียน ประกอบด้วย ส่งมอบคุณค่าการศึกษาอบรมชาเลเซียนที่ชัดเจน โดดเด่น และง่ายต่อการเข้าถึง (4) การจัดการระบบนักเรียนสัมพันธ์ ประกอบด้วย การสื่อสารและประชาสัมพันธ์ด้วยนักเรียน การบริหารความพึงพอใจของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน การบริหารข้อร้องเรียน การบริหารชื่อเสียงและการยอมรับ การจัดการข้าวด้านลบ ข้าวเท็จ และเครือข่ายสังคม

2. กลยุทธ์การพัฒนาแพลตฟอร์มเทคโนโลยีและสารสนเทศ เป็นพื้นที่สำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ตั้งแต่ นักเรียนและผู้ปกครอง ครูและเจ้าหน้าที่ ผู้บริหาร ใช้ในการทำงาน สื่อสารข้อมูลและผลลัพธ์ และบริหารผลการดำเนินการแบบออนไลน์และ

บริการตนเอง ครอบคลุมระบบและกระบวนการทำงานหลัก 3 ด้าน ได้แก่ (1) ระบบการจัดการศึกษา ครอบคลุมการบริหารการรับนักเรียนใหม่ การบริหารหลักสูตร การบริหารงานวิชาการและการวัดผล การบริหารการเงินและบัญชี การบริหารงานบุคลากร (2) ระบบบริหารการเรียนการสอน ซึ่งเป็นระบบงานหลัก ครอบคลุมการวางแผนการสอน การสร้างและกิจกรรมการสอนและบทเรียน การวัดและประเมินผล และ (3) ระบบบริหารผลการดำเนินงานทางการศึกษา ประกอบด้วย ข้อมูลการตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์และการปฏิบัติการ ตัวชี้วัดผลการดำเนินการตามเป้าหมายและพันธกิจของโรงเรียนชาเลเซียน

3) กลยุทธ์การพัฒนาระบบบริหารจัดการข้อมูลและองค์ความรู้มีเป้าหมายคือการรวบรวม จัดเก็บ วิเคราะห์และสื่อสารข้อมูลทั้งองค์กรและกับภายนอกให้เป็นระบบปลอดภัย เชื่อถือได้ ระบบบริหารจัดการข้อมูลนี้สามารถดำเนินการได้เป็นส่วนต่อจากแพลตฟอร์มเทคโนโลยีในด้านสอง โดยเฉพาะการเสริมด้านการรายงานและการวิเคราะห์การทำงานและผลการดำเนินการ การสื่อสารข้อมูลแบบออนไลน์บริการตนเอง และการใช้ข้อมูลในการตัดสินใจโดยนักเรียน ครู เจ้าหน้าที่และผู้บริหาร ประกอบด้วย (1) ระบบรวบรวมข้อมูลนอกแพลตฟอร์มเทคโนโลยี

(ได้แก่ระบบประกันคุณภาพ ระบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน) (2) รายงานข้อมูลแบบ self-service และ (3) ระบบวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ scorecard และการวิเคราะห์ข้อมูลหลายมิติ

4) กลยุทธ์การพัฒนาระบบบริหารความเสี่ยง มีเป้าหมายในการวางแผนจัดการเหตุสุดวิสัย ภาวะฉุกเฉิน หรือปัญหาเชิงระบบที่สามารถหยุดการทำงานและสร้างความเสียหายให้กับการดำเนินงานของโรงเรียนและมีผลทางลบต่อชื่อเสียงและความไว้วางใจของชุมชน แนวทางที่ 2 นี้ ครอบคลุม (1) การสร้างหน่วยงานและกลไกการบริหารความเสี่ยง (2) ระบบและกระบวนการบริหารความเสี่ยง และ (3) แผนการซ้อมในภาวะฉุกเฉิน

5) กลยุทธ์การพัฒนาครู เจ้าหน้าที่ นักเรียนและผู้บริหารในการตัดสินใจบนฐานข้อมูลเชิงยุทธศาสตร์มีเป้าหมายคือการสร้างวิสัยทัศน์ สมรรถนะในการกระทำบนข้อมูลที่ได้รับการประกอบด้วย (1) ความรอบรู้ด้านข้อมูล (2) กระบวนการตัดสินใจบนฐานของข้อมูลที่เชื่อถือได้ และ (3) การตัดสินใจในภาวะที่มีข้อจำกัดด้านเวลา ข้อมูลและทรัพยากรอื่น

6) กลยุทธ์การพัฒนาองค์กร วัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมมีเป้าหมายคือองค์กรที่เข้มแข็ง ประกอบด้วย (1) การจัดองค์กรความสัมพันธ์ สายบังคับบัญชาแบบใหม่ยุคดิจิทัล (2) วัฒนธรรมได้แก่ระบบคุณค่าและพฤติกรรม

ร่วม ซึ่งหมายถึงการรักษาแก่นความเป็น
ชาเลเซียนคู่กันกับการปรับตัวเข้ากับวิถีคิด
พฤติกรรมและทัศนคติของคนยุคปัจจุบัน
และ (3) สภาพแวดล้อมการทำงาน ประกอบ
ด้วยพื้นที่ทำงาน บรรยากาศการทำงาน เป็น
สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย สุขภาพดี เหมาะสม
กับสภาพภูมิอากาศ และบรรยากาศการทำงาน
ของผู้ร่วมงานที่ทำงานเป็นทีม มีความไว้วางใจ
จัดการข้อขัดแย้งได้เหมาะสม แต่ละคนมุ่งมั่น
รับผิดชอบและมุ่งมั่นที่ผลลัพธ์

**7) กลยุทธ์การพัฒนาระบบสรรหา
พัฒนาและรักษาบุคลากรผู้มุ่งมั่นและมี
สมรรถนะมีเป้าหมายคือการได้บุคลากรที่
มุ่งมั่น ทุ่มเท และพัฒนาตนเองต่อเนื่อง
ประกอบด้วย (1) ระบบบริหารอัตรากำลังและ
พรสวรรค์ (2) ระบบ ตัวแบบและการจัดสรร
ทรัพยากรเพื่อการพัฒนาครูสู่ยุคดิจิทัล และ
(3) ระบบพัฒนาความก้าวหน้าในอาชีพ หน้าที่
ตำแหน่งและการสืบทอดตำแหน่ง**

**8) กลยุทธ์การพัฒนาระบบค่าตอบแทนเชิงยุทธศาสตร์มีเป้าหมายคือระบบค่า
ตอบแทนส่งเสริมการทำงานเพื่อบรรลุเป้า
หมายยุทธศาสตร์ของโรงเรียน ประกอบด้วย
(1) ระบบค่าจ้าง เงินเดือนและสวัสดิการ ที่
แข่งขันได้ (2) ระบบผลตอบแทนตามเป้าหมาย
ยุทธศาสตร์ และ (3) ระบบหลักประกันความ
มั่นคงของบุคลากรและครอบครัว**

อภิปรายผล

ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยตามประเด็น
กลยุทธ์ดังต่อไปนี้

**1. กลยุทธ์การพัฒนาระบบการบริหาร
การตลาด** มีการดำเนินการวางกลุ่มเป้าหมาย
และนำเสนอบริการทางการศึกษาที่ตอบสนอง
ความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย การพัฒนา
บริการทางการศึกษา การส่งเสริมการตลาด
และช่องทางการส่งมอบบริการที่ทันสมัย
สะดวกรวดเร็ว และการส่งมอบคุณค่าการ
ศึกษาอบรมชาเลเซียนที่ชัดเจน โดดเด่น
และง่ายต่อการเข้าถึง การสื่อสารและ
ประชาสัมพันธ์ด้วยนักเรียน การบริหารความ
พึงพอใจของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน และ
การบริหารข้อร้องเรียน การบริหารชื่อเสียง
และการยอมรับ การจัดการข่าวด้านลบ ข่าว
เท็จ และเครือข่ายสังคม กลยุทธ์นี้เกิดจากการ
ที่โรงเรียนในเครือชาเลเซียนสามารถจัดการ
ศึกษาที่สนองตอบต่อความต้องการของผู้รับ
บริการได้อย่างยอดเยี่ยม โรงเรียนมีความ
ต้องการให้ผู้ปกครองมีส่วนสำคัญในการเข้ามา
มีส่วนร่วมกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน
ต้องการให้ผู้รับบริการเข้าถึงข่าวสาร การ
ประชาสัมพันธ์โครงการ/กิจกรรมต่างๆ ของ
โรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของพจนันต์
ตันติกรพรรณและศศิวิมล สุขบท (2561)
ที่กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์โดยการสร้างช่อง

ทางผ่านเว็บไซต์หรือเว็บเพจของตนเองจะเป็นการประชาสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อการสร้างชื่อเสียงของสถานศึกษา การสร้างเครือข่ายในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกขององค์กร และการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามาส่วนร่วมกับกิจกรรมต่างๆ ทั้งวิชาการ วิชาชีพ และนันทนาการ เหล่านี้คือช่องทางของการพัฒนาระบบการบริหารการตลาดเพื่อดึงดูดผู้รับบริการ เป็นไปตามหลักการตลาด 4Ps ของแนวคิดการทำการตลาดโดยให้ความสำคัญในมุมมองของผู้ผลิตเป็นกลยุทธ์ที่สร้างขึ้นเพื่อทำให้ผู้ผลิตอยู่รอดเป็นหลัก (Lovelock & Wright, 1999) หากสถานศึกษาได้สร้างระบบการบริหารการตลาดได้ตรงตามความต้องการของผู้รับบริการก็ย่อมที่จะส่งผลให้สถานศึกษาได้รับการยอมรับ และคงความเป็นเลิศในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

2. กลยุทธ์การพัฒนาแพลตฟอร์มเทคโนโลยี เป็นพื้นที่สำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายใช้ในการทำงาน สื่อสารข้อมูลและผลลัพธ์ และบริหารผลการดำเนินการแบบออนไลน์และบริการตนเอง ครอบคลุมระบบและกระบวนการทำงานหลัก 3 ด้าน ได้แก่ ระบบการจัดการศึกษา ระบบบริหารการเรียนการสอน และระบบบริหารผลการดำเนินงานทางการศึกษา กลยุทธ์นี้เกิดจากการที่โรงเรียน

ในเครือข่ายเลเซียนต้องการพัฒนาระบบการบริหารจัดการด้านต่างๆ ของโรงเรียนที่ส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศ โดยการนำเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษา จะทำให้เกิดนวัตกรรมทั้งการบริหารและการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของราตรี ศรีไพรวรรณและพฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ (2556) ที่พบประเด็นพัฒนากระบวนการทำงานโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมว่าสถานศึกษาส่งเสริมให้มีการสร้างนวัตกรรมในระบบงานหลักและงานสนับสนุนในการปฏิบัติงานของโรงเรียนออกแบบนวัตกรรมเทคโนโลยีและความรู้ขององค์กรเพื่อตอบสนองทำงานหลักที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้มีการออกแบบงานนวัตกรรมที่สนับสนุนกระบวนการหลักที่มุ่งเน้นการเรียนรู้เป็นสำคัญเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน เป็นไปตามที่ สิรินาถ ปัทมาวิไล (2557) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ปรับปรุงโรงเรียนใน 2 ส่วนสำคัญ คือ ส่วนที่หนึ่งสำหรับงานด้านบริหารบริการ และธุรการโรงเรียน ช่วยประหยัดเวลาดการทำงานซ้ำซ้อน และงานถูกต้องแม่นยำขึ้น ส่วนที่สองสำหรับงานที่เกี่ยวกับครูและนักเรียน งานแนะแนวและบริการพิเศษ งานทดสอบ ออกแบบและตรวจข้อสอบ วิเคราะห์และประเมินผล และสามารถพัฒนาเป็นการ

สอบออนไลน์ต่อไปในอนาคต งานสื่อการสอนใช้คอมพิวเตอร์การออกแบบบทเรียน การแก้ปัญหาโจทย์วิชาต่างๆ โดยนำโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่เหมาะสมกับแต่ละงาน จะเห็นได้ว่าหากโรงเรียนสามารถสร้างแพลตฟอร์มสำหรับใช้ในการบริหารจัดการระบบงานต่างๆ ของโรงเรียนจะทำให้การเข้าถึงข้อมูล และการเรียกใช้ข้อมูลการจัดการศึกษาของโรงเรียนเป็นไปอย่างสะดวก รวดเร็ว ถูกต้องแม่นยำแสดงให้เห็นถึงความเป็นเลิศทางด้านเทคโนโลยีทางการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา

3. กลยุทธ์การพัฒนาการบริหารจัดการข้อมูลและองค์ความรู้ มีการรวบรวม จัดเก็บ วิเคราะห์และสื่อสารข้อมูลทั้งองค์กร และกับภายนอกให้เป็นระบบ ปลอดภัย เชื่อถือได้ ระบบบริหารจัดการข้อมูลนี้สามารถดำเนินการได้เป็นส่วนต่อจากแพลตฟอร์มเทคโนโลยีในด้านสอง โดยเฉพาะการเสริมด้านการรายงานและการวิเคราะห์การทำงานและผลการดำเนินการ การสื่อสารข้อมูลแบบออนไลน์บริการตนเอง และการใช้ข้อมูลในการตัดสินใจโดยนักเรียน ครู เจ้าหน้าที่และผู้บริหาร กลยุทธ์นี้เกิดจากการที่โรงเรียนในเครือชาเลเซียนมีความต้องการที่จะพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศให้มีความทันสมัย ข้อมูลมีความถูกต้องแม่นยำและเป็นปัจจุบันสามารถให้ผู้รับบริการเข้าถึงได้ข้อมูลได้อย่าง

รวดเร็ว สอดคล้องกับงานวิจัยของราตรี ศรีไพรวรรณ และพฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ (2556) ที่พบประเด็นการพัฒนาระบบสารสนเทศการดำเนินงานสถานศึกษาควรจัดการสารสนเทศของผลการดำเนินงานและองค์ความรู้โดยมีระบบข้อมูลและสารสนเทศที่มีคุณภาพสูงและทันเวลาในการใช้งานผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างเหมาะสมการพัฒนาาระบบข้อมูลสารสนเทศด้วยฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ทำให้ข้อมูลสารสนเทศทันสมัยพร้อมใช้งานเป็นที่ยอมรับและสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับโรงเรียนมากยิ่งขึ้นและการนำวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศไปใช้ดำเนินงานและวางแผนเชิงกลยุทธ์เร่งรัดให้มีการจัดการความรู้ขององค์กรเพื่อให้บรรลุผลในการรวบรวมและถ่ายทอดความรู้สู่ครูผู้สอนและบุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

4. กลยุทธ์การพัฒนาการบริหารความเสี่ยง มีการดำเนินการสร้างหน่วยงานและกลไกการบริหารความเสี่ยง พัฒนาระบบและกระบวนการบริหารความเสี่ยงและแผนการซ้อมในภาวะฉุกเฉิน กลยุทธ์นี้มีความจำเป็นที่ต้องจัดการกับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นภายในโรงเรียนในทุกๆ ด้าน ซึ่งเป็นเรื่องของการดำเนินการควบคุมภายในสถานศึกษาที่โรงเรียนในเครือ ชาเลเซียนจะต้องมีการดำเนินการที่เป็นรูปธรรมและมีการรายงานผลต่อผู้มี

ส่วนเกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของโรงเรียนในเครือข่ายอาเซียนให้สูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของราตรี ศรีไพรวรรณ และพทุทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ (2556) ที่กล่าวถึงประเด็นออกแบบระบบงานและกระบวนการทำงานให้พร้อมต่อภาวะฉุกเฉินว่า สถานศึกษาต้องมีแผนการรองรับภาวะฉุกเฉินควรกำหนดระดับภาวะฉุกเฉินให้ทุกฝ่ายเข้าใจตรงกันแบ่งระดับของเหตุฉุกเฉินให้ชัดเจนว่าเป็นภาวะฉุกเฉินที่สามารถควบคุมได้และภาวะฉุกเฉินที่ไม่สามารถควบคุมได้มีแผนการทำงานให้พร้อมต่อภัยพิบัติหรือภาวะฉุกเฉินเช่นภัยธรรมชาติ เพลิงไหม้ภัยคุกคามทางคอมพิวเตอร์และเครือข่าย ซึ่งอาจทำให้เกิดการหยุดชะงักของการให้บริการในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีแผนการการฟื้นฟูสภาพการเสียหายที่เกิดขึ้น ซึ่งเรียกระบบการบริหารความเสี่ยงนี้ว่า การควบคุมภายในสถานศึกษาเป็นกลไกพื้นฐานสำคัญของกระบวนการกำกับดูแลการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ รวมทั้งช่วยให้การปฏิบัติงานในขั้นตอนต่างๆ เป็นไปอย่างถูกต้อง เหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556)

5. กลยุทธ์การพัฒนาครู เจ้าหน้าที่ นักเรียนและผู้บริหารในการตัดสินใจบนฐานข้อมูลเชิงยุทธศาสตร์ มีการสร้างวิถีคิด

สมรรถนะในการกระทำบนข้อมูลที่ได้รับ กลยุทธ์นี้เกิดจากโรงเรียนในเครือข่ายอาเซียนให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากร และการเพิ่มประสิทธิภาพต้องมาจากข้อมูลเชิงยุทธศาสตร์ที่จะแสดงให้เห็นถึงแนวทางการพัฒนาที่ตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัชฎาภรณ์ อร่ามรุณ (2556) ที่พบว่ากลยุทธ์การพัฒนาครูฝ่ายวิชาการและครูผู้สอนให้มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนการวิจัยและงานที่รับผิดชอบเป็นกลยุทธ์หนึ่งที่จะทำให้สถานศึกษาสามารถมุ่งสู่ความเป็นเลิศได้ เพราะการเรียนรู้และพัฒนาของแต่ละบุคคลเป็นการช่วยให้บุคลากรเข้าใจถึงศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ สถาบันควรมีกลไกสำหรับการแลกเปลี่ยนความรู้ของบุคลากรและของสถาบันเพื่อทำให้มั่นใจว่าจะสามารถคงผลการดำเนินการของการทำงานที่โดดเด่นไว้ได้ในช่วงการเปลี่ยนผ่าน ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับความรู้ฝังลึก กล่าวคือ ความรู้ที่อยู่ในตัวบุคลากรแต่ละคน ประสิทธิภาพของการเรียนรู้และการพัฒนา ตัววัดในการประเมินประสิทธิผลและประสิทธิภาพของการพัฒนาบุคลากรและผู้นำของสถาบัน และระบบการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2559)

6. กลยุทธ์การพัฒนาองค์กร วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อม มีการสร้างองค์กรที่เข้มแข็ง โดยการจัดองค์กร ความสัมพันธ์ สายบังคับบัญชาแบบใหม่ยุคดิจิทัลสร้างวัฒนธรรมวิถีชีวิตความเป็นชาวเลเซียน และสภาพแวดล้อมการทำงานที่เป็นทีม มีความไว้วางใจ มุ่งมั่น รับผิดชอบและมุ่งมั่น กลยุทธ์นี้เกิดจากปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงของนโยบายทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ความทันสมัยของโลกยุคปัจจุบันส่งผลต่อการพัฒนาองค์กร ดังนั้นจะทำให้องค์กรก้าวไปสู่การเป็นองค์กรแห่งคุณภาพ ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรเหล่านั้นต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับงานที่ปฏิบัติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปวันรัตน์ ชันษา และกัญญ์รัชการย์ นิลวรรณ (2560) ที่กล่าวว่า ควรแต่งตั้งบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับหน้าที่และความรับผิดชอบมอบอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างชัดเจนจัดให้มีสายงานบังคับบัญชาที่เหมาะสมจัดทำคู่มือข้อมูลสารสนเทศนักเรียนเพื่อชี้แจงระเบียบและแนวปฏิบัติอย่างเป็นระบบเพื่อให้การทำงานมีเป้าหมายที่ชัดเจนมุ่งมั่นที่ผลลัพธ์ขององค์กร มีวัฒนธรรมการทำงานที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานก็จะสามารถนำพาองค์กรไปสู่ความเป็นเลิศได้ดังที่ พงศ์ศรัณย์ พลศรีเลิศ (2555) กล่าวว่า องค์กร

จะเป็นองค์กรสมรรถนะสูงได้ต้องมีบุคลากรที่มีความสามารถสูงและองค์กรต้องมีความสามารถในการประสานและบูรณาการความสามารถของบุคลากรให้เป็นหนึ่ง ซึ่งจะก่อให้เกิดการผนึกพลังเพื่อร่วมมือกันในการดำเนินงานขององค์กรให้ประสบความสำเร็จ

7) กลยุทธ์การพัฒนาระบบสรรหา พัฒนาและรักษาบุคลากรผู้มุ่งมั่นและมีสมรรถนะ มีการดำเนินการระบบบริหารอัตรา กำลังและพรสวรรค์การจัดสรรทรัพยากรเพื่อการพัฒนาครูผู้ยุคดิจิทัล และการพัฒนาความก้าวหน้าในอาชีพ หน้าที่ ตำแหน่งและการสืบทอดตำแหน่ง กลยุทธ์นี้เกิดจากโรงเรียนในเครือชาวเลเซียนก็เป็นโรงเรียนเอกชนลักษณะหนึ่งที่มีการเปลี่ยนแปลงของบุคลากรอยู่บ่อยครั้ง ทั้งเข้าใหม่และลาออก ซึ่งแสดงให้เห็นได้ว่าบุคลากรของโรงเรียนยังคงต้องการความมั่นคง และสวัสดิการที่สนองต่อความต้องการในทุกๆ ด้าน โรงเรียนจึงต้องมีแนวทางในการพัฒนาศักยภาพบุคลากร และการให้ขวัญกำลังใจที่จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนเกิดความรู้สึกที่ดีต่อองค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัชฎาภรณ์ อร่ามรุณ (2556) ที่ศึกษาการพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา พบว่ากลยุทธ์หนึ่งของการพัฒนาองค์กรคือการสรรหาและพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถในงานวิชาการที่รับผิดชอบ ดังนั้น

โรงเรียนควรมีการกำหนดคุณลักษณะและทักษะที่จำเป็นของครูผู้สอนและบุคลากรที่มีศักยภาพมุ่งเน้นสมรรถนะหลักการตอบสนองต่อความท้าทายเชิงกลยุทธ์และความคล่องตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสรรหาพัฒนาและรักษาครูผู้สอนและบุคลากรไว้กับสถานศึกษาประเมินความต้องการในการพัฒนาขีดความสามารถและศักยภาพที่จำเป็นของบุคลากรส่งเสริมให้เกิดความสามารถในการพัฒนางานเข้ารับการอบรมและศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นเพื่อพัฒนาขีดความสามารถของตนเองให้มากยิ่งขึ้น (ราตรีศรีไพรวรรณและพฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์, 2561)

8) กลยุทธ์การพัฒนาระบบค่าตอบแทนเชิงยุทธศาสตร์ มีการดำเนินการระบบค่าตอบแทนส่งเสริมการทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ของโรงเรียนเพื่อสร้างหลักประกันความมั่นคงของบุคลากรและครอบครัว กลยุทธ์นี้เกิดจากการที่โรงเรียนในเครือข่ายเลเซียนก็เป็นโรงเรียนเอกชนในลักษณะหนึ่งที่ระบบค่าตอบแทนและสวัสดิการยังไม่เทียบเท่ากับรัฐบาล แต่โรงเรียนก็มีแนวปฏิบัติในการสร้างขวัญและกำลังใจให้บุคลากรของโรงเรียนในหลายๆ เรื่อง เช่น การสนับสนุนให้ศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาตนเองทั้งในและต่างประเทศ การขึ้นเงินเดือนประจำปี โบนัสพิเศษประจำปี สนับสนุนทุนการศึกษาให้กับบุคลากร เป็นต้น ทำให้บุคลากรที่มีความสามารถยังคง

อยากจะปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาตนเองให้ไปถึงความเป็นเลิศ สอดคล้องกับงานวิจัยของราตรีศรีไพรวรรณและพฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ (2561) ที่พบประเด็นการจัดทำแผนพัฒนาเส้นทางความก้าวหน้าในวิชาชีพว่าเป็นบทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาเส้นทางความก้าวหน้าในวิชาชีพของผู้ปฏิบัติงานทั้งนี้การบริหารค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม สอดคล้องกับกลยุทธ์ขององค์กรเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้บุคลากรมีกำลังใจในการปฏิบัติงานและเป็นที่มาแห่งความสำเร็จขององค์กรในมุมมองด้านพฤติกรรมศาสตร์ค่าตอบแทนอาจเป็นสิ่งที่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงานของบุคลากรได้อย่างรวดเร็วและเป็นรูปธรรม ยิ่งกว่าการเรียนรู้และการฝึกอบรม ช่วยให้บุคลากรเกิดทัศนคติทางบวกต่อการทำงานและที่สำคัญช่วยให้บุคลากรมีความสามารถในการดำรงชีวิต แผนค่าตอบแทนจึงช่วยให้เกิดการพัฒนาผลการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น (กัลยานี เสนาสู, 2556)

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศไปวางแผนปฏิบัติการสำหรับการให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

2. สถานศึกษาที่ต้องการมุ่งสู่ความเป็นเลิศควรให้ความสำคัญกับความต้องการของผู้รับบริการ โดยคำนึงถึงการพัฒนากระบวนการวางแผนการตลาดเพื่อสร้างการยอมรับต่อสาธารณชน

3. บุคลากรของสถานศึกษาที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศควรได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการศึกษา และพัฒนาตนเองเพื่อความก้าวหน้าในวิชาชีพ

บรรณานุกรม

- กัลยานี เสนาสุ. (2556). การบริหารค่าตอบแทนเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ: โครงการส่งเสริมและพัฒนาเอกสารวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). คู่มือการจัดวางระบบการควบคุมภายในและประเมินผล. กรุงเทพฯ: กลุ่มตรวจสอบภายในระดับกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- กองนโยบายและแผน. (2561). แผนกลยุทธ์มหาวิทยาลัยสวนดุสิต 2561 – 2564 ฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพฯ: สำนักมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- ชัชฎาภรณ์ อร่ามรุณ. (2556). กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. 15(4), 45-54.
- ประสงค์ ปันทพลังกูร. (2556, 5 สิงหาคม). กลยุทธ์การรักษาไว้ซึ่งพนักงาน. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก: <https://www.prakal.wordpress.com/2013/08/05/>. (วันที่ค้นข้อมูล : 14 มกราคม 2562).
- ปวันรัตน์ ชินชาและกัญญ์รัชการย์ นิลวรรณ. (2560). การพัฒนาการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารกิจการนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต. 13(3), 250-259.
- พகานத் தந்திரபரணและศศิวิมล สุขบท. (2561). องค์ประกอบการจัดการเชิงการตลาดของสถานศึกษาอาชีวะเอกชนเพื่อลดการขาดแคลนแรงงานภาคอุตสาหกรรม เขตภาคใต้ประเทศไทย. วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 29(1), 66-77.
- พงศ์ศรันย์ พลศรีเลิศ. (2555, 8 มกราคม). การสร้างความเข้มแข็งองค์กรด้วยหลัก 3 C. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก: <https://www.phongzahrn.wordpress.com/2012/01/18/>. (วันที่ค้นข้อมูล : 18 มกราคม 2562).
- โรงเรียนดอนบอสโกวิทยา. (2560). รายงานการประเมินตนเอง ระดับปฐมวัย.

- ราตรี ศรีไพรวรรณ และ พงษ์ฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์. (2561). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับประถมศึกษา. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย. 3(2), 182-194.
- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2558). เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ตะวันออกจำกัด
- สิรินาถ ปัทมาวิไล. (2557, 29 มิถุนายน). กลยุทธ์การบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความสำเร็จ. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก <http://www.pattamawilai.blogspot.com/>. วันที่ค้นข้อมูล : 31 มกราคม 2562.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2552). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2559, 1 เมษายน). เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ ฉบับปี 2558-2561. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก : <http://www.edpex.org/2016/04/edpexcriteria58-61.html>. วันที่ค้นข้อมูล : 2 กุมภาพันธ์ 2562.
- อัษฎางค์ ดุษฎีอิสริยวงศ์. (2550). วิธีการอบรมของคุณพ่อบอสโก. พิมพ์ครั้งที่1. กรุงเทพฯ: คณะชาเลเซียนแห่งประเทศไทย.
- อภิวัฒน์ กันศรีเวียง. (2556). กลยุทธ์การพัฒนาระบบบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. วารสารบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 10(19), 33-44.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample size for Research Activities. Education and Psychological Measurement. 30(3), pp.607-610.
- Law, M., Stewart, D., Letts, L., Pollock, N., Bosch, J., & Westmorland, M. (1998). Guidelines from Critical review form-Qualitative studies. [Online]. Retrieved from : <http://fhs.mcmaster.ca/rehab/ebp/pdf/qualguide-lines.pdf>. Access date : March 1, 2019.
- Lovelock, C. H., & Wright, L. K. (1999). Principles of Service Marketing and Management. New Jersey: Prentice Hall.
- OECD. (2015). Students computers and learning. [Online]. Retrieved from : <http://www.oecd.org/publications/students-computers-and-learning>. Access date : March 1, 2019.

ฆราวาสธรรม 4 ตามหลักปรัชญาหลังนวยุคสายกลาง

Gharavasa-Dhamma 4 According to The Moderate Postmodern Philosophy.

พระปริยพงษ์ คุณปัญญา

* ปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขาปรัชญาและจริยศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ศ.กิริติ บุญเจือ, ราชบัณฑิต

* อาจารย์สาขาวิชาปรัชญาและจริยศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ดร.วิชิต ตาแก้ว

* อาจารย์สาขาวิชาปรัชญาและจริยศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Phra Preeyapong Khunpanya

* Doctor of Philosophy Program in Philosophy and Ethics,
Graduate School of Suan Sunandha Rajabhat University.

Prof.kirti Bunchua, Royal Master

* Lecturer, Philosophy Program in Philosophy and Ethics,
Graduate School of Suan Sunandha Rajabhat University.

Dr.Rawich Takaew

* Lecturer, Philosophy Program in Philosophy and Ethics,
Graduate School of Suan Sunandha Rajabhat University.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 15 กุมภาพันธ์ 2562

* แก้ไข 17 เมษายน 2562

* ตอรับบทความ 18 เมษายน 2562

บทคัดย่อ

ปรัชญาหลังนวยุคสายกลางมุ่งหมายพัฒนาศักยภาพมนุษย์บนพื้นฐานการแสวงหาความรู้ที่ยั่งยืน อันได้แก่ พลังสร้างสรรค์ พลังปรับตัว พลังแสวงหา และพลังร่วมมือ เพื่อเติมเต็มคุณภาพชีวิตของตนเองและสังคมอันจะนำไปสู่สังคมแห่งความสุขตามความเป็นจริง ฆราวาสธรรม 4 ตามกระบวนการตรรกะหลังนวยุคสายกลางนั้น มุ่งแสวงหาส่วนที่ดีที่สุดในแต่ละหลักคำสอนแล้วนำมาปฏิบัติ โดยสามารถเทียบกับหลักคุณธรรม 4 ประการของอริสโตเติล อันเป็นคุณสมบัติของผู้ประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิตฆราวาสธรรม 4 ได้แก่ 1) มุ่งเน้นให้ปัญญารู้จักบริหารสัจธาตุญาณในระดับรองลงมาเพื่อให้มนุษย์ได้มีความสุขตามอัตภาพและให้ความสุขสูงสุดแก่สัจธาตุญาณปัญญา 2) มุ่งเน้นการสร้างสรรค์ การปรับตัว การร่วมมือและการแสวงหาซึ่งนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อให้มีความสุขที่มีคุณภาพที่ดีมากยิ่งขึ้นไปเรื่อยๆ 3) กำกับความประพฤติแนวทางสายกลางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งๆ ขึ้นไป 4) มุ่งการมีความสุขบนความสุขของผู้อื่นซึ่งเป็นคุณค่าร่วมในปรัชญากระบวนการตรรกะหลังนวยุคในระดับชุมชนและประเทศชาติ ผลการวิจัยได้แสดงคุณค่าที่แท้จริงของหลัก ฆราวาสธรรมว่าสามารถนำไปอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนทุกระดับโดยผ่านทีมสอนกับทีมอบรมที่มีความรู้ตามเกณฑ์มาตรฐาน

คำสำคัญ: ฆราวาสธรรม
ปรัชญาหลังนวยุค
อบรมบ่มนิสัย
คุณภาพชีวิต

Abstract

Moderate Postmodern Philosophy aims to develop human potentiality based on the pursuit of knowledge that is sustainable, namely: Creativity, Adaptivity, Requisivity and Cooperativity to complement one's own quality of life and society, leading to true happiness according to reality. Gharavasa-Dhamma follows the Moderate Postmodern Philosophy, seeking the best part from each doctrine and then bringing it into practice. It can be compared to the four cardinal virtues of Aristotle which are the Qualities of Success in Life. The four Gharavasa Dhamma 1) focuses on controlling the subordinate instincts so that human beings may enjoy self-sufficiency and happiness, 2) focuses on creating, adapting, cooperating and pursuing, and so leading to the development of the quality of life for happiness even more, 3) controls the conduct in the middle way to improve the quality of life, 4) focuses on developing the real happiness on the happiness of others, a shared value in postmodern philosophy at the community and nation levels. The result shows the true value of Gharavasa Dhamma for educating all levels of people through teaching team and good training.

Keywords: Gharavasa - Dhamma
Postmodern Philosophy
Character Education
Quality of Life

บทนำ

การศึกษาปรัชญาและจริยศาสตร์หลังนวยุคด้วยความรู้และพื้นฐานปรัชญากระบวนทรรศน์ทำให้ผู้วิจัยมุ่งมั่นในการสอนศีลธรรมยิ่งขึ้น ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ประเมินวิธีการสอนหลักธรรมโดยเน้นวิธีการสอนแบบองค์รวม ซึ่งเป็นวิธีการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดมโนธรรมที่ดีในการดำเนินชีวิตการทำงานของผู้วิจัยที่เป็นงานครูพระช่วยสอนเด็กชั้นประถมศึกษา 1 – 6 รวมทั้งตลอดถึงการให้คำแนะนำหลายๆ เรื่องที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาแก่คณะครูอาจารย์ที่ขอคำแนะนำ และบ่อยครั้งที่เป็นอย่างนี้ทั้งผู้สอนและผู้พาลงมือปฏิบัติ ในการสอนหลักธรรมนั้นดำเนินการตามกรอบแนวความคิดการสอนแบบองค์รวม (holistic teaching) เป็นการสอนที่มุ่งเน้นการเชื่อมโยงของเนื้อหาสาระความรู้ให้มีความสืบเนื่องเข้าถึงซึ่งเหตุและผลของกันละกัน ทำให้ครอบคลุมเนื้อหา ซึ่งผู้เรียนได้เกิดความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งในเนื้อหาวิชานั้นๆ การเรียนการสอนแบบองค์รวมที่ต่อเนื่องกันเป็นลูกโซ่ เป็นเหตุเป็นผลของกันละกันของเนื้อหาสาระความจำเป็นที่จะต้องดำเนินชีวิตตามแบบศีลธรรมที่ดงามถูกต้อง ซึ่งกิรติ บุญเจือ เรียกการอบรมนี้ว่าการอบรมบ่มนิสัย (character education)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเชิงวิเคราะห์ (analytic) ฆราวาสธรรมตามปรัชญากระบวนทรรศน์
2. เพื่อวิจักษ์ (appreciative) หลักฆราวาสธรรมที่ดีความตามกระบวนทรรศน์หลังนวยุคสายกลาง
3. เพื่อวิธาน (applicative) ฆราวาสธรรมว่าสามารถเป็นกรอบการสอนศีลธรรมได้ดีพอหรือไม่ตามกระบวนทรรศน์หลังนวยุค

ขอบเขตการวิจัย

1. การวิจัยทางปรัชญาที่ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพโดยเน้นการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์หาคำตอบเพื่อตอบคำถามทางปรัชญาอย่างรัดกุม
2. กำหนดกรอบมโนคติที่ใช้เป็นปัจจัยหลักในการวิภาษวิธีตามกระบวนวิธีการวิจัยได้แก่
 - 2.1 ปรัชญากระบวนทรรศน์หลังนวยุคเป็นกรอบการตีความ
 - 2.2 ฆราวาสธรรมเป็นกรอบการสอนศีลธรรม
 - 2.3. ปรัชญาลัทธิประโยชน์นิยมเพื่อประเมินเป้าหมาย
3. ข้อจำกัดด้านข้อมูลและมโนคติทางปรัชญา ทฤษฎีเชิงวิชาการ ข้อคิดเห็น บทวิภาษเท่าที่ผู้วิจัยเข้าถึงได้

ปัญหา

ทฤษฎีวรรณคดี 4 จะสามารถอธิบายในกรอบของปรัชญาตะวันตกได้หรือไม่

สมมติฐาน

ผู้วิจัยเชื่อว่าทำได้

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดปรัชญาหลังนวยุคสายกลาง

จุดเริ่มต้นของปรัชญาหลังนวยุคเริ่มต้นที่โซซูร์ (Saussure) ได้ให้ข้อสังเกตไว้ว่าเรื่องของความคิดนั้นได้เริ่มต้นมาจากข้อเตือนใจที่ว่าภาษาอารยันเป็นภาษาที่แสดงความคิดของมนุษย์ได้อย่างตรงไปตรงมา ทำให้วิเคราะห์ได้ว่าภาษาที่เราใช้นั้นต้องทำบทบาท 3 อย่าง คือ 1) บทบาทแสดงอารมณ์ 2) แสดงความคิด และ 3) แสดงเหตุผล แต่นักปรัชญาหลังนวยุคได้พิจารณาแล้วมีความเห็นว่าความคิดกับเหตุผลน่าจะเป็นเรื่องเดียวกัน

อริสโตเติล (aristotle) ได้แบ่งเป็น 3 ตอนเพราะความคิดของอริสโตเติล เริ่มตั้งแต่การที่มีสิ่งกับ (Apprehension) ก่อนเป็นจุดเริ่มต้นของความคิด แล้วพอมี 2 ความคิดก็จะมาตัดสินเป็นประโยค พอตัดสิน 2 ครั้ง มีส่วนเหมือนกัน ก็จะมาตัดสินครั้งที่ 3 เกิดเป็นรูปนิรนัย (Syllogism) ขึ้นมา อริสโตเติลจึงแบ่งเป็น 2 ช่วง คือ 1) ช่วงรู้ว่าเป็นอะไร ก็เป็นมโนภาพ (Concept) และ 2) ช่วงตัดสิน และ

3) ช่วงการใช้เหตุผล นักตรรกวิทยาที่คิดเรื่องนี้จะคิดแบบหลังนวยุคจึงมองเห็นเหมือนกันว่าภาษามีบทบาท 3 อย่าง คือ 1) แสดงความรู้สึก 2) แสดงความเข้าใจและ 3) แสดงเหตุผล การใช้เหตุผลนั้นมีเป้าหมายคือเพื่อสร้างความเชื่อถือ ชักชวนให้คนมาเชื่อตามคำพูด ซึ่งเป็นคนละเรื่องกับความเข้าใจ หลังนวยุคมองว่า ความเข้าใจกับเหตุผล มันไม่ใช่เป็นคนละเรื่อง มันเป็นการขยายผลออกไปโดยอัตโนมัติสัญชาตญาณของปัญญาของเรา เมื่อเราเข้าใจอะไรสองสิ่งแล้ว มันไม่อยู่เฉยๆ ต้องตัดสิน ถ้าตัดสินทีเดียวก็ทิ้งไว้ก่อน แต่ถ้าตัดสินสองครั้งและเห็นว่ามีส่วนหนึ่งเหมือนกัน มันต้องทำต่อไปทันทีที่เป็นกระบวนการต่อเนื่อง แล้วเอาสิ่งที่ไม่เหมือนกันมาตัดสินเป็นครั้งที่สาม กลายเป็นการอ้างเหตุผล หลังนวยุคสายกลาง ไม่อยากที่จะสร้างอภิปรัชญาระบบใหม่ขึ้นมา ระบบอภิปรัชญาคือ ต้องการที่จะสร้างคำสอนเพื่อยืนยันเกี่ยวกับความคิดของเราว่าตรงไหนที่ตรงกับความเป็นจริง ตรงไหนที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง โดยต้องมีเกณฑ์ เมื่อมีเกณฑ์ก็มีคนไม่เชื่อ เมื่อไม่เชื่อก็ต้องไปหาเกณฑ์ใหม่ และถ้ามีคนไม่เชื่อไปเรื่อยๆ ก็จะมีการสร้างเกณฑ์ใหม่ขึ้นไปอีกเรื่อยๆ เฉกเช่นเดียวกันจึงทำให้ไม่สามารถหาข้อยุติได้ เมื่อหลังนวยุคบอกว่าที่ผ่านมานั้น ไม่มีความน่าเชื่อถือ ไม่เอาระบบอภิปรัชญา เพราะถ้าเอาก็จะ

ยึดมั่นถือมั่น แต่ปรัชญาก็ต้องมีอภิปรัชญา จึงเอาจริยศาสตร์มาเป็นอภิปรัชญา แต่ในสมัยก่อน จริยศาสตร์นั้นก็ต้องมาจากอภิปรัชญา ดังนั้นเมื่อไม่เอาอภิปรัชญา ต้องหมายความว่าไม่เอาจริยศาสตร์ที่ผ่านมาแล้วด้วย จึงมีการสร้างสิ่งใหม่ขึ้นมาโดยในขณะเดียวกันเป็นทั้งอภิปรัชญาและเป็นทั้งจริยศาสตร์ซึ่งไม่เคยมีมาก่อนและเมื่อพูดไปแล้วคนไม่สามารถปฏิเสธได้ซึ่งความสุดยอดที่ว่านี้ก็คือ “การพัฒนาคุณภาพชีวิต” แต่ก็เชื่อได้ว่า ไม่ช้านานหลังนวยุคย่อมต้องมีอภิปรัชญาของตนเองที่จะยืนยัน “ความไม่ยึดมั่นถือมั่น”

2. ปรัชญากระบวนการทรรศน์

ปรัชญากระบวนการทรรศน์คือความเชื่อพื้นฐานที่มีในจิตใจของมนุษย์ทุกคน กระบวนการทรรศน์เป็นสมรรถนะเข้าใจ (understanding) และเชิญชวนให้เจตจำนงตัดสินใจโดยในด้านความสุข แต่ละกระบวนการทรรศน์ได้มีคำ ตอบที่น่าพอใจของตนใน 5 กระบวนการทรรศน์ ดังนี้ 1. ผู้ที่เชื่อในกระบวนการทรรศน์ดึกดำบรรพ์ ย่อมมีทรรศนะว่าความสุขแท้เกิดจากการกระทำทุกอย่างที่ถูกพระทัยเบื้องบนเป็นหลักในการปฏิบัติ เช่น การสักการบูชา การบูชาญู เป็นต้น เพราะเชื่อว่าหากปฏิบัติถูกน้ำพระทัยเบื้องบน เป็นที่พอพระทัยของเบื้องบนก็จะได้ดีทั้งในโลกนี้และโลกหน้า 2. ผู้ที่เชื่อในกระบวนการทรรศน์โบราณย่อมมีทรรศนะว่าความ

สุขแท้คือการได้ทำตามกฎ ยิ่งรู้กฎมากยิ่งได้ความสุขมาก แต่จะสุขแบบใดอยู่ที่เจ้าสำนักที่ตนนับถือจะเป็นผู้บอก เพื่อที่จะได้ทำตามและได้รับความสุขจากกฎนั่นเอง 3. ผู้ที่เชื่อในกระบวนการทรรศน์ยุคกลาง ย่อมมีทรรศนะว่าความสุขแท้ไม่มีอยู่ในโลกนี้ มีอยู่แต่เพียงโลกหน้า ดังนั้นชีวิตในโลกนี้จะต้องอุทิศหาความดีเพื่อให้ได้รับความสุขแท้ในโลกหน้า ศาสนาสอนว่าทำสิ่งใดจะค้าประกันการได้ไปโลกหน้า ก็จะต้องเสียสละทำ ตามนั้นให้ได้มากที่สุด 4. ผู้ที่เชื่อในกระบวนการทรรศน์นวยุค ย่อมมีทรรศนะว่าความสุขแท้สามารถสร้างได้ในโลกนี้ และวิธีการทางวิทยาศาสตร์จะช่วยสร้างความสุขเหล่านั้นได้ไม่สิ้นสุด โดยมีแนวคิดต่อความสุขที่สำคัญคือลัทธิประโยชน์นิยม (utilitarianism) ของเบนธัม (Bentham, 2010) ที่เน้นหลักมสุข (greatest happiness) คือการทำให้เกิดความสุขมากที่สุดสำหรับคนจำนวนมากที่สุด จึงมุ่งให้เกิดความเป็นอยู่ที่ดีหรือความสงบสุขของสังคม 5. ผู้ที่เชื่อในกระบวนการทรรศน์หลังนวยุค ย่อมมีทรรศนะว่าความสุขแท้มีได้ตามความเป็นจริง และความสุขของมนุษย์คือมนุษย์ได้พัฒนาคุณภาพชีวิตต่อไปได้เรื่อยๆ ไม่สิ้นสุด โดยมีแนวคิดสำคัญได้แก่ 1) อรรถิภาวนิยม (existentialism) เน้นความสุขคือมีสิทธิเสรีภาพ โดยเสรีภาพของการคิด (Bury, 1913) เป็นพื้นฐานสำคัญคู่กับสิทธิ

ในการอยู่รอด 2) มนุษยนิยม (humanism) เน้นว่าความดีสูงสุดที่ควรแสวงหา นั้นมีมาก หมายหลายสิ่ง เมื่อแสวงหาได้ก็คือความสุข แต่ต้องควบคุมให้พอเหมาะ สังคมที่สมบูรณ์คือ สังคมที่สนองความต้องการของสิ่งเหล่านี้อย่าง ทั่วถึง และเปิดโอกาสให้มนุษย์แสวงหา ชื่นชม กับสิ่งเหล่านี้ได้ตามความพอใจของแต่ละคน 3) ลัทธิรื้อสร้างใหม่ (reconstructionism) เป็นลัทธิสายกลางที่เน้นการพัฒนาคุณภาพ ชีวิตเพื่อให้มีความสุข เน้นการใช้ปัญญาทำงาน ส่งเสริมการสร้างสรรค การปรับตัว การร่วมมือ และการแสวงหาสิ่งที่ดีเพิ่มขึ้นไปเรื่อย ๆ

ค่านิยมศัพท์เฉพาะ

ขรวาาธรรม หมายถึงธรรมสำหรับ บุคคลทั่วไปที่มุ่งหาชีวิตที่ดีตั้งแต่ในการครอง เรือนขึ้นไป ขรวาาธรรมประกอบด้วย 2 คำ “ขรวาส” แปลว่า ผู้ดำเนินชีวิตในทางโลก, ผู้ครองเรือน “ธรรม” แปลว่า ความถูกต้อง, ความดีงาม, นิสยที่ดีงาม, คุณสมบัติ, ข้อ ปฏิบัติขรวาาธรรมจึงแปลให้ได้ว่าความว่า คุณสมบัติของผู้ประสบความสำเร็จในการ ดำเนินชีวิตทางโลกเป็นต้นไป

ปรัชญาหลังนวยุค หมายถึงกระแส ความคิดที่เน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตแทนการ สร้างระบบความคิด แบ่งออกเป็นสายสุดขั้ว ที่เน้นด้านการสงสัยด้วยเทคนิคการวิจารณ์

กับสายกลางที่เน้นการสร้างสรรค ปรับตัว ร่วม มือ และแสวงหา

การอบรมบ่มนิสัย หมายถึงวิธีอบรม คุณธรรมโดยเน้นอุปนิสัยเป็นองค์รวมตาม ขรวาาธรรม 4 เป็นฐาน

การสอนแบบองค์รวม หมายถึงการ สอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเสริมสร้างมโนธรรมให้ เกิดมีขึ้นแก่ตนโดยวิธีการสอนหลักธรรมแบบ เชื่อมโยงไปยังอีกหลักธรรมหนึ่ง เพื่อเสริมสร้าง ความเข้าใจถึงเหตุและผลของกันละกัน จนนำไปสู่การปรับปรุงคุณภาพชีวิตที่ดีงามยิ่งๆ ขึ้น ไป

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ระเบียบวิธีวิจัยใช้วิธีวิจัยเชิงปรัชญา คือการวิจัยเชิงแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (discursive research) ด้วยวิภาษวิธี (dialectic method)

2. ขั้นตอนการวิจัย

1) ตั้งคำถามวิจัยทางปรัชญาได้ว่า “ขรวาาธรรมเป็นกรอบการสอนศีลธรรมได้ดี พอหรือไม่”

2) กำหนดสถานภาพของคำถาม ขรวาาธรรมสามารถนำมาใช้เป็นกรอบการ สอนศีลธรรมได้ดีพอหรือไม่ โดยใช้วิธีการสอน แบบองค์รวม ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่าง กันเป็นลูกโซ่ของความเป็นเหตุและผลของกัน

ละกันในแต่ละหลักธรรมสามารถนำไปอบรม บ่มนิสัยประยุกต์ให้เหมาะสมกับการใช้ชีวิตประจำวัน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป

3) กำหนดคำตอบสมมติฐาน ได้แก่ เมื่อมนุษย์ประพฤติตนตามหลักปรัชญาหลังนวยุคอันเป็นปรัชญาจริยะที่นำไปสู่ความสุขตามหลักสัจยชาตญาณปัญญาย่อมสร้างความสุขแท้ตามความเป็นจริงตามเจตนาของฆราวาสธรรม 4

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล สืบค้นเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง และดำเนินการตีความแนวคิดทางปรัชญาด้วยปรัชญากระบวนการศรัทธาหลังนวยุค

4. การวิเคราะห์ข้อมูล นำเนื้อหาที่ตีความได้มาทำการวิเคราะห์ จำแนกฝ่ายเพื่อดำเนินการวิจัยด้วยวิภาษวิธี

5. การนำเสนอผลการวิจัย เรียบเรียงข้อมูลการนำเสนอตามลำดับ โดยการวิเคราะห์ วิจัย และวิธาน

ผลการวิจัย

การวิจัยทางปรัชญาด้วยวิภาษวิธีทำให้ได้มโนคติทางปรัชญาแบ่งเป็น 2 ฝ่ายที่นำมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (discourse) เพื่อให้ได้คำตอบใหม่ที่ดีขึ้น โดยจำแนกเป็นเหตุผลฝ่ายตรงข้าม วิจักษ์เหตุผลฝ่ายตรงข้าม และเหตุผลสนับสนุนคำตอบวิจัย ดังนี้

1. วิจักษ์เหตุผลฝ่ายตรงข้ามที่เห็นว่ามนุษย์จะไม่ได้ว่าการสอนฆราวาสธรรมเป็นการตีความตามกระบวนการศรัทธาดีด้าบรรพ์ได้ เพราะฝ่ายตรงข้ามได้นำเอาฆราวาสธรรมไปเข้าใจตามความหมายของวัฏฏกชาตค ซึ่งเป็นพระสูตรที่ถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็นพระสูตรที่สร้างความมกมายให้แก่ชาวพุทธ เพราะเป็นพระสูตรที่สนับสนุนแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการศรัทธาดีด้าบรรพ์ได้อย่างดี ได้มีการอ้างอิงถึงอำนาจเบื่องบน สิ่งทีเหนืออำนาจธรรมชาติ

2. วิจักษ์เหตุผลฝ่ายตรงข้ามได้ว่าการสอนฆราวาสธรรมตีความตามกระบวนการศรัทธาได้เพราะฝ่ายตรงข้ามมองเห็นว่าคำสอนในพระพุทธศาสนาเป็นวิทยาศาสตร์ จึงตีความหมายพระพุทธศาสนาตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นตีความตามความหมายกระบวนการศรัทธาหลังนวยุค เพราะเป็นคำสอนที่สนับสนุนให้แต่ละคนค้นหาความรู้ความจริงได้ด้วยตนเอง โดยการทดลองค้นคว้าด้วยตนเองให้เป็นทีประจักษ์เสียก่อนแล้ว จึงยอมรับว่าเชื่อถือได้ ในฐานะที่เป็นปฏิฐานนิยม (positivism) คือแสดงความจริงเท่าทีพอจะพิสูจน์ได้ด้วยตนเอง ไม่ยุ่งยากสับสนเพราะใช้ถ้อยคำเรียบง่าย ซึ่งคนธรรมดาสามัญก็สามารถเข้าใจได้โดยไม่ต้องสนใจตรรกวิทยาและอภิปรัชญาเท่าใดนัก

3. เหตุผลสนับสนุนคำตอบวิจัยจากการตีความหมายตามกระบวนการศรศน์ 1-4 นั้นเป็นการตีความที่มุ่งเน้น “ประโยชน์เชิงวัตถุ” ซึ่งไม่ตรงกันกับเจตนารมณ์ที่แท้จริงของพระพุทธเจ้าซึ่งแท้จริงทรงมุ่งเน้นให้ตีความเพื่อ “ประโยชน์เชิงคุณค่า” การตีความภาษาโลกต่างจากภาษาธรรม หากตีความไม่ตรงกับภาษาธรรมย่อมไม่อาจลงรอยกันได้อย่างแน่นอนกับเจตนาของพระพุทธองค์ตามพระไตรปิฎก

ภาษาธรรมหรือภาษาประสบการณ์ศาสนานั้นสามารถตีความหมายได้ 5 ระดับ ซึ่งวิเคราะห์ได้ดังนี้

1) ระดับผิวพื้น ได้แก่ความหมายที่เข้าใจในระดับชาวบ้าน มีอารมณ์สนิยมส่วนตัวเข้ามาแทรกและมักมีปัญหาจากอารมณ์และรสนิยมดังกล่าว ถึงกับมีการชนฆ่ากันตายบาดเจ็บมาากต่อมากแล้ว แคเพียงขัดข้องหมองใจกันไป

2) ระดับลึก ความหมายระดับนี้ได้แก่ความเข้าใจทางวิชาการ ซึ่งนักวิชาการมักจะเข้าใจตรงกัน แต่ครั้นมีผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้อง ความหมายผิวพื้นก็มักจะแทรกเข้ามาทำให้เสียความหมาย การศึกษาด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์จากข้อมูลและหลักฐานทางวิชาการที่สามารถเข้าใจศาสนาอย่างมาก

3) ระดับลึกที่สุดเป็นความหมายตามความเข้าใจของศาสนาในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับศาสนาและศีลธรรม ศาสนาเข้าถึงด้วยวิธีเฉพาะตน เมื่อค้นพบแล้วก็ปรารถนาจะเพื่อแผ่แก่มวลมนุษย์

4) ระดับลึกกว่า หมายถึงศาสนิกชนที่มุ่งมั่นเข้าใจถึงความหมายที่ลึกที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ โดยหมั่นศึกษาทั้งด้านปริยัติและปฏิบัติเพื่อแสวงหาความหมายที่ลึกที่สุดเท่าที่แต่ละคนจะเข้าถึงได้จึงจะได้ชื่อว่าระดับลึกกว่า

5) ระดับวิจารณ์ญาณ ระดับที่ 5 นี้ยอมรับว่าแต่ละระดับต่างก็มีความสำคัญสำหรับความเข้าใจนั้นๆ จึงควรรับรู้และเคารพกันละกันและแสวงหาวิธีให้แต่ละระดับได้พัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างเต็มที่ในแต่ละระดับ ในขณะที่เดียวกันก็หาวิธียกระดับให้สูงขึ้นตามแต่โอกาสจะอำนวยด้วยปรัชญาหลังนวยุค ซึ่งมองเห็นว่าความหมายที่แท้จริงของศาสนานั้น ก็คือพลังที่พัฒนาคุณภาพชีวิตมนุษย์จนถึงคุณภาพที่สมบูรณ์แบบในชีวิตโลกหน้า ส่วนศาสนธรรมและศาสนองค์กรนั้นเป็นวิธีเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว ดังนั้น ศาสนธรรมจะมีความหมายก็เฉพาะที่พัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ได้จริงเท่านั้น และศาสนองค์กรจะศักดิ์สิทธิ์ก็เฉพาะที่สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้จริงๆ เท่านั้น

อภิปรายผลการวิจัย

ฆราวาสธรรม ประกอบด้วย 2 คำ "ฆราวาส" แปลว่าผู้ดำเนินชีวิตในทางโลกที่ไม่ใช่โลกียะ, ผู้ครองเรือน และ "ธรรม" แปลว่าความถูกต้อง, ความดีงาม, นิสัยที่ดีงาม, คุณสมบัติ, ข้อปฏิบัติฆราวาสธรรมจึงแปลความได้ว่า คุณสมบัติของผู้ประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิตทางโลก อันเป็นฐานให้ปฏิบัติธรรมขั้นสูงขึ้นไปทุกระดับจนถึงนิพพาน ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ประการ ที่ทำให้เกิดธรรมะ คือ

1. สัจจะ (truth) ภาษาบาลีมีความหมายได้ 2 อย่าง คือความจริง (truth) และความซื่อตรงตามสัญญา (honesty) แต่ในกรอบมบนิสัยนั้นเพ่งเล็งเอาที่ความหมายแรกเท่านั้น คือการมีความจริงครบถ้วน และถูกต้องเท่าที่จะหาได้ทั้งในทางหลักการและปฏิบัติ พอที่จะเรียกได้ว่ารอบรู้หรือรู้อย่างรอบคอบ

2. ทัมะ (adjustment to the known truth) แปลว่ารักษาสัจจะ การรู้จักข่มจิตใจตนเอง มีความกระตือรือร้นในการเคี้ยวเข็ญฝึกตนเอง บังคับควบคุมอารมณ์ ให้ปฏิบัติได้อย่างดีที่สุดตามที่รู้เป็นสัจจะ เพื่อให้ตนเองมีความรู้ ความสามารถและความสุขในการปฏิบัติทั้งกายวาจาใจ ปรับนิสัยและอหยาศัย ให้กลมกลืนประสานเข้าหากันได้

3. ชันติ (tolerance; for the middle way) แปลว่าอดทน ไม่ใช่เพียงแต่อดทนกับคำพูดหรือการกระทำของผู้อื่นที่เราไม่พอใจ แต่หมายถึงการอดทนอดกลั้นต่อการบีบบังคับของการทำดีทั้งหลายให้อยู่ในทางสายกลาง มิฉะนั้นจะไม่ดีจริง ชีวิตของผู้อยู่ร่วมกันนอกจากมีข้อแตกต่างขัดแย้งทางอุปนิสัย การอบรมและความต้องการบางอย่าง ซึ่งจะต้องหาทางปรับปรุงเข้าหากันแล้วบางรายอาจจะมีเหตุล่งเกินรุนแรง แสดงออกจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นถ้อยคำหรือกิริยาอาการ จะโดยตั้งใจหรือเจตนาจะทำดี เมื่อเกิดเหตุเช่นนี้ อีกฝ่ายหนึ่งจะต้องรู้จักอดกลั้นระงับใจให้อยู่ในทางสายกลาง ไม่ก่อเหตุให้เรื่องลุกลามกว้างขยายต่อไป ความร้ายจึงจะระงับลงไปในอนาคตกาล นี้ยังจะต้องมีความอดทนต่อความลำบากตรากตรำ และเรื่องหนักใจต่างๆ ในการประกอบการทำงานอาชีพเป็นต้น ไม่ใจร้อนให้ต้องได้สมหวังตั้งใจเสมอไป

4. จาคะ (liberality; generosity) แปลว่าจิตอาสาเสียสละ บริจาคสิ่งที่ไม่ควรมีอยู่ในตน โดยเฉพาะกิเลสเพราะนั่นคือสิ่งที่ไม่ควรมีอยู่กับตน ละนิสัยไม่ดีต่างๆ ความเสียสละความเผื่อแผ่ แบ่งปันตลอดถึงความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อต่อกัน นึกถึงส่วนรวมของครอบครัวเป็นใหญ่ ชีวิตบุคคลที่จะมีความสุข จะต้องรู้จักความเป็นผู้ให้ด้วย มิใช่คอยจ้องแต่จะเป็น

ผู้รับเอาฝ่ายเดียว การให้ในที่นี้ มิใช่หมายถึง แต่เพียงการเผื่อแผ่แบ่งปันสิ่งของอันเป็นเรื่องที่มองเห็นและเข้าใจได้ง่ายๆ เท่านั้น แต่ยังหมายถึงการให้น้ำใจแก่กัน การแสดงน้ำใจเอื้อเฟื้อต่อกัน ตลอดจนการเสียสละความพอใจส่วนตนได้อย่างมีความสุข เช่น ในคราวที่คู่ครองประสบความทุกข์ ความเจ็บไข้ หรือล้มเหลวในธุรกิจเป็นต้น ก็เสียสละความพอใจของตน ขวนขวายช่วยเหลือ เอาใจใส่ดูแลเป็นที่พึ่งอาศัย เป็นกำลังส่งเสริม หรือช่วยให้อำลางใจได้โดยประการใดประการหนึ่ง ตามความเหมาะสมรวมความว่า เป็นผู้จิตใจกว้างขวาง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เสียสละ ไม่คับแคบเห็นแก่ตัว ชีวิตครอบครัวที่ขาดจากะก็คล้ายการลงทุนที่ปราศจากผลกำไรมาเพิ่มเติม ส่วนที่มีมาแต่เดิมก็คงที่หรือคอยร่อยหรอพร่องไปหรือเหมือนต้นไม้ที่ไม่ได้รับการบำรุงก็มีแต่แอบเฉา ร่วงโรย ไม่มีความสดชื่นงอกงาม

คุณธรรม 4 ประการ คือ สัจจะ ทมะ ขันติ และจาคะ ดังกล่าวมานี้ มิใช่ประสงค์เป็นข้อปฏิบัติจำกัดเฉพาะในระหว่างคู่ครองเพียง 2 คนเท่านั้น แต่มุ่งหมายให้ใช้ทั่วไปในชีวิตการครองเรือนทั้งหมด โดยยึดถือเป็นคุณธรรมพื้นฐานของจิตใจในการที่จะสร้างความสัมพันธ์อันดีงามกับคนทั้งหลายที่จะอยู่ร่วมหรือติดต่อกันให้เหมาะสมตามฐานะนั้นๆ เพื่อประโยชน์สุขทั้งแก่ชีวิตของตนเอง และแก่ชีวิต

ของคนอื่นๆ ในสังคม ความสำคัญของหลักธรรม 4 ประการ ที่มีต่อการสร้างตัวนี้ พระพุทธองค์ถึงกับทำให้ไปถามผู้รู้ท่านอื่นๆ ว่า มีสิ่งใดในโลกนี้ที่สร้างเกียรติยศ และความเคารพจากผู้อื่น ให้คนเราได้เท่ากับการมี "สัจจะ" หรือไม่มีสิ่งใดในโลกนี้ที่สร้างปัญญาให้คนเราได้เท่ากับการมี "ทมะ" หรือมีสิ่งใดในโลกนี้ที่สร้างทรัพย์สมบัติให้คนเราได้เท่ากับการมี "ขันติ" หรือมีสิ่งใดในโลกนี้ที่สร้างหมู่มิตรให้คนเราได้เท่ากับการมี "จาคะ" การที่พระพุทธองค์ทรงทำให้ไปถามผู้รู้อื่นๆ อย่างนี้ก็หมายความว่า ไม่มีธรรมะใดๆ ที่จะใช้สร้างตัวให้ประสบความสำเร็จได้ยิ่งกว่าการสร้างสัจจะ ทมะ ขันติ จาคะให้เกิดขึ้นในตนอีกแล้ว หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ คนที่จะยืนหยัดผ่านอุปสรรคต่างๆ ในโลกนี้ไปจนกระทั่งพบความสำเร็จได้นั้น เขาต้องสร้าง "ขรรวาวาธรรม" ให้เป็นคุณสมบัติขั้นพื้นฐานประจำตนก่อนนั่นเอง เพราะฉะนั้น ความหมายที่แท้จริงของขรรวาวาธรรมคือคุณสมบัติผู้ที่สามารถสร้างเกียรติยศ สร้างปัญญา สร้างทรัพย์สมบัติ และสร้างหมู่มิตรให้เกิดขึ้นได้สำเร็จด้วยกำลังความเพียรของตน

ดังนั้น ชีวิตครองเรือนหรือชีวิตคู่ จึงต้องเข้าใจซึ่งกันและกัน สามารถพึ่งพาเมื่อตกทุกข์ได้ยาก มีความรู้ ความสามารถ และความดีมากพอ ที่จะเลี้ยงครอบครัวให้สุขสบาย เลี้ยงลูกหลานให้เป็นคนดีสืบต่อไป ทั้งนี้พื้นฐานการ

ใช้ชีวิตหลังแต่งงาน ต้องอาศัยความเสียสละต่อกันและกันอย่างมาก ต้องเสียสละเพื่อการดูแลทั้งทางกายและจิตใจ รู้จักถนอมน้ำใจกันในยามปกติ รู้จักให้กำลังใจกันในยามเผชิญอุปสรรค รู้จักเตือนสติห้ามปรามกันในยามประมาท และมีความซื่อสัตย์ต่อกันและกันอย่างเสมอต้นเสมอปลาย ซึ่งหากสามารถทำได้ อย่างนี้แล้ว ชีวิตครอบครัวก็จะมีแต่ความสุข ปัญหาต่างๆ ก็จะไม่เกิดขึ้นอย่างแน่นอน

ฆราวาสเป็นพื้นฐานการทำดีระดับฆราวาสในพุทธบริษัท ทั้งนี้ได้หมายความว่า ผู้ปฏิบัติธรรมสูงขึ้นตามลำดับจนถึงขั้นพระอรหันต์จะได้รับการยกเว้นและยกเลิกปฏิบัติเสียเลยก็ว่าได้ แต่หมายความว่าพื้นฐานที่จะต้องมั่นคงยิ่งๆ ขึ้นในการปฏิบัติธรรมที่สูงขึ้น หากขาดฐานที่มั่นคงดังกล่าวนี้อาจล้มครืนเสียหายยับเยิน

การประยุกต์ใช้ตามกระบวนการทศน 5

ประยุกต์ใช้บนพื้นฐานกระบวนการทศน 5 หลักการ วิธีการ และจุดมุ่งหมายของการสอนฆราวาสธรรมเพื่อการอบรมบ่มนิสัยมีความสอดคล้องและเชื่อมโยงถึงกันและกันกับหลักการ วิธีการ และจุดมุ่งหมายของกระบวนการทศน 5 หากนำไปประยุกต์ใช้บนพื้นฐานกระบวนการทศนทั้ง 4 ที่ผ่านมามีใช้ว่าจะไม่ดี แต่ดีไม่สมบูรณ์แบบมักเกิดปัญหาจากความ

ยึดมั่นถือมั่นในเรื่องของอำนาจและผลประโยชน์ ไม่เป็นไปเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างแท้จริง คุณภาพชีวิตที่แท้จริงจะต้องเกิดจากการทำดีมีสุขแท้ตามความเป็นจริง คือมีความสุขบนความสุขของตนเองและผู้อื่น ด้วยสัจจญาณที่ปัญญาที่อยู่เหนือความต้องการอำนาจผลประโยชน์ใดๆ ในโลกนี้หลังจากคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ 3 ประการข้างต้นแล้วจะสามารถนำการสอนฆราวาสธรรมเพื่อการอบรมบ่มนิสัยมาประยุกต์ใช้ในการตรวจสอบสิ่งต่างๆ ได้ตามระดับของสังคมดังนี้

ระดับโลก การประยุกต์ใช้ในระดับโลกนั้น จะต้องคำนึงถึงองค์รวมคือมนุษยทั้งโลกหรือที่เรียกว่ามนุษยชาติ ไม่ว่าจะเป็นชนชาติใด ศาสนาใด หรือไม่นับถือศาสนาใดเลยก็ตามก็สามารถนำการสอนฆราวาสธรรมเพื่อการอบรมบ่มนิสัยนี้ไปใช้ตรวจสอบสิ่งต่างๆ ได้ ดังนั้น การประยุกต์ใช้จะต้องไม่ยึดมั่นถือมั่นว่าตนเองดีกว่าเขา เสมอเขา หรือด้อยกว่าเขา ควรจะมีจิตใจที่เป็นกลาง มีจิตใจที่กว้างขวาง ยอมรับความคิดเห็นของทุกๆ ชาติ ทุกๆ ศาสนา เช่น ในการประชุมศาสนิกสัมพันธ์ระดับโลก ซึ่งผู้นำในทุกศาสนาและผู้นับถือศาสนาต่างกันจะมาร่วมประชุมกันเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างศาสนาโดยนำการสอนฆราวาสธรรมเพื่อการอบรมบ่มนิสัยมาใช้ในการตรวจสอบคำสอนของแต่ละศาสนา ก็จะ

เกิดการวิเคราะห์ที่ชัดเจนว่าแต่ละศาสนานั้น มีคำสอนที่เป็นไปตามการพัฒนาคุณภาพชีวิตเหมือนกันอย่างไรบ้างต่างกันในการนำเสนออย่างไรบ้าง ก็นำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อนำไปปฏิบัติร่วมกันในคุณภาพชีวิตทั้งสิ้นโดยส่วนตนและสังคมโลก ในส่วนที่เห็นต่างกันก็ให้ถือว่าเป็นพรสวรรค์ของแต่ละฝ่ายที่แต่ละฝ่ายจะนำไปพัฒนาต่อยอดเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งส่วนตนและส่วนรวมสืบต่อไป

ระดับประเทศ แต่ละประเทศมีระบบการเมืองกติกาทาสังคมแตกต่างกัน แต่นั่นก็ไม่ใช่ปัญหาในการนำการสอนขรรวาทธรรมเพื่อการอบรมบ่มนิสัยมาประยุกต์ใช้ ตรงกันข้ามหากนำมาประยุกต์ใช้กับกฎหมายบ้านเมืองยิ่งจะสร้างความชอบธรรมให้แก่สังคมมากยิ่งขึ้น กล่าวคือ กฎหมายที่กำหนดขึ้นนั้น หากการสอนขรรวาทธรรมเพื่อการอบรมบ่มนิสัยมาประยุกต์ใช้ก็ต้องตรวจสอบว่า กฎหมายที่กำหนดขึ้นนั้นมาจากเจตนาอันบริสุทธิ์หรือไม่ เช่น หากกำหนดขึ้นมาเพื่อผลประโยชน์ของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือเพื่อเบียดเบียนคนอีกกลุ่มหนึ่ง ก็แสดงว่ากฎหมายข้อนั้นเกิดจากอกุศลเจตนา คือความโลภเมื่อเป็นเช่นนี้กฎหมายข้อนี้ไม่ควรนำมาใช้บังคับแก่คนโดยส่วนรวมของประเทศ หรือกฎหมายใดที่ไม่เป็นโทษแก่คนกลุ่มหนึ่ง แต่อีกกลุ่มหนึ่งกลับได้รับสิ่งที่เป็นโทษโดยไม่ชอบธรรม เช่นนี้ก็ไม่ควรกำหนดขึ้น

มาเพื่อบังคับเป็นกฎหมาย หากจะให้ถูกต้องตามการสอนขรรวาทธรรมเพื่อการอบรมบ่มนิสัย กฎหมายที่จะตราขึ้นบังคับคนส่วนรวมให้ปฏิบัติตามนั้น จะต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนทั้งชาติ มีบทลงโทษมุ่งแก้ไขอย่างเหมาะสมและชัดเจนและเสมอภาคโดยไม่มีการแบ่งชนชั้นวรรณะ ถูกกว่าไปตามถูก ผิดกว่าไปตามผิด

ระดับครอบครัว สมาชิกทุกคนในครอบครัวจะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขได้นั้น ก็ต่อเมื่อแต่ละคนมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เกิดมีขึ้นทั้งแก่ตนและครอบครัว การน้อมนำขรรวาทธรรมมาประยุกต์ใช้นั้นจะช่วยให้เกิดสิ่งที่ดีงามหากรู้จักนำมาประยุกต์ใช้ เช่น กรณีมีข่าวว่าเพื่อนบ้านทะเลาะกันแทนที่จะเอาเรื่องของเพื่อนบ้านมานินทากันในครอบครัว ควรนำมาวิเคราะห์ว่าสาเหตุใดเขาจึงทะเลาะกัน แล้ววินิจฉัยว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ ถ้าไม่ดีก็ก่อเกิดโทษ เป็นต้น ก็ไม่ควรเอาเป็นเยี่ยงอย่าง และหากเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นกับครอบครัวของตนจะแก้ไขกันอย่างไร หรือเพื่อหาทางป้องกันไม่ให้เกิดเรื่องเหล่านั้นขึ้นอย่างไร เพื่อไม่ให้เหตุการณ์ดังกล่าวมาทำลายคุณภาพชีวิตในครอบครัว นอกจากนี้ การสอนให้ลูกรู้จักรับข้อมูลข่าวสารทั้งทางวิทยุ โทรทัศน์และสื่อออนไลน์ต่างๆ อย่างถูกวิธี การสอนขรรวาทธรรมเพื่อการอบรมบ่มนิสัยก็ช่วยให้ลูกเกิด

วิจารณ์ญาณในการตรวจสอบข้อมูล ข่าวสาร เหล่านั้นได้ เช่น การนำเอาเอกสารคนหล่อๆ สวยๆ หน่อดีๆ มากินอาหารที่มีแคลอรีสูงๆ ที่ก่อให้เกิดโทษมากกว่าประโยชน์เป็นต้น อาจจะตั้งคำถามกับเด็กว่า เป็นไปได้หรือไม่คนที่กินอาหารเหล่านี้จะหุ่นดีอย่างนี้ หรือการที่เขาหล่อหรือสวยอย่างนี้เป็นเพราะเขากินอาหารเหล่านี้หรือ? เพียงเท่านั้นเด็กก็จะเริ่มคิดหาคำตอบและจะประจักษ์แก่ใจเขาเองว่า โฆษณากำลังหลอกลวงอะไรเขาอยู่ การกินตามแพชั่น ตามโฆษณาชวนเชื่อ กับผลที่ได้รับในชีวิตจริงคืออะไร เขาอาจจะหาคำตอบด้วยตัวเอง หรือยอมรับฟังคำแนะนำจากพ่อแม่ เป็นการต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยตัวของเขาเอง มากกว่าจะบังคับให้เขาเชื่อ จะเห็นได้ว่าการสอนฆราวาสธรรมเพื่ออบรมบ่มนิสัยให้มีเสรีภาพทางความคิดแก่ทุกคนทุกเพศทุกวัยในครอบครัวป้องกันการทำลายคุณภาพชีวิต และส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในครอบครัวทุกคนหากรู้จักนำไปประยุกต์ใช้อย่างฉลาด

ระดับบุคคลหรือปัจเจกชน ในการประยุกต์ใช้ในระดับปัจเจกชนนั้น เป็นการประยุกต์เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองโดยเฉพาะ ซึ่งมีความลึกต้นบางหนาหรือระดับที่ต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับศักยภาพทางสติปัญญาของแต่ละคนด้วย ดังที่ในพระไตรปิฎกสอน

เรื่องดอกบัว 4 เหล่า ก็เพื่อชี้ให้เห็นระดับสติปัญญา ความสามารถในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกันของแต่ละคน อย่างไรก็ตามการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักฆราวาสธรรมนั้น หากปัจเจกชนทำได้ก็ถือว่าประเสริฐแล้ว เป็นแนวทางความดีความสุขแท้ตามความเป็นจริง ซึ่งอาจแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่

การพัฒนาคุณภาพชีวิตในโลกนี้ เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตในระดับวิจารณ์ญาณหรือระดับปรัชญาหลังนวยุคที่อาศัยการวิเคราะห์ วิจัย และวิธานสิ่งต่างๆ เพื่อเก็บเกี่ยวสิ่งที่เป็นคุณค่าความดีงาม สิ่งที่เกิดคุณประโยชน์ และความสุขแท้ตามความเป็นจริงในโลกนี้ ด้วยการสร้างสรรค์สิ่งดีๆ ให้กับตัวเอง ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตัวเองหากเห็นว่าการกระทำนั้นกระทบต่อสังคมในด้านลบให้ความร่วมมือกับกิจกรรมดีๆ ที่ทำใหตนเองและสังคมมีความสุข และแสวงหาสิ่งที่ดีที่ขาดหายไปมาเติมเต็มให้ชีวิตมีคุณภาพที่ดียิ่งๆ ขึ้นไป

การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่พ้นจากโลกนี้ เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตในระดับลึกกว่าหรือลึกที่สุด เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อให้เข้าถึงจุดมุ่งหมายที่แท้จริงของศาสนาหรืออาจเรียกว่าคุณภาพชีวิตที่สมบูรณ์ในโลกหน้า เป้าหมายที่แท้จริงของการพัฒนาคุณภาพชีวิตในระดับนี้จึงเป็นไปเพื่อพัฒนาสัจชาตญาณ

ปัญญาให้สูงขึ้นๆ ขึ้นไป จนถึงเป้าหมายสูงสุด คือการเอาชนะกิเลสหรือความชั่วร้ายได้อย่างสิ้นเชิงด้วยอำนาจแห่งปัญญา เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตในขั้นสูงสุด ซึ่งแต่ละศาสนามีความแตกต่างกัน เช่น ศาสนาพุทธหมายถึงพระนิพพาน ศาสนาคริสต์หมายถึงการรอดพ้นจากบาปได้อยู่กับพระเจ้าชั่วนิรันดร์ ศาสนาอิสลามหมายถึงการได้ไปอยู่ในดินแดนพระเจ้าหรือพระอัลลอฮ์ ศาสนาพราหมณ์หมายถึงการได้กลับไปเป็นส่วนหนึ่งของพระพรหม

สรุป

ธรรม 4 ประการ คือ สัจจะ ทมะ ขันติ และจาคะ ดังกล่าวนี้นี้ มิใช่ประสงค์เป็นข้อปฏิบัติจำกัดเฉพาะในระหว่างคูครองเพียง 2 คนเท่านั้น แต่มุ่งหมายให้ใช้ทั่วไปในชีวิตทุกระดับในโลกนี้ โดยยึดถือเป็นองค์ประกอบคุณธรรมระดับพื้นฐานทุกข้อธรรม ในการที่จะสร้างความสัมพันธ์อันดีงามกับคนทั้งหลายที่จะอยู่ร่วมหรือติดต่อเกี่ยวข้องกันให้เหมาะสมตามฐานะนั้นๆ เพื่อประโยชน์สุขทั้งแก่ชีวิตของตนเอง และแก่ชีวิตของคนอื่นๆ ในสังคมความสำคัญของหลักธรรม 4 ประการ ที่มีต่อการสร้างตน พระพุทธองค์ถึงกับทำให้ไปถามผู้รู้ท่านอื่นๆ ว่า มีสิ่งใดในโลกนี้ที่สร้างเกียรติยศและความเคารพจากผู้อื่น ให้คนเราได้เท่ากับการมี "สัจจะ" หรือไม่ มีสิ่งใดในโลกนี้ที่สร้าง

ปัญญาให้คนเราได้เท่ากับการมี "ทมะ" หรือมีสิ่งใดในโลกนี้ที่สร้างทรัพย์สมบัติให้คนเราได้เท่ากับการมี "ขันติ" หรือมีสิ่งใดในโลกนี้ที่สร้างหมู่มิตรให้คนเราได้เท่ากับการมี "จาคะ" การที่พระพุทธองค์ทรงทำให้ไปถามผู้อื่นๆ อย่างนี้ก็หมายความว่า ไม่มีธรรมะใดๆ ที่จะใช้สร้างตัวให้ประสบความสำเร็จได้ยิ่งกว่าการสร้างสัจจะ ทมะ ขันติ จาคะให้เกิดขึ้นในตนอีกแล้ว หรืออีกนัยหนึ่งก็คือคนที่จะยืนหยัดผ่านอุปสรรคต่างๆ ในโลกนี้ไปจนกระทั่งพบความสำเร็จได้นั้น เขาต้องสร้าง "ฆราวาสธรรม" ให้เป็นคุณสมบัติขั้นพื้นฐานประจำตนก่อนนั่นเองเพราะฉะนั้น ความหมายที่แท้จริงของฆราวาสธรรมคือคุณสมบัติของผู้ที่สามารถสร้างเกียรติยศ สร้างปัญญา สร้างทรัพย์สมบัติ และสร้างหมู่ญาติมิตรให้เกิดขึ้นได้สำเร็จด้วยกำลังความเพียรของตนจากระดับต่ำสุดจนถึงระดับสูงสุด ดังนั้น ชีวิตครองเรือน หรือชีวิตคู่จึงต้องเข้าใจซึ่งกันและกัน สามารถพึ่งพาเมื่อดอกทุกข์ได้ยาก มีความรู้ ความสามารถ และความดีมากมายที่จะเลี้ยงครอบครัวให้สุขสบายเลี้ยงลูกหลานให้เป็นคนดีสืบต่อไป ทั้งนี้พื้นฐานการใช้ชีวิตหลังแต่งงานต้องอาศัยความเสียสละต่อกันและกันอย่างมาก ต้องเสียสละเพื่อการดูแลทั้งทางกายและจิตใจ รู้จักถนอมน้ำใจกันในยามปกติ รู้จักให้กำลังใจกันในยามเผชิญอุปสรรค รู้จักเตือนสติห้ามปรามกันในยาม

ประมาท และมีความซื่อสัตย์ต่อกันและกัน อย่างเสมอต้นเสมอปลาย ซึ่งหากสามารถทำได้ อย่างนี้แล้ว ชีวิตครอบครัวก็จะมีแต่ความสุข ปัญหาต่างๆ ก็จะไม่เกิดขึ้นอย่างแน่นอน และ สำหรับผู้สละชีวิตครอบครัว ขรวาสธรรมก็ ยังคงต้องเป็นพื้นฐานมั่นคงจนถึงขั้นบรรลุ มรรคผลทุกระดับจนถึงนิพพานหรือสวรรค์ นิรันดร

ข้อแนะนำในการทำวิจัยต่อไป

การวิจัยเรื่องการสอนขรวาสธรรมเพื่อ การอบรมบ่มนิสัย: การศึกษาเชิงวิเคราะห์ วิจัย และวิธาน พบว่าหลักขรวาสธรรมมี ประโยชน์ต่อการนำไปตีความสิ่งต่างๆ ได้ครบ ทุกกระบวนการทรรศน์ ทั้งยังสามารถเข้ากันได้ เป็นอย่างดีกับกระบวนการทรรศน์หลังนยุคสาย กลาง ซึ่งเป็นกระบวนการทรรศน์ทางปรัชญาที่ทันสมัยที่สุดในเวลานี้ ดังนั้น จึงควรมีการนำไป วิเคราะห์ วิจัย และวิธานหรือต่อยอดองค์ ความรู้ให้กว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งๆ ขึ้นไปเพื่อ การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรเสนอให้ผู้สนใจ ได้ศึกษาการสอนขรวาสธรรมเพื่อการอบรม บ่มนิสัยด้วยวิเคราะห์ วิจัย และวิธานเรื่อง การสอนขรวาสธรรมเพื่อการอบรมบ่มนิสัย: การศึกษาเชิงวิเคราะห์ วิจัย และวิธาน โดย วิเคราะห์ให้เห็นถึงข้อดี – ข้อเสียของการเลือก ประพฤติปฏิบัติตามหลักขรวาสธรรมนำมา ประยุกต์ใช้ เพราะเท่าที่ผ่านมาในทางปรัชญา ตะวันตก ผู้ที่ยึด “เจตนา” เป็นเกณฑ์ตัดสิน ความประพฤติก็จะปฏิเสธส่วน “ผลของการ กระทำ” ได้แก่ ลัทธิหน้าที่นิยม (deontolo- gism) ส่วนผู้ที่ยึด “ผลของการกระทำ” เป็น เกณฑ์ตัดสินความประพฤติก็จะปฏิเสธส่วนของ “เจตนา” ได้แก่ ลัทธิประโยชน์นิยม (utili- tarianism) ดังนั้น การยึดเอา “เจตนา” และ “ผลของการกระทำ” ในการตัดสินจึงดูเหมือน ว่าจะขัดแย้งกันเองในหลายๆ เรื่อง และปัญหา ใหญ่ที่ต้องการคำตอบว่าหลักการขรวาสธรรม นั้นมีความขัดแย้งกันหรือไม่ ซึ่งหากตีความ ด้วยกระบวนการทรรศน์หลังนยุคสายกลางก็จะ สามารถแก้ปัญหานี้ได้ด้วยดี เพราะเมื่อได้ ความสุขแท้ตามความเป็นจริงแล้ว ก็จะได้ทั้ง เจตนาและผลประโยชน์ตามความเป็นจริงครบ ถ้วนตามความเป็นจริง

บรรณานุกรม

- กীরติ บุญเจือ. (2551). **คู่มือจริยศาสตร์ตามหลักวิชาการสากล**. กรุงเทพฯ: ศูนย์คุณธรรม.
- กীরติ บุญเจือ. (2546). **ชุดปรัชญาและศาสนาเซนต์จอห์น เล่มต้น เริ่มรู้จักปรัชญา**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.
- กীরติ บุญเจือ. (2546). **ชุดปรัชญาและศาสนาเซนต์จอห์น เล่มสอง ย้อนอ่านปรัชญาโบราณของมนุษยชาติ**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.
- กীরติ บุญเจือ. (2546). **ชุดปรัชญาและศาสนาเซนต์จอห์น เล่มห้า ย้อนอ่านปรัชญากังขาของมนุษยชาติ (ช่วงวิจารณ์ระบบเครือข่าย)**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.
- กীরติ บุญเจือ. (2545). **ปรัชญาหลังนวยุค แนวคิดเพื่อการศึกษาแผนใหม่**. กรุงเทพฯ: ดวงกมล.
- กীরติ บุญเจือ. (2522). **ชุดปัญหาปรัชญา ปรัชญาลัทธิอัตถิภาวนิยม**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- กীরติ บุญเจือ. (2549). **อรรถปริวรรตคู่มือการศึกษารัศมีปรัชญาหลังนวยุค**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กীরติ บุญเจือ. (2546). **ชุดเซนต์จอห์นสอนปรัชญาภาษาง่าย เล่มต้น ปรัชญาประชาชนบ้าน พ.ศ.2546**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แผนกพิมพ์และผลิตเอกสาร มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.
- พุทธทาสภิกขุ. (2513). **พระราชนิพนธ์ อบรมพระนิสิตฯ บวชภาคฤดูร้อน พ.ศ.2513**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุภาพใจ.
- พระมหาจุฬาลงกรณ ชูเลิศ. (2546). **ความกล้าหาญทางจริยธรรมในการบำเพ็ญบารมีของพระโพธิสัตว์ในทศชาติชาดก**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจริยศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 7 พ.ศ. 2535, พิมพ์ครั้งที่ 12 พ.ศ. 2546. S.I.215; Sn.189.ส.ส. 15/845/316; ขุ.สุ. 25/311/361.
- พุทธทาส. (2513). **พระราชนิพนธ์**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุภาพใจ.
- พระสมทบ ธีรปญโญ (รุ่งมิตร์จรัสแสง). (2554). **ภาวะผู้นำของเยาวชนตามหลักพระราชนิพนธ์ 4: กรณีศึกษาโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม จังหวัดเพชรบูรณ์**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ถาวร เสาร์ศรีจันทร์. (2547). **เอกสารคำสอนรายวิชา หลักและวิธีการสอนจริยศึกษาระดับ**

- ประถมศึกษา.** เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่.
ประไพ ฉลาดคิด. (2548). **หลักการสอน Education: Mathematics Education.** คณะ
ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- สมพงษ์ จิตระดับ. (2530). **การสอนจริยศึกษาในระดับประถมศึกษา.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
โอเดียนสโตร์.
- Borchert, Donald. (2006). **Encyclopedia of Philosophy.** New York: Macmillan.
- Craig, Edward. (1998). **Routledge Encyclopedia of Philosophy.** London:
Routledge.
- Sim, Stuart. ed. (2001). **The Routledge Companion to Postmodernism.** London
and New York: Routledge.
- Taylor, Victor. ed. (2001). **Encyclopedia of Postmodernism.** London and New York.

ดิจิทัลพรี้นท์: เครื่องบรรณาการและความเชื่อ ต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสังคมไทย

Digital Print: Tribute and Beliefs of Sacred Beings in Thai Society.

พชรธนา สุวรรณกลาง

* ศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รศ.กมล เผ่าสวัสดิ์

* อาจารย์ประจำภาควิชาทัศนศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผศ.ดร.เกษม เพ็ญภินันท์

* หัวหน้าภาควิชาปรัชญา คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Pacharasanaa suwanklang

* Doctor of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University.

Assoc. Kamol Phaosavasdi

* Lecturer, Visual Arts, Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University.

Assist.Dr.Kasem Penpinan

* Head of Department of Philosophy, Faculty of Arts, Chulalongkorn University.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 21 พฤษภาคม 2562

* แก้ไข 21 มิถุนายน 2562

* ตอรับบทความ 2 กรกฎาคม 2562

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเชื่อของคนที่มาบนบานศาลกล่าวต่อองค์เทพพระพิฆเนศ เขตพื้นที่สี่แยกราชประสงค์ กรุงเทพมหานคร การวิจัยนี้เป็นผลการวิจัยเชิงคุณภาพโดยเก็บข้อมูลภาคเอกสารและภาคสนาม โดยสร้างสรรค์ชุดผลงานศิลปะดิจิทัลพรีนซ์เครื่องบรรณาการและความเชื่อต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสังคมไทย สะท้อนพิธีกรรมบูชาเครื่องสังเวย ซึ่งเป็นความเชื่อดั้งเดิมอันเป็นรากฐานของมนุษย์ยุคบรรพกาลของสังคมไทย ปรากฏสู่ประเด็นความเชื่อการบนบานศาลกล่าวต่อองค์เทพศาสนาฮินดูของคนสังคมเมือง เขตพื้นที่สี่แยกราชประสงค์ จังหวัดกรุงเทพมหานคร ชุดภาพผลงานเป็นรูปแบบศิลปะแฟนตาซติก (Fantastic Art) จินตนาการจากชุดเครื่องของแก่นบน การส่งมอบถวายและการรับไปขององค์พระพิฆเนศ สร้างจินตภาพศึกษาจากตำนาน คัมภีร์ ความเชื่อจากคติไตรภูมิและจากเรื่องเล่า ประสบการณ์ความเชื่อบนบานศาลกล่าวสู่การสร้างความหมายรับรู้มิติพื้นที่การทับซ้อนความเชื่อความเหนือจริงตามจินตนาการแทนค่าด้วยสุนทรียะตำแหน่งแห่งที่เชื่อมโยงกับจิตวิญญาณแห่งพิธีกรรมการแสดงออกของมนุษย์ด้วยการมอบเครื่องสังเวยเปรียบเสมือนภาษา การสื่อสารระหว่างมนุษย์ต่อองค์เทพ เพื่อบอกเล่าความตึงอันทึบพื้นฐานเกิดจากความสุขของจิตใจมนุษย์ปรากฏภาพตีความพิธีกรรมบนบานศาลกล่าวสู่ยุคสมัยใหม่ปัจจุบัน จากการศึกษาพบว่าเครื่องของแก่นบน ปรากฏวัตถุความเชื่อทางวัฒนธรรมท้องถิ่นจากคติความเชื่อเดิม มีความสอดคล้องตรงตามหลักแนวคิดเทววิทยาของศาสนาฮินดูประกอบด้วย สุนทรบูชา สัญลักษณ์สัตว์มงคลและเครื่องสังเวยซึ่งอยู่ภายใต้โครงสร้างพิธีกรรมบูชา ตามกรอบแนวคิดทฤษฎีวิญญาณนิยม (Animism) เป็นมุมมองความเชื่อเรื่องอำนาจเหนือธรรมชาติ การยังคงอยู่ซึ่งพิธีกรรมบูชาองค์เทพ การร้องขอ วิงวอน เพื่อให้สมดังปรารถนาและการตอบแทนถวายบูชาเครื่องสังเวย นำเสนอผ่านแนวคิดลัทธิภักติ โยคะ (Bhakti yoga) จากชุดความเชื่อเป็นการแสดงความรัก ความเคารพนับถือด้วยการปรนนิบัติบูชา (Buja) ต่อองค์เทพเสมือนท่านมีชีวิต

คำสำคัญ: ดิจิทัลพรีนธ์; บันานศาลกล่าว; ความเชื่อ;
สิ่งศักดิ์สิทธิ์; องค์เทพฮินดู; สังคมเมือง

Abstract

The current research aims to create a digital work of art from votive offerings, which reflects the fundamental basis of the superstitious beliefs of Thai people since ancient times. Such beliefs brought about giving votive offerings to Hindu deities among city dwellers in Ratchaprasong area, Bangkok. The result revealed that the superstitious objects based on cultural and regional beliefs were associated with the concepts of Hindu theology, which consisted of specific prayers, sacred animal symbols and tributes related to the concept and perceived power of animism. Furthermore, there existed rituals regarding worshipping gods, yearning and praying for their wishes to be fulfilled in exchange for certain tributes. The aforementioned concepts were presented through Bhakti yoga that illustrated passion and reverence through Buja to gods as though they actually existed. The research study adopted a qualitative method by the use of a field survey as well as references in order to review literature, theories, previous research studies, and related works of art, which were all analyzed and synthesized into fantastic art. The work of art indicated contemporary local beliefs of the votive offerings. The image was based on legends, manuscripts, the belief of the Three Worlds, and folklore. Superstitious beliefs and experiences were

given meanings, which integrated imaginative supernatural beliefs with demonstrated human beliefs and rituals comparable to language and communication between gods and humans. It intended to impart goodness in the human mind as well as the ancient supernatural belief in the votive offerings translated into the contemporary version of such ritual.

Keywords: digital print; votive offerings; belief; scared beings; Hindu gods; urban society

บทนำ

ในการศึกษาเรื่องความเชื่อที่มนุษย์มีต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ภายใต้อำนาจเหนือธรรมชาติพบว่า ปรีชา ช่างขวัญยืน และสมภาร พรหมทา (2543: 46-47) อธิบายเรื่องมนุษย์ในบรรพกาลว่ามีความเชื่อเรื่องอำนาจเหนือธรรมชาติเป็นพื้นฐานเพราะมีความใกล้ชิดกับธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวัฒนธรรมความเชื่อของภูมิภาคเอเชียอาคเนย์เพราะภูมิภาคเอเชียอาคเนย์เป็นพื้นฐานสังคมเกษตรกรรมมีความต้องการพึ่งพาธรรมชาติและมีความต้องการให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ ภัททิยา ยิมเรวัต (2540: 91-96) อธิบายว่าความเชื่อในอำนาจลึกลับเหนือธรรมชาติหรือที่เรียกว่าปาฏิหาริย์นั้นจะสามารถดลบันดาลในสิ่งที่ให้เกิดคุณและโทษแก่ตนเองและชุมชนจึงเป็นที่มาของการสื่อสาร การต่อรองกับวิญญาณผ่านพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ ผู้วิจัยตีความเข้าใจเรื่องความเชื่อกับการใช้ชีวิตมนุษย์ ในยุคก่อนบรรพกาลทำให้พบว่า สามารถลำดับความเชื่อเรื่องอิทธิฤทธิ์อำนาจดลบันดาลสามารถส่งผลทางความรู้สึกของมนุษย์ต่อปาฏิหาริย์และความเกรงกลัวซึ่งทำให้รับรู้ถึงภาวะการมีอยู่จริงขององค์เทพอำนาจดลบันดาลที่แสดงออกด้วยการร้องขอ ฟา ขอฟน อันเป็นที่พึงพิงเพื่อให้เกิดความอุดมสมบูรณ์กับการใช้ชีวิตประจำวันในพื้นที่ดินเกษตรกรรม

เสฐียรโกเศศ (2495: 1-4) ได้อรรถาธิบายพุทธศาสนาในสังคมไทยไว้ว่าเป็นการผสมผสานความเชื่อเรื่องผีสางเทวดากับศาสนาพุทธและพราหมณ์ซึ่งเรียกว่า Poppular Buddhism โดย Klausner (1962: 30-35) เห็นว่าแนวคิดนี้อธิบายความเชื่อเรื่องวิญญาณของคนไทยตั้งแต่อดีตคือการนับถือผี เชื่อในอำนาจเหนือธรรมชาติเพราะเชื่อว่าพลังอำนาจลึกลับสามารถช่วยดลบันดาลให้เกิดตามความเชื่อ พลังอำนาจลึกลับสามารถดลบันดาลให้เกิดโชคและความหายหน้าได้ เมื่อผู้วิจัยทำความเข้าใจความเชื่อของศาสนาพราหมณ์กล่าวคือผู้วิจัยเลือกประเด็นความเชื่อเรื่องวิญญาณนิยม (Animism) แนวคิดพิธีกรรมบูชาัญญคือการสื่อสารกับองค์เทพเจ้าเป็นความเชื่อที่เกิดขึ้นตามโครงสร้างของศาสนาพราหมณ์ในยุคพระเวท การเซ่นสังเวยด้วยการโยนสิ่งมีชีวิตเข้าไปในกองไฟ (กองกุนท์) เพื่อเป็นการมอบถวายชีวิตบริวาร อาหารต่อองค์เทพสิ่งศักดิ์สิทธิ์

ผู้วิจัยมีมุมมองต่อเรื่องดังกล่าวว่า การบนบานที่ปรากฏในสังคมเมืองไทยเป็นความเชื่อเรื่องเครื่องสังเวยได้มีการปรับเปลี่ยนมาเป็นแบบชาวพุทธแสดงความเป็นพื้นถิ่นต่อองค์เทพฮินดู โดยสังเกตจากการพ่นพุ่มพุ่มป่นสัตว์ที่ปรากฏ อาหาร การจตุรปูเทียนบูชาห้องต้องบทสวด ดอกไม้ มาลัยตามศาลสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ใน

ปัจจุบัน ผู้วิจัยทำความเข้าใจพบว่า การบนบานศาลกล่าวแบบชาวพุทธ เมื่อครั้งก่อนคนไทยดั้งเดิมมีความเชื่อนับถือผีมีความเชื่อในอำนาจลึกลับที่สามารถให้คุณและโทษหรือเรียกว่าเป็นเรื่องของไสยศาสตร์ การนับถือผีนั้นถูกแบ่งความหมายว่า “ผี” มีทั้งผีดีและผีร้าย ผีดีจะให้คุณจะช่วยเหลือลดอันตรายตามที่ร้องขอ ส่วนผีร้ายจะให้โทษทำร้ายถึงเสียชีวิตหรือเจ็บป่วยจากผีปอบ ผีกระสือ ผีกระหังและผีแม่ม่ายตามความเชื่อเรื่ององค์เทพศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ และผีฟ้า ผีแถน เทพารักษ์ ผีบรรพบุรุษ ผีมีศาลคือผีดีหรือเรียกว่าพระภูมิบ้านพระภูมิเมือง เหตุผลการสร้างศาลก็เพราะต้องการให้เป็นที่พักพิงของผีบ้านผีเมือง เพื่อประกอบพิธีกรรมการเช่นไหว้บูชาและบนบานจึงปรากฏคำว่า “การเซ่นสังเวยประจบประแจง” ตามที่ เสฐียรโกเศศ (2484: 11-15) กล่าวไว้ นอกจากความต้องการให้ประสพโชคลาภ ในการค้าขายผู้บนบานต้องเอาใจสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือเพื่อรักษาอาการเจ็บป่วยที่ไม่รู้สาเหตุด้วยเครื่องถวายที่ท่านชอบด้วยอาหารคาวหวาน หรือรูปปั้นตุ๊กตาสัตว์นั้นเป็นความเชื่อจากการขอผี การบนบานเป็นความสัมพันธ์ระหว่างผีดังที่ สุวรรณ สถาอานันท์ และเนืองน้อย บุญเนตร (2535: 66-75) สังเคราะห์ศาสนาพราหมณ์และพุทธของสังคมไทยในเรื่องอำนาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่สามารถลดอันตรายตามความปรารถนา นอกจากนี้ทำให้

ผู้วิจัยมองภาพการร้องขอและการได้รับตามประสงค์ชัดเจน สิ่งที่ผู้วิจัยต้องการทำความเข้าใจในอีกประเด็นคือโครงสร้างทางสังคมวัฒนธรรม ร่วมด้วยเหตุผลเพราะสภาวะจิตใจของผู้คนที่ส่งผลต่อการกระทำ การร้องขอ เกิดจากปัจจัยอะไรบ้าง จึงต้องการบนบานศาลกล่าว นอกจากมีความเชื่อในอำนาจปาฏิหาริย์แล้วนั้นการดำเนินชีวิตในสังคมด้วยหรือไม่อันเป็นเหตุผลซ้อนทับที่ก่อให้เกิดความกลัวภายในจิตใจจากสิ่งที่กำลังเผชิญอยู่จากเรื่อง การงาน การเงิน ความรัก สุขภาพเหล่านี้ ผู้คนจึงเลือกหนทางบนบาน เป็นอีกทางเลือกหนึ่งเพื่อเสริมสร้างความมั่นใจต่อสิ่งที่กำลังทำและเรื่องที่กำลังจะเกิดขึ้นซึ่งอาจจะยังมาไม่ถึงคือเหตุการณ์ในอนาคตร่วมด้วย และส่งอิทธิพลต่อการบนบานศาลกล่าวนำไปสู่ความพึงพอใจแห่งตนเองได้ในที่สุด นโปเลียน ฮิลล์ (136: 2557) ได้กล่าวถึงความกลัวที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองประกอบด้วย ความกลัวยากจน ความกลัววัยชรา ความกลัวถูกวิพากษ์วิจารณ์ ความกลัวสูญเสียความรักของคนบางคน ความกลัวสุขภาพทรุดโทรมและความกลัวตาย ผู้วิจัยพบว่าความกลัว ความไม่มั่นใจในตนเองที่เกิดขึ้นภายในจิตใจนั้น เป็นผลสู่การใช้ชีวิตความอยู่ในสังคมเมืองด้วยจาก พวงเพชร สุรัตน์วิกุล และเหมอมาลย์ ราชภัณฑารักษ์ (2548: 53-55) อธิบายเรื่อง

วัฒนธรรมที่มีผลต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ถึงสุขภาพอนามัยความหิว ความกลัว และการสืบพันธุ์ เป็นองค์ประกอบเพื่อตอบสนองความต้องการ การดำรงชีวิตในสังคมกล่าวคือวัฒนธรรมที่สนองความต้องการทางด้านร่างกาย ประกอบด้วย ความต้องการ หายอาหาร ปูลูกบ้าน รักษาอาการเจ็บป่วยและวัฒนธรรมทางด้านจิตใจจากความต้องการความรัก ความอบอุ่น การหาความมั่นคงทางจิตใจ ความสะดวกสบายในการใช้ชีวิตเพื่อตอบสนองความสุขของตน หากผู้วิจัยเรียงลำดับถึงความจำเป็นต่างๆตามโครงสร้างของวัฒนธรรม สังคมดังกล่าวมาคือเป็นตัวแปรทางด้านร่างกายนำไปสู่ผลทางด้านจิตใจ จึงทำให้ผู้วิจัยทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างกันและนำมาสู่การหาคำตอบของการใช้ชีวิตประจำวัน ความต้องการสูงสุดของชีวิตนั้นก็เพื่อตอบสนองความสุขทางด้านร่างกายและจิตใจที่อยู่คู่กันเสมอ

เลয়ারด์ ริชาร์ด (19-28: 2007) อธิบายว่าความรู้สึกดีและไม่ดีนั้นมีความสัมพันธ์กัน ความรู้สึกดีคือความรู้สึกเป็นสุขกับชีวิตและอยากให้ความรู้สึกดียังคงอยู่ ซึ่งสัมพันธ์กับความรู้สึกที่ไม่ดีคือความทุกข์ ความเจ็บปวดมนุษย์ต้องการเปลี่ยนแปลงออกจากสิ่งที่เป็นอยู่ ทั้งสองปัจจัยความรู้สึกสุขและทุกข์ผันแปรตามช่วงชีวิตขึ้นและลงของมนุษย์ เมื่อความสุขเริ่มต้นนั้นก็หมายถึงความรู้สึกที่ไม่ดี

ได้สิ้นสุดลง มนุษย์มีความต้องการตอบสนองให้ตัวตนพบกับ ความสุข สมหวัง ตอบเทาทาการดำรงชีวิตในสังคม

ในประเด็นความเชื่อบนบานศาลกล่าวจากอดีตสะท้อนความเชื่อต่อองค์พระพิฆเนศของผู้คนในสังคมเมือง ภาวะคนเมืองที่ปรากฏแสดงความเชื่อจากเครื่องของบนบาน บริเวณลานหน้าห้างสรรพสินค้า

เซ็นทรัลเวิลด์ สีแยกราชประสงค์ กรุงเทพมหานครฯ จึงเป็นรูปแบบสัญลักษณ์ทางพิธีกรรมของความเชื่อบนบานศาลกล่าวของคนเมืองปัจจุบัน ซึ่งเป็นความเชื่อเรื่องความสุขสมหวัง ให้ชีวิตผ่านอุปสรรค จึงเป็นเทวสถานของพื้นที่บริเวณลานหน้าห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลเวิลด์ ในงานวิจัยนี้โดยเลือกด้วยเหตุผลการปรากฏบนบานศาลกล่าวและความเชื่อในพื้นที่ใจกลางเมือง คนไทยกับความเชื่อเรื่องการบนบานศาลกล่าว สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อในอำนาจลึกลับจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์อันมีพื้นฐานจากความกังวลใจที่อยู่ภายในจิตใจของบุคคล จากการตั้งความปรารถนาไว้ แล้วเกิดความกลัวที่จะไม่ได้และไม่เป็นตามที่ตนคาดหวัง เกิดเป็นความกังวลใจและต้องการแสวงหาที่พึ่งทางใจนั้นจะช่วยเหลือให้สิ่งที่ตนหวังสัมฤทธิ์ผล จากความเชื่อในอำนาจลึกลับปาฏิหาริย์ท่านสามารถลดบันดาลเป็นไปตามความปรารถนาด้วยการร้องขอสิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้

ท่านช่วยเหลือ โดยสัญญาว่าจะให้สิ่งของหรือทำตามสัญญาให้ไว้ เมื่อได้รับผลสำเร็จตามที่ขอมาตอบแทนท่าน สารสำคัญของการบนบานอีกอย่างหนึ่งที่พบคือหลักการเลือกของแก้บนกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ต้องมีพื้นฐานความรู้หรือต้องเป็นการเดาอย่างมีเหตุผล ต้องศึกษาประวัติความเป็นมาข้อมูลเทพเจ้า องค์เทพศักดิ์สิทธิ์ เพื่อแสดงความสอดคล้องให้เป็นตามความเฉพาะเรื่องของ เพศ วัย เชื้อชาติ สถานะ ยุคสมัย วันเกิด วันประสูติรวมทั้งความเกี่ยวข้องถึงเรื่องของอาหารการกิน เครื่องแต่งกาย เพื่อเป็นการแก้บนและนำมาจัดถวายให้ถูกหลักกว่าท่านโปรดอะไรไม่โปรดอะไร

ดังข้อมูลอ้างอิงข้างต้นความเชื่อจากตำรา คัมภีร์ได้อธิบายข้อมูลเกี่ยวข้องกับเทววิทยาเป็นความเชื่อดังกล่าว จึงเป็นแนวทางทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาแนวคิดการที่จะสะท้อนความเชื่อเรื่องอำนาจเหนือธรรมชาติที่อยู่ในชีวิตประจำวันในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ผู้วิจัยพบว่าแนวคิดทางด้านมานุษยวิทยาและสังคมศาสตร์มีความสอดคล้องกับแนวคิดความเชื่อเรื่องอำนาจอิสระ ยศ สันตสมบัติ (2533, 214-215) ได้อธิบายความหมายอำนาจอิสระไว้ว่า ความสามารถที่ทำอะไรบางอย่าง ซึ่งมีอยู่ในเทพผู้ศักดิ์สิทธิ์ มนุษย์ สสารวัตถุปรากฏการณ์ธรรมชาติและปรากฏการณ์ทางสังคมวัฒนธรรม อำนาจสามารถทำให้เชื่อว่ามีอยู่จริง

ในจินตภาพไร้ตัวตน พบได้จากพระผู้สร้างพรหมกฎแห่งกรรม เทพเจ้าหรือวิญญาณบรรพบุรุษ อำนาจที่ซ่อนแฝงในลักษณะมนุษย์ ภูษสงฆ์ผู้เปี่ยมบารมี เทวราชา องค์สมมุติเทพ อำนาจก็ปรากฏอยู่ในธรรมชาติ ฟาดินภูเขา และสุดท้ายอำนาจอยู่รูปสสาร มีความศักดิ์สิทธิ์ในตัวเองหรือการสร้างขึ้น อาทิ ราชบัลลังก์ ดาบอาญาสิทธิ์ พระพุทธรูปหรือเครื่องรางของขลัง ที่อาจก่อให้เกิดปาฏิหาริย์ตามปรารถนาของผู้ที่ได้ครอบครอง หากกล่าวถึงความหมายของคำว่าอำนาจ เมื่อได้ศึกษาถึงอำนาจอิสระ ผู้วิจัยพบว่าอำนาจที่อิสระมีมุมมองด้านบวกกล่าวคือการแสดงความรู้สึกแบบยินยอมให้อยู่ภายใต้ความพึงพอใจต่ออำนาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งผู้วิจัยพบได้จากประเด็นการบนบานศาลกล่าวนี ความเชื่อองค์เทพฮินดูกำลังอธิบายคำว่าอำนาจอิสระ จากการตีความหมายระหว่างปาฏิหาริย์และความสมปรารถนา มีความอิสระต่อลัทธิความเชื่อ ศาสนา จิตใจที่มีอิสระต่ออำนาจศักดิ์สิทธิ์ เทียบกับการได้รับตามความปรารถนาจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์นั้นคือผลลัพธ์ของอำนาจอิสระ ซึ่งไม่ได้เกิดจากพิธีกรรมหรือข้อบังคับจากอำนาจของภาครัฐมาควบคุมกฎเกณฑ์ทางสังคม

ผู้วิจัยยังพบว่าอำนาจกับความเชื่อสัญลักษณ์รูปเคารพ ในเรื่องลัทธิพิธีสมเด็จรัชกาลที่ 5 ของ นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2546, 6-8)

ซึ่งได้อธิบายเกี่ยวกับอำนาจความสัมพันธ์ระหว่างกันของกลุ่มคนในสังคมเมืองมีความเกี่ยวข้องกับอำนาจรัฐ อำนาจส่งอิทธิพลต่อสาวกการนับถือในฐานะเทพสมเด็จเจ้าราชกาลที่ 5 ไว้ว่าด้วยความเสี่ยงการใช้ชีวิตของคนเมืองนั้นด้านธุรกิจต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงภาวะความเสี่ยง ความผันผวนทางด้านเศรษฐกิจของยุคสมัยจึงเป็นข้อมูลองค์ประกอบสำคัญต่อมุมมองการใช้ชีวิตที่อยู่ภายใต้การปกครองของรัฐบาลเป็นหลักจึงเป็นเหตุผล การตีความของกลุ่มคนเมืองกับรูปสัญลักษณ์ของสมเด็จเจ้าราชกาลที่ 5 ในแง่ของความชื่นชมด้วยเพราะเป็นผู้นำด้านความสมบูรณ์แบบ ด้านธุรกิจความเจริญรุ่งเรืองและความทันสมัยให้เกิดขึ้นจึงเป็นสัญลักษณ์จินตภาพการนับถือบูชาด้านความสมบูรณ์ทางธุรกิจ สู่ความเชื่อในปาฏิหาริย์จากองค์ท่านและเป็นที่ยอมรับบนบานศาลกล่าวจากศึกษาแนวคิดความเชื่อปรากฏวัตถุเครื่องของแก่นบนทั้งสุคนธบูชา สุรา ยาสูบ จากการศึกษผ่านบทความของ นิธิ เอียวศรีวงศ์ เรื่องลัทธิพิธีสมเด็จเจ้าราชกาลที่ 5 ผู้วิจัยพบว่าความต้องการและการตอบสนองความต้องการ เป็นเหตุและผลสำคัญที่มีต่อการนับถือบูชาผ่านรูปสัญลักษณ์การแสดงออกซึ่งความเคารพบูชาที่สะท้อนภาวะสังคมเฉพาะด้านและเฉพาะกลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องกับองค์ท่านอีกด้วย ผู้วิจัยขอหยิบยกบทความหนังสือเจ้าที่และผีป่วน พลวัต

ของความรู้ชาวบ้านอำนาจและตัวตนของคนท้องถิ่นของอานันท์ กาญจนพันธุ์ (2555, 23-39) เพื่อนำเสนอแนวคิดด้านสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ได้อธิบายเกี่ยวกับอำนาจกับความเชื่อผ่านพิธีกรรมแสดงกรอบความสัมพันธ์ระหว่างสังคมภาคเหนือและเฉพาะกลุ่มคนในชุมชนกล่าวคือ การศึกษาแนวคิดนี้เพื่อแสดงรูปแบบพิธีกรรมบูชาของชุมชนปรากฏการณ์วัฒนธรรมร่วมกับการดำรงอยู่กับการใช้ชีวิตประจำวันจึงเป็นผลทั้งการสืบทอดอำนาจและกรอบการสร้างกฎเกณฑ์ของชุมชนและผู้วิจัยพบภายใต้อำนาจควบคุมจากเนื้อหาในบทความ ชี้ให้เห็นอำนาจอิสระปรากฏต่อการรักษาอาการเจ็บป่วย คลายความกังวลใจของผู้คนชุมชนสังคมเกษตรกรรมที่มีต่อการนับถือบูชาผีด้วย

จากแนวคิดของนักมานุษยวิทยาทั้งสองท่าน ผู้วิจัยพบว่าแนวคิดความเชื่อถูกแบ่งออกเป็น 2 ประเด็นคืออำนาจความเชื่อสร้างพิธีกรรมชุมชนสู่อำนาจสร้างกรอบกฎเกณฑ์ควบคุมชุมชนและอำนาจความเชื่อไร้ซึ่งพิธีกรรมแต่แสดงอำนาจจากรัฐสู่สังคมเมืองจากการที่ได้ศึกษาแนวคิดดังกล่าวข้างต้นจึงทำให้ผู้วิจัยได้พบว่าแนวคิดเรื่องอำนาจอิสระอธิบายภาพของความเชื่อบนบานศาลกล่าวเกี่ยวกับองค์เทพฮินดู ในชีวิตประจำวันของคนเมืองได้ชัดเจนที่สุด การตกอยู่ภายใต้ความเชื่อด้วย

ความยินยอม ด้วยความอิสระต่อความรู้สึกพึงพอใจและสุขใจเท่ากับแสดงผลทางความรู้สึกต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์จากปาฏิหาริย์ตลบันดาลตามประสงค์ที่ร้องขอ การเกิดขึ้นของความเชื่อล้วนอยู่บนพื้นฐานเหตุผลทางด้านจิตใจ ความจริงที่ว่ามนุษย์มีความเป็นปกติธรรมดา สิ่งที่ต้องเผชิญในชีวิตประจำวันของคนเมือง ความเชื่อของสังคมเมืองภาวะความกดดัน ปัจจัยรอบด้าน สำหรับความน่าสนใจต่อประเด็นความเชื่อที่อยู่ตรงที่กลุ่มคนเหล่านี้ไม่ได้จำนนต่อความทุกข์ที่เป็นปกติธรรมดา ความเชื่อบนบานศาลกล่าวจึงแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ชีวิตประจำวันกับสังคมเมืองจากกลุ่มชาวพุทธที่มีความเชื่อ จากการได้ทบทวนแนวคิดความเชื่อเรื่องอำนาจเหนือธรรมชาติสร้างความเชื่อ ศรัทธาสะท้อนปรากฏการณ์เครื่องของแก้บน แสดงสาระความสำคัญเกี่ยวข้องกับแนวคิดเชิงมานุษยวิทยาเรื่องอำนาจอิสระต่อการปรากฏของผู้คนในสังคมเมืองยุคปัจจุบันด้วย

ผลการสำรวจข้อมูลผู้คนที่เข้ามากราบไหว้สักการะ บริเวณศาลพื้นที่สี่แยกราชประสงค์จำนวน 50 คน อายุระหว่าง 21 - 40 ปี พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย ร้อยละ 10 เพศหญิง ร้อยละ 90 ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกบนบานสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ในเขตพื้นที่สี่แยกราชประสงค์ได้แก่ศาลพระพรหมร้อยละ 75.8

ศาลพระตรีมูรติร้อยละ 59.46 ศาลพระพิฆเนศร้อยละ 43.24 และอื่นๆ ประกอบไปด้วยศาลพระนารายณ์ ศาลพระอินทร์ ศาลพระแม่อุมา ร้อยละ 10.81 ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจที่ได้รับตามสมปรารถนา ร้อยละ 94.59 ต้องมากกลับมาแก้บนตามที่บอกกล่าวสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ร้อยละ 98 และร้อยละ 99 บ่งชี้ถึงพื้นที่สี่แยกราชประสงค์เป็นย่านธุรกิจใจกลางเมือง กรุงเทพมหานคร จากแบบสอบถามผู้วิจัยต้องการแสดงขอบเขตพื้นที่ศึกษาวิจัยพื้นที่สี่แยกราชประสงค์ กรุงเทพมหานคร ถึงภาวะความเชื่อบนบานศาลกล่าวที่มีอยู่ในชีวิตประจำวันของผู้คนในสังคมเมืองจากสถิติพบว่าศาลพระพิฆเนศเป็นหนึ่งในสามของศาลเทพเจ้าฮินดูบริเวณใจกลางเมืองย่านสี่แยกราชประสงค์ กรุงเทพมหานคร เป็นที่นิยมเข้ามาราบไหว้สักการะ ขอพร

จากการศึกษาแนวคิดด้านมานุษยวิทยาเพื่อเป็นเพื่อแนวคิดประมวลสู่รูปแบบการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะจากความเชื่อจากตำนาน คัมภีร์ โดยผู้วิจัยเลือกศึกษารูปแบบศิลปะลัทธิแฟนตาซี (Fantastic Art) แนวคิดเรื่องเล่าจากบริบทเชิงเนื้อหาความเชื่อในด้านมิติของศาสนา เวทมนตร์ อิทธิฤทธิ์ ปาฏิหาริย์จากการถ่ายทอดของศิลปินในกลุ่มเพื่อนำสร้างสรรค์ภายใต้โครงสร้างศิลปะลัทธิแฟนตาซี (Fantastic Art) วอลเตอร์ ชูเรียน

(2552, 14-18) ได้อธิบายเกี่ยวกับความหมาย และทัศนศิลป์แฟนตาซติกเป็นการแสดงภาพ ความคลุมเครือและความกระจ่างขัดตามจินตภาพของมนุษย์ ชุติภาพผลงานในปีศตวรรษที่ 19 - 20 เป็นการแสดงภาพอาทิเช่น ความฝัน จินตนาการ ความเร้นลับ ดินแดนในเทพนิยาย เรื่องราวของศาสนา ความรู้สึกที่ถูกซ่อนไว้ ถ่ายทอดและการเข้าสู่สิ่งที่ยอยู่นอกเหนือการอธิบาย การตีความทางอารมณ์ถูกจำแนกจากกลุ่มศิลปินคือเฮโรนิมัส บอสช์ สะท้อนความกลัว ประเด็นเรื่องการสำนึกการไถ่บาป สวรรค์ นรก การสาปแช่งและการช่วยให้รอดจากบาป จากความเชื่อหลักคำสอนของคริสต์ อิสลาม และพุทธ ส่วนวิลเลียม เบรก ศิลปินจิตรกรรม และนักกวี ชาวอังกฤษ นำเสนอภาพเล่าเรื่องเกี่ยวกับโลก ในชื่อภาพโลกมนตรา เสนอแง่มุมเกี่ยวกับทุกสิ่งทุกอย่างที่อาจไม่เข้าใจ เกี่ยวกับความหวาดกลัว ผู้วิจัยขอหยิบยกประเด็นคู่ตรงข้ามที่แสดงความสัมพันธ์จากแนวคิดความเชื่อ ศรัทธาศิลปินเลือกใช้สุนทรียะเรื่องแสงมีความเกี่ยวข้องกับความรู้สึก จากอิทธิพล ตั้งโณลก กล่าวคือ ศิลปินเลือกใช้มุมมองแบบย้อนแสง นำมาถ่ายทอด เพื่อชี้ให้เห็นทัศนธาตุที่ปรากฏจากพื้นที่ของเงาดำกับรูปทรงในรูปลักษณะ นัยยะความหมายคือสิ่งที่ย่อมปรากฏคู่กันเสมอ การอาศัยของคู่สิ่งที่ตรงกันข้ามตามสัจจะความจริงของธรรมชาติ การเปรียบเทียบหรือเป็น

สองด้านของสัจธรรมอันเดียวกัน ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์จากแนวคิด กระบวน วิธีการจากสุนทรียะของศิลปินดังกล่าวนำมาสู่เนื้อหาของผลงานสร้างสรรค์เป็นชุดการมอบถวายอาหารบนบานแต่องค์เทพแสดงภาพเล่าเรื่องความเชื่อบนบานของคนไทยต่อองค์เทพฮินดู ด้วยการเลือกใช้ค่าต่างแสงเทียนที่นุ่มนวล ช่วยสร้างบรรยากาศสงบ ศรัทธา สามารถแสดงสัญลักษณ์ ความดีงาม ปัญญา ดังที่ ญัฐ ลำเลิศ, (ออนไลน์: 2557) สุปจน์ สิงห์สาย,(ออนไลน์: 2557) นำเสนอรูปทรงดอกบัวจัดวางบนแท่นบูชาหินอ่อนเพื่อแสดงความนอบน้อมต่อพระรัตนตรัยที่เคารพด้วยสุคนธบูชา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความเชื่อของคนที่มาบนบานศาลกล่าวต่อองค์เทพพระพิฆเนศ เขตพื้นที่สี่แยกราชประสงค์ กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะดิจิทัลพรีนธ์เครื่องของแก้บน

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทราบเครื่องของแก้บนต่อองค์เทพพระพิฆเนศ เขตพื้นที่สี่แยกราชประสงค์ กรุงเทพมหานคร
2. ได้กระบวนกรการสร้างสรรคผลงานเทคนิคดิจิทัลพรีนธ์เครื่องของแก้บน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นผลการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บข้อมูลภาคเอกสารและภาคสนาม

1. ข้อมูลภาคเอกสาร ประกอบด้วย ผลงานวิจัยเรื่องความเชื่อเรื่องอำนาจเหนือธรรมชาติ พิธีกรรมที่ปรากฏตามภูมิภาคจากอดีตสู่ปัจจุบันเกี่ยวกับแนวคิดอำนาจเหนือธรรมชาติ (Animism) ที่สะท้อนแนวคิดเรื่อง การสื่อสารระหว่างมนุษย์กับองค์เทพ การถวายคือการปรนนิบัติ ในรูปแบบพิธีกรรม มนุษย์เลือกที่จะสื่อสารด้วยอาหาร การร่ายรำแสดง เพราะตามความเชื่อดังกล่าวจึงได้สะท้อนแนวคิดภักดีโยคะ กล่าวคือมนุษย์ได้แสดงออกด้วยการปรนนิบัติต่อเทพด้วยการถวายเพราะเชื่อว่าท่านมีชีวิตมีการรับรู้เช่นเดียวกันแบบมนุษย์

2. ข้อมูลภาคสนามด้วยการสำรวจลงพื้นที่สัมภาษณ์สถานที่บริเวณศาลพระพิฆเนศ พื้นที่สี่แยกราชประสงค์ บุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งผู้เชี่ยวชาญและผู้ปฏิบัติการ สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านพิธีกรรม ปรัชญาฮินดู สัมภาษณ์ผู้คนมาแก่น

ขอบเขตการศึกษา

สถานที่ศาลพระพิฆเนศ บริเวณพื้นที่สี่แยกราชประสงค์ กรุงเทพมหานคร

เครื่องมือ

กล้องถ่ายภาพบันทึกเครื่องของแก่นจากสถานที่จริง เครื่องมืออัดเสียงสัมภาษณ์ผู้คนมาแก่นผู้เชี่ยวชาญด้านพิธีกรรม ปฏิบัติการในบริเวณศาลพระพิฆเนศพื้นที่สี่แยกราชประสงค์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ภายใต้กรอบลัทธิความเชื่อเรื่องอำนาจเหนือธรรมชาติ (Animism) ประเด็นการบนบานศาลกล่าว ตามความเชื่อแบบชาวพุทธจากศาสนาผีเดิมสู่การแสดงออกต่อเทพเจ้าในศาสนาฮินดูแบบผสมผสานดังพบปรากฏ การบนบานศาลกล่าวต่อองค์เทพฮินดู ในปัจจุบันจากการเฝ้าสังเกตและถอดบทสัมภาษณ์ เพื่อนำมาสู่กระบวนการสร้างสรรค์วิเคราะห์ภาพร่างชุดผลงานศิลปะดิจิทัล เครื่องบรรณาการและความเชื่อต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสังคมไทย โดยศึกษาจากพิธีกรรมการร้องขอต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์และการบนบานศาลกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของการใช้ชีวิตประจำวันของผู้คนในสังคมเมือง กล่าวคือพฤติกรรมการร้องขอบนบาน ปรากฏการณ์เครื่องของแก่นจำนวนมากมายถูกนำมาถวายต่อองค์เทพพระพิฆเนศ บริเวณพื้นที่สี่แยกราชประสงค์ วัดอุบนบานแสดงออกซึ่งการเชื่อมโยงข้อมูลความเกี่ยวข้อง กับประวัติศาสตร์เทพ เทวกำเนิดตามตำราหลัก

เทววิทยา อินดูพบได้จากผลไม้ที่ปรากฏกล้วยน้ำว่า ผลไม้ที่ทานโปรตปราน เครื่องหอมบูชา เช่นดอกดาวเรืองและจากบทสัมภาษณ์ผู้คนมาถวายเครื่องของแก่นบนแท่นค่าความพึงพอใจตามประสงค์ที่มีต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ยังคงซึ่งภาพสะท้อนความเชื่อจากอดีตสู่ปัจจุบัน

จากประเด็นศึกษาความเชื่อบนบานศาลกล่าวข้างต้นผู้วิจัยสนใจศึกษาความเชื่อที่สะท้อนต่อเครื่องเช่นสังเวชนาถวายต่อองค์เทพประกอบด้วยอาหาร ดอกไม้บูชาและหุ่นปูนปั้นสัตว์เป็นเครื่องของแก่นที่พบแสดงความเกี่ยวข้องกับองค์เทพ จึงได้แรงบันดาลใจสร้างสรรค์จากสัญลักษณ์วัตถุที่ปรากฏบริเวณหน้า

ศาลเทวาลัยสู่จินตนาการสร้างสรรค์โดยผู้วิจัยเลือกหุ่นปูนปั้นสัตว์ที่แสดงความเกี่ยวข้องกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ตามตำนานและเรื่องเล่า จินตนาการในมุมมองพิธีกรรม การตั้งโต๊ะเครื่องสังเวศ โดยจัดวางภาพหุ่นปูนปั้นแสดงความสื่อถึงยานพาหนะประจำองค์พระพิฆเนศ ซึ่งตามหลักตำรามักพบเคียงคู่ประจำเทวาลัย ผู้วิจัยจึงต้องการสร้างภาพจินตนาการการทับซ้อนกันระหว่างพื้นที่จริงกับพื้นที่อุดมคติจากแนวคิด Intangible เป็นสิ่งมนุษย์คิดว่ามีอยู่แต่ไม่สามารถแลเห็นได้ เลือกบอกเล่าความเชื่อที่ปรากฏ ในชีวิตประจำวันของพื้นที่ผู้คนสังคมเมืองต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์องค์เทพ ผู้วิจัยเลือกสะท้อนภาวะจิตวิญญาณ (Spiritual) จาก

ความรู้สึกลึกลับ (Mystery) นำเสนอรูปแบบศิลปะแฟนตาซติก (Fantastic Art) โดยเลือกอาหาร ผลไม้ที่เกี่ยวข้อง ให้ความหมายแทนสื่อสัญลักษณ์ถึงองค์พระพิฆเนศ มอบถวายเมื่อได้ตามปรารถนา ประกอบกันด้วยจากชุดความสุขผ่านเครื่องเช่นสังเวศแด่องค์เทพพระพิฆเนศผ่านพิธีกรรม

จากการที่ได้ศึกษาสุนทรียศาสตร์เรื่องสัดส่วน ความสมดุล จากงานเขียนของ Umberto Eco ในหนังสือ Art and Beauty in the Middle Ages จึงนำมาเป็นเหตุผลวิเคราะห์จากแนวคิด เพื่อสื่อถึงในประเด็นความงดงาม ความงามสมบูรณ์จากความเชื่อ ศรัทธาซึ่งเป็นภาวะจิตวิญญาณของมนุษย์ ผู้วิจัยเลือกหลักสุนทรียศาสตร์ทัศนธาตุเรื่องสัดส่วนและความหมายการจัดวางตำแหน่งภาพ จากจุดกลางของภาพอ้างอิงมุมมองระดับสายตาของสถานที่จริง เพื่อสื่อความหมายของพิธีกรรมเครื่องสังเวศ ซึ่งประกอบด้วย โต๊ะ จัดถวายอาหาร โดยผู้วิจัยยึดโยงโครงสร้างการแบ่งลำดับภาพจากการศึกษาคติไตรภูมิระบบจักรวาลและการลำดับศักดิ์ของ Chain of begins ในเรื่องของการลำดับขั้นแบ่งส่วนสำคัญของภาพ ระดับบน ล่าง จากองค์ประกอบภาพ เพื่อสะท้อนความรู้สึกในเชิงจิตวิทยาด้วยรูปทรงและพื้นที่ว่างในชิ้นงาน เพราะจึงหะ สัดส่วนการแบ่งลำดับ มุมมอง

ต่างๆ ดังที่ St. Augustine (29: 1986) ได้อธิบายว่ารูปทรงที่สมมาตรและการใช้สัดส่วนที่รับกันเท่ากับเป็นความสวยงาม ด้วยเหตุนี้ความสมมาตรจากสัดส่วนมุมมอง ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดสุนทรียศาสตร์ที่เกี่ยวข้องดังกล่าวนำมาแสดงความรู้สึกแบบอุดมคติเพื่อให้สอดคล้องตามจินตนาการที่มีต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ในแง่ความดีงามและการหลักปฏิบัติต่อต้านจากการมอบถวายเครื่องเซ่นไหว้ การปรนนิบัติบูชาจากแนวคิดภักติโยคะ (พีรพล อิศระภักดี, ออนไลน์) การตอบแทนคุณต่อองค์เทพ กิตติวัฒน์มหาธรรม (2553, 146-201) ได้อธิบายแนวคิดเทววิทยา การแสดงข้อมูลองค์เทพที่คนนิยมนับถือร่วมกันทั้งไทยและอินเดียความหมายต่อการปฏิบัติบูชาเทพร่วมกันมีความเกี่ยวกับเทวนิยม ชุดข้อมูลตำราขององค์พระพิฆเนศพบว่ามีส่วนมงคลคือบริวารหนู ส่วนขนมโมทกะเป็นส่วนหนึ่งเทพศาสตราประจำพระองค์ ดังพบอาหารที่เกี่ยวข้องตามหลักเทววิทยาของพระพิฆเนศ โดยเศรษฐมนต์กาญจนกุล (2550: 61-93) กล่าวถึงความหมายการเคารพสักการะแห่งพระคเณศด้วยมะพร้าว (Coconut) แสดงสัญลักษณ์ความบริสุทธิ์จากสวรรค์และความหมายของการเกิดใหม่ ท่านมหาราชครูพิธีศรีวิสุทธิคุณ, (2557, 320) ได้อธิบายถึงการจัดโต๊ะถวายบูชาเครื่องสังเวยเทวดาด้วยผลไม้ ขนมหวานและเครื่อง

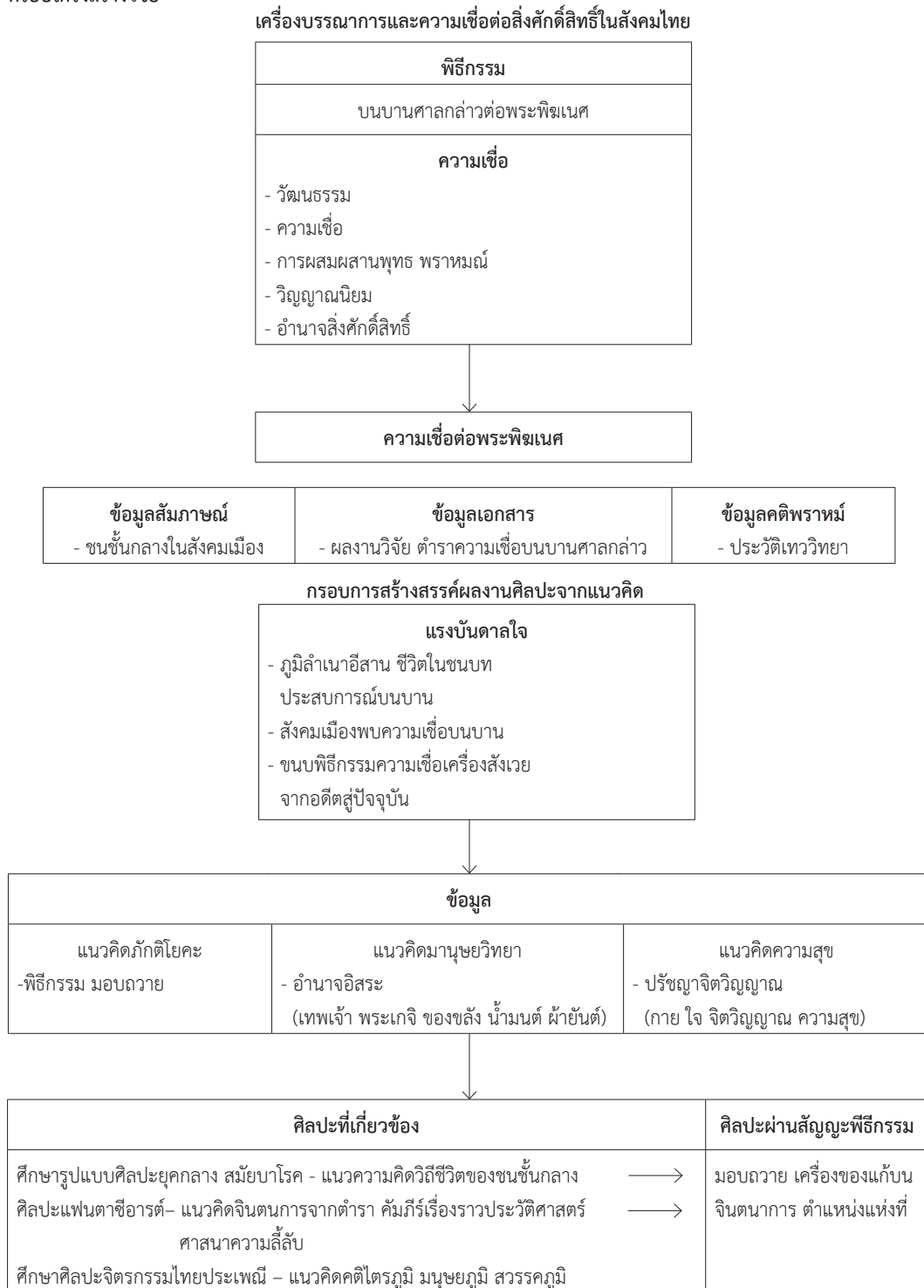
หอมเท่านั้น โดยไม่พบอาหารคาวต้องเลือกผ้าสีขาวเป็นผ้าปูโต๊ะ เพื่อให้ตรงตามหลักการจัดเครื่องสังเวยเทวดา ควรจัดเรียงลักษณะวางพูนเป็นภูเขาซึ่งกล่าวตามคติพราหมณ์ของความเชื่อในอดีต

การวิเคราะห์แนวคิดสู่ผลงานสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ

ผู้วิจัยศึกษาภายใต้กรอบแนวคิดวิญญานนิยม อธิบายความเชื่อเรื่องภาวะวิญญานแสดงอำนาจเหนือธรรมชาติ อิทธิฤทธิ์ ปาฏิหาริย์ ผู้วิจัยตีความจากแนวคิดนี้แสดงออกด้วยความรู้สึกกลับ โดยสร้างภาพพิธีกรรมอามิสบูชาด้วยการจัดโต๊ะถวายอาหารต่อองค์เทพ เสมือนท่านมีชีวิตและรับของถวาย จินตนาการการส่งมอบและรับของสังเวยขององค์เทพ ด้วยการล่องลอยของอาหารแสดงความไม่เป็นปกติจากความเชื่อการปรนนิบัติต่อองค์เทพด้วยความศรัทธาอ้างอิงตามแนวคิดภักติโยคะ จินตนาการพื้นที่มิติดินแดนขององค์เทพเทวดา พรหม ในชั้นสวรรค์ภูมิ ด้วยการจัดแบ่งสัดส่วนของภาพบน ล่างตามจินตภาพ

ดิจิทัลพรีนธ์: เครื่องบรรณาการและความเชื่อต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสังคมไทย

กรอบโครงสร้างวิจัย

วิเคราะห์ผ่านสัญลักษณ์ความหมายสู่การสร้างสรรค

ประเด็นความเชื่อของมนุษย์ต่อเทพเพื่อใช้เป็นแนวทาง โดยเลือกสัญลักษณ์ของพิธีกรรมมอบถวายเครื่องสังเวตตามกรอบแนวคิดภักติโยคะกล่าวคือ มนุษย์แสดงออกด้วยการปรนนิบัติบูชาด้วยความภักดีต่อองค์เทพด้วยการมอบถวายและองค์เทพได้รับสะท้อนความภักดีแบบวิธีหนึ่งด้วยการปรนนิบัติเสมือนท่านมีชีวิต

1.1 สัญลักษณ์เครื่องหอมบูชา เลือกนำควนธูปเป็นสัญลักษณ์สื่อสารติดต่อระหว่างมนุษย์กับองค์เทพ

1.2 สัญลักษณ์ของความเชื่อ เลือกนำการจัดโต๊ะบูชาเครื่องสังเวตต่อองค์เทพ มอบถวายและท่านได้รับ

1.3 สัญลักษณ์เครื่องของแก่ของบนบานองค์พระพิฆเนศ เลือกผลไม้ด้วยกล้วยน้ำว้าแทนค่าตามความหมายแบบเฉพาะเจาะจงถึงของโปรดปรานสื่อแสดงสัญลักษณ์ถึงองค์พระพิฆเนศด้วยพระเศียรเป็นช้าง

วิเคราะห์เทคนิควิธีการสร้างสรรค์

ผู้วิจัยเลือกใช้เทคนิคการตัดต่อภาพด้วยโปรแกรม (Photoshop Ps) เพื่อสะท้อนภาพความเหมือนจริงเลือกใช้เทคนิคของ Chiroscuro เป็นเทคนิคการตัดกันของน้ำหนักขาวจัด ดำจัดของแสงและเงาในลักษณะ dramatic ซึ่งปรากฏพบในผลงานศิลปะบาโรคเพื่อแสดงแง่มุมความลึกกลับของศาสนา

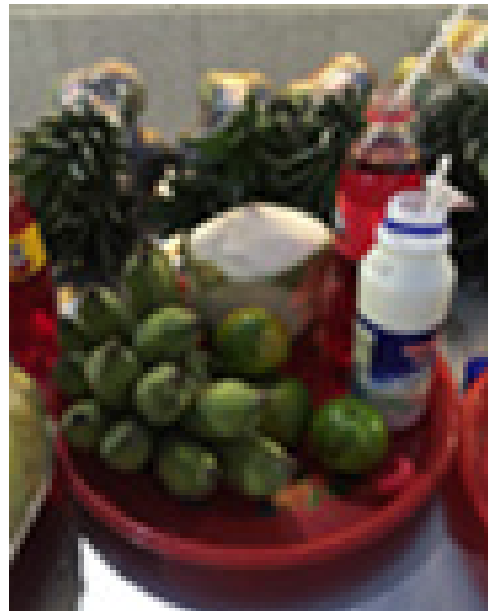
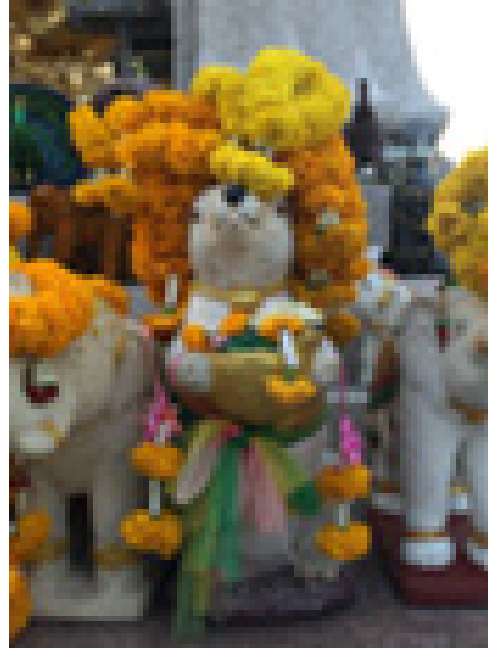
วิเคราะห์สัดส่วนของภาพ

1.1 ผู้วิจัยเลือกใช้สุนทรียะความงามของศิลปะยุคกลาง จากความหมายสุนทรียะสมดุลเพื่อสะท้อนความดีงาม ศรัทธาจากความเชื่อต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์องค์เทพเจ้า

1.2 ผู้วิจัยเลือกใช้หลักการตำแหน่งแห่งที่ จากความหมายจิตรกรรมไทยประเพณีเรื่องคติไตรภูมิ ตำแหน่งด้านบนสุดของภาพแทนที่พื้นที่สวรรค์ บริเวณด้านล่างสุดของภาพแทนพื้นที่มนุษย์ภูมิ

วิเคราะห์รูปแบบศิลปะเพื่อสะท้อนการทับซ้อนความเชื่อบนบานศาลกล่าวจินตนาการด้วยศิลปะแฟนตาซี

ดิจิทัลพรีนธ์: เครื่องบรรณาการและความเชื่อต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสังคมไทย

ภาพผลงานสร้างสรรค์ ดิจิทัลพรีนธ์เครื่องบรรณาการและความเชื่อต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสังคมเมือง

ผลงานสร้างสรรค์จินตนาการสะท้อนภาพพิธีกรรมสื่อสัญญาณ การตั้งโต๊ะเครื่องสังเวยบูชาในอดีตจากวัตถุแทนหินบูชาสู่การนำเสนอเป็นจินตนาการชุดโต๊ะเครื่องสังเวยมอบถวายแด่องค์พระพิฆเนศ ร่องรอยของรูปแบบการปฏิบัติ จากไหว้บูชาผีและบวงสรวงเทวดาสร้างสรรค์เป็นการผสมผสานของมนุษย์ร้องขอต่อเทพ เทวดา และนัยต่างตอบแทน

จากกระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะดิจิทัลพร้อมทั้งสามารถจำแนกสู่องค์ความรู้ในการสร้างสรรค์ดังนี้

1. มิติพื้นที่ทับซ้อนของความเชื่อ การส่งมอบวัตถุสังเวยและการรับไปขององค์เทพ

การปรากฏสาระความเชื่อของมิติพื้นที่ซ้อนทับจากพื้นที่ตามอุดมคติตำรา คัมภีร์พื้นพิภพดินแดนสวรรค์กับพื้นที่ดินแดนมนุษย์ การรับรู้ของสองมิติเชื่อมโยงติดต่อสื่อสารระหว่างกัน มนุษย์กับองค์เทพด้วยพิธีกรรมเครื่องของแก้บนบาน อันเกิดจากการถ่ายโอนร่องรอยพิธีกรรมความเชื่อบูชาเครื่องสังเวยตีความผ่านช่วงเวลาของคนในยุคสมัยใหม่ ถ่ายโอน ร่องรอยความเชื่อจากอดีต การยังคงดำรงอยู่สู่รูปแบบพิธีกรรมและการบนบานศาลกล่าวต่อองค์เทพของคนในยุคสมัยใหม่ ในแง่กระบวนการทางศิลปะสอดรับสู่องค์ความรู้กล่าวคือการแปลความตามคติความเชื่อ เพื่อ

สร้างมิติของตำแหน่งแห่งที่จากพิธีกรรมบูชาพื้นที่สัญลักษณ์แห่งศรัทธา (Realism) สะท้อนผ่านเชิงสัญลักษณ์ของวันรูป ถอดรูป แทนค่าเสมือนสะพานเชื่อมโยงการสื่อสารโดยกล่าวอ้างอิงรูปแบบศิลปะเหนือจริง (Surrealism) เพื่อสร้างมิติพื้นที่ทับซ้อนร่วมกันของมนุษย์และองค์เทพ จินตนาการของความเหนือจริงอันมีเหตุเกิดจาก การรับรู้ด้วยวัตถุถวายเครื่องของแก้บน การรับรู้ต่อความรู้สึกถึงการส่งมอบวัตถุต่อองค์เทพ และการรับไปของเครื่องถวายบูชา เมื่อรูปได้เฝ้าไหม้หมดดับลง ประเด็นสาระดำเนินตามถ้อยความ ตัวอักษร ตำรา คัมภีร์ แปลความนามธรรมให้เป็นรูปธรรมด้วยมนุษย์และศรัทธา การปรากฏเกิดขึ้นของวัตถุทางวัฒนธรรมท้องถิ่นผสมผสานแบบพุทธและพราหมณ์ บนบานศาลกล่าวความเชื่อท้องถิ่นสังคมไทยด้วยเครื่องของแก้บน สัญลักษณ์สื่อสารระหว่างมนุษย์กับองค์เทพ ประกอบด้วย จำนวนและอาหารประเภทเดียวตามกำหนด กิจกรรมที่พบจากชุดความเชื่อ 3 ส่วน กล่าวคือการบวงสรวงเทวดา การเซ่นสังเวยดวงวิญญาณ สู่การตีความหมายเป็นความเชื่อบนบานศาลกล่าว ด้วยการร้องขอต่อองค์เทพ เทวดา นำมาสู่แนวทางปฏิบัติเมื่อสำเร็จดังปรารถนามอบถวายเครื่องสังเวยต่อองค์เทพ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลงานวิจัยสร้างสรรค์เป็นการวิจัยศึกษาความเชื่อของคนที่มาบนบานศาลกล่าวต่อองค์พระพิฆเนศ เขตพื้นที่สี่แยกราชประสงค์ กรุงเทพมหานคร เพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะดิจิทัลพรีนธ์เครื่องของกำบัง พบว่าเครื่องของกำบังแสดงความเฉพาะเจาะจงตรงตามหลักเทวนิยมฮินดูกล่าวคือเครื่องสังเวद्यด้วยผลไม้เป็นการมอบถวายแด่องค์เทพ เทวดา

2. เครื่องของกำบังต่อองค์พิฆเนศสะท้อนความเชื่อบนบานศาลกล่าวเฉพาะท้องถิ่นสังคมเมือง สี่แยกราชประสงค์ กรุงเทพมหานคร พบว่ากล้วยน้ำว้าเป็นผลไม้นิยมมอบถวายเป็นจำนวน ปริมาณมาก

ข้อเสนอแนะ

จากการที่ได้ทำงานวิจัยและสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัยดิจิทัลพรีนธ์ประเด็นความเชื่อบนบานศาลกล่าวต่อองค์พระพิฆเนศ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ผู้วิจัยพบว่า การวิจัยโดยนำเสนอความเชื่อของมนุษย์ในสังคมเมือง พื้นที่สี่แยกราชประสงค์ กรุงเทพมหานคร เรื่องอำนาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์กับองค์เทพพระพิฆเนศ จากการพบวัตถุบนบานสามารถพัฒนาในประเด็นอื่นๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม ซึ่งสามารถเลือกวิธีการสร้างสรรค์ศิลปะภาพวาดการใช้ชีวิตประจำวันของคนในสังคมเมืองนี้มุมมองปรากฏการณ์หรือความจิตจางความเชื่อของมนุษย์การพัฒนาการของวัตถุบนบานสู่ความเชื่อในอนาคตต่อไป

บรรณานุกรม

- กิตติ วัฒนมะหาตม์. (2548). **คู่มือบูชาเทพ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สร้างสรรค์บุ๊คส์.
- กิตติ วัฒนมะหาตม์. (2561). **เทวกำเนิด**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.siamganesht.com/devaborn.html>. วันที่ค้นข้อมูล : 8 สิงหาคม 2561.
- งามพิศ สัตย์สงวน. (2545). **การหน้าที่กำลังเปลี่ยนแปลงของสถาบันศาสนาใน: กรณีศึกษา ศาสนาพุทธ (วัดไตรมิตร)**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาฯ.
- ชูเรียน, วอลเตอร์. (2552). **ศิลปะแฟนตาซิก = Fantastic art**. กรุงเทพฯ: เดอะเกรทไพน์ อาร์ท.
- เคยี ฟรีแมน, ธนา ลิ้มปารยะ และ พระมหาราชครูพิธีศรีวิสุทธิคุณ. (2558). **The Chair แก้วอี้ มีเรื่อง ตอนพระพิฆเนศ**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : https://www.youtube.com/watch?v=JG4-0_IF6kM. วันที่ค้นข้อมูล : 20 สิงหาคม 2561.
- ธวัชชัย สมคง. (2547). **บทความพิเศษ ถวัลย์ ดัชนี**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.fineart-magazine.com/ถวัลย์-ดัชนี>. วันที่ค้นข้อมูล: 15 กันยายน 2561.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2546). **ลัทธิพิธีเสด็จพ่อ ร.5**. กรุงเทพฯ: บริษัทมติชน จำกัด (มหาชน).
- ณัฐ ลำเลิศ. (2557). **จิตรกรรมค่าต่างแสงกับความรู้สึกสงบแบบเหนือจริง เนื้อหาวัตถุใน พิธีกรรมพุทธศาสนา**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.journal.rmutt.ac.th:8080/index.php/arts/article/view/294>. วันที่ค้นข้อมูล : 17 กันยายน 2561.
- ปรีชา ช้างขวัญยืน และสมภาร พรหมทา. (2556). **มนุษย์กับศาสนา**. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พวงเพชร สุรัตน์วิกุล และเมธมาลย์ ราชภัฏทาร์กซ์, บรรณาธิการ. (2542). **มนุษย์กับสังคม**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พีรพล อิศรางกูร. (2561). **พัฒนาการของศาสนาฮินดู**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.siamganesht.com/sixvisions.html>. วันที่ค้นข้อมูล : 22 กันยายน 2561.
- พระมหาราชครูพิธีศรีวิสุทธิคุณ. (2557). **จดหมายเหตุการณบุรณปฏิสังขรณ์เทวสถาน สำหรับ พระนคร**. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

- ภัททิยา ยิมเรวัต. (2540, มกราคม-มิถุนายน). การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมด้านความเชื่อและ
ขนบธรรมเนียม ประเพณี. วารสารภาษาและวัฒนธรรม, 16(1), หน้า 5-12.
- ยศ สันตสมบัติ. (2533). **อำนาจ บุคลิกภาพและผู้นำการเมืองไทย**. กรุงเทพฯ: สถาบันไทยคดี
ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เลয়ারด์ ริชาร์ด. (2550). **ความสุข: หลากหลายข้อค้นพบของศาสตร์ใหม่แห่งความสุข =**
Happiness: lessons from a new science. กรุงเทพฯ: สวนเงินมีมา.
- เศรษฐมนตร์ กาญจนกุล. (2550). **พระพิฆเนศ: มหาเทพแห่งความสำเร็จ**. กรุงเทพฯ: เศรษฐ
ศิลป์.
- สุจิตต์ วงษ์เทศ. (2561). **สุจิตต์ วงษ์เทศ: เข้าทรง และไหว้ครู มาจากพิธีเลี้ยงผี หลายพันปีมา
แล้ว**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : https://www.matichon.co.th/prachachuen/prachachuen-scoop/news_1030595. วันที่ค้นข้อมูล: 28 กันยายน 2561.
- สุวรรณ สถาอานันท์ และ เนื่องน้อย บุญเนตร. (2535). **คำ: ร่องรอยความคิด ความเชื่อไทย**.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพจน์ สิงห์สาย .(2557). **บัวบูชาพระรัตนตรัย**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://dec dna.su.ac.th/wp-content/uploads/2014/10/viscom-01.jpg>. วันที่ค้นข้อมูล : 29 พฤษภาคม 2560.
- เสฐียรโกเศศ, พระยา. (2515). **เมืองสวรรค์และผีसागเทวดา**. พระนคร: บรรณาการ.
- อนุมานราชชน, พระยา. (2484). **วิจารณ์เรื่องประเพณีการทำศพ**. พระนคร: ศรีหงส์.
- อนุมานราชชน, พระยา. (2495). **เรื่องผีसागเทวดา**. พระนคร: โรงพิมพ์พระจันทร์.
- อานันท์ กาญจนพันธุ์. (2555). **เจ้าที่และผีปู่ย่าพลัดของความรู้ชาวบ้านอำนาจและตัวตนของ
คนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อิทธิพล ตั้งโฉลก. (2554). **บทวิเคราะห์ผลงานจิตรกรรมของนาย “อิทธิพล โดย ผศ. อิทธิพล”**.
[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.thaicritic.com/?p=136>. วันที่ค้นข้อมูล: 15
ตุลาคม 2561.
- ฮิลล์, นโปเลียน. (2557). **ปรัชญาชีวิตศาสตร์แห่งความสำเร็จ = The Napoleon Hill's laws
of success**. กรุงเทพฯ: เดอะเกรทไพนอาร์ท.

- Augustine, S. (1950). *The greatness of the soul: The teacher* (No. 9). Paulist Press.
- Eco, U. (1986). *Art and beauty in the middle ages*. London: Yale University Press.
- Klausner, W.J., (1963). "Popular Buddhism in North East Thailand". in *Epistemology in Anthropology*. New York: Harper and Row.

แนวทางการปฏิบัติตนของครูสูงอายุ ในสถานการณ์โควิด - 19

Aging Teachers' Behavior Guideline on Covid – 19 Situation.

รศ.(พิเศษ) ดร. กฤษฎา วัฒนศักดิ์

* คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

รศ.ดร.กรองทิพย์ นาวิเชตร

* คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

ภควรรณ ลุนสำโรง

* คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

ชนินทร์ นาวิเชตร

* คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

Assoc.(Special) Dr.Krisda Watanasak

* Faculty of Education, Nakhon Ratchasima College.

Assoc.Prof.Dr.Krongtip Nakvichet

* Faculty of Education, Nakhon Ratchasima College.

Phakhawan Lunsumrong

* Faculty of Education, Nakhon Ratchasima College.

Chanin Nakvichet

* Faculty of Education, Nakhon Ratchasima College.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 7 ธันวาคม 2563

* แก้ไข 16 มกราคม 2564

* ตอรับบทความ 30 มกราคม 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการปฏิบัติตนของครูสูงอายุในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ด้วยการสัมภาษณ์ครูสูงอายุที่เป็นตัวอย่างที่ดีจำนวน 15 คน ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่ผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ มีคุณภาพระดับดีมาก ในประเด็นหน้าที่ทางการบริหาร พบว่า ครูสูงอายุมีแนวทางการปฏิบัติตน ดังนี้

1) วางแผนและการดำเนินชีวิต ในการดูแลสุขภาพร่างกายให้แข็งแรง หลีกเลี่ยงการติดเชื้อโรค ดูแลสุขภาพจิตใจ โดยกำกับความคิดและอารมณ์ อาศัยการศึกษาธรรมะและการเจริญสติ ทำประโยชน์แก่ผู้อื่น และสังคม โดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยสนับสนุน

2) จัดแบ่งความรับผิดชอบและการประสานงานการดำเนินชีวิต โดยดำเนินการร่วมกับคนในครอบครัว เพื่อนบ้าน และชุมชนเพื่อให้ดำเนินชีวิตได้อย่างปลอดภัย

3) ใช้ภาวะผู้นำ ให้กำลังใจ โดยนำคิด นำปฏิบัติ เสริมกำลังใจ เพื่อการคลี่คลายปัญหาสถานการณ์โควิด – 19 ร่วมกับบุคคลรอบข้าง สังคมและชุมชน

4) กำกับติดตามการใช้ชีวิต โดยร่วมกันติดตามดูแลกันและกันกับบุคคลรอบข้าง สังคมและชุมชน เพื่อการใช้ชีวิตอย่างปลอดภัยต่อเนื่องทั้งด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ

คำสำคัญ: การปฏิบัติตน
ครูสูงอายุ
ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019

Abstract

The purpose of this research was to study the aging teachers' behavior guidelines on the COVID-19 situation. The participants were the role model 15 aging teachers who were specifically chosen. Using a quality structured interview questionnaire, the researcher found the following results:

1. They earlier planned to secure good health and avoid being infected. They controlled their mind and mood based on Dharma studying. They also made good use of their time and they helped others. They use advanced technology for communicating and working.
2. They organized their own families, their neighbors as well as their respective communities for saving lives.
3. They used leadership, encouragement, practice leader, and reinforcement to persons around for fighting the COVID – 19 problem.
4. They used controlling and monitoring their fellow-men to have safety lives and good physical and mental health.

Keywords: Behavior Guideline
Aging Teacher
COVID - 19

บทนำ

ภาวะการณั้วิกฤติทั่วโลกในปัจจุบันคือการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ที่เรียกทั่วไปว่าโควิด -19 ตามการประกาศขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization, 2020) ซึ่งในที่นี้ใช้ทั้งคำว่าสถานการณ์โควิด -19 และการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ตามบริบทของเนื้อหาสาระ ในการนี้รัฐบาลไทยจำเป็นต้องประกาศพระราชกำหนดฉุกเฉินฝ่าวิกฤตินี้ ประชาชนทุกคนต้องสวมหน้ากากอนามัย ต้องอยู่ในเคหสถานตามเวลาที่รัฐบาลประกาศ และมาตรการควบคุมเข้มงวดขึ้น และพิจารณาผ่อนคลายเป็นไปตามสถานการณ์ มีผลกระทบต่อประชาชนทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต การดำเนินชีวิตของทุกคนเปลี่ยนไปในเชิงปรับตัวให้อยู่ร่วมกันได้อย่างปลอดภัย ธุรกิจทั่วประเทศหยุดซ้งก เกิดภาวะตงงานโดยทั่วไป (NBT, 2563ก; 2563ข) ในขณะที่เดียวกันสังคมไทยเปลี่ยนแปลงสู่สังคมสูงอายุโดยสมบูรณ์ (Complete Aged Society) กล่าวคือมีประชากรอายุ 60 ปี ขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 20 หรือมีประชากรอายุ 65 ปี ขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 14 ของประชากรในพื้นที่เดียวกัน ในช่วงประมาณปี พ.ศ.2567 ถึง พ.ศ.2568 เป็นสภาวะการณั้วที่เ็นความท้าทายของประเทศ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2561;

อนันต์ อนันตกุล, 2560) ในทุกมิติ โดยรัฐบาลมีเป้าหมายคืออีก 20 ปีข้างหน้า ผู้สูงอายุในประเทศไทยมีสุขภาพที่ดี มีหลักประกันและความปลอดภัยในชีวิต มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม และเป็นหนึ่งพลังในการขับเคลื่อนประเทศ (กรมกิจการผู้สูงอายุ กรมพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2561: 46) โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุที่มีประสบการณ์การเป็นครู เป็นวิทยากรซึ่งเคยให้ความรู้แก่ผู้อื่น นับเป็นบุคคลที่พึงให้เคารพ เป็นแบบอย่างที่ดี เป็นผู้หล่อหลอมคนให้มีความรู้ เป็นคนดี และทำงานเป็น (สุชชีวี สุวรรณสวัสดิ์, 2562) ควรได้รับความสนใจในวิธีการดำเนินชีวิตและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม บนพื้นฐานของการพัฒนาองค์รวมของบุคคล คือ มีสุขภาพที่แข็งแรงและจิตใจที่ดีงาม มีอารมณ์ที่มั่นคง มีส่วนร่วมในสังคม มีการพัฒนาปัญญาและการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับบุคคลในศตวรรษที่ 21 (วิจิตร ศรีสอ้าน, 2561; กรมกิจการผู้สูงอายุ กรมพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2561: 18, 45) แม้อยู่ในช่วงวิกฤติ อันมีผลสืบเนื่องสู่อานาคตที่เปลี่ยนแปลง

ความท้าทายของประเทศดังกล่าวจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญในเรื่องส่งเสริมกลุ่มผู้สูงอายุแบบองค์รวมอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงยุติธรรม, 2560) ควบคู่กับการพัฒนากลุ่มคน

เหล่านี้ในการใช้และสั่งการเทคโนโลยี (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา, 2562ก; สุชีขวีร์ สุวรรณสวัสดิ์, 2562) เมื่อเชื่อมโยงกับสถานการณ์โควิด -19 ในปัจจุบันที่ควรได้รับความร่วมมือและการมีส่วนร่วมจากบุคคลทุกฝ่าย ทุกกลุ่ม ควรมุ่งเป้าไปที่กลุ่มผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ โดยเฉพาะกลุ่มครูสูงอายุที่สามารถจัดเข้ากลุ่มผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ (Active Aging Thai elderly) ที่ยังอยู่ในภาวะสุขสมบูรณ์ และเป็นกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุทั่วโลกที่ควรอยู่ในสังคมอย่างมีศักดิ์ศรีมีส่วนร่วม และได้รับการดูแลอย่างเหมาะสม

ผู้สูงอายุที่มีประสบการณ์ “ครู” ในฐานะที่เป็นบุคคลสำคัญในการพัฒนาคนไทย เป็นบุคคลที่ควรเคารพ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2561) เป็นกลุ่มบุคคลที่มีศักยภาพ ซึ่งครูเกษียณอายุหรือครูสูงอายุ มีจำนวนมากทุกปี จนถึงปีพ.ศ. 2562 มีผู้บริหารและครูเกษียณอายุทั่วประเทศจำนวน 26,000 คน (สุเทพ ชิตยวงษ์ อ้างถึงใน กรุงเทพธุรกิจ, 2562) เป็นกำลังสำคัญของประเทศในการดูแลตนเอง บุคคลรอบข้างเอื้อต่อการพัฒนาสังคม ในการนี้การดำเนินชีวิตของบุคคลกลุ่มนี้ควรเป็นไปอย่างเหมาะสมและเป็นตัวอย่างที่ดีได้ ที่อาจกำหนดมุมมองตามหน้าที่ทางการบริหาร ในการจัดการสถานการณ์โควิด - 19 ที่ควรตระหนักถึงการจัดการตนเองและบุคคลรอบข้าง โดยครูผู้

สูงอายุกลุ่มที่มีศักยภาพนี้พึงมีการวางแผนการจัดแบ่งความรับผิดชอบและการประสานงาน การใช้ภาวะผู้นำและให้กำลังใจกัน และมีการกำกับติดตามสถานการณ์และการดำเนินชีวิตของตนเองและบุคคลที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสังคมรอบข้าง (Samson, 2005 Cited in Osman, P., 2008) เพื่อความอยู่รอดของตนเอง ผู้อื่น และสังคม ในสถานการณ์วิกฤตซึ่งมีแนวโน้มที่จะยังเป็นปัญหาต่อเนื่องนับปี (NBT, 2563ค) ผนวกกับศึกษาเทียบเคียงกับครูสูงอายุที่มีศักยภาพกับดัชนีพัฒนาพลังของผู้สูงอายุ ซึ่งให้ความสำคัญในลักษณะ 3 ประการ คือ ด้านสุขภาพ (Health) ด้านการมีส่วนร่วม (Participation) การมีบทบาทในสังคม ด้านความมั่นคง (Security) ทางเศรษฐกิจตามข้อสรุปขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) รวมทั้งด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีภาวะพัฒนาพลังรวมทั้ง เพศ และวัฒนธรรม (สำนักสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2561) นอกจากนี้ เมื่อศึกษาในเรื่องเดียวกันนี้ของประเทศบราซิล เขายังให้ความสำคัญในเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life Long Learning) เป็นประเด็นที่ควรตระหนักเชื่อมโยงกับแนวทางการดำเนินชีวิตของครูสูงอายุที่มีศักยภาพ อันเป็นผู้ที่เป็นตัวอย่างที่ดีในสังคม

สถานการณ์โควิด -19 ในประเทศไทย เป็นไปในทางที่ต้องทำให้รัฐบาลไทยต้องตัดสินใจรับมือกับสถานการณ์ด้วยวิธีการควบคุมแบบ หน่วงเวลาหรือถ่วงเวลา เพราะในขณะเกิดโรคระบาดนี้ยังไม่มียาหรือวัคซีนป้องกันโรค การ หน่วงหรือถ่วงเวลาให้ผู้ติดเชื้อนี้จำนวนน้อยๆ โดยใช้มาตรการต่างๆ เช่น พักอยู่กับบ้าน (Stay at home) สวมหน้ากากอนามัย อยู่ห่างกัน 2 เมตร (Social Distance) ดูแลสุขภาพให้ดี ฯลฯ เมื่อประชาชนร่วมมือกันอย่างดี คนป่วยจะมี จำนวนน้อย สถานพยาบาลจะรับมือไหว คน ตายจะน้อย รอระยะเวลายาวนานที่จะเกิด Herd immunity ร้อยละ 60 ของประชากร การระบาดนั้นจะสิ้นสุดลงหรือในขณะที่ยังการ เกิด Herd immunity อาจมีการคิดค้นยา และวัคซีนได้สำเร็จก่อน ก็จะใช้วัคซีนในการ หยุดยั้งการระบาดของโรคได้เร็วขึ้นกว่าการ Herd immunity (สำเร็จ แหยงกระโทก, 2563: 5) รัฐบาลประกาศข้อกำหนดสถานการณ์ฉุกเฉินโควิด - 19 ฉบับที่ 1 เมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2563 ในประเด็น การห้ามปฏิบัติ ให้ปฏิบัติ และควรปฏิบัติ (กองทุนพัฒนาสื่อ ปลอดภัยและสร้างสรรค์, 2563) ดังนี้

1. ข้อห้ามปฏิบัติ ได้แก่ ห้ามเข้าพื้นที่ เสี่ยงตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดได้สั่ง ปิดสถานที่ ที่มีการชุมนุมกันจำนวนมากเสี่ยงต่อการ ติดเชื้อ ห้ามคนทั่วไปเข้าประเทศ ห้ามกักตุน

สินค้า ห้ามชุมนุมมั่วสุม ห้ามแชร์ข้อมูลเท็จ เกี่ยวกับสถานการณ์โควิด - 19 โดยมีการ กำหนดโทษกรณีมีการฝ่าฝืน

2. ข้อให้ปฏิบัติ ได้แก่ ให้โรงพยาบาล สถานพยาบาล จัดเตรียมบุคลากร ยา เวชภัณฑ์ สถานที่กักกัน โดยขอความร่วมมือหน่วยงานที่ มีศักยภาพ ให้ผู้ที่ต้องกักกันตัวเอง ปฏิบัติตน ตามแนวปฏิบัติจริงจัง ให้มีการจัดเวรยามจุด ตรวจตามถนน เพื่อป้องกันอุบัติเหตุ การก่อ อาชญากรรมและการรวมกลุ่มชุมนุมหรือมั่วสุม ที่เสี่ยงต่อการแพร่เชื้อ ให้มีมาตรการป้องกัน โรค ตามหลักสากลและรักษาระยะห่างระหว่าง บุคคล

3. ข้อควรปฏิบัติ ได้แก่ ให้บุคคลอยู่ บ้าน คือ ผู้มีโรคประจำตัว ผู้สูงอายุ 70 ปีขึ้นไป เด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ยกเว้นกรณีจำเป็น เช่น การเดินทางไปพบแพทย์ ซื้ออาหาร หรือ ทำธุรกรรม พึ่งงดหรือชะลอการเดินทางข้าม จังหวัด หากจำเป็นให้ปฏิบัติตามข้อกำหนด กิจกรรมทางสังคมต่างๆ ให้จัดตามความเหมาะสม และปฏิบัติตามมาตรการป้องกันโรค ให้ เปิดทำการเฉพาะสถานที่ที่จำเป็นโดยมีมาตรการ กำกับดูแลการป้องกันโรคอย่างเข้มงวด

ต่อมารัฐบาลประกาศสถานการณ์ ฉุกเฉินห้ามประชาชนออกนอกเคสสถานในช่วง เวลา 22.00-04.00 นาฬิกาของวันรุ่งขึ้นใน พื้นที่ทั่วราชอาณาจักร ตั้งแต่วันที่ 3 เมษายน

2563 ซึ่งต่อมาขยายถึงวันที่ 31 พฤษภาคม 2563 โดยยกเว้นบางสาขาอาชีพที่มีความจำเป็น และเริ่มมีการผ่อนปรนเพิ่มเติม คือ เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2563 มีการประกาศปรับเปลี่ยนระยะเวลาออกนอกเคสสถานเป็นช่วงเวลา 23.00-04.00 นาฬิกาของวันรุ่งขึ้น (ไทยรัฐ ออนไลน์, 15 พฤษภาคม 2563) อย่างไรก็ตามประเทศไทยได้รับความร่วมมือจากประชาชนในการห่วงสถานการณ์วิกฤตินี้ อย่างทั่วถึง ทั้งด้วยการปฏิบัติ ร่วมแรง ร่วมใจ เป็นสังคมที่ใช้ “ใจ” ในการร่วมกันแก้ไขปัญหา และต่อมาลดความเข้มงวดการกักกันดูแลการควบคุมสถานการณ์นี้ตามลำดับ โดยคำนึงเสมอว่าอาจมีการระบาดของโรคในระยะที่ 2 (NBT, 2563ค)

พศิน อินทรวงค์ (2563) เสนอแนะ 10 วิธีที่จะทำให้ชีวิตจะดีขึ้น นำมาใช้ได้ในสถานการณ์โควิด – 19 เป็นการพลิกวิกฤติ ให้เป็นโอกาส ดังนี้ 1) ใช้เวลาให้เกิดคุณค่า ทำให้ใจให้สงบ คิดสิ่งที่เป็นประโยชน์ 2) ถือเป็นช่วงเวลาที่ดี สานสัมพันธ์กับคนในครอบครัว 3) ทบทวนการดำเนินชีวิตที่ผ่านมา เพื่อหลีกเลี่ยงการตกอยู่ในวังวนการดำเนินชีวิตที่ไม่พึงประสงค์ 4) อ่านหนังสือ หาความรู้ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินชีวิต 5) คิดและบันทึกการวางแผนการดำเนินชีวิต เพื่อการเตรียมการในอนาคตที่เหมาะสม 6) ฝึกปัญญา ฝึกฝนทักษะบางอย่าง

ให้เพิ่มพูน เช่น ทักษะการพูด การวางแผน ทักษะที่จำเป็นในชีวิต เพื่อพัฒนาตนเอง 7) ร่วมกับคนในครอบครัวทำความสะอาดและระเบียบบ้าน 8) ฝึกใจ ฝึกเจริญสมาธิ วิปัสสนา ฝึกเจริญสติอย่างต่อเนื่อง 9) ฝึกควบคุมความรู้สึก การคิด และปฏิบัติบนพื้นฐานของเหตุผล 10) ใช้เวลาในการพัฒนาตนเอง

ผู้วิจัยศึกษาแนวทางการปฏิบัติตนของครูสูงอายุในสถานการณ์โควิด 19 ตามฐานคิดที่ว่าบุคคลกลุ่มนี้ควรมีแนวทางในการดำเนินชีวิตที่เป็นแบบอย่าง ในแบบองค์รวมของบุคคล ทั้งสุขภาพกาย อารมณ์ การมีส่วนร่วมในสังคม การพัฒนาปัญญาและการใช้เทคโนโลยี ในมุมมองหน้าที่ทางการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Samson, 2005 Cited in Osman, P., 2008: Online) ประยุกต์อธิบายได้ ดังนี้

1) การวางแผนในการดำเนินชีวิตครูสูงอายุควรกำหนดวิธีการที่มีความเป็นไปได้เหมาะสม โดยสร้างเครือข่ายในกลุ่มและกับกลุ่มบุคคลต่างวัยในการดำเนินชีวิตให้ปลอดภัยในสถานการณ์โควิด 19 ทั้งสุขภาพกาย อารมณ์ ความคิด การมีส่วนร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ในสังคมหรือช่วยเหลือสังคมพัฒนาปัญญาด้วยวิธีการต่างๆ ตามความถนัดของแต่ละบุคคล บูรณาการกับการใช้เทคโนโลยี

2) การจัดความรับผิดชอบและการประสานงาน ครูสูงอายุควรมีส่วนร่วมในการกำหนดกระบวนการประสานทรัพยากรต่างๆ ของตนเอง ครอบครัวและชุมชน กำหนด หรือเลือกวิธีการประสานความสามารถของส่วนงานที่เกี่ยวข้อง จากข้อมูล/สารสนเทศ โดยอาศัยใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศของตนเอง ครอบครัว และชุมชน

3) การใช้ภาวะผู้นำ การให้กำลังใจ ครูสูงอายุซึ่งมีประสบการณ์ให้ความรู้และเป็นผู้ที่ได้รับการเคารพควรมีการเสนอแนะวิธีการปฏิบัติตนที่เหมาะสม ร่วมคิด ร่วมรับผิดชอบการดำเนินชีวิตของตนเอง บุคคลรอบข้าง และคนในชุมชนอย่างมีจริยธรรม สอดคล้องกับบริบทของแต่ละคนและชุมชน

4) การกำกับติดตาม ครูสูงอายุซึ่งมักได้รับการเคารพจากบุคคลรอบข้าง และชุมชนควรมีส่วนร่วมในการติดตามความอยู่รอดของตนเอง ครอบครัว และชุมชนแบบองค์รวมในสถานการณ์โควิด 19

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับครูสูงอายุที่มีศักยภาพ และสถานการณ์โควิด -19 มีดังนี้

อาภารัตน์ ราชพัฒน์ (2554: 98 - 145) ได้พัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย

1) การมีสัยทัศน์ พัฒนาตนเอง คือสามารถวางแผนชีวิต วิเคราะห์เรียนรู้สิ่งที่กระทำได้มองโลกในแง่ดี เรียนรู้จากประสบการณ์ทั้งของตนเองและผู้อื่น ใช้ความสามารถของตนเองทำงานให้สำเร็จ

2) เชื้อมั่นว่าตนเองพัฒนาได้คือ มีความกล้าในการทำสิ่งต่างๆ ที่แตกต่างไปจากเดิม รู้สึกมั่นคง สามารถเผชิญสิ่งที่ท้าทายและยืนหยัดอยู่ได้ มีความมุ่งมั่นปฏิบัติงานจนสำเร็จ

3) เป็นครูผู้นำพัฒนาเพื่อนครู คือสนับสนุน ปรับปรุงการทำงานของเพื่อนครู ให้คำปรึกษา เป็นที่ยอมรับนับถือ มุ่งมั่น มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ทำงานเป็นระบบ ให้ความช่วยเหลือเพื่อนครู สื่อสารได้ดี ร่วมพัฒนาวิชาชีพครูอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และเป็นที่ปรึกษาในการพัฒนาวิชาชีพ รวมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีทางการสอนส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้

ศุภเจตน์ จันทร์สาสน์ (2555) วิจัยพลวัตพลังของผู้สูงอายุ การปันผลทางประชากรและโอกาสทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในสังคมสูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุไทยยังมีปัญหาสุขภาพและขาดความมั่นคงทางการเงิน

ปณิธิ บรรวณ (2557) วิจัยพลวัตพลังบทบาทของกลุ่มผู้สูงอายุและ “ทุน” ที่ใช้ในการขับเคลื่อนงานด้านผู้สูงอายุ พบว่า การขับเคลื่อนงานด้านผู้สูงอายุ

เคลื่อนไหวงานผู้สูงอายุในชุมชนไม่จำเป็นต้องอาศัยทุนทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว กลุ่มผู้สูงอายุยังใช้ทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรม และทุนทางสัญลักษณ์ในการดำเนินกิจกรรมด้านผู้สูงอายุและกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในท้องถิ่น กลุ่มผู้สูงอายุยังนำการรวบรวมกลุ่มมาใช้ในการต่อรองอัตลักษณ์ความเป็นผู้สูงอายุ กล่าวคือ ผู้สูงอายุไม่ใช่วัยพึ่งพิง แต่เป็นผู้ที่มีศักดิ์ศรี มีคุณค่าต่อครอบครัว ชุมชน และสังคม ลักษณะเช่นนี้สะท้อนให้เห็นการพยายามปรับตัวของผู้สูงอายุและการสร้างความหมายใหม่ต่อการเป็นผู้สูงวัยท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ที่กระทบต่อผู้สูงอายุในสังคมไทย

วิภาณันท์ ม่วงสกุล (2558) วิจัยการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ตามลำพัง อธิบายตามการเป็นผู้สูงวัยที่มีพลพลัง (Active Aging) ตามองค์ประกอบ 3 ประการขององค์การอนามัยโลก คือ 1) การมีสุขภาพที่ดี (Healthy) 2) การมีความมั่นคงหรือมีหลักประกันในชีวิต (Security) 3) มีส่วนร่วม (Participation) พบว่าควรมีการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ตามลำพัง โดยส่งเสริมให้ผู้สูงอายุรู้วิธีการดูแลตนเองให้เหมาะสมกับโรคและความเจ็บป่วยของตน กระตุ้นให้ทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตามศักยภาพ และมีกลุ่มในสังคมโดยอาศัย

การเชื่อมต่อทางเทคโนโลยี สนับสนุนให้ทำกิจกรรมทางสังคมมากขึ้น ชุมชนเอื้อพื้นที่และส่งเสริมการทำกิจกรรมของกลุ่มผู้สูงอายุหรือกิจกรรมพหุวัย รัฐบาลวางแผนสนับสนุนกระบวนการดังกล่าวในทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เน้นการพัฒนาด้านสุขภาพและรายได้

สุรสิทธิ์ ประสิทธิ์รัตน์ (2558) วิจัยชีวิตหลังเกษียณของข้าราชการครู พบว่าผลกระทบหลังการเกษียณอายุของข้าราชการครูมีทั้งเชิงบวกและเชิงลบ การวางแผนช่วยให้ผลกระทบเป็นไปในทางดีขึ้น โดยเฉพาะการวางแผนด้านการเงิน สุขภาพและการบริการทางสังคม สุขภาพ ซึ่งประเมินโดยตัวผู้สูงอายุเอง ได้แก่ การมองเห็น การได้ยิน การรู้สึกมีคุณค่า การรู้สึกไม่มีความสุข

ภัทรพรรณ ทำดี (2560: 109-131) ได้วิจัย ตัวตน สังคม วัฒนธรรม เจื่อนไขสู่การสูงวัยอย่างมีศักยภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าบริบททางสังคมและวัฒนธรรมเป็นปัจจัยเกื้อหนุนสำคัญในการส่งเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุ ทั้ง 3 มิติ ได้แก่ ด้านสุขภาพ ความมั่นคงและการมีส่วนร่วม ประกอบกับตัวตนของผู้สูงอายุเอง ที่เป็นผู้ใฝ่เรียนรู้ และมีความภาคภูมิใจในคุณค่าของตนเอง การศักยภาพของผู้สูงอายุจึงต้องเชื่อมโยงกันในทุกมิติ และเชื่อมโยงกับชุมชน

หทัย กงมหา และคณะ (2560) วิจัย การพัฒนารูปแบบส่งเสริมพหุพลังในผู้สูงอายุ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พบว่ารูปแบบ ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีพหุพลังประกอบด้วย 1) การสร้างเครือข่ายของผู้สูงอายุที่สามารถ เรียนรู้ พัฒนาและทำประโยชน์แก่คนรอบข้าง ให้เกิดขึ้นกับตัวผู้สูงวัยและคนทุกกลุ่มวัยเพื่อ ให้เกิดการยอมรับอย่างแท้จริง 2) การสร้าง พื้นที่ทางสังคมเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุ แสดงความสามารถ ซึ่งต้องมีความหลากหลาย คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและความ ต้องการของผู้สูงอายุแต่ละบุคคล 3) ส่งเสริม การเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยการมีส่วนร่วมของ ผู้สูงอายุ ผสมผสานแนวคิดของบุคคลวัยอื่น เพื่อลดช่องว่างในการสื่อสารและการใช้ชีวิตใน ปัจจุบัน 4) มีหลากหลายวัยเข้าร่วมการดำเนินงาน 5) สิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยและปลอดภัย ทั้งนี้จะส่งเสริมผู้สูงอายุที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีคุณค่าและช่วยพัฒนาประเทศ

สำนักสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อ เศรษฐกิจและสังคม (2561) ศึกษาดัชนีพหุ พลังผู้สูงอายุไทย พบว่าผู้สูงอายุไทยมีพหุ พลังอยู่ในระดับปานกลาง โดยคะแนนด้าน สุขภาพอยู่ในระดับสูงในเรื่องการมองเห็นและ การได้ยิน ด้านการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปาน กลาง เนื่องจากการมีงานทำอยู่ในระดับต่ำ การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอยู่ในระดับต่ำ ด้าน ความมั่นคงอยู่ในระดับปานกลาง การใช้

อุปกรณ์เทคโนโลยีค่อนข้างน้อย

กรองทิพย์ นาควิเชตร และคณะ (2562: 766 – 777) สรุปว่าปัญหาสุขภาพอันรบกวน ให้เกิดความปวดในส่วนต่างๆ ในร่างกายผู้สูง อายุ เป็นปัญหาอันเกิดจากทั้งพื้นฐานสุขภาพ เดิม ความเสื่อม การใช้งานมานาน อุบัติเหตุ ได้แก่ การปวดคอ ปวดหลัง ปวดเข่า และส่วน อื่นที่สัมพันธ์กัน ล้วนเชื่อมโยงกันทั้งหมด ผู้สูงอายุจึงจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ที่จะปรับ ปรุงการดำเนินชีวิตต่อไปให้คงอยู่ในสังคม อย่างอิสระได้มากที่สุด

นักวิจัยมหาวิทยาลัยฮ่องกง (สำนักข่าว ต่างประเทศ ใน news. Thaibps, 2563) วิจัย พบว่าดวงตาของมนุษย์เป็นจุดเปราะบางใน การติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 จึงมีการป้องกันการติดเชื้อนี้โดยการสวม แว่นตา

ศูนย์ควบคุมโรคของประเทศสหรัฐอเมริกา (2563) วิจัยพบว่ามีผู้ติดเชื้อไวรัส โคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ที่ไม่แสดงอาการ แต่สามารถแพร่เชื้อโรคได้ จำนวนประมาณ ร้อยละ 25 – 30 เกิดการเบี่ยงเบนผลการ ตรวจหาเชื้อ และเป็นอุปสรรคในการกำหนด มาตรการผ่อนคลายการควบคุมโรค นอกจากนี้ สำหรับผู้ที่เคยติดเชื้อโรคนี้ ยังไม่อาจ มั่นใจได้ว่าเขาจะเกิดภูมิคุ้มกันโรคและไม่ติด เชื้อโรคนี้ในรอบที่ 2

ธานี ชัยวัฒน์ (2563) ผู้อำนวยการศูนย์ เศรษฐศาสตร์และการทดลอง เสนอผลวิจัย พฤติกรรมการใช้ชีวิตในครัวเรือนไทยมีผลต่อการแพร่ระบาดโควิด - 19 วันที่ 18 เมษายน 2563 รายงานการติดตามเฝ้าระวังการรับรู้ และผลการปฏิบัติตามมาตรการของรัฐใน สถานการณ์โรคระบาดโควิด- 19 แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย พบว่าคนไทยตื่นตัว เฝ้าระวัง รับรู้ข่าวสารและมาตรการต่างๆ ส่วนใหญ่จะ ปฏิบัติตามคำแนะนำของฝ่ายสาธารณสุข ได้แก่ การไม่มีกิจกรรมร่วมกับสังคม ร้อยละ 90 การไม่สัมผัสมือ ร้อยละ 92 การล้างมือ ก่อนรับประทานอาหาร ร้อยละ 80 การอยู่ บ้านร้อยละ 80 ประชาชนเรียนรู้วิธีปฏิบัติใน การใช้ห้องน้ำร่วมกัน วิธีปฏิบัติตนก่อนและ หลังเข้าบ้าน แต่มีข้อจำกัดหลายประการซึ่งเป็นผลมาจากพฤติกรรมครัวเรือนประจำวัน หรือพฤติกรรมทางสังคมทำให้มาตรการลดการ ติดเชื้อได้ผลน้อย หากรัฐบาลต้องการความ ร่วมมือมากขึ้น ต้องปรับช่องทางการใช้สื่อ ปรับ เนื้อหาการสื่อสารให้เหมาะสมตรงกับพฤติกรรม ประจำวันของคนไทย ความร่วมมือจึงจะมากขึ้นตามไปด้วย ทั้งนี้ทั้งประชาชนที่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยกับมาตรการการดำเนินงานของ รัฐบาลเพื่อการนี้

ชาวไทยพีบีเอส (2563) รายงานสรุปว่า นักวิจัยของประเทศสหรัฐอเมริกา วิจัยพบว่า

แสงแดดทำให้เชื้อโคโรนาไวรัสสายพันธุ์ใหม่ 2019 ถูกทำลายได้โดยแสงแดด ความร้อน และความชื้น

Karlheinz Peter and Others (EDT) (2020) สรุปว่าผู้ที่มีเชื้อโคโรนาไวรัสสายพันธุ์ ใหม่ 2019 มีความเสี่ยงในการเกิดปัญหาการ อุดตันของหลอดเลือดในสมอง เนื่องจากปอด มีปัญหาในการทำงาน การเกิดลิ่มเลือดใน เส้นเลือดใหญ่บริเวณขาของผู้ป่วยส่งไปยังปอด ประกอบกับภาวะออกซิเจนในเลือดต่ำกว่าปกติ เป็นสาเหตุหนึ่งของการเกิดโรคอัมพาตครึ่งซีก

Sheena Lewis (2020) วิจัยพบว่าใน ผู้ป่วยที่ติดเชื้อโคโรนาไวรัสสายพันธุ์ใหม่ 2019 มีการพบเชื้อนี้ในน้ำสุกของผู้ป่วยจำนวนน้อย ซึ่งติดต่อจากคนสู่คนโดยเพศสัมพันธ์

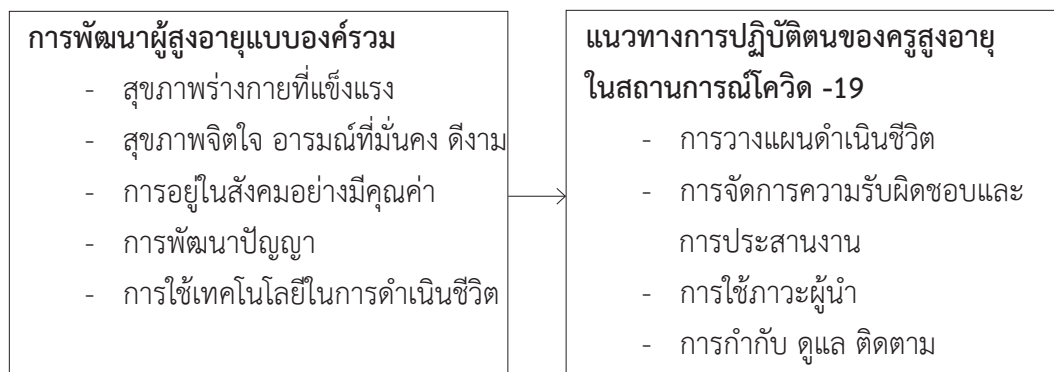
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยา ศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (สกว) เปิดเผย ผลการวิจัยจากประเทศจีน วิจัยพบว่าการ ตรวจพบเชื้อซ้ำของผู้ป่วยที่หายจากการติดเชื้อ โคโรนาไวรัสสายพันธุ์ใหม่ 2019 การดูแลรักษา ผู้ป่วยกลุ่มนี้จำเป็นต้องตรวจหาเชื้อไวรัสซ้ำ ด้วยวิธีการที่แตกต่างจากเดิม และจำเป็นต้อง กักตัวผู้ที่สงสัยติดเชื้อไวรัสนี้เป็นเวลา 14 วัน

นักวิจัยชาวอังกฤษ (POSITIONING, 2020) วิจัยพบว่าคนผิวสีมีโอกาสเสียชีวิตจาก การเชื้อโคโรนาไวรัสสายพันธุ์ใหม่ 2019 มากกว่าคนผิวขาวประมาณ 4 เท่า

ณัฐพล แยมฉิม (2563) ในนามประธาน สวนดุสิตโพลที่ได้วิจัยกิจกรรม “ยอดฮิต” ยุค โควิด – 19 ระบุว่าตามที่รัฐบาลขอความร่วมมือประชาชนให้ความสำคัญกับการเว้นระยะห่างทางสังคม งดกิจกรรม การเดินทาง และให้อยู่บ้านให้มากที่สุดตามนโยบาย “อยู่บ้าน หยุดเชื้อ เพื่อชาติ” ทำให้บุคคลต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างมาก เพื่อสะท้อนความคิดเห็นของประชาชน “สวนดุสิตโพล” มหาวิทยาลัยสวนดุสิตได้สำรวจความคิดเห็นของประชาชนทั่วประเทศกรณี กิจกรรม “ยอดฮิต” ยุคโควิด – 19 ระบุว่า จำนวนทั้งสิ้น 1,242 คน ระหว่างวันที่ 5 – 8 พฤษภาคม 2563 สรุปผลได้ว่า มี 15 กิจกรรมที่ประชาชนนิยมทำในช่วงโควิด – 19 ระบุว่า ได้แก่ 1) เล่นเฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ ไลน์ อินสตาแกรม 2) นอนพักผ่อน 3) ทำงานที่บ้าน (Work form home) 4) ดูหนัง 5) ฟังเพลง 6) ทำอาหาร ทำขนม 7) เรียนออนไลน์ เรียนรู้ที่บ้าน (Learn from home) 8) ออกกำลังกาย 9) ปลูกต้นไม้ 10) ประกอบพิธีทางศาสนา เช่น สวดมนต์ ไหว้พระ ละหมาด ฯลฯ 11) เลี้ยงสัตว์ เช่น นก ปลา หมา แมว ฯลฯ 12) เล่นเกมออนไลน์ 13) อ่านหนังสือ นิยาย การ์ตูน 14) เขียนหนังสือ 15) ประดิษฐ์ของใช้เอง (DIY) เช่น หน้ากากอนามัย เฟซชิลด์ ฯลฯ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาแนวทางการปฏิบัติตนของครูสูงอายุในสถานการณ์โควิด 19 ตามหลักการบริหารจัดการตนเองและบุคคลรอบข้างของครูสูงอายุอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประยุกต์จากหลักหน้าที่ทางการบริหาร (Samson, 2005 Cited in Osman, P., 2008: Online) ได้แก่ การวางแผน การจัดการรับผิดชอบและการประสานงาน การใช้ภาวะผู้นำ การให้กำลังใจ และการกำกับติดตามจากพื้นฐานนโยบายระดับชาติที่มุ่งพัฒนาผู้สูงอายุแบบองค์รวม ทั้งสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง จิตใจอารมณ์ที่มั่นคง ดีงาม การอยู่ในสังคมอย่างมีคุณค่า และรับการพัฒนาด้านปัญญา รวมทั้งทักษะที่จำเป็นสำหรับบุคคลในศตวรรษที่ 21 (กรมกิจการผู้สูงอายุ กรมพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2561: 18, 45) ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาแนวทางการปฏิบัติตนของครูสูงอายุในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **แนวทางการปฏิบัติตนของครูผู้สูงอายุในสถานการณ์โควิด 19** หมายถึง การแสดงออกของครูสูงอายุ ในการจัดการดูแลตนเอง บุคคลรอบข้าง สังคมและชุมชน ให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสมในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 โดย 1) การวางแผนและดำเนินการดูแลสุขภาพ การรักษาอารมณ์การเข้าสังคม การพัฒนาปัญญาและการใช้เทคโนโลยี 2) การจัดแบ่งความรับผิดชอบและการประสานงาน 3) การใช้ภาวะผู้นำ ให้กำลังใจกัน และ 4) การกำกับติดตามอย่างมีสติ เพื่อ

ความอยู่รอดของทุกคน บนพื้นฐานการพัฒนาคนแบบองค์รวม

2. **ครูสูงอายุที่เป็นตัวอย่างที่ดี** หมายถึง ครูไทยสูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีการดูแลสุขภาพร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และมีส่วนร่วมในสังคม ที่ผู้วิจัยสังเกตได้จากการสอบถามอย่างไม่เป็นทางการเบื้องต้น และสังเกตพฤติกรรมและการแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ทางไลน์ และเฟสบุ๊กก่อนดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการศึกษา คือ กลุ่มครูสูงอายุจำนวน 15 คนที่มีลักษณะพิเศษ คือ เป็นตัวอย่างที่ดี คัดเลือกจากอดีตครูไทยที่

มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีประสบการณ์การเป็นครู อาจารย์ หรือวิทยากรมาก่อนแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี มีการดูแลสุขภาพร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และมีส่วนร่วมในสังคม ที่ผู้วิจัยสอบถามอย่างไม่เป็นทางการและสังเกตได้จากพฤติกรรมและความคิดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ทางไลน์และเฟซบุ๊ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ประเภทและลักษณะของเครื่องมือวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ครอบคลุมสาระเกี่ยวกับ องค์รวมของผู้สูงอายุ และการปฏิบัติตามหลักการจัดการที่มีประสิทธิภาพ

2. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างในการวิจัย เกี่ยวกับการปฏิบัติตาม และการดูแลสุขภาพรอบข้างของครูสูงอายุ ทั้งร่างกาย อารมณ์ การมีส่วนร่วมในสังคม การพัฒนาปัญญาและการใช้เทคโนโลยี บูรณาการกับการปฏิบัติตามหลักการจัดการที่มีประสิทธิภาพ คือ 1) การวางแผนและดำเนินการดูแลสุขภาพ การรักษาอารมณ์ การเข้าสังคม การพัฒนาปัญญาและการใช้เทคโนโลยี 2) การจัดแบ่งความรับผิดชอบและการประสานงาน 3) การใช้ภาวะผู้นำ ให้กำลังใจกัน และ 4) การกำกับติดตามอย่างมีสติ เพื่อความอยู่รอดในสถานการณ์วิกฤติ

การตรวจสอบความเหมาะสมของแบบสัมภาษณ์ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการ และหรือผู้สูงอายุ จำนวน 3 คน ได้ค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มครูผู้สูงอายุที่เป็นตัวอย่างที่ดี 15 คน ซึ่งได้รับอนุญาตเบื้องต้น นัดหมายวันสัมภาษณ์และส่งแบบสัมภาษณ์ให้ผู้รับการสัมภาษณ์เตรียมการให้สัมภาษณ์ ดำเนินการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ และหรือสื่อไลน์/เฟซบุ๊ก ในช่วงปลายเดือนเมษายนถึงพฤษภาคม 2563 ได้ข้อมูลอิ่มตัว

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากผลการสัมภาษณ์ครูสูงอายุที่เป็นตัวอย่างที่ดี รายบุคคลทั้ง 15 คน วิเคราะห์ความถี่

ผลการวิจัย

การวิจัยแนวทางในการปฏิบัติตามของครูสูงอายุในสถานการณ์โควิด -19 มีผลการวิจัยโดยนำเสนอตามลำดับความถี่ของข้อค้นพบในการวิจัย ดังนี้

1. การวางแผนและดำเนินชีวิต คือ

(1) การดูแลสุขภาพกายให้แข็งแรง ด้วยการล้างมือ สวมหน้ากากอนามัยเมื่อเข้าใกล้ผู้คนนอกบ้าน (ความถี่ 15) รักษาระยะห่าง

ทางสังคม โดยอยู่ในที่ที่อากาศปลอดโปร่ง ห้างไกลกลุ่มคนจำนวนมาก (ความถี่ 15) ซื้ออาหาร ควบคู่กับปัจจัย 4 จากตลาดใกล้บ้านไม่ให้ขาดในครัวเรือนตามความจำเป็นในระยะสั้น (ความถี่ 15) รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ สะอาดเป็นพิเศษ (ความถี่ 12) พักผ่อนพอเพียง ประมาณวันละ 6-7 ชั่วโมง (ความถี่ 12) ออกกำลังกายตามความถนัดในบ้านและบริเวณใกล้บ้าน ได้แก่ การเดินรอบบ้าน เดินรอบหมู่บ้าน (ความถี่ 12) สั่งซื้อสินค้าออนไลน์ (ความถี่ 10) ส่วนใหญ่ทำอาหารเอง บางครั้งสั่งผ่านบริการ Grab บ้าง (ความถี่ 9) แบ่งปันอาหาร แลกเปลี่ยนอาหารกับเพื่อนบ้านบ้าง (ความถี่ 9) เน้นการรับประทานผักและผลไม้ตามฤดูกาล (ความถี่ 7) ซักจักรยานอยู่กับที่ ผีก็ยืดหยุ่น (ความถี่ 7) ออกกำลังกายด้วยการทำงานบ้าน ทำสวนร่วมกัน (ความถี่ 7) ดูหนังซีรีส์ที่ชื่นชอบ ฟังเพลง (ความถี่ 5) จิบเหล้าในช่วงเวลากลางวัน ประมาณวันละ 10 – 15 นาที (ความถี่ 3) ผู้ที่ยังสามารถวิ่งได้ วิ่งวันละ 3-9 กม. (ความถี่ 3) มีการเตรียมพื้นที่สำหรับคนในครอบครัวที่ต้องแยกเก็บตัว มีการพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อในบริเวณที่กังวลว่าจะมีการแพร่เชื้อ (ความถี่ 2)

(2) กำกับความคิด จิตใจ อารมณ์ของตนเองและคนใกล้ชิด เนื่องจากในสถานการณ์โควิด 19 เป็นภาวะที่ทุกคนมีความเครียด

บุคคลอาจแสดงความก้าวร้าว ปฏิบัติโดยการเตือนตนเองและคนใกล้ชิดในการใช้ชีวิตแบบพอเพียง เจริญสติขณะทำงานบ้าน และก่อนนอน ให้ความเมตตาแก่ผู้อื่น เพื่อน คนในครอบครัว ในเรื่องที่ตึงเครียด ควบคู่กับใช้เวลาช่วงวิกฤตินี้ให้ปลอดภัยที่สุด ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ไปในการทำงานอดิเรกตามความถนัด ได้แก่ ทำงานบ้าน จัดบ้าน ทำงานอดิเรกทำความสะอาด ปลูกต้นไม้ ฟังเพลง ดูหนังทีวี เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะเพลง (ความถี่ 10) ทำประโยชน์แก่ผู้อื่น เช่น แบ่งปันอาหารของใช้ แบ่งปันหน้ากากอนามัย พุดคุย สื่อสารกับเพื่อนและคนเกี่ยวข้อง ผ่านสื่อต่างๆ ได้แก่ ไลน์ เฟซบุ๊ก (10) การคิดเชิงบวก คิดดี ละความโกรธ ทำจิตใจให้ผ่องใส การมีอารมณ์ขัน ลดการเข้มนวด จู้จี้ ใช้ศาสนาเข้าช่วย นั่งสมาธิ ฟังธรรมะ ข้อคิดดี ๆ (ความถี่ 6)

(3) มีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคม ในการช่วยแบ่งเบาปัญหา การป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ทั้งการบริจาควัตถุ สิ่งของ ได้แก่ หน้ากากอนามัย face Shield อาหาร ของใช้ ทรัพย์สิน ร่วมกิจกรรมจิตอาสา ร่วมทำโรงทาน (ความถี่ 12) รักษาวินัยในตนเองในการห่างไกลเชื้อโรคทั้งที่บ้านและนอกบ้าน ใช้กำลังปัญญาในฐานะผู้มีประสบการณ์ครูในการให้ความรู้และข้อเสนอแนะแก่คนในชุมชน ชี้แจงวิธีปฏิบัติที่ดีแก่คน

ในชุมชน (ความถี่ 7) ช่วยประสานงานและร่วมมือดำเนินงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนทุกมาตรการ (ความถี่ 3) ร่วมทำแผนพัฒนาชุมชน (ความถี่ 3) ทำวิจัยร่วมกับทีมงาน (ความถี่ 3)

(4) พัฒนาปัญญาและใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวันด้วยการติดตามข้อมูลข่าวสารการระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 โดยการแลกเปลี่ยนความรู้กับคนรอบข้างและทีมงานที่ร่วมกิจกรรมต่างๆ ทั้งโดยตรงและผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ เฟสบุ๊ก ไลน์ อีเมล Zoom Video conference ทวิตเตอร์ อินสตาแกรม (ความถี่ 15) รวบรวมข้อมูลนำข้อมูลมาสังเคราะห์ความเป็นมา ความคืบหน้าในแต่ละวัน (ความถี่ 12) สวดมนต์เจริญสติทั้งแบบโดยตรงและปฏิบัติควบคู่กับการทำงาน (ความถี่ 10) ใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศในการดำเนินชีวิตมากกว่าเดิมเพราะต้องอยู่บ้าน (ความถี่ 10) ศึกษาธรรมะอ่านหนังสือ (ความถี่ 6) เรียนรู้เรื่องราวและวิธีการต่างๆ จากคนในครอบครัว ได้แก่ บุตรหลาน (ความถี่ 5) เขียนหนังสือ บันทึกเหตุการณ์ (ความถี่ 3) ตั้งกลุ่มไลน์เพื่อสื่อสารและร่วมกันแก้ไขปัญหาสถานการณ์นี้ และการทำงานส่วนตัวและงานของหมู่คณะ (ความถี่ 2) สำหรับผู้ที่ยังทำงานในสถานศึกษาใช้เวลาในช่วงอยู่บ้านนี้เตรียมการสอนออนไลน์ในโรงเรียน

(ความถี่ 2) วิเคราะห์ผลกระทบและแนวทางแก้ไขด้านสังคม สุขภาพ การศึกษา เศรษฐศาสตร์ ศาสนา การเมือง การปกครองและบันทึกเป็นหลักฐานไว้ (ความถี่ 2)

2. การจัดแบ่งความรับผิดชอบและการประสานงานกับคนในครอบครัวและเพื่อนบ้าน รวมทั้งกลุ่มเพื่อน ในการดำเนินภารกิจแต่ละส่วน โดยการจัดสรรหน้าที่ในกลุ่มทีมงานในการปฏิบัติภารกิจร่วมกัน ตามศักยภาพของแต่ละคน โดยมักใช้การสื่อสารผ่านไลน์กลุ่มเพื่อให้ตนเอง คนในครอบครัว ชุมชน และสังคมใช้ชีวิตได้อย่างปลอดภัย (ความถี่ 7) แบ่งหน้าที่กันในการออกจากบ้านไปจับจ่ายซื้อของและทำภารกิจอื่น ๆ (ความถี่ 6)

3. การใช้ภาวะผู้นำ โดยการปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี “นำ” คนรอบข้างในการคิด ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ (ความถี่ 12) ให้กำลังใจคนในครอบครัว และชุมชน ได้แก่ เพื่อนบ้าน ผู้ร่วมกิจกรรมของชุมชน ให้ความร่วมมือกับรัฐบาล ร่วมกันคลี่คลายปัญหาการแพร่ระบาดของโรค (ความถี่ 12) เตือนสติให้อยู่ในหลักเหตุผล ในการสวมหน้ากากอนามัย การล้างมือ และการรักษาระยะห่างระหว่างบุคคล (ความถี่ 10) โดยถนอมความรู้สึกคนใกล้ชิด เสนอแนะวิธีการดำเนินชีวิตที่ปลอดภัย ดึงตาม รวมทั้งแนะนำการยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งมี

คุณค่าเด่นชัดในการดำเนินชีวิตในสถานการณ์โควิด - 19 (ความถี่ 5)

4. การกำกับติดตามการใช้ชีวิตร่วมกัน ให้ความรู้เตือนเรื่อง ปลอดภัย โดยใช้เทคโนโลยี (ความถี่ 15) การกำกับดูแลทางการเงิน การจ่ายที่ไม่จำเป็น วางแผนเงินสำรองกรณีฉุกเฉิน เก็บเงินส่วนหนึ่งไว้ใช้เป็นเงินสด (ความถี่ 15) รักษาสัมพันธภาพระหว่างตนและบุคคลรอบข้าง ควบคู่กับติดตามข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่อง (ความถี่ 13) เน้นการให้ความร่วมมือกับรัฐบาลในการควบคุมสถานการณ์ เน้นการล้างมือ สวมหน้ากากอนามัย และการอยู่ห่างจากกลุ่มผู้คน การตรวจสอบสุขภาพเป็นประจำหรือเมื่อสงสัย ทั้งตนเองและบุตรหลาน (ความถี่ 13) เน้นความอยู่รอดของตนเอง คนรอบข้าง และสังคม ในสถานการณ์วิกฤติอย่างมีสติ (ความถี่ 12)

อภิปรายผลการวิจัย

1) การที่ครูสูงอายุมีการวางแผนและดำเนินชีวิตแบบองค์รวม ทั้งสุขภาพกาย ความคิด จิตใจ อารมณ์ มีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคม มีพัฒนาปัญญาในชีวิตประจำวัน พัฒนาการใช้และใช้เทคโนโลยีหลากหลาย นับเป็นการปฏิบัติตนที่เป็นตัวอย่างที่ดี เป็นไปตามนโยบายรัฐบาลพัฒนาบุคคลทุกช่วงวัยแบบองค์รวม ให้มีส่วนร่วมในสังคม มีการ

พัฒนาปัญญาและการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับบุคคลในศตวรรษที่ 21 (วิจิตร ศรีสอาน, 2561; กรมกิจการผู้สูงอายุ กรมพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2561: 18, 45) ในขณะที่ครูสูงอายุมีสภาพอยู่ในระดับดี เป็นไปตามความคาดหวังของสังคม (สำนักสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2561) แม้จะครูสูงอายุจะมีปัญหาสุขภาพอยู่บ้าง (ศุภเจตน์ จันทร์สาธน์, 2555) แต่ไม่ขาดความมั่นคงทางการเงิน เพราะส่วนใหญ่มีเงินบำนาญและมีการวางแผนการเงินในการดำเนินชีวิต อย่างไรก็ตามครูสูงอายุน่าจะเป็นที่จะต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวประกอบ การดำเนินชีวิตต่อไปให้คงอยู่ในสังคมอย่างอิสระได้มากที่สุด โดยไม่เจ็บป่วย (กรองทิพย์ นาควิเชตร และคณะ, 2562: 766 – 777) เพื่อให้การดำเนินชีวิตราบรื่นขึ้น ช่วยให้ครูสูงอายู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า (สุรสิทธิ์ ประสิทธิ์รัตน์, 2558) ในฐานะผู้มีประสบการณ์ครูเป็นบุคคลที่มีโอกาสในการช่วยพัฒนาคนในสังคม (สุชัชวีร์ สุวรรณสวัสดิ์, 2562) โดยการให้ความรู้และข้อเสนอแนะแก่คนในบ้านและชุมชน มีส่วนร่วมกับบุคคลทุกช่วงวัยในการดูแลสังคม โดยอาศัยการเชื่อมต่อทางเทคโนโลยีสนับสนุน (วิภาณันท์ ม่วงสกุล, 2558) ครูสูงอายุบางคนยังทำวิจัยร่วมกับทีมงาน อาจเป็นเพราะการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งตามปกติของงานครู เมื่อครู

เกษียณอายุยังมีเครือข่ายการทำงานและการวิจัยอยู่ จึงสามารถดำเนินงานวิจัยได้อย่างต่อเนื่อง

2) มีการจัดแบ่งความรับผิดชอบและการประสานงานกับคนในครอบครัวและชุมชน และมีการใช้ภาวะผู้นำในการเป็นตัวอย่างที่ดี ร่วมมือกันคลี่คลายปัญหาการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ในครอบครัวและชุมชน อาจเป็นเพราะครูสูงอายุมีศักยภาพเดิม มีภาวะผู้นำ มีวิสัยทัศน์ มีการพัฒนาตนเอง สามารถวางแผนการดำเนินชีวิตของตนเอง และบุคคลรอบข้าง (อาภารัตน์ ราชพัฒน์, 2554: 98 - 145) ตามบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนและความเป็นตัวตนของครูสูงอายุเองที่เป็นผู้ใฝ่เรียนรู้และมีความภาคภูมิใจในคุณค่าของตนเอง (ภัทรพรรณ ทำดี, 2560: 109-131)

3) มีการกำกับติดตามการใช้ชีวิตร่วมกันให้ราบรื่นต่อเนื่อง ปลอดภัย ช่วยกำกับติดตามบุคคลใกล้ชิดในการสวมหน้ากากอนามัย การล้างมือ และการรักษาระยะห่างระหว่างบุคคล อย่างสม่ำเสมอ เพื่อความอยู่รอดของตนเอง คนรอบข้าง และสังคม ในสถานการณ์วิกฤติอย่างมีสติ อาจเป็นเพราะครูสูงอายุมีประสบการณ์ครูที่ต้องคิดและทำงานเป็นระบบ คิด วิเคราะห์เรียนรู้สิ่งที่กระทำได้ มองโลกในแง่ดี เรียนรู้จากประสบการณ์ทั้งของ

ตนเองและผู้อื่น ใช้ความสามารถของตนเองทำงานให้สำเร็จ มีความกล้าในการทำสิ่งต่างๆ ที่แตกต่างไปจากเดิม ประกอบกับมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น (อาภารัตน์ ราชพัฒน์, 2554: 98 - 145) นับเป็นการใช้ทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรม และทุนทางสัญลักษณ์ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ในชุมชน (ปณิธิ บราวน์, 2557)

จะเห็นได้ว่าภาพรวมของแนวทางการปฏิบัติตนของครูสูงอายุในสถานการณ์โควิด 19 ในการจัดการดูแลตนเอง บุคคลรอบข้าง สังคมและชุมชน ให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม โดยการปฏิบัติตนของครูสูงอายุในสถานการณ์โควิด - 19 ข้างต้น เกิดการสร้างเครือข่ายของครูสูงอายุกับบุคคลทุกช่วงวัย ทำให้เกิดการเรียนรู้ พัฒนาและทำประโยชน์แก่ส่วนรวมร่วมกัน ช่วยเสริมการยอมรับนับถือในตัวครูสูงอายุ และเป็นการเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตไปด้วยในเวลาเดียวกัน (หฤทัย กองมหา และคณะ, 2560) อีกทางหนึ่งเป็นการมีส่วนร่วมในสถานการณ์ที่ควรตื่นตัวของคนในสังคมไทยที่รวมเผ่าระว้าง รับรู้ข่าวสารและมาตรการต่างๆ และปฏิบัติตามคำแนะนำของฝ่ายสาธารณสุข (ธานี ชัยวัฒน์, 2563) ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการดำเนินชีวิตประจำวันแบบรอบด้านเป็นอย่างมาก เพื่อให้แต่ละคนดำรงชีวิตในสถานการณ์วิกฤตินี้ได้ (ณัฐพล

แย้มฉิม, 2563) โดยขึ้นอยู่กับความพร้อมและสุขภาพของครูผู้สูงอายุแต่ละคน รวมทั้งสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรม (World Health Organization: WHO อ้างถึงในสำนักสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2561) เป็นข้อค้นพบที่ควรนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในสถานการณ์วิกฤติ

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์การวิจัย พบว่าแนวทางการปฏิบัติตนของครูสูงอายุในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ในการจัดการดูแลตนเอง บุคคลรอบข้าง สังคมและชุมชน ในด้าน 1) การวางแผนและการดำเนินชีวิต ในการดูแลสุขภาพร่างกายให้แข็งแรง หลีกเลี่ยงการติดเชื้อโรคดูแลสุขจิตใจ โดยกำกับความคิดและอารมณ์ อาศัยการศึกษาธรรมะและการเจริญสติ ทำประโยชน์แก่ผู้อื่นและสังคม โดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยสนับสนุน 2) การจัดแบ่งความรับผิดชอบและการประสานงานการดำเนินชีวิต โดยดำเนินการร่วมกับคนในครอบครัว เพื่อนบ้าน และชุมชนเพื่อให้ดำเนินชีวิตได้อย่างปลอดภัย 3) การใช้ภาวะผู้นำ ให้กำลังใจ โดยนำคิด นำปฏิบัติ เสริมกำลังใจ เพื่อการคลี่คลายปัญหาสถานการณ์โควิด - 19 ร่วมกับบุคคลรอบข้าง สังคมและชุมชน 4) การกำกับ

ติดตามการใช้ชีวิต โดยร่วมกันติดตามดูแลกันและกันกับบุคคลรอบข้าง สังคมและชุมชน เพื่อการใช้ชีวิตอย่างปลอดภัยต่อเนื่อง ทั้งด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) ผลการวิจัยที่พบว่าครูสูงอายุมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคมในการช่วยแบ่งเบาปัญหา การป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ใช้ภาวะผู้นำ โดยการปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี เตือนสติบุคคลรอบข้างให้อยู่ในหลักเหตุผล เกิดการสร้างเครือข่ายในการทำประโยชน์แก่ส่วนรวม องค์กรภาครัฐจึงควรมีการกำหนดนโยบายการใช้ศักยภาพของครูสูงอายุในการเสริมพลังความร่วมมือของสังคมไทยในการดำเนินชีวิตร่วมกันในสถานการณ์โควิด - 19 ในลักษณะการร่วมแสดงความคิดเห็น และเป็นเครือข่ายในการบริหารจัดการกับชุมชนในการควบคุมสถานการณ์วิกฤติ

2) จากผลการวิจัยที่พบว่าครูสูงอายุมียังมีศักยภาพหลากหลาย อยู่ร่วมกันเป็นเครือข่าย องค์กรภาคเอกชนและชุมชนควรประสานงานกับกลุ่มครูอายุในการดำเนินงานเพื่อความอยู่รอดของมวลสมาชิกองค์กรและประชาชนในสถานการณ์โควิด - 19 ทั้งโดยตรงและผ่านช่องทางสื่อสารโดยใช้เทคโนโลยี

ข้อเสนอแนะการวิจัยต่อไป

1) ควรวิจัยรูปแบบการมีส่วนร่วมของ
ครูสูงอายุในการจัดการสถานการณ์โควิด – 19
ที่มีประสิทธิภาพ

2) ควรวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ
อย่างยั่งยืนในการมีส่วนร่วมของครูสูงอายุใน
การจัดการสถานการณ์โควิด – 19

3) ควรวิจัยรูปแบบการมีส่วนร่วมของ
ครูสูงอายุในการจัดการสถานการณ์วิกฤติอื่นๆ

บรรณานุกรม

- กรมกิจการผู้สูงอายุ กรมพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2561). ยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ 20 ปี (พ.ศ.2561 - 2580). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สามลดา.
- กรองทิพย์ นาควิเชตร, และคณะ. (2562). การปฏิบัติตนเพื่อหลีกเลี่ยงภาวะปวดหลังส่วนล่างสำหรับผู้สูงอายุ. รายงานสืบเนื่องในการประชุมวิชาการระดับชาตินานาชาติ ครั้งที่ 6 มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดขอนแก่น วันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ.2562. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. หน้า 766 – 777.
- กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม. (2563). สกสว ชี้ผลการวิจัยจีน หลังพบผู้ป่วยโควิด – 19 เป็นซ้ำ หวั่นเชื้อแพร่กระจาย เนะ รพ.ตรวจซ้ำวิธีต่าง กัก 14 วัน. [ออนไลน์]. สืบค้นได้จาก : <https://www.mhesi.go.th>. สืบค้นวันที่ : 17 พฤษภาคม 2563.
- กรุงเทพธุรกิจ. (2562). อัตราเกษียณอายุครูทั่วประเทศ. [ออนไลน์]. สืบค้นได้จาก : Bankokbiznew.com. สืบค้นวันที่ : 2 เมษายน 2563.
- กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์. (2563). Factsheet, ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่, ข้อกำหนดสถานการณ์ฉุกเฉินโควิด – 19 ฉบับที่ 1. ศูนย์ข่าวก่อนแซร์ สำนักข่าวไทย อสมท. อินโฟกราฟิก 25 มีนาคม 2563.
- ข่าวไทยพีบีเอส. (2563). ผลวิจัยสหรัฐฯ ชี้ COVID-19 ไม่ทนแดด ความร้อน ความชื้น. [ออนไลน์]. สืบค้นได้จาก : <https://news.thaipbs.or.th>. สืบค้นวันที่ : 17 พฤษภาคม 2563.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2561). เสนอแนวคิดในการประชุมสภาคณบดีคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์แห่งประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: สถาบันปัญญาภิวัฒน์.
- ธานี ชัยวัฒน์. (2563). พฤติกรรมการใช้ชีวิตในครัวเรือนไทยมีผลต่อการแพร่ระบาดโควิด – 19. [ออนไลน์]. สืบค้นได้จาก : <https://businessto-day.co/covid-19/18/04/2020>. สืบค้นวันที่ : 17 พฤษภาคม 2563.
- ณัฐพล แยมฉิม. (2563). โพล: กิจกรรม“ยอดฮิต” ยุคโควิด – 19 ระบาด. สวนดุสิตโพล ส่องข่าว.

- ไทยรัฐ ออนไลน์. (15 พฤษภาคม 2563) ผ่อนปรน “เคอร์ฟิว”ลดเวลาห้ามออกนอกเคสสถาน เป็น 5 ห้ม- ตี 4. [ออนไลน์]. สืบค้นได้จาก : <https://www.thairath.co.th/news/politic>. สืบค้นวันที่ : 17 พฤษภาคม 2563.
- พศิน อินทรวงศ์. (2563). **ทำ 10 เรื่องนี้พร้อมๆ กันแล้วชีวิตจะดีขึ้นทุกๆ ด้าน**. [ออนไลน์]. สืบค้นได้จาก : <https://today.line.me/th/> สืบค้นวันที่ : 17 พฤษภาคม 2563.
- เบญจมาศ สุขศรีเพ็ญ. (2550). **ทฤษฎีระบบของนิวแมน (Neuman System Model)**. [ออนไลน์]. สืบค้นได้จาก : <https://www.gotoknow.org>. สืบค้นวันที่ : 20 มิถุนายน 2562.
- ปณิธิ บรรวณ. (2557). **พฤติกรรมของกลุ่มผู้สูงอายุและ “ทุน” ที่ใช้ในการขับเคลื่อนงานด้านผู้สูงอายุ**. วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์. 31(3), กันยายน - ธันวาคม 2557: 97 – 120.
- ภัทรพรรณ ทำดี. (2560). **ตัวตน สังคม วัฒนธรรม เจือปนไขสู่การสูงวัยอย่างมีศักยภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่**. วารสารสังคมศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 47(2), 109-131.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2561). **สังคมผู้สูงอายุ: นัยต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ**. [ออนไลน์]. สืบค้นได้จาก : <https://www.stou.ac.th/stouonline> สืบค้นวันที่ : 9 มิถุนายน 2562.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล. (2562). **การเรียนรู้เพื่อเสริมพลังสร้างสรรค์สังคม (Social Creativity)**. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมและการเรียนรู้. [ออนไลน์]. สืบค้นได้จาก: www.curriculummandlearning.com. สืบค้นวันที่ : 22 ตุลาคม 2562.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล. (2562). **Guide for Growth การชี้แนะเพื่อการเติบโตทางการเรียนรู้**. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมและการเรียนรู้. [ออนไลน์]. สืบค้นได้จาก : www.curriculummandlearning.com. สืบค้นวันที่ : 12 ธันวาคม 2562.
- วิภาณันท์ ม่วงสกุล. (2558) **วิจัยการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ตามลำพัง**. วารสารวิจัยสังคม. 38(2), 93 – 52.

- ศุภเจตน์ จันทร์สาส์น. (2555). **วิจัยพฤติกรรมของผู้สูงอายุ การปันผลทางประชากรและโอกาสทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในสังคมสูงอายุ**. วารสารศรีนครินทร์วิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์). 4(7), 201 – 214.
- สุชัยวีร์ สุวรรณสวัสดิ์. (2562). **การจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตในยุควิกฤตผู้เรียน**. การประชุมทางวิชาการและเผยแพร่ผลงานวิจัยคัดสรรคณาจารย์ศึกษาศาสตร์ ครั้งที่ 3: การจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต. วันที่ 2 – 3 กุมภาพันธ์ 2562 ณ Kensington English Garden Resort Khaoyai อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา. นครราชสีมา : สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (สสอท.) สาขาศึกษาศาสตร์.
- สุรสิทธิ์ ประสิทธิ์รัตน์. (2558). **ชีวิตหลังเกษียณของข้าราชการครู**. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2561). **ดัชนีพฤติกรรมผู้สูงอายุไทย**. กรุงเทพฯ: เท็กซ์ แอนด์ เจเนอรัลพับลิเคชั่น จำกัด.
- สำเริง แหยมกระโทก. (2563). **ความรู้เรื่อง “โควิด - 19” สำหรับเจ้าหน้าที่ สธ. และ อสม. หน่วยรบแนวหน้าออกเคาะประตูชาวบ้านทุกหลังคาเรือน**. อสม.หมอบริการบ้านและทีมหมอครอบครัว.
- หฤทัย กงมหา และคณะ. (2560). **การพัฒนารูปแบบส่งเสริมพฤติกรรมในผู้สูงอายุ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา**. วารสารวิทยาลัยนครพนม ฉบับการประชุมวิชาการครบรอบ 25 ปี. วันที่ 17- 19 พฤษภาคม 2560, 54 – 62.
- อนันต์ อนันตกุล. (2560). **สังคมสูงวัย ... ความท้าทายของประเทศไทย**. เอกสารเสนอที่ประชุมราชบัณฑิตและภาคีสมาชิก สำนักธรรมศาสตร์และการเมือง ราชบัณฑิตยสภา. [ออนไลน์]. สืบค้นได้จาก : <http://www.royin.go.th>. สืบค้นวันที่ : 9 มิถุนายน 2562.
- อาภารัตน์ ราชพัฒน์. (2554). **การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

- NBT. (2563). COVID – 19 TV. ข่าวเที่ยง NBT. เปิดดูเมื่อวันที่ 3 เมษายน 2563.
- NBT. (2563). การแถลงข่าวศูนย์บริหารสถานการณ์ COVID – 19 (ศบค.). ข่าวเที่ยง NBT. ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล. เปิดดูเมื่อวันที่ 28 เมษายน 2563
- NBT. (2563). การแถลงข่าวศูนย์บริหารสถานการณ์ COVID – 19 (ศบค.). ข่าวเที่ยง NBT. ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล. เปิดดูเมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2563.
- Karlheinz Peter and Others (EDT). (2020). **People with coronavirus are risk of blood clots and stroke.** [Online]. Available: <https://theconversation.com/people-with-coronavirus-are-at-risk->. Accessed on : May 17, 2020.
- News. Thaibps. (2563). **งานวิจัยชี้ดวงตาเป็นจุดเปราะบางต่อการติดเชื้อโควิด – 19.** [ออนไลน์]. สืบค้นได้จาก: <https://news.thaibps.or.th/>. สืบค้นวันที่ : 12 พฤษภาคม 2563.
- Osman, P. (2008). **Management Principles.** [Online]. Available: <http://www.scribd.com>. Accessed on : 24 January 24, 2009.
- POSITIONING. (2020). **งานวิจัยอังกฤษชี้ ‘คนผิวสี’ เสี่ยงเสียชีวิตจาก COVID - 19 มากกว่าชาวถึง 4 เท่า.** [ออนไลน์]. สืบค้นได้จาก : <https://positioningmag.com/> สืบค้นวันที่ : 17 พฤษภาคม 2563.
- Sheena Lewis. (2020). **Sperm containing virus raises small risk of COVID – 19 spread via sex: study.** [Online]. Available: <https://timesofindia.indiatimes.com>. Accessed on : May 17, 2020.
- World Health Organization. (2020). **There is a current outbreak of Coronavirus (COVID - 19) disease.** [Online]. Available: <https://www.who.int/health-topics/coronavirus>. Accessed on : March 30, 2020.

บทบาทหน้าที่ของพ่อแม่ผู้ปกครองในการพัฒนาคุณธรรม
ความกล้าหาญ ทัศนศึกษา วัดนักบุญเปโตร
สามพราน นครปฐม

Sponsors' Roles and Duties an Virtue and
Courage Development Case Study:
Saint Peter's Church, Samphran Nakhonpathom.

ณัฐพล เอี่ยมเศรษฐี

* ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทววิทยาจริยธรรม คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

บาทหลวง ดร.สุรชัย ชุ่มศรีพันธุ์

* อาจารย์ประจำคณะศาสนศาสตร์ สาขาวิชาเทววิทยาจริยธรรม วิทยาลัยแสงธรรม

บาทหลวง ผศ.ดร.อภิสิทธิ์ กฤษเจริญ

* อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์ สาขาวิชาปรัชญาและศาสนา วิทยาลัยแสงธรรม

ผศ.ดร.ลัดดาวรรณ ประสูตรแสงจันทร์

* อาจารย์ประจำคณะศาสนศาสตร์ สาขาวิชาคริสตศาสนศึกษา วิทยาลัยแสงธรรม

Nuttapon Aimesattee

* Master of Arts, Moral Theology Program, Faculty of Theology, Saengtham College.

Rev.Dr.Surachai Chumsriphun

* Lecturer, Faculty of Theology, Moral Theology Program, Saengtham College.

Rev.Asst.Prof.Dr.Apsit Kritcharoen

* Lecturer, Bachelor of Arts Program in Philosophy and Religion, Saengtham College.

Asst.Prof.Dr.Laddawan Prasutsaengchan

* Lecturer, Faculty of Theology, Christian Education Program, Saengtham College.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 15 กันยายน 2563

* แก้ไข 2 พฤศจิกายน 2563

* ตอรับบทความ 28 ธันวาคม 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) บทบาทหน้าที่ของพ่อแม่ผู้ปกครองที่มีต่อลูกทูนหัว 2) วิธีการของพ่อแม่ผู้ปกครองในการพัฒนาคุณธรรมความกล้าหาญต่อลูกทูนหัว โดยใช้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลคือ 1) พ่อแม่/ผู้ปกครองที่มีผู้ที่อยู่ในปกครองอยู่ในช่วงอายุ ตั้งแต่ 14 – 16 ปี จำนวน 12 คน 2) ลูกทูนหัวจำนวน 12 คน 3) พ่อแม่ผู้ปกครองจำนวน 12 คน วัดนันทบุณยเปโตร สามพราน นครปฐม อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย ทำการวิเคราะห์ผลการวิจัย โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา สถิติที่ใช้คือ การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล ใช้ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage)

ผลการวิจัยพบว่า

1. พ่อแม่ผู้ปกครองได้มีการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของพ่อแม่ผู้ปกครองที่มีต่อลูกทูนหัวในการช่วยส่งเสริมคุณธรรม ความเชื่อ ความรัก ความหวัง และความกล้าหาญแก่ลูกทูนหัว มีการส่งเสริมในด้านความรักมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความเชื่อ ด้านความกล้าหาญ และด้านความหวัง โดยกลุ่มพ่อแม่ผู้ปกครองมีการส่งเสริมให้ลูกทูนหัวมีความศรัทธาและประกอบกิจศรัทธา มีความรักในตนเอง ความหวังในตนเอง และมีมีโนธรรมและวิจารณ์ญาณเป็นส่วนใหญ่ สำหรับสิ่งที่ส่งเสริมน้อยคือ การส่งเสริมให้มีความหวังในพระเจ้า และความหวังในผู้อื่น

2. วิธีการของพ่อแม่ผู้ปกครองในการพัฒนาคุณธรรมความกล้าหาญต่อลูกทูนหัว ไปสู่การปฏิบัติ มีอยู่ 9 วิธีดังนี้ 1) พ่อแม่ผู้ปกครองต้องเป็นตัวอย่างที่ดี แสดงออกให้เห็นทางการกระทำ 2) พ่อแม่ผู้ปกครองต้องเป็นผู้ที่ปลูกฝังความเชื่อ ผ่านทางการดำเนินชีวิต 3) พ่อแม่ผู้ปกครองต้องพูดคุย และมีการสื่อสารที่ดีกับลูกทูนหัวของตน 4) พ่อแม่ผู้ปกครองต้องทำงานร่วมกับครอบครัวของลูกทูนหัวของตน 5) พ่อแม่ผู้ปกครองต้องเอาใจใส่และมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับลูกทูนหัว 6) พ่อแม่ผู้ปกครองต้องรู้จักใช้สื่อและเทคโนโลยี และรู้จักสอนลูกทูนหัวของตนให้ใช้สื่อและเทคโนโลยีให้ถูกต้องและเกิดประโยชน์ 7) พ่อแม่ผู้ปกครองต้องมีความเชื่อ

บทบาทหน้าที่ของพ่อแม่อุปถัมภ์ในการพัฒนาคุณธรรมความกล้าหาญ
กรณีศึกษา วัดนักบุญเปโตร สามพราน นครปฐม

มันและเห็นคุณค่าในตัวลูกทูนหัวของตน 8) พ่อแม่อุปถัมภ์ควรนำ
กิจกรรมต่างๆ มาใช้ เพื่อให้ลูกทูนหัวของตนได้เริ่มออกจากตนเอง
9) พ่อแม่อุปถัมภ์ต้องให้กำลังใจและเสริมแรงให้กับลูกทูนหัวของตน

คำสำคัญ: บทบาทหน้าที่ของพ่อแม่อุปถัมภ์; คุณธรรมความกล้าหาญ

Abstract

The research will focus on the role and duties of sponsors in the development of the virtue of courage
1) Sponsors' role and duties to their godchildren, 2) The method that sponsors apply to develop virtue and courage in their godchildren. Research data comes from the representative sample as follows 1) Parent(s) who have children as Godchildren, age between 14-16 years old 12 people, 2) Godchildren 12 people, 3) Sponsors 12 people who attend St.Peter Church, Sampran, Nakhon Pathom province, Roman Catholic Archdiocese of Bangkok. The research uses descriptive statistics to conduct research analysis by using personal data analysis of the providers showing frequency and percentage.

The result of this research reveal:

1. Sponsors fulfill the role and do their duties as sponsors of their Godchildren especially encouraging them about virtue, faith, love, hope, and courage. Sponsors encourage in love, followed by faith, courage and hope. Mostly, sponsors encourage their godchildren to have devotion and to develop to them, self-love, hope for themselves, and conscience and judgment. Sponsors encourage

their Godchildren somewhat less to have hope in God and others.

2. Sponsors apply methods to encourage development in virtue and courage in their Godchildren in 9 ways as follow; 1) Sponsors need to give good examples, shown by good actions, 2) Sponsors need to teach doctrine by a good lifestyle, 3) Sponsors need to talk and have good communication to their godchildren, 4) Sponsors need to work together with their Godchildren's families, 5) Sponsors need to be attentive and have close relationships with their Godchildren, 6) Sponsors need to have knowledge technology and social media of in order to guide their Godchildren how to use them in the right way, 7) Sponsors need to have confidence in their Godchildren and realize their value and dignity, 8) Sponsors need to encourage their godchildren to a more active and inestimable lifestyle, 9) Sponsors need to encourage and offer ongoing support to their Godchildren.

Keywords: Sponsors' role and duties; Virtue of courage

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หากลองมองกลับไปในช่วงก่อน บทบาทหน้าที่ของพ่อแม่ผู้ปกครองมีความสำคัญและเด่นชัดคือพ่อแม่ผู้ปกครองเมื่อได้รับหน้าที่ของตนแล้ว ก็เริ่มทำหน้าที่ของตน เมื่อลูกทวนหัวของตนรู้ความ ก็เริ่มมีการติดตาม พูดคุย ไม่ว่าจะเป็นการอบรมทางด้านความเชื่อ แบบอย่างของการสวดภาวนา และการไปร่วมพิธีทางศาสนา พ่อแม่ผู้ปกครองมีความใส่ใจ และมองเห็นถึงความสำคัญในบทบาทหน้าที่ของตนเอง หรือแม้แต่ทางด้านความเป็นมนุษย์ต่างๆ ก็มีการเตือนและให้การอบรม เพื่อให้ลูกทวนหัวของตนเป็นคนดี มีการแสดงออกอย่างเด่นชัดในภาคปฏิบัติ จึงทำให้เห็นว่าหน้าที่ที่แสดงออกสอดคล้องกับหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายของการเป็นพ่อแม่ผู้ปกครอง แต่หากลองมองถึงยุคปัจจุบันนี้ บทบาทของพ่อแม่ผู้ปกครองนั้น กลับดูมีการให้ความสำคัญน้อยลง อาจเพียงเพราะเป็นข้อบังคับ หรือแค่ขอให้มีเพราะจำเป็นต้องมี แต่พ่อแม่ผู้ปกครองเองก็ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ของตน และก็ไม่ทราบถึงหน้าที่ของตนคืออะไร ยกตัวอย่างเช่น ในวันที่ลูกทวนหัวของตนรับศีลศักดิ์สิทธิ์ ไม่ว่าจะเป็น ศีลล้างบาปหรือศีลกำลัง ทุกวันนี้มีการให้ผู้อื่นมาทำหน้าที่แทน เพราะด้วยเหตุผลต่างๆ ที่ไม่อาจไปทำหน้าที่ได้ แม้แต่ในวันสำคัญ และหลังจากนั้นก็ยังมีพ่อแม่ผู้ปกครองจำนวนมากที่ไม่ได้ติดตามลูกทวนหัวของ

ตนต่อไป จึงแสดงให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงไปในแง่ของการปฏิบัติหน้าที่ในยุคปัจจุบัน ที่ดูเหมือนบทบาทของพ่อแม่ผู้ปกครองมีความสำคัญน้อยลง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าพ่อแม่ของผู้รับศีลเอง ขาดความเข้าใจถึงความสำคัญในบทบาทของพ่อแม่ผู้ปกครอง จึงเลือกคนที่ง่ายมากกว่าคนที่เหมาะสม

ทั้งนี้ในประมวลกฎหมายพระศาสนจักร ได้แบ่งชี้ถึงความสำคัญและความจำเป็นของพ่อแม่ผู้ปกครองดังนี้ “เท่าที่เป็นไปได้ ผู้รับศีลล้างบาปมีพ่อแม่ผู้ปกครองได้คนหนึ่ง ซึ่งมีหน้าที่ช่วยผู้รับศีลล้างบาป ที่เป็นผู้ใหญ่ในพิธีเริ่มต้นเป็นคริสตชน และถ้าผู้รับศีลล้างบาปเป็นทารก ก็มีหน้าที่พร้อมกับบิดามารดานำทารกนั้นมารับศีลล้างบาป และช่วยเหลือผู้ให้รับศีลล้างบาปแล้ว เจริญชีวิตที่เหมาะสม และปฏิบัติพันธะที่ติดมากับศีลล้างบาปนั้นอย่างซื่อสัตย์” (ประมวลกฎหมายพระศาสนจักรข้อที่ 872)

โดยขั้นแรกพ่อแม่ผู้ปกครองได้รับการเลือกจากผู้รับศีลล้างบาปเอง หรือจากบิดามารดา หรือจากผู้ทำหน้าที่แทนบิดามารดาของเขา หรือถ้าขาดบุคคลเหล่านี้ ให้เจ้าอาวาสหรือศาสนบริกรเลือกแทน บุคคลที่เป็นพ่อแม่ผู้ปกครองต้องมีความเหมาะสมและมีเจตจำนงรับหน้าที่นี้ ในด้านอายุของพ่อแม่ผู้ปกครอง พระศาสนจักรกำหนดให้มีอายุครบ 16 ปีบริบูรณ์ เว้นแต่พระสังฆราชสังฆมณฑลได้กำหนดอายุ

เป็นอย่างอื่น หรือเจ้าอาวาส หรือศาสนบริกร เห็นว่ามีเหตุอันควรยกเว้นให้ได้ พ่อแม่อุปถัมภ์ ต้องเป็นคาทอลิกที่รับศีลกำลังและศีลมหาสนิท และเจริญชีวิตที่สอดคล้องกับความเชื่อ ซึ่งเหมาะสมกับบทบาทที่จะรับ ทั้งนี้ไม่ควรเป็น บุคคลที่ยังต้องโทษใดๆ ทางกฎหมายพระ ศาสนจักร ไม่ว่าโทษที่ลงทัณฑ์แล้ว หรือโทษที่ ได้ประกาศโดยชอบ และประการสุดท้ายพ่อแม่ อุปถัมภ์ต้องไม่เป็นบิดาหรือมารดาของผู้จะรับ ศีลล้างบาป (ประมวลกฎหมายพระศาสนจักร 874 วรรค 1)

จากประมวลกฎหมายพระศาสนจักร ข้างต้น ซึ่งให้เห็นถึงบทบาทหน้าที่อันสำคัญยิ่ง ของพ่อแม่อุปถัมภ์ คือช่วยเหลือให้ผู้รับศีลล้าง บาปเจริญชีวิตได้เหมาะสม และปฏิบัติตาม พันธะที่ติดมากับศีลล้างบาปนั้นอย่างซื่อสัตย์ เพราะเนื่องจาก ศีลล้างบาปสืบทอดต่อกันมา การล้าง “baptizein” ในภาษากรีก หมายถึง “การจุ่ม” ลงไปในน้ำ เป็นสัญลักษณ์ของการ ฝังผู้เรียนคำสอนในการสิ้นพระชนม์ของพระ คริสตเจ้า ซึ่งเขากลับเป็นขึ้นมาจากความตาย พร้อมกับพระองค์ เสมือนเป็น “สิ่งสร้างใหม่” (2 คร. 5:17; กท. 6:15) ทั้งนี้ยังเป็นตรา ประทับ ที่ไม่มีวันลบเลือน เมื่อรับศีลล้างบาป แล้ว ก็เป็นการเข้าสู่พระศาสนจักรและได้ชื่อว่า เป็นคริสตชน ดังนั้นพ่อแม่อุปถัมภ์จึงควรให้ ความสำคัญยิ่งที่จะเป็นแบบอย่าง และสะท้อน

ชีวิตของพวกเขา ไปสู่ลูกทูนหัวที่เริ่มเข้ามา มี ส่วนร่วมในพระศาสนจักร และเข้าใจถึงพันธะ ต่างๆ ที่พวกเขามีพันธกิจแห่งพระคริสตเจ้าอยู่ ในตัวเอง ซื่อสัตย์ต่อพันธะที่ตนเองได้รับโดย ผ่านทางคำแนะนำ และรูปแบบของพ่อแม่ อุปถัมภ์นั่นเอง พ่อแม่อุปถัมภ์จึงมีบทบาท หน้าที่ และคุณลักษณะสำคัญหลายประการ เช่น การเป็นแบบอย่างหรือแสดงให้เห็นถึง รูปแบบชีวิตที่ชัดเจน การดำเนินชีวิตตามคุณ ค่าพระวรสาร อีกทั้งมีความเชื่อที่มั่นคงและ พร้อมที่จะช่วยเหลือผู้รับศีลล้างบาปใหม่ให้ เจริญชีวิตที่เหมาะสม และให้ปฏิบัติตามพันธะ ที่ติดมากับศีลล้างบาปอย่างซื่อสัตย์

พันธะที่ติดมากับศีลล้างบาป จึงเป็นสิ่งที่ จำเป็นต่อการเป็นคริสตชน ซึ่งเรียกร้องความ มีคุณธรรมที่เป็นคุณลักษณะของตัวบุคคล บุคคลที่มีคุณลักษณะเช่นใดก็มีความโน้มเอียง ในการแสดงคุณลักษณะเช่นนั้นออกมา ซึ่ง คุณลักษณะนี้เป็นสิ่งที่ต้องได้รับการหล่อเลี้ยง ให้เติบโตอย่างถูกต้อง โดยอาศัยพ่อแม่อุปถัมภ์ ที่จะคอยชี้แนะ และปลูกฝังคุณธรรมเพื่อให้ลูก ทูนหัวของตนเป็นคริสตชนที่ดีแต่เนื่องจาก สภาพสังคมปัจจุบันมีความท้าทายในการ ดำเนินชีวิตในแต่ละวัน ไม่ว่าจะเป็นสิ่งเร้าต่างๆ ปัญหาทางจริยศาสตร์ พ่อแม่อุปถัมภ์จึงมี บทบาทหน้าที่ที่สำคัญ ในการเป็นตัวอย่างที่ดี สามารถสอน แนะนำ และปลูกฝังให้ลูกทูนหัว

ของตนยืนหยัดมั่นคงในสิ่งที่ถูกต้อง และไม่ไหลไปตามกระแสโลกที่รุนแรง แต่หากว่าทุกวันนี้พ่อแม่อุปถัมภ์หลายคนไม่ได้พยายามที่จะทำหน้าที่ของตน และคิดว่าสิ่งต่างๆ เหล่านี้ไม่ใช่หน้าที่ของตน เพราะความไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองตั้งแต่ต้น ดังนั้นทางผู้วิจัยจึงมองเห็นถึงคุณธรรมหนึ่ง ในคุณธรรมหลัก 4 ประการคือ คุณธรรมความกล้าหาญ ที่จะทำให้ตัวของพ่อแม่อุปถัมภ์มีความกล้าหาญที่จะทำหน้าที่ของตนเอง และสอนให้ลูกทูนหัวของตนให้มีความกล้าหาญในการยืนหยัดต่อกระแสสังคม เพราะทุกวันนี้สังคมมีค่านิยมที่ไม่สอดคล้องกับคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก ในหลายเรื่อง คุณธรรมความกล้าหาญจึงเป็นส่วนสำคัญในการทำให้ลูกทูนหัวมีความมั่นคงในคำสอน และซื่อสัตย์ต่อคำสัญญาแห่งศีลล้างบาป ซึ่งเป็นพันธะที่ไม่มีความเปลี่ยนแปลง

ดังนั้น คุณธรรมความกล้าหาญ จึงเป็นคุณธรรมที่ทำให้ผู้ที่มีความกล้าหาญนั้นสามารถบรรลุหรือประสบความสำเร็จในความยากลำบาก (Difficulty) ที่เป็นอุปสรรคขัดขวาง และเป็นหน้าที่ของคุณธรรมความกล้าหาญ ที่ทำให้สามารถเอาชนะความรู้สึกถึงความยากลำบากต่างๆ ในตัวได้ หรืออีกนัยหนึ่ง ความกล้าหาญเป็นคุณธรรมที่เสริมกำลังใจ ทำให้สามารถชนะอุปสรรคที่มีอยู่ ดังนั้นคุณธรรมความกล้าหาญ เกี่ยวข้องกับ

สมรรถภาพด้านอารมณ์ (irascible appetite) ของมนุษย์นั่นเอง (บาทหลวงเชดชัย เลิศจิตรเลขา, 2548: 219)

ดังนั้น พ่อแม่อุปถัมภ์จึงมีบทบาทและหน้าที่สำคัญในการปลูกฝัง พัฒนาคุณธรรมความกล้าหาญแก่ลูกทูนหัวของตน ให้เจริญชีวิตสอดคล้องต่อคำสอนพระศาสนจักร และมุ่งเน้นถึงการให้ความสำคัญในบทบาทหน้าที่ของพ่อแม่อุปถัมภ์ ที่มีความสำคัญในยุคปัจจุบัน และมีความท้าทายในการแสดงออกมาเป็นรูปธรรม ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาบทบาทหน้าที่ของพ่อแม่อุปถัมภ์ ที่มีต่อลูกทูนหัว และวิธีการพัฒนาคุณธรรมความกล้าหาญให้กับลูกทูนหัวในยุคปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษา บทบาทหน้าที่ของพ่อแม่อุปถัมภ์ที่มีต่อลูกทูนหัว
2. เพื่อศึกษา วิธีการของพ่อแม่อุปถัมภ์ในการพัฒนาคุณธรรมความกล้าหาญต่อลูกทูนหัว

ขอบเขตของการวิจัย

1. กรอบแนวคิดของวิจัย
 - 1.1 เอกสารคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิกที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของพ่อแม่อุปถัมภ์

1.2 บทบาทหน้าที่ของพ่อแม่ผู้ปกครองที่สามารถพัฒนาคุณธรรมความกล้าหาญต่อลูกหลานได้

1.3 แนวทางการพัฒนาคุณธรรมความกล้าหาญของพ่อแม่ผู้ปกครองต่อลูกหลาน ไปสู่ภาคปฏิบัติ

2. ขอบเขตด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ประชากร คือ พ่อแม่ผู้ปกครอง วัดนักบุญเปโตร สามพราน นครปฐม อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ที่มีลูกหลานอยู่ในช่วงอายุ ตั้งแต่ 14 – 16 ปี (วัยรุ่นตอนกลาง)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ 1) พ่อแม่/ผู้ปกครองที่มีผู้ที่อยู่ในปกครองอยู่ในช่วงอายุ ตั้งแต่ 14 – 16 ปี จำนวน 12 คน 2) ลูกหลานจำนวน 12 คน 3) พ่อแม่ผู้ปกครองจำนวน 12 คน วัดนักบุญเปโตร สามพราน นครปฐม อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย

นิยามศัพท์เฉพาะ

พ่อแม่ผู้ปกครอง หมายถึงพ่อแม่ที่มีบทบาทฝ่ายวิญญาณ ไม่ใช่พ่อแม่แท้ๆ ของผู้รับศีลล้างบาปและศีลกำลัง มีหน้าที่ในการให้คำแนะนำสัญญาแทนในพิธีล้างบาปสำหรับทารกและเป็นผู้ให้ แบบอย่างชีวิต แนะนำวิญญาณของผู้รับศีล ทั้งศีลล้างบาปและศีลกำลัง ให้ยึดถือตามคำแนะนำสัญญาอย่างเข้าใจความหมายและแสดงออกมาเป็นรูปธรรม

บทบาทหน้าที่ของพ่อแม่ผู้ปกครอง

หมายถึงการปฏิบัติตามหน้าที่ความรับผิดชอบของพ่อแม่ผู้ปกครองที่มีต่อลูกหลานให้สามารถเจริญชีวิตที่เหมาะสม และปฏิบัติพันธกิจที่ติดมากับศีลล้างบาปนั้นอย่างซื่อสัตย์ เป็นต้นในเรื่องของการมีความเชื่อศรัทธา ความรัก ความหวัง และคุณธรรมความกล้าหาญ

ความเชื่อศรัทธา ได้แก่ เชื่อในพระเป็นเจ้า เห็นพระเป็นเจ้าสำคัญกว่าสิ่งทั้งปวง การมีความศรัทธาและประกอบกิจศรัทธาต่างๆ

ความรัก ได้แก่ การมีความรักต่อพระเจ้า ต่อตนเอง และต่อผู้อื่น โดยการรักเคารพ ยำเกรงในพระเจ้า ไม่ทำบาป คุณธรรมจริยธรรม รักษาสุขภาพกายใจ ให้อภัยตนเอง เพิ่มพูนความรู้ความสามารถให้แก่ตนเอง เชื่อฟัง กตัญญู ดูแลปรนนิบัติ ช่วยเหลืองาน ผู้ปกครอง พ่อแม่ ญาติพี่น้อง ครู แบ่งปัน ช่วยเหลือ แนะนำ ให้กำลังใจ ให้อภัย เป็นตัวอย่างที่ดีแก่เพื่อนและบุคคลรอบข้าง

ความหวัง ได้แก่ ความหวังในพระเจ้า ตนเอง และผู้อื่น โดยการหวังในความรักเมตตาจากพระเจ้า หวังจะได้เข้าสู่อาณาจักรสวรรค์ เชื่อมั่นในความดีของตนเอง เคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีของตนเอง มีความมานะพยายาม ไม่ท้อแท้สิ้นหวัง เชื่อมั่นในความดีของผู้อื่น เคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีของเพื่อนมนุษย์

ความกล้าหาญ ได้แก่ การมีมโนธรรม วิจารณ์ญาณ และความกล้าหาญเชิงศีลธรรม โดยการคิดไตร่ตรองในสิ่งที่จะทำ โดยอาศัย เหตุผลและหลักคำสอน กล้าทำ กล้าพูดความจริง กล้ายอมรับผิด กล้าเตือนผู้อื่น กล้าเผชิญ สู้ทนต่อความยากลำบาก ปฏิเสธอบายมุข สุรา สารเสพติด การพนัน บุคคลที่ซุกงูไปในทางที่ไม่ดี และกล้าประกาศข่าวดี

ลูกทูนหัว หมายถึงผู้ที่รับศีลศักดิ์สิทธิ์ 2 ประการคือ ศีลล้างบาป และศีลกำลัง โดยจะใช้คู่กับคำว่าพ่อแม่อุปถัมภ์ เป็นคำที่ใช้เรียก ผู้ที่เข้ารับพิธีศีลล้างบาป และศีลกำลัง ใน ศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก โดยความหมายของลูกทูนหัวนี้ เป็นความหมายเชิง สัญลักษณ์ทางพิธีกรรม ที่จะได้รับการดูแล แนะนำ โดยพ่อแม่อุปถัมภ์ ทั้งนี้ทางผู้วิจัยไม่ ใช้คำว่าลูกอุปถัมภ์ เพื่อให้สอดคล้องกับคำว่า พ่อแม่อุปถัมภ์ และยังคงยึดใช้คำเดิม ตามที่ พระศาสนจักรนิยมใช้กันมา เพราะเนื่องจากถ้า ใช้คำว่า ลูกอุปถัมภ์ ยังคงไม่เป็นที่นิยม และ อาจเข้าใจไปถึงความหมายว่า การรับเลี้ยงลูก อุปถัมภ์ในความหมายการรับเป็นบุตรบุญธรรม เพื่อช่วยไม่ให้สับสน และเข้าใจง่ายขึ้น ทาง ผู้ทำวิจัย จึงขอใช้คำว่าลูกทูนหัว

คุณธรรมความกล้าหาญ เป็นหนึ่งใน คุณธรรมหลัก 4 ประการ โดยมาจากคำว่า cardinal virtues มาจากภาษาละติน cardo

ที่แปลว่าบานพับประตู เปรียบได้กับบานประตู ที่สามารถตั้งอยู่โดยมีบานพับคอยค้ำจุน และ คุณธรรมความกล้าหาญ เป็นคุณธรรมที่ทำให้ ผู้มีความกล้าหาญนั้น สามารถบรรลุหรือ ประสบความสำเร็จในความยากลำบาก (difficulty) ที่เป็นอุปสรรคขัดขวาง เพราะเป็นหน้าที่ของคุณธรรมความกล้าหาญ ที่ทำให้บุคคล สามารถเอาชนะความรู้สึกถึงความยากลำบาก ต่างๆ ในตัวตนเอง หรืออีกนัยหนึ่งความกล้าหาญเป็นคุณธรรมที่เสริมกำลังใจ ทำให้ สามารถชนะอุปสรรคที่มีอยู่ในตัวเรา ดังนั้น คุณธรรมความกล้าหาญ เกี่ยวข้องกับสมรรถภาพด้านอารมณ์ (irascible appetite) ของ มนุษย์นั่นเอง (บาทหลวงเชดชัย เลิศจิตรเลขา, 2548: 219)

วัยรุ่นตอนกลาง (14-16 ปี) เป็นช่วงที่ วัยรุ่นจะยอมรับสภาพร่างกายที่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นหนุ่มเป็นสาวได้แล้ว มีความคิดที่ลึกซึ้ง (abstract) จึงหันมาเฝ้าหาอุดมการณ์และเอกลักษณ์ของตนเอง เพื่อความเป็นตัวของตัวเอง และพยายามเอาชนะความรู้สึกแบบเด็กๆ ที่ผูกพันและอยากจะพึ่งพาพ่อแม่

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ

1. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structured interview) จำนวน 1 ชุด

สำหรับสัมภาษณ์พ่อแม่ผู้ปกครอง วัดนักบุญเปโตร สามพราน นครปฐม เพื่อทราบถึงบทบาทหน้าที่ของพ่อแม่ผู้ปกครองที่มีต่อลูกทูนหัว ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และ ทราบถึงวิธีการของพ่อแม่ผู้ปกครองในการพัฒนาคุณธรรมความกล้าหาญต่อลูกทูนหัว ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. นำข้อมูลที่สังเคราะห์ได้มาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์
3. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา
4. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับงานวิจัยที่ศึกษา และเป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับด้านวิชาการในวงกว้าง ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา และรับแบบสัมภาษณ์กลับมาเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Item Objective Congru-

ence) ซึ่งใช้เกณฑ์ในการพิจารณาค่า IOC ที่มีค่าระหว่าง 0.66 – 1.00 ขึ้นไป แล้วปรับแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

5. นำแบบสัมภาษณ์ไปใช้เก็บข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. การวิเคราะห์ข้อมูล มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

- 1.1 ตรวจสอบ ทบทวน ความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้รับ

- 1.2 นำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์สังเคราะห์ และเรียบเรียงอย่างเป็นระบบ

2. สถิติที่ใช้

- 2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล ใช้ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage)

- 2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัย

1. พ่อแม่ผู้ปกครองได้มีการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของพ่อแม่ผู้ปกครองที่มีต่อลูกทูนหัวในการช่วยส่งเสริมคุณธรรม ความเชื่อ ความรัก ความหวัง และความกล้าหาญแก่ลูกทูนหัว มีการส่งเสริมในด้านความรักมากที่สุด รองลงมาคือด้านความเชื่อ ด้านความกล้าหาญ

และด้านความหวัง โดยกลุ่มพ่อแม่อุปถัมภ์มีการส่งเสริมให้ลูกทูนหัวมีความศรัทธาและประกอบกิจศรัทธา มีความรักในตนเอง ความหวังในตนเอง และมีมโนธรรมและวิจารณ์ญาณเป็นส่วนใหญ่ สำหรับสิ่งที่ส่งเสริมน้อยคือการส่งเสริมให้มีความหวังในพระเจ้า และความหวังในผู้อื่น

1.1 การปฏิบัติหน้าที่ในด้านความเชื่อ แสดงให้เห็นถึงพ่อแม่อุปถัมภ์ส่วนมากให้ความสำคัญกับเรื่องนี้พอสมควรโดยเฉพาะในเรื่องการปฏิบัติกิจศรัทธาการมาร่วมพิธีบูชาขอบพระคุณเป็นสิ่งแรกๆ ที่พ่อแม่อุปถัมภ์นึกถึงส่วนความเชื่อต่อพระเจ้าในแง่ของความหมายนั้นอาจดูเป็นเรื่องที่ไกลตัวและพ่อแม่อุปถัมภ์ยังไม่ได้ให้ความสำคัญเท่าที่ควร เพราะเรื่องของการปลูกฝังความเชื่อบางครั้งก็ต้องผ่านทางประสบการณ์ภายในลึกๆ จึงจะสามารถถ่ายทอดออกมาได้ มิติของความเชื่อจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและเรียกร้องให้พ่อแม่อุปถัมภ์ปลูกฝังความเชื่อให้กับลูกทูนหัวของตนทั้งมิติทางด้านชีวิตภายในและการปฏิบัติออกมาภายนอก

1.2 การปฏิบัติหน้าที่ในด้านความรัก แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญของพ่อแม่อุปถัมภ์ที่เห็นคุณค่าและให้คุณค่ากับความรัก เพราะเรื่องของความรักเป็นเรื่องที่ทุกคนเข้าใจได้ง่ายและแสดงออกมาเป็นภาคปฏิบัติทำให้

พ่อแม่อุปถัมภ์ตระหนักถึงคุณค่าของหน้าที่ในการปลูกฝังความรักให้กับลูกทูนหัวของตน แต่หากมองถึงด้านที่ได้ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ความรักในพระเจ้าซึ่งเป็นด้านที่มีความสำคัญที่หลายคนอาจมองข้ามไป เพราะการมุ่งไปที่ลูกทูนหัวอย่างเดียวโดยละเลยการมองไปถึงพระเจ้าผู้ที่เป็นพื้นฐานของความรักพ่อแม่อุปถัมภ์จึงควรให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ด้วย

1.3 การปฏิบัติหน้าที่ในด้านความหวัง เป็นเรื่องของความคาดหวังในอนาคต เป็นเรื่องที่ไม่อาจมองเห็นหรือจับต้องได้ในปัจจุบันทั้งเป็นด้านที่พ่อแม่อุปถัมภ์ขาดความเข้าใจและให้ความสำคัญน้อย พ่อแม่อุปถัมภ์จึงควรตระหนักว่าความหวังยังเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นเพื่อที่ลูกทูนหัวจะได้มีเป้าหมายในชีวิต ไม่ลืมพระเจ้าและเพื่อนมนุษย์รอบข้าง โดยเฉพาะด้านความหวังในพระเจ้าและความหวังในผู้อื่น พ่อแม่อุปถัมภ์ไม่ได้ให้ความสำคัญมากนัก ไม่เข้าใจในความหมายเพื่อลงสู่ภาคปฏิบัติ ต่างกับด้านความหวังในตนเองที่พ่อแม่อุปถัมภ์ให้ความสำคัญและปฏิบัติได้ดี

1.4 การปฏิบัติหน้าที่ในด้านความกล้าหาญ โดยพ่อแม่อุปถัมภ์ส่วนใหญ่เห็นความสำคัญและทราบถึงหน้าที่ในการปลูกฝังความกล้าหาญให้กับลูกทูนหัวของตน โดยเริ่มแรกต้องเข้าใจถึงความหมายและความสำคัญของ

คุณธรรมความกล้าหาญเสียก่อน เหตุที่มีความสำคัญ เพราะการที่วัยรุ่นหรือลูกทูนหัวของตนต้องเผชิญกับกระแสโลกในปัจจุบันที่ต้องใช้มโนธรรมที่เที่ยงตรง มีวิจารณญาณในเรื่องต่างๆ แยกแยะถูกผิด เลือกสิ่งที่ถูกต้องมากกว่าสิ่งที่ถูกใจ รวมไปถึงการพัฒนาสู่การเป็นผู้ใหญ่ทางความเชื่อที่สามารถยืนหยัดได้ด้วยตนเองและสามารถนำผู้อื่นไปในทางที่ดีและทางที่ถูกต้องได้นั้น ต้องอาศัยคุณธรรมในข้อนี้เป็นภูมิคุ้มกันให้เขาสามารถดำเนินชีวิตของคริสตชนได้อย่างเหมาะสม ในส่วนที่พ่อแม่อุปถัมภ์หลายคนไม่อาจปฏิบัติได้ คือความไม่กล้าตักเตือนหรือแม้แต่นั่นเองก็ไม่มั่นใจว่าสิ่งที่จะสอนให้กับลูกทูนหัวไปนั้นตนเองทำได้หรือไม่ ดังนั้นพ่อแม่อุปถัมภ์ควรตระหนักในหน้าที่ของการเป็นคริสตชนที่ดีเสียก่อนจึงจะสามารถไปปลูกฝังคุณธรรมความกล้าหาญให้กับลูกทูนหัวได้ การที่พ่อแม่อุปถัมภ์จะไปบอกหรือแนะนำลูกทูนหัวนั้นต้องใช้ความกล้าที่จะทำในสิ่งที่ถูกต้องและซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ของตนในพันธะที่ติดตัวเรามาตั้งแต่การตอบรับเป็นพ่อแม่อุปถัมภ์ของลูกทูนหัวของเราตั้งแต่เราได้รับศีลล้างบาป

2. วิธีการของพ่อแม่อุปถัมภ์ในการพัฒนาคุณธรรมความกล้าหาญต่อลูกทูนหัวไปสู่การปฏิบัติ มีดังนี้

2.1 พ่อแม่อุปถัมภ์ต้องเป็นตัวอย่างที่ดีแสดงออกให้เห็นทางการกระทำเพื่อลูกทูนหัวจะได้พร้อมแสดงคุณลักษณะที่เป็นต้นแบบแห่งชีวิตที่เข้มแข็งและสวยงามให้แก่ผู้อื่นในอนาคตด้วย

2.2 พ่อแม่อุปถัมภ์ต้องเป็นผู้ที่ปลูกฝังความเชื่อผ่านทาง การดำเนินชีวิต มองดูแบบอย่างและการแสดงออกทางการปฏิบัติ โดยผ่านทาง การไปร่วมมิสซา กิจศรัทธา และการดำเนินชีวิตอย่างมีความหมายในแต่ละวัน

2.3 พ่อแม่อุปถัมภ์ต้องพูดคุยและมีการสื่อสารที่ดีกับลูกทูนหัวของตน ต้องมีวิธีการสื่อสารที่เข้ากับบริบทของวัยรุ่นและมีความเหมาะสม

2.4 พ่อแม่อุปถัมภ์ต้องทำงานร่วมกับครอบครัวของลูกทูนหัวของตน ครอบครัวเป็นอีกหนึ่งส่วนสำคัญในการร่วมมือกับพ่อแม่อุปถัมภ์ทำให้เขามีกำลังใจเอาชนะการประจัญและความยากลำบากต่างๆ ทั้งทางด้านการเชื่อและทางด้านสังคมในการดำเนินชีวิตในแต่ละวัน

2.5 พ่อแม่อุปถัมภ์ต้องเอาใจใส่และมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับลูกทูนหัวของตน ทั้งสองต้องหมั่นสร้างความสัมพันธ์และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

2.6 พ่อแม่อุปถัมภ์ต้องรู้จักใช้สื่อและเทคโนโลยีและรู้จักสอนลูกทูนหัวของตนให้ใช้สื่อและเทคโนโลยีในทางที่ถูกต้องและเกิดประโยชน์

2.7 พ่อแม่อุปถัมภ์ต้องมีความเชื่อมั่นและเห็นคุณค่าในตัวลูกทูนหัวของตน

2.8 พ่อแม่อุปถัมภ์ควรนำกิจกรรมต่างๆ มาใช้ เพื่อให้ลูกทูนหัวของตนได้เริ่มออกจากตนเอง

2.9 พ่อแม่อุปถัมภ์ต้องให้กำลังใจและเสริมแรงให้กับลูกทูนหัวของตนในยามที่เขามีความยากลำบากหรือท้อแท้ในชีวิต

อภิปรายผล

1. บทบาทหน้าที่ของพ่อแม่อุปถัมภ์ที่มีต่อลูกทูนหัว

จากการศึกษาพบว่า บทบาทหน้าที่ของพ่อแม่อุปถัมภ์ที่สำคัญคือพ่อแม่อุปถัมภ์ต้องช่วยเหลือผู้รับศีลล้างบาปแล้วให้สามารถเจริญชีวิตที่เหมาะสมและปฏิบัติพันธะที่ติดมากับศีลล้างบาปนั้นอย่างซื่อสัตย์ เป็นต้นในเรื่องของการมีความเชื่อศรัทธา ความรัก ความหวังและคุณธรรมความกล้าหาญ ซึ่งสอดคล้องตามที่ประมวลกฎหมายพระศาสนจักรข้อที่ 872 ได้กล่าวถึงหน้าที่ของพ่อแม่อุปถัมภ์อย่างชัดเจน ดังนี้ “เท่าที่เป็นไปได้ ผู้รับศีลล้างบาปมีพ่อแม่อุปถัมภ์ได้คนหนึ่ง ซึ่งมีหน้าที่ช่วยเหลือผู้รับศีลล้าง

บาป ที่เป็นผู้ใหญ่ในพิธีเริ่มต้นเป็น คริสตชน และถ้าผู้รับศีลล้างบาปเป็นทารกก็มีหน้าที่พร้อมกับบิดามารดานำทารกนั้นมารับศีลล้างบาป และช่วยเหลือผู้ให้รับศีลล้างบาปแล้วเจริญชีวิตที่เหมาะสม และปฏิบัติพันธะที่ติดมากับศีลล้างบาปนั้นอย่างซื่อสัตย์” (2550: 27)

2. วิธีการของพ่อแม่อุปถัมภ์ในการพัฒนาคุณธรรมความกล้าหาญต่อลูกทูนหัว

จากการศึกษาพบว่า วิธีการของพ่อแม่อุปถัมภ์ในการพัฒนาคุณธรรมความกล้าหาญต่อลูกทูนหัว ดังความตอนหนึ่งในหนังสือสุขใจกับลูกวัยรุ่นว่า “การเอาชนะตัวเอง หรือการควบคุมพฤติกรรม อารมณ์ให้ออกมาในรูปที่เหมาะสมในระยะแรกๆ จะพบลักษณะสองจิตสองใจระหว่างความอยากเป็นเด็กต่อไปกับความอยากเป็นผู้ใหญ่ จากความรู้สึกลึกซึ้งของวัยรุ่นมักจะมองว่าสภาวะผู้ใหญ่หมายความว่าพึ่งตนเองได้ ตัดสินใจได้ถูกต้อง การที่จะเอาชนะใจตนเองนั้นเป็นสิ่งที่เด็กควรจะได้รับ การเรียนรู้ ได้รับโอกาสในการฝึกฝนมาตั้งแต่เด็กๆ ทีละเล็กละน้อยผ่านการที่พ่อแม่กำหนดขอบเขตต่างๆ ในชีวิต แต่ในวัยเด็กที่ไม่เคยเรียนรู้ที่จะยับยั้งชั่งใจมาก่อน ไม่เคยเอาชนะตัวเองโดยการทำให้เหมาะสมได้เลย หรือถูกเลี้ยงดูให้เอาแต่ใจตัวเอง อยากได้อะไรก็ได้ อยากทำอะไรก็จะทำ ครั้นเติบโตเข้าวัยรุ่นมีอิสระมากขึ้น ก็จะเห็นพฤติกรรมที่ไม่ยังคิด

ได้บ่อยๆ และบางครั้งกลับเป็นอันตรายทั้งต่อตนเองและผู้อื่นอีกด้วย” (พนม เกตุมาน, 2554) การเอาชนะตัวเองจึงเป็นการแสดงออกของความกล้าหาญ โดยมีแนวทางดังนี้

1) พ่อแม่อุปถัมภ์ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต

2) พ่อแม่อุปถัมภ์ต้องเป็นผู้ที่ปลูกฝังความเชื่อและมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับลูกทูนหัวของตน

3) พ่อแม่อุปถัมภ์ต้องเอาใจใส่ พุดคุย และมีการสื่อสารที่ดีกับลูกทูนหัวของตน

4) พ่อแม่อุปถัมภ์ต้องอภิบาลร่วมกับครอบครัวของลูกทูนหัวของตนในทุกมิติ

5) พ่อแม่อุปถัมภ์ต้องสอนในเรื่องสำคัญและจำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิต รู้จักใช้สื่อและเทคโนโลยีและรู้จักสอนลูกทูนหัวของตนให้ใช้สื่อและเทคโนโลยีให้ถูกต้องและเกิดประโยชน์

6) พ่อแม่อุปถัมภ์ต้องมีความเชื่อมั่นและเห็นคุณค่าในตัวลูกทูนหัวของตน

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ควรมีการจัดอบรม จัดทำคู่มือ หรือมีการแนะนำก่อนการปฏิบัติหน้าที่จริง เพื่อความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องโดยผู้ที่จัดทำคู่มือหรือจัดอบรมควรเป็นวัดหรือหน่วยงานจากส่วนกลาง

บทบาทที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ บรรดาผู้อภิบาล คุณพ่อ ชีสเตอร์ ครูคำสอน ควรมีความรู้เพียงพอเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานสำหรับการเลือกพ่อแม่อุปถัมภ์ เพราะบุคคลเหล่านี้ต้องเป็นผู้ให้ข้อมูลและตอบคำถามเบื้องต้นเกี่ยวกับคุณสมบัติ ความหมาย คุณค่า รวมถึงบทบาทหน้าที่อันจำเป็นของพ่อแม่อุปถัมภ์ด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการทำวิจัยที่เจาะลงไปในกลุ่มของตัวผู้ปกครองหรือตัวลูกทูนหัว เพื่อศึกษาในมุมมองที่แตกต่างๆ โดยอาจจะใช้หลักคุณธรรมต่างๆ เข้ามามีบทบาทในการพัฒนากลุ่มเป้าหมาย อาทิเช่น คุณธรรมความยุติธรรม คุณธรรมความรอบคอบ คุณธรรมความประมาณการ เป็นต้น

ในการไปเก็บข้อมูลน่าจะเป็นการร่างคำตอบเบื้องต้นเป็นคำสำคัญ เพื่อช่วยในการวัดว่าผู้ถูกสัมภาษณ์คิดอย่างนั้นจริง และตรงกับวัตถุประสงค์ของข้อคำถาม เพราะเนื่องจากงานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ จึงอาจเกิดการชี้นำ หรือความโน้มเอียงทางความคิดของผู้วิจัยเองได้ วิธีนี้จะสามารถช่วยให้การให้ข้อมูลที่ได้นั้นถูกต้องและตอบวัตถุประสงค์ของคำถามในแต่ละข้อได้ดียิ่งขึ้น

บทบาทหน้าที่ของพ่อแม่ผู้ปฏิบัติในการพัฒนาคุณธรรมความกล้าหาญ
กรณีศึกษา วัดนักบุญเปโตร สามพราน นครปฐม

บรรณานุกรม

คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม. (2562). คำสอนพระศาสนจักร.

คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพิธีกรรม. (2556). สังฆธรรมนูญว่าด้วยพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์ดอนบอสโก.

คณะกรรมการที่ปรึกษาด้านกฎหมายพระศาสนจักรภายใต้สภาสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย.

(2546). ประมวลกฎหมายพระศาสนจักร บรรพ4 หน้าที่ทำให้ศักดิ์สิทธิ์ของพระศาสนจักร.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.

พนม เกตุมาน. (2554). สุขใจกับลูกวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: บริษัทแปลน พับลิชชิ่ง จำกัด.

เชิดชัย เลิศจิตรเลขา, บาทหลวง. (2548). คริสตจริยศาสตร์พื้นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงเรียนดอน
บอสโก.

ปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ในเครือมหาไถ่ศึกษา สังกัดสังฆมณฑลอุดรธานี

Participative Factors Affecting Effectiveness of The Holy Redeemer Region Schools under Udon Thani Diocese.

บาทหลวงประเสริฐ คุณโดน

* บาทหลวงในคริสตศาสนจักรโรมันคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลอุดรธานี

* ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

ดร.นวัตร ทอมสิน

* อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

ดร.ประพรทิพย์ คุณากรพิทักษ์

* อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

Rev.Prasert Khundon

* Reverend in Roman Catholic Church, Udon Thani Diocese.

* Master of Educational Administration, Udon Thani Rajabhat University.

Dr.Nawattakorn Homsin

* Lecture, Faculty of Education, Udon Thani Rajabhat University.

Dr.Prapornpit Kunagornpitak

* Lecture, Faculty of Education, Udon Thani Rajabhat University.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 3 เมษายน 2562

* แก้ไข 2 พฤษภาคม 2562

* ตอรับบทความ 10 พฤษภาคม 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับปัจจัยการมีส่วนร่วมโรงเรียนในเครือมหาไถ่ศึกษา 2) ศึกษาระดับประสิทธิผลของโรงเรียนในเครือมหาไถ่ศึกษา 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียนในเครือมหาไถ่ศึกษา และ 4) สร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในเครือมหาไถ่ศึกษา สังกัดสังฆมณฑลอุดรธานี กลุ่มประชากรคือครูโรงเรียนในเครือมหาไถ่ศึกษา จำนวน 667 คน กลุ่มตัวอย่างคือครูโรงเรียนในเครือมหาไถ่ศึกษา จำนวน 248 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วนของจำนวนครูแต่ละโรงเรียน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ ประกอบด้วย ข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยการมีส่วนร่วม ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .537 - .845 ค่าความเชื่อมั่น .968 และข้อคำถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .444 - .870 ค่าความเชื่อมั่น .965 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยการมีส่วนร่วมของโรงเรียนในเครือมหาไถ่ศึกษา สังกัดสังฆมณฑลอุดรธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพของโรงเรียนของโรงเรียนในเครือมหาไถ่ศึกษา สังกัดสังฆมณฑลอุดรธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ปัจจัยการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนในเครือมหาไถ่ศึกษา สังกัดสังฆมณฑลอุดรธานี ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) ปัจจัยการมีส่วนร่วมส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในเครือมหาไถ่ศึกษา สังกัดสังฆมณฑลอุดรธานี ได้ร้อยละ 61.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เขียนสมการพยากรณ์ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนทั่วไป

$$= 1.935 + .267 (X_3) + .191 (X_2) + .101 (X_1)$$

และสมการในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$= .400 (X_4) + .297 (X_2) + .158 (X_3)$$

คำสำคัญ: ปัจจัยการมีส่วนร่วม
ประสิทธิผลของโรงเรียน
โรงเรียนในเครือมหาไถ่ศึกษา

Abstract

The purposes of this research were to: 1) study the level of the participative factors in The Holy Redeemer Region 2) study the level of the effectiveness of The Holy Redeemer Region Schools 3) study the relationship between the participative factors and the effectiveness of The Holy Redeemer Region and 4) create a predictive equation for the participative factors affecting the effectiveness of The Holy Redeemer Region Schools in Udon Thani Diocese. The target population in this research were 667 teachers. The sample were 248 teachers from 12 school of The Holy Redeemer Region Schools in Udon Thani Dioces. Using simple random sampling. The data collected by using the questionnaire with five-point scales ; the part of participative factors was with the power of discrimination between 0.537 - 0.845, the reliability value of 0.968 and the part of effectiveness was with the power of discrimination between 0.444 - 0.870, the reliability value of 0.965. Statistics used for data analysis were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, correlation coefficient and stepwise multiple regression analysis.

The findings of this study were as follows: 1) the level of participative factors of The Holy Redeemer Region Schools was at the high level 2) the effectiveness of The Holy Redeemer Region Schools was at the high level 3) the relationships exist between the participative factors of teachers and the effectiveness of The Holy Redeemer

Region Schools was at the significance at the level of .01 and 4) the participative factors could predict the existence of effectiveness The Holy Redeemer Region Schools at the significance at the level of .01. and 4) The predictive equation for the participative factors affecting the effectiveness of The Holy Redeemer Region Schools were:

Forecast equation in general score

$$= 1.935 + .267 (X_3) + .191 (X_2) + .101 (X_1)$$

and equation in the standard score

$$= .400 (X_4) + .297 (X_2) + .158 (X_3)$$

Keywords: participative factors
effective school
The Holy Redeemer Region Schools

บทนำ

การขับเคลื่อนการศึกษาตามนโยบายโรงเรียนมาตรฐานสากล ผู้บริหารสถานศึกษานับเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนนำองค์กรต้องมีวิสัยทัศน์ กำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มุ่งเน้นคุณภาพผู้เรียนและมีการสื่อสารทิศทางวิสัยทัศน์สู่การปฏิบัติ และสร้างแรงจูงใจกระตุ้นบุคลากรให้มีส่วนร่วมในการทำงาน เพื่อให้บรรลุตามทิศทางที่กำหนดไว้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรทำความเข้าใจและประสานงานภายในองค์กรเพื่อช่วยให้องค์กรประเมินตนเองภายใต้สภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง มุ่งเน้นผลการดำเนินการตามกลยุทธ์ขององค์กร ซึ่งต้องมีเกณฑ์ได้พัฒนาไปสู่มุมมองเชิงระบบที่ครอบคลุมและบูรณาการการบริหารจัดการกับผลการดำเนินการโดยรวมขององค์กร เพื่อให้โรงเรียนมาตรฐานสากลได้ขับเคลื่อนตามเป้าหมายสำคัญคือ “บริหารเยี่ยม: ผลลัพธ์ยอด” ซึ่งประสิทธิผลของโรงเรียนดูได้จากระดับความสำเร็จหรือการบรรลุผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโรงเรียนที่กำหนดทางด้านผลผลิต (Outputs) และผลลัพธ์ (Outcomes) ประกอบด้วยคุณลักษณะที่บ่งชี้ในด้านต่างๆ ต่อไปนี้คือผลลัพธ์ทางการเรียน คุณลักษณะของนักเรียน ความพึงพอใจของครู และความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ดังที่ (สัมฤทธิ์ กางเพ็ง,

2551: 8) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดมาตรการในการเร่งรัดปฏิรูปสถานศึกษาให้สามารถดำเนินการสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยให้สถานศึกษาเร่งรัดการจัดการด้านการบริหาร และให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล ให้เร่งรัดการบริหาร โดยให้สถานศึกษาเป็นฐาน (School-based Management) ให้เป็นระบบการบริหารที่มุ่งเน้นผลลัพธ์ (Result-based Management) จัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance-based Budgeting) โดยคำนึงถึงความสำคัญของการพัฒนา การมีส่วนร่วมของสถาบันทางสังคมและให้เน้นการพัฒนาศักยภาพในการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งให้เป็นตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2543 (ปรีดา พงษ์วุฒินันท์, 2552: 1-2)

การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) หมายถึงการที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ได้มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจที่เกี่ยวกับเรื่องที่มีหน้าที่รับผิดชอบ วิธีการดำเนินการที่มีส่วนเกี่ยวข้อง กับปฏิบัติงานตามแผนงาน โครงการโดยการร่วมมือ หรือสนับสนุนด้านทรัพยากร การได้รับผลประโยชน์ การทำหน้าที่ในการประเมินผล (พจนารถ วาดกลืน, 2556: 18) ในการ

พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา เป็นกระบวนการบริหารที่ทำให้บุคลากรในสถานศึกษามีความรู้สึกที่ดี มีโอกาสให้ใช้ความรู้ความสามารถของตนให้เกิดประโยชน์ และส่งผลต่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานในสถานศึกษา ทำให้งานมีความสำเร็จ รวดเร็ว ถูกต้อง ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับเสร็จรวดเร็ว ตรงเวลา ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ได้รับมอบหมาย (Cohen and Uphoff, 1980: 40-42) ทำให้การดำเนินงานของสถานศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เกิดประโยชน์สูงสุดต่อ ผู้เรียนตามเป้าหมายของการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา (นาฏพิมล คุณเผือก, 2555: 2)

โรงเรียนมหาไถ่ศึกษาในเครือสังกัดสังฆมณฑลอุดรธานี เป็นโรงเรียนคาทอลิกได้ดำเนินนโยบายการบริหารการศึกษาภายใต้การปกครองของพระสังฆราชประมุขสังกัดสังฆมณฑลอุดรธานี ซึ่งผู้วิจัยเป็นสมาชิกของสังฆมณฑล จึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมที่มีอิทธิพลของโรงเรียน เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของโรงเรียนและผู้วิจัยได้สร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยการมีส่วนร่วมที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในเครือมหาไถ่ศึกษา สังกัดสังฆมณฑลอุดรธานี เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิผลดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยการมีส่วนร่วมของโรงเรียนในเครือมหาไถ่ศึกษา สังกัดสังฆมณฑลอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของโรงเรียนในเครือมหาไถ่ศึกษา สังกัดสังฆมณฑลอุดรธานี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียนในเครือมหาไถ่ศึกษา สังกัดสังฆมณฑลอุดรธานี
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในเครือมหาไถ่ศึกษา สังกัดสังฆมณฑลอุดรธานี

สมมุติฐานของการวิจัย

1. ระดับปัจจัยการมีส่วนร่วมของโรงเรียนในเครือมหาไถ่ศึกษา อยู่ในระดับมาก
2. ระดับประสิทธิผลของโรงเรียนในเครือมหาไถ่ศึกษาอยู่ในระดับมาก
3. ปัจจัยการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนในเครือมหาไถ่ศึกษา สังกัดสังฆมณฑลอุดรธานี
4. ปัจจัยการมีส่วนร่วมอย่างน้อยหนึ่งปัจจัยสามารถพยากรณ์ ประสิทธิผลของโรงเรียนในเครือมหาไถ่ศึกษา สังกัดสังฆมณฑลอุดรธานี

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทำให้เป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ด้านคุณลักษณะของนักเรียน ด้านความพึงพอใจของครู และด้านการพัฒนาบุคลากร โดยส่งเสริมแนวความคิดเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาที่มุ่งการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และพัฒนาสถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

2. ทำให้ทราบแนวทางในการวางแผนเพื่อให้ครูมีส่วนร่วมในการดำเนินงานให้เกิดความร่วมมือ ร่วมใจ ในการแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมลงมือปฏิบัติการ ร่วมกันแก้ปัญหา ร่วมกันใช้ประโยชน์จากการปฏิบัติงานต่างๆ ร่วมกันประเมินผล และร่วมกันพัฒนา ร่วมกันกำหนดวิธี การทำงานและการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนด มีความรู้สึกผูกพันและสิทธิเท่าเทียมกันในฐานะเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร

3. นำความรู้จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นข้อมูลให้ผู้บริหารสถานศึกษานำไปใช้ในการวางนโยบาย ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาการบริหารงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของโรงเรียนในเครือข่ายการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ครูโรงเรียนในเครือข่ายการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 2561 จำนวน 12 โรงเรียน จำนวน 667 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือครูโรงเรียนในเครือข่ายการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 2561 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางตาราง เครจซี่ และมอร์แกน (krejcie & Morgan อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 42-43) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 248 คน ด้วยการสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีการจับสลาก ตามสัดส่วนของจำนวนครูแต่ละโรงเรียน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ ปัจจัยการมีส่วนร่วม ซึ่งได้ทำการสังเคราะห์จากทฤษฎีและนักวิชาการ ประกอบด้วย

- 1.1 การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ
- 1.2 การมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติการ
- 1.3 การมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์
- 1.4 การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล

2. ตัวแปรเกณฑ์ ได้แก่ ประสิทธิภาพของโรงเรียน ประกอบด้วยซึ่งได้ทำการสังเคราะห์จากทฤษฎีและนักวิชาการ ประกอบด้วย

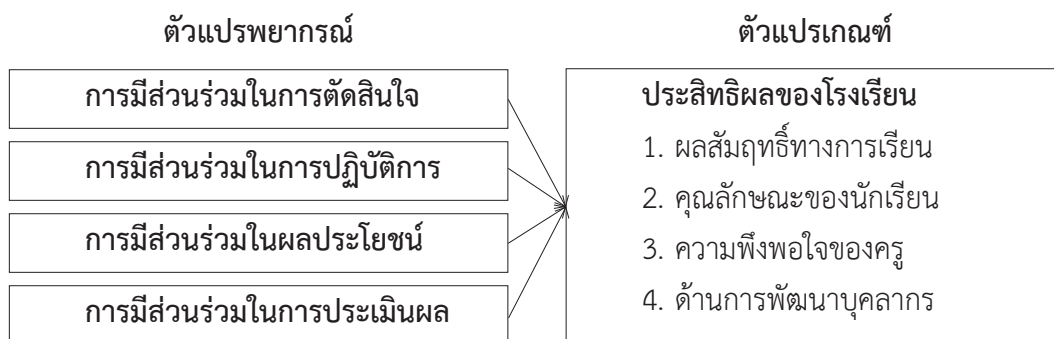
ปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในเครือมหาไถ่ศึกษา สังกัดสังฆมณฑลอุดรธานี

- 2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 2.2 คุณลักษณะของนักเรียน
- 2.3 ความพึงพอใจของครู
- 2.4 ด้านการพัฒนาคูคลาร

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับ ปัจจัยการมีส่วนร่วมของครูโรงเรียนในเครือมหาไถ่ศึกษา สังกัดสังฆมณฑลอุดรธานี โดยสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการมีส่วนร่วม 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการตัดสินใจ 2) ด้านการ

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยในครั้งนี้ ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) จำนวน 1 ฉบับ ที่ผู้วิจัยพัฒนาจากการศึกษาเอกสารหลักการ แนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ และระดับการศึกษา ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ปฏิบัติการ 3) ด้านผลประโยชน์ และ 4) ด้านการประเมินผล มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .537-.845 และมีค่าความเชื่อมั่น .968

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนในเครือมหาไถ่ สังกัดสังฆมณฑลอุดรธานี โดยสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้าน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน 2) ด้านคุณลักษณะของนักเรียน 3) ด้านความพึงพอใจของครู และ 4) ด้านการพัฒนาบุคลากร มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .444-.870 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .965

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนการเก็บข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีถึงผู้อำนวยการโรงเรียนในเครือข่ายได้ศึกษา สังกัดส่งชมณฑลอุดรธานี เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล และส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง และทางไปรษณีย์

2. ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง หลังจากส่งแบบสอบถามครบกำหนด 1 สัปดาห์ ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 248 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ ในการวิเคราะห์ค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ แบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด โดยใช้วิธีแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เกี่ยวกับปัจจัยการมีส่วนร่วมของครูในโรงเรียนในเครือข่ายได้ศึกษา และตอนที่ 3 เกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนในเครือข่ายได้ศึกษา โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนำข้อมูลมาแปลความหมายของข้อมูล

3. นำค่าเฉลี่ยจากข้อ 2 มาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียนในเครือข่ายได้ศึกษา โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) แล้วแปลความหมาย

4. วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ คือปัจจัยการมีส่วนร่วมของครูกับตัวแปรเกณฑ์ คือประสิทธิผลของโรงเรียน โดยวิเคราะห์การถดถอย และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในเครือมหาไถ่ศึกษา สังกัดสังฆมณฑลอุดรธานี

(Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อดูว่าตัวพยากรณ์ใดที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในเครือมหาไถ่ศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ แล้วนำตัวแปรนั้นไปสร้างสมการพยากรณ์ โดยมีข้อตกลงเบื้องต้นของการถดถอย ดังนี้ (อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล, 2561: 297)

4.1 ตัวแปรอิสระ (ตัวแปรพยากรณ์) และตัวแปรตาม (ตัวแปรเกณฑ์) มีมาตราการวัดระดับอันตรภาค (interval scales) ด้วยการทำให้เป็นตัวแปรเต็มหรือตัวแปรหุ่น

4.2 ข้อมูลของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามต้องสุ่มจากประชากรที่มีการแจกแจงแบบปกติ

4.3 ตัวแปรอิสระต้องไม่มีความสัมพันธ์กันเองมากเกินไป (multicollinearity)

4.4 ค่าความคลาดเคลื่อนจากการพยากรณ์มีการแจกแจงแบบปกติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0 และมีความแปรปรวนคงที่

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในเครือมหาไถ่ศึกษา สังกัดสังฆมณฑลอุดรธานี สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ระดับปัจจัยการมีส่วนร่วมโรงเรียนในเครือมหาไถ่ศึกษา สังกัดสังฆมณฑลอุดรธานี โดยผลรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านจากมากไปหาน้อยได้แก่ด้านการปฏิบัติการ ด้านการประเมินผล และด้านผลประโยชน์ ดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยการมีส่วนร่วมโรงเรียนในเครือมหาไถ่ศึกษา สังกัดสังฆมณฑลอุดรธานี

ปัจจัยการมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (X_1)	4.31	0.52	มาก
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (X_2)	4.17	0.70	มาก
การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (X_3)	3.80	0.59	มาก
การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (X_4)	4.09	0.41	มาก
รวม	4.15	0.40	มาก

2. ระดับประสิทธิผลของโรงเรียนในเครือข่ายใฝ่ศึกษา สังกัดสังกัดสภามณฑลอุดรธานี โดยผลรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านจากมากไปหาน้อยได้แก่ด้านการปฏิบัติการ ด้านคุณลักษณะของนักเรียน ด้านความพึงพอใจของครู ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ดังปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิผลของโรงเรียนในเครือข่ายใฝ่ศึกษา สังกัดสังกัดสภามณฑลอุดรธานี

ประสิทธิผลของโรงเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน	4.15	0.61	มาก
คุณลักษณะของนักเรียน	4.46	0.52	มาก
ความพึงพอใจของครู	4.36	0.54	มาก
ด้านการพัฒนาบุคลากร	4.27	0.51	มาก
รวม	4.32	0.44	มาก

3. ปัจจัยการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนในเครือข่ายใฝ่ศึกษา สังกัดสังกัดสภามณฑลอุดรธานี ในระดับสูง ($r = 786$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังปรากฏในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียนในเครือข่ายใฝ่ศึกษา สังกัดสังกัดสภามณฑลอุดรธานี

	X1	X2	X3	X4	X	Y
X1	1.000	.494**	.467**	.604**	.831**	.692**
X2		1.000	.184**	.305**	.626**	.475**
X3			1.000	.590**	.693**	.274**
X4				1.000	.847**	.786**
X					1.000	.786**
Y						1.000

ปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในเครือมหาไถ่ศึกษา สังกัดสังฆมณฑลอุดรธานี

4. ปัจจัยการมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียนในเครือมหาไถ่ศึกษา สังกัดสังฆมณฑลอุดรธานี ที่เป็นตัวแปรที่ดีที่สุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (X4) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (X1) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (X3) และ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (X2) ได้ร้อยละ 78.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เขียนสมการพยากรณ์ปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในเครือมหาไถ่ศึกษา สังกัดสังฆมณฑลอุดรธานี ดังนี้ สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนทั่วไป $\hat{Y} = .450 + .799(X_4) + .279(X_1) - .259(X_3) + .093(X_2)$ และสมการในรูปคะแนนมาตรฐาน $Z = .747(X_4) + .331(X_1) - .349(X_3) + .148(X_2)$ ดังปรากฏในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของปัจจัยการมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียนในเครือมหาไถ่ศึกษา สังกัดสังฆมณฑลอุดรธานี

Model	B	S.E.	β	t	Sig.
ค่าคงที่	.450	.128		3.529	.000
การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (X4)	.799	.041	.747	19.572	.000
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (X1)	.279	.032	.331	8.652	.000
การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (X3)	-.259	.026	-.349	-10.123	.000
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (X2)	.093	.020	.148	4.692	.000
R=.890, R2=.791, Adj R2=.788, S.E.est=.2029, F=264.354, p=.000					

อภิปรายผล

1. ระดับปัจจัยการมีส่วนร่วมของโรงเรียนในเครือมหาไถ่ศึกษา สังกัดสังฆมณฑลอุดรธานี อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการบริหารการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทำให้เป็นโรงเรียนมีพัฒนาคุณภาพและเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่ต้องการให้ทุกส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของโคเฮน และอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff, 1980: 219-222) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมโดยทั่วไปในขั้นตอนการตัดสินใจไม่ได้หมายความว่า จะเป็นการตัดสินใจได้เพียงอย่างเดียว แต่ยังใช้ตัดสินใจควบคู่ไปกับขั้นตอนการปฏิบัติการด้วยการตัดสินใจ ยังเกี่ยวข้องกับประชาชนในเรื่องผลประโยชน์ และการประเมินผลในกิจกรรมการพัฒนาด้วย จะเห็นว่าการตัดสินใจนั้นเกี่ยวข้องเกือบโดยตรงกับการปฏิบัติ แต่ก็เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์และการประเมินผลด้วย โดยที่ผลประโยชน์นั้นเป็นผลมาจากขั้นตอนการตัดสินใจแล้วทั้งสิ้น นอกจากนี้ก็ยังมีผลสะท้อนกลับจากการประเมินผล และการปฏิบัติการกลับไปสู่การตัดสินใจอีกด้วย โดยมีแนวความคิดว่าการมีส่วนร่วมมี 4 ขั้นตอน คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการรับผล

ประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลทุกขั้นตอน มีความสัมพันธ์โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมที่ขั้นตอนการตัดสินใจเป็นประการสำคัญ ซึ่งในแนวทางการมีส่วนร่วมนั้น มุ่งให้ประชาชนเป็นผู้คิดค้นปัญหา เป็นผู้ที่มีบทบาทในทุกๆ เรื่อง ไม่ใช่ที่กำหนดให้ประชาชนปฏิบัติในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ทุกอย่างต้องเป็นเรื่องของบุคลากรที่คิด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฤทัยรัตน์ ปัญญาสิม (2559: 79-81) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ผลการวิจัยพบว่าการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อยคือ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

2. ประสิทธิภาพของโรงเรียนในเครือมหาไถ่ศึกษา สังกัดสังฆมณฑลอุดรธานี อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากโรงเรียนให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาที่ทำให้เกิดคุณภาพ เน้นการเรียนรู้ให้มีผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้นในด้านต่างๆ ดังเช่น ฮอยและมิสเกล (Hoy and Miskel, 2001: 287-288) ได้สรุปไว้ว่า ระบบการศึกษาเปลี่ยนจากประสิทธิภาพไปสู่

คุณภาพ (Effectiveness to Quality) กล่าวคือถ้าหากรู้ว่าสิ่งใดเป็นสิ่งที่ทำให้องค์กรไปสู่ประสิทธิผลแล้วก็จะเป็นแนวทางต่อไปสู่การมีคุณภาพของสถานศึกษาในที่สุด ในส่วนของประสิทธิผลสถานศึกษา นั้นจะเน้นไปที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการบริหาร โดยไม่จำเป็นต้องวัดผลผลิตระยะยาว (Outcomes) และการประเมินเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ส่วนของคุณภาพจะเน้นเกี่ยวกับมาตรฐานที่กำหนดเป็นเกณฑ์เป็นสำคัญ ดังนั้นกล่าวได้ว่าประสิทธิผลและคุณภาพนั้นไม่เหมือนกัน (Not Synonyms) แต่ทั้งสองส่วนจะเป็นทางที่จะอธิบายเกี่ยวกับผลปฏิบัติงานขององค์กร และสตีเยอร์ (Steers, 1971: 54) อธิบายว่าทั้งนี้เพราะองค์การโดยทั่วไปมักมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์มากกว่าหนึ่งประการและในประเด็นประสิทธิผลนั้น ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) มีความคาดหวังที่แตกต่างกันออกไป ทำให้การตัดสินใจว่าองค์การใดมีประสิทธิผล จึงมีความแตกต่างกันออกไป จึงจำเป็นต้องมีการวัดประสิทธิผลองค์การในรูปแบบของเกณฑ์แบบพหุ เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนั้นเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของพัทธโรจน์ กมลโรจน์ส์ (2557) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับประสิทธิผลของ

โรงเรียนเอกชนในประเทศไทยด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (O-NET) มีคะแนนเฉลี่ยทุกวิชาสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครูอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ปัจจัยการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนในเครือมหาไถ่ศึกษา สังกัดสังฆมณฑลอุดรธานี อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เพราะปัจจัยการมีส่วนร่วมเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการขับเคลื่อนในการจัดการศึกษาและเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานให้โรงเรียนเกิดคุณภาพและทำให้ผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนได้มีส่วนร่วมกับทุกๆ ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประชุม บำรุงจิตร (2551: 90-96) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการกับความผูกพันต่อโรงเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการกับความผูกพันต่อโรงเรียนของครู มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก

4. เหตุผลที่ทำให้ปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในเครือมหาไถ่ศึกษา สังกัดสังฆมณฑลอุดรธานี ได้ร้อยละ 61.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ .01 อาจเป็นเพราะโรงเรียนในเครือมหาไถ่ศึกษา สังกัดสังฆมณฑลอุดรธานีมีการดำเนินงานอย่างเป็นกระบวนการและมีการใช้ระบบการประกันคุณภาพที่เข้มแข็ง มีการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานทำให้โรงเรียนเกิดขึ้นคุณภาพดี สอดคล้องกับงานวิจัยของฤทัยรัตน์ ปัญญาสิม (2559: 79-81) ได้ทำการวิจัย เรื่องการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ผลการวิจัยพบว่าการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา โดยร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 75.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

การวิจัยเรื่องปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในเครือมหาไถ่ สังกัดสังฆมณฑลอุดรธานี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1.1 การมีส่วนร่วมของครูในโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนในเครือมหาไถ่ สังกัดสังฆมณฑลอุดรธานีโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน แต่ค่าเฉลี่ยของด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ถือว่ามีค่าเฉลี่ยมากที่สุด แต่ไม่สามารถนำมาพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนได้ ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนที่นำผลการวิจัยไปใช้ควรมีการให้ความสำคัญกับการวางนโยบายในการติดตามประเมินผลเพิ่มขึ้นกว่าเดิม เพื่อให้การให้การดำเนินงานในโรงเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2 ปัจจัยการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ปัจจัยการมีส่วนร่วมใน การปฏิบัติการ และปัจจัยการมีส่วนร่วมใน การตัดสินใจ สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนในเครือมหาไถ่ สังกัดสังฆมณฑลอุดรธานี ได้ดีที่สุด ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนในเครือมหาไถ่ สังกัดสังฆมณฑลอุดรธานี ควรนำผลการศึกษาวิจัยไปกำหนดนโยบายแผนงานในการเพิ่มประสิทธิผลของโรงเรียน หรือนำไปเป็นแนวทางในการต่อยอดการอบรม โดยให้ความสำคัญกับปัจจัย ทั้ง 3 ปัจจัยนี้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป
จากการวิจัยเรื่องปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนในเครือมหาไถ่ศึกษา สังกัดสังฆมณฑลอุดรธานี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะครั้งต่อไป ดังนี้

ปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในเครือมหาไถ่ศึกษา สังกัดสังฆมณฑลอุดรธานี

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นๆ นอกเหนือจากที่ได้ทำการวิจัยแล้วนี้ ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน เพื่อเปรียบเทียบกัน ซึ่งจะเป็นข้อมูลในการเพิ่มประสิทธิผลโรงเรียนที่ดีต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนในสังกัดอื่นๆ ได้

บรรณานุกรม

- นาฏพิมล คุณเผือก. (2555). “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมกับวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3”. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประชุม บำรุงจิตร์. (2551). “ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการกับความผูกพันต่อโรงเรียนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก”. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
- ปรีดา พงษ์วุฒินันท์. (2552). “สภาพการมีส่วนร่วมของผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน”. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- พจนารถ วาดกลั่น. (2556). “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานด้านวิชาการ โรงเรียนในสำนักงานเขตบางกอกใหญ่ สังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- พัทธโรจน์ กมลโรจน์ส์. (2557). “ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียนเอกชนในประเทศไทย”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ฤทัยรัตน์ ปัญญาสิม. (2559). “การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9”. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- สัมพันธ์ กางเพ็ง. (2551). ปัจจัยทางการบริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน: การพัฒนาและการตรวจสอบความตรงของตัวแบบ. วิทยานิพนธ์ปริญญา ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล. (2561). การวิจัยทางการศึกษา แนวคิดและการประยุกต์ใช้. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนในเครือมหาไถ่ศึกษา สังกัดสังฆมณฑลอุดรธานี

Cohen, J.M., & Uphoff, N.T. (1980). **Participations place in rural development:**

Seeking clarity through specificity. New York: World Developments.

Hoy, Wayne K. and Cecil G. Miskel. (2001). **Educational administration: Theory,**

research and practice. 6th ed. New York : McGraw-Hill.

Steers, R.M. (1991). **Introduction to organization behavior.** 4th ed. New york:

Harper Collins.

คำแนะนำและเงื่อนไขในการเตรียมต้นฉบับวารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรม ด้านปรัชญา ศาสนา เทววิทยา และการศึกษา

การเตรียมต้นฉบับ

ต้นฉบับเป็นบทความวิชาการ บทความวิจัย ด้านปรัชญา ศาสนา เทววิทยา และการศึกษาที่ยังไม่เคยเผยแพร่ในเอกสารใดๆ และเป็นบทความที่มีเนื้อเรื่องที่สมบูรณ์ พิมพ์ต้นฉบับภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษด้วย Microsoft Word for Windows พิมพ์บนกระดาษขนาด A4 หน้าเดียวประมาณ 28 บรรทัด ต่อ 1 หน้ากระดาษ ต้นฉบับทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษให้ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดตัวอักษร 16 และใส่เลขหน้าตั้งแต่ต้นจนจบบทความ

คำแนะนำในการเขียนบทความ

1. **ชื่อเรื่อง/บทความ:** ชื่อเรื่องควรกะทัดรัดไม่ยาวจนเกินไป มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาด 18 ตัวหนา บทความวิจัยความยาวไม่เกิน 12 หน้า บทความวิชาการความยาวไม่เกิน 8 หน้า (รวมบรรณานุกรม)
2. **ชื่อ-สกุล:** ชื่อเต็ม-นามสกุลเต็ม ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ของผู้แต่งแต่ละคนที่มีส่วนในงานวิจัยนั้น โดยเรียงตามลำดับความสำคัญ ขนาดตัวอักษร 16 หากเป็นวิทยานิพนธ์ต้องมีชื่อและสังกัดของอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16
3. **สถานที่ทำงาน:** ระบุหน่วยงานที่สังกัด ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16
4. **อีเมลล์:** ให้ใส่เฉพาะผู้รับผิดชอบบทความ
5. **บทคัดย่อ:** มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เขียนสรุปสาระสำคัญของเรื่องใช้ภาษาให้รัดกุมเป็นประโยคสมบูรณ์และควรจะกล่าววัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการวิจัย ข้อค้นพบและสรุปผลที่ได้จากงานวิจัยนั้นๆ โดยให้เขียนเป็นความเรียงไม่ควรมีคำย่อ
6. **คำสำคัญ:** มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษไม่เกิน 5 คำ
7. **บทนำ:** เป็นส่วนของความสำคัญที่นำไปสู่การวิจัย สรุปความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พร้อมวัตถุประสงค์การวิจัย และไม่ควรใส่ตารางหรือรูปภาพ

8. **วัตถุประสงค์:** เป็นข้อความที่แสดงให้เห็นถึงสิ่งที่นักวิจัยต้องการศึกษาที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง และเมื่อสิ้นสุดการวิจัยแล้วจะต้องได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกข้อ
9. **สมมติฐานการวิจัย:** อาจจะมีหรือไม่ก็ได้ เป็นการเขียนความคาดหมายผลการวิจัยหรือคาดคะเนคำตอบต่อปัญหาที่วิจัยไว้ล่วงหน้าอย่างมีเหตุผล
10. **กรอบแนวคิดในการวิจัย:** อาจมีหรือไม่ก็ได้ โดยให้เขียนกรอบแนวคิดของการวิจัยที่พัฒนาจากการทบทวนวรรณกรรม
11. **วิธีดำเนินการวิจัย:** อธิบายเครื่องมือและวิธีการดำเนินการวิจัยให้กระชับและชัดเจน ให้อบอกรายละเอียดสิ่งที่นำมาศึกษา จำนวน ลักษณะเฉพาะของตัวอย่างที่ศึกษา ตลอดจนเครื่องมือ และอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการศึกษา คุณภาพของเครื่องมือ อธิบายรูปแบบการศึกษา การสุ่มตัวอย่าง วิธีหรือมาตรการที่ใช้ในการวัด วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล
12. **ผลการวิจัย:** บรรยายสรุปผลการวิจัยอย่างกระชับโดยให้ตอบวัตถุประสงค์การวิจัย ถ้าการวิจัยเป็นข้อมูลเชิงปริมาณที่ต้องนำเสนอด้วยตาราง หรือแผนภูมิ ควรมีคำอธิบายอยู่ด้านล่าง การเรียงลำดับ ภาพ ตาราง หรือแผนภูมิควรเรียงลำดับเนื้อหาของงานวิจัย และต้องมีการแปลความหมายของผลที่ค้นพบหรือวิเคราะห์
13. **อภิปรายผล:** เขียนสอดคล้องกับลำดับของการเสนอผล และการสรุปผลการวิจัย เป็นการวิพากษ์วิจารณ์ผลการวิจัยที่ได้สอดคล้องหรือขัดแย้งกับสมมติฐาน พร้อมทั้งอ้างอิงข้อเท็จจริงทฤษฎีและผลการวิจัยอื่น อธิบายอย่างเป็นเหตุเป็นผลถึงแนวความคิดของผู้วิจัยต่อผลการวิจัยที่ได้
14. **สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ:** ควรสรุปสาระสำคัญที่ไม่คลุมเครือและสรุปผลว่าตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยหรือไม่ และอย่างไร และควรแสดงข้อเสนอแนะและความเห็นเพิ่มเติมเพื่อการพัฒนาต่อไปในอนาคต หรือเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมต่อไปในอนาคต
15. **เอกสารอ้างอิง:** เป็นการแสดงถึงแหล่งที่มาของข้อมูลที่ถูกนำมาอ้างอิงขึ้นมาใช้ในการวิจัย เพื่อเป็นการแสดงว่าไม่ได้นำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง การอ้างอิงเอกสารให้เขียนตามมาตรฐานแบบ APA (American Psychological Association) แยกการอ้างอิงภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (เรียงตามลำดับตัวอักษร)

16. ค่าใช้จ่ายในการตรวจประเมินบทความ: ผู้ส่งบทความจะต้องชำระเงินค่าส่งตรวจประเมินบทความ จำนวน 2,400 บาท โดยโอนเงินเข้าบัญชีออมทรัพย์ ธนาคารกรุงไทย สาขาสามพราน ชื่อบัญชี “วารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรม” เลขที่บัญชี 734-0-27562-2 (พร้อมส่งหลักฐานเอกสารการโอนเงินชำระค่าตรวจประเมินบทความมาที่ E-mail: rcrc.saengtham2016@gmail.com) (ทั้งนี้ค่าใช้จ่ายดังกล่าวผู้ส่งบทความเป็นผู้รับผิดชอบ และจะไม่ได้รับคืนในทุกกรณี) กองบรรณาธิการจะนำบทความที่ท่านส่งมาเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจประเมินคุณภาพความเหมาะสมของบทความก่อนการตีพิมพ์ ในกรณีที่ผลการประเมินระบุให้ต้องปรับปรุงหรือแก้ไข ผู้เขียนจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลา 15 วัน นับจากวันที่ได้รับผลการประเมินบทความ

หมายเหตุ: หากท่านต้องการสอบถามกรุณาติดต่อกับกองบรรณาธิการวารสารวิชาการ
โทร. 02-429-0100-3 โทรสาร 02-429-0819 หรือ
E-mail: rcrc.saengtham2016@gmail.com

รูปแบบบทความเพื่อส่งตีพิมพ์วารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรม
ด้านปรัชญา ศาสนา เทววิทยา และการศึกษา
Manuscript Preparation Guideline for Publication in
Saengtham College Journal

(จัดบทความภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาด 18 pt. ตัวหนา)

ชื่อเต็ม - นามสกุลเต็ม: ภาษาไทยของผู้แต่งแต่ละคนที่มีส่วนในงานวิจัยนั้น
(ขนาดตัวอักษร 16 pt.)
สถานที่ทำงาน: ระบุหน่วยงานที่สังกัดภาษาไทย (ขนาดตัวอักษร 16 pt.)
อีเมลล์: ระบุเฉพาะผู้รับผิดชอบบทความ (ขนาดตัวอักษร 16 pt.)

Author Name: ภาษาอังกฤษของผู้แต่งแต่ละคนที่มีส่วนในงานวิจัยนั้น
(ขนาดตัวอักษร 16 pt.)
Affiliation: ระบุหน่วยงานที่สังกัดภาษาอังกฤษ (ขนาดตัวอักษร 16 pt.)

หมายเหตุ: หากเป็นวิทยานิพนธ์ต้องมีชื่อและสังกัดของอาจารย์ที่ปรึกษา
ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (ขนาดตัวอักษร 16 pt.)

บทคัดย่อ (ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

----- (TH SarabunPSK 16 pt. ตัวธรรมดา) -----

คำสำคัญ: คำสำคัญ 1, คำสำคัญ 2, คำสำคัญ 3 (ไม่เกิน 5 คำ) (ขนาด 16 pt. ตัวธรรมดา)

Abstract (ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

----- (TH SarabunPSK 16 pt. ตัวธรรมดา) -----

Keywords: Keywords 1, Keywords 2, Keywords 3 (ขนาด 16 pt. ตัวธรรมดา)

บทนำ (ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

----- (TH SarabunPSK 16 pt. ตัวธรรมดา) -----

วัตถุประสงค์ (ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

----- (TH SarabunPSK 16 pt. ตัวธรรมดา) -----

สมมติฐานการวิจัย (ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

----- (TH SarabunPSK 16 pt. ตัวธรรมดา) -----

กรอบแนวคิดในการวิจัย (ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

----- (TH SarabunPSK 16 pt. ตัวธรรมดา) -----

วิธีดำเนินการวิจัย (ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

----- (TH SarabunPSK 16 pt. ตัวธรรมดา) -----

ผลการวิจัย (ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

----- (TH SarabunPSK 16 pt. ตัวธรรมดา) -----

อภิปรายผลการวิจัย (ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

----- (TH SarabunPSK 16 pt. ตัวธรรมดา) -----

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ (ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

----- (TH SarabunPSK 16 pt. ตัวธรรมดา) -----

เอกสารอ้างอิง (ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

----- (TH SarabunPSK 16 pt. ตัวธรรมดา) -----

รูปแบบการเขียนบรรณานุกรม สำหรับวารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรม

ใช้การอ้างอิงระบบ APA (American Psychological Association) เพื่อเป็นแนวทางในการเขียนอ้างอิงบรรณานุกรมในผลงานทางวิชาการที่ประสงค์จะลงตีพิมพ์ในวารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรม โดยมีวิธีการเขียนอ้างอิงบรรณานุกรมจากสารนิเทศประเภทต่างๆ มีดังนี้

การใช้อักษรย่อ

ม.ป.ท.	แทนคำเต็มว่า	(ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์)
N.P.	แทนคำเต็มว่า	(no Place of publication)
ม.ป.พ.	แทนคำเต็มว่า	(ไม่ปรากฏสำนักพิมพ์)
n.p.	แทนคำเต็มว่า	(no publisher)
(ม.ป.ป.)	แทนคำเต็มว่า	ไม่ปรากฏปีพิมพ์
(n.d.)	แทนคำเต็มว่า	no date
(บ.ก.)	แทนคำเต็มว่า	บรรณาธิการ
(Ed.) หรือ (Eds.)	แทนคำเต็มว่า	Editor หรือ Editors

การเขียนชื่อผู้แต่ง

ไม่ต้องลงคำนำหน้านามตำแหน่งทางวิชาการคำเรียกทางวิชาชีพและตำแหน่งยศต่างๆ (ยกเว้น มีฐานันดรศักดิ์ บรรดาศักดิ์ และสมณศักดิ์)

ผู้เขียน 1 คน

ผู้แต่ง1./ (ปีพิมพ์)/ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)/สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.

ผู้เขียน 2 คน

ผู้แต่ง1./และผู้แต่ง2./ (ปีพิมพ์)/ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)/สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.

ผู้เขียน 3 คน

ผู้แต่ง1./ผู้แต่ง2./และผู้แต่ง3./ (ปีพิมพ์)/ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)/สถานที่พิมพ์:
/////////สำนักพิมพ์.

ผู้เขียนมากกว่า 3 คน

ผู้แต่ง1./และคณะ./ (ปีพิมพ์)/ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)/สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.

1. หนังสือ

ผู้แต่ง 1./ (ปีพิมพ์)/ ชื่อเรื่อง/ (พิมพ์ครั้งที่)/ สถานที่พิมพ์:/ สำนักพิมพ์.

- หนังสือไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง

ชื่อเรื่อง/ (พิมพ์ครั้งที่)/ (ปีพิมพ์)/ สถานที่พิมพ์:/ สำนักพิมพ์.

- บทความหรือบทในหนังสือ

ชื่อผู้แต่งบทความหรือบท./ (ปีพิมพ์)/ ชื่อบทความหรือบท./ ใน หรือ In/ ชื่อบรรณาธิการ/ (บ.ก. หรือ
/////Ed. หรือ Eds.)/ ชื่อหนังสือ/ (น. หรือ p. หรือ pp. เลขหน้า)/ สถานที่พิมพ์:/ สำนักพิมพ์.

*หมายเหตุ (พิมพ์ครั้งที่) ให้ระบุตั้งแต่ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป

2. หนังสือแปล

ชื่อผู้แต่งต้นฉบับ./ (ปีพิมพ์)/ ชื่อเรื่องที่แปล/[ชื่อต้นฉบับ]/ (ชื่อผู้แปล, แปล)/ สถานที่พิมพ์:/
/////สำนักพิมพ์./ (ต้นฉบับพิมพ์ปี ค.ศ. หรือ พ.ศ.)

3. E-book

ผู้แต่ง 1./ (ปีพิมพ์)/ ชื่อเรื่อง/ (พิมพ์ครั้งที่)/ สถานที่พิมพ์:/ สำนักพิมพ์./ จาก หรือ from/
/////http://www.xxxxxxx

4. รายงานการวิจัย

ผู้แต่ง./ (ปีพิมพ์)/ ชื่อเรื่อง(รายงานผลการวิจัย)/ สถานที่พิมพ์:/ สำนักพิมพ์.

5. วิทยานิพนธ์

- วิทยานิพนธ์แบบรูปเล่ม

ผู้แต่ง./ (ปีพิมพ์)/ ชื่อเรื่อง/ (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต หรือ Doctoral dissertation
/////หรือ วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต หรือ master's thesis)/ สถานที่พิมพ์:/ ชื่อสถาบัน.

- วิทยานิพนธ์ฐานข้อมูลออนไลน์

ผู้แต่ง./ (ปีพิมพ์)/ ชื่อเรื่อง/ (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต หรือ Doctoral dissertation
/////หรือ วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต หรือ master's thesis)/ สถานที่พิมพ์:/ ชื่อสถาบัน./

สืบค้นจาก หรือ Retrieved from <http://www.xxxxxxxx>

6. วารสาร

วารสารแบบเล่ม

ชื่อผู้แต่ง./ (ปีพิมพ์)./ ชื่อบทความ./ ชื่อวารสาร./ เลขของปีที่ (เลขของฉบับที่). / เลขหน้า.

วารสารออนไลน์

– กรณีไม่มีเลข DOI

ชื่อผู้แต่ง./ (ปีพิมพ์)./ ชื่อบทความ./ ชื่อวารสาร./ เลขของปีที่ (เลขของฉบับที่). / เลขหน้า.

///////// สืบค้นจาก หรือ Retrieved from <http://www.xxxxxxxx>

– กรณีมีเลข DOI

ชื่อผู้แต่ง./ (ปีพิมพ์)./ ชื่อบทความ./ ชื่อวารสาร./ เลขของปีที่ (เลขของฉบับที่). / เลขหน้า.

///////// doi: xxxxxxxx

7. Website

ผู้แต่ง./ (ปีพิมพ์)./ ชื่อบทความ./ [ออนไลน์]./ สืบค้น หรือ Retrieved วัน/เดือน/ปี./ จาก หรือ

///////// from <http://www.xxxxxxxx>

แบบ SCJ-1

แบบฟอร์มนำส่งบทความวิจัย/วิชาการ
เพื่อพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม
(ส่งแนบพร้อมกับบทความวิจัย/วิชาการ)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรียน บรรณาธิการวารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว).....
(Mr./Mrs./Ms.).....

คุณวุฒิสูงสุด และสถานศึกษา.....

ตำแหน่ง/ตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี)

ชื่อหน่วยงาน/สถาบันที่ทำงาน.....

ขอส่ง ☐ บทความจากงานวิจัย ☐ บทความวิชาการ
☐ บทความปริทัศน์ (review article) ☐ บทวิจารณ์หนังสือ (book review)

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย)

ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ)

คำสำคัญ (ภาษาไทย)

Keyword (ภาษาอังกฤษ).....

ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้สะดวก.....หมู่ที่.....ซอย.....ถนน.....

ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....โทรศัพท์มือถือ.....โทรสาร.....

E-mail.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความนี้

- ☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าเพียงผู้เดียว (ไม่ต้องกรอกแบบ SCJ-2)
☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าและผู้ที่ระบุชื่อในบทความ (กรอกแบบ SCJ-2 ด้วย)

บทความนี้ไม่เคยลงตีพิมพ์ในวารสารใดมาก่อน นับจากวันที่ข้าพเจ้าได้ส่งบทความฉบับนี้มายัง
กองบรรณาธิการวารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม

ลงนาม.....

(.....)

แบบ SCJ-2

ข้อมูลผู้ร่วมเขียนบทความ
(ส่งแนบพร้อมกับบทความวิจัย/วิชาการ)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ผู้ร่วมเขียนบทความคนที่ 1

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว).....
(Mr./Mrs./Ms.).....

คุณวุฒิสูงสุด และสถานศึกษา.....

ตำแหน่ง/ตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี).....

ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้สะดวก.....หมู่ที่.....ซอย.....ถนน.....

ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....โทรศัพท์มือถือ.....โทรสาร.....

E-mail.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความนี้

- ☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าในฐานะผู้ร่วมวิจัยและร่วมเขียนบทความจากงานวิจัย
(กรณีที่เป็นบทความจากงานวิจัย)
- ☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าในฐานะผู้ร่วมเขียนบทความ

ผู้ร่วมเขียนบทความคนที่ 2

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว).....
(Mr./Mrs./Ms.).....

คุณวุฒิสูงสุด และสถานศึกษา.....

ตำแหน่ง/ตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี).....

ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้สะดวก.....หมู่ที่.....ซอย.....ถนน.....

ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....โทรศัพท์มือถือ.....โทรสาร.....

E-mail.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความนี้

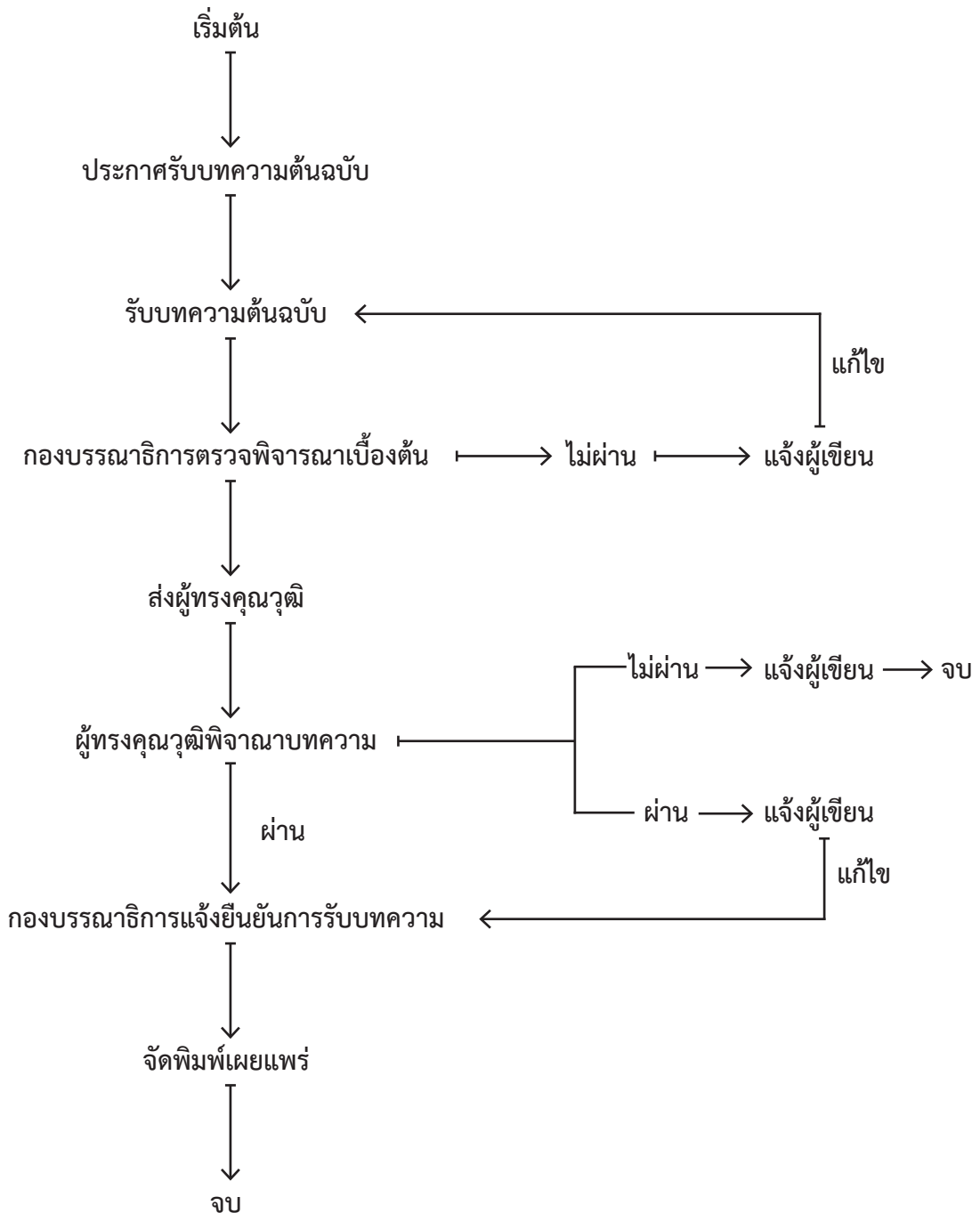
- ☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าในฐานะผู้ร่วมวิจัยและร่วมเขียนบทความจากงานวิจัย
(กรณีที่เป็นบทความจากงานวิจัย)
- ☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าในฐานะผู้ร่วมเขียนบทความ

หมายเหตุ: ถ้ามีผู้เขียนบทความมากกว่า 2 ท่าน กรุณากรอกรายละเอียดของผู้เขียนบทความร่วมท่านอื่นๆ ด้วย

ขั้นตอนการจัดทำวารสารวิชาการ

วิทยาลัยแสงธรรม

----- Saengtham College Journal

ใบสมัครสมาชิก
วารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรม

สมาชิกในนาม.....
ที่อยู่ (สำหรับจัดส่งวารสารวิชาการ) เลขที่.....ถนน.....
แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....
จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
โทรศัพท์.....โทรสาร.....

มีความประสงค์สมัครเป็นสมาชิก

- ☐ วารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม 1 ปี (2 ฉบับ) อัตราค่าสมาชิก 200 บาท
☐ วารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม 2 ปี (4 ฉบับ) อัตราค่าสมาชิก 400 บาท
☐ วารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม 3 ปี (6 ฉบับ) อัตราค่าสมาชิก 500 บาท

ชำระเงินโดยวิธี

- ☐ โอนเงินเข้าบัญชีออมทรัพย์ ธนาคารกรุงไทย สาขาสามพราน
ชื่อบัญชี “วารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรม”
เลขที่บัญชี 734-0-27562-2
(พร้อมส่งเอกสารการโอนมาที่ E-mail: rcrs.saengtham2016@gmail.com)

ที่อยู่ที่ต้องการให้ออกใบเสร็จรับเงิน

- ☐ ตามที่อยู่จัดส่ง
☐ ที่อยู่ใหม่ในนาม.....
เลขที่.....ถนน.....แขวง/ตำบล.....
เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

.....(ลงนามผู้สมัคร)
วันที่.....